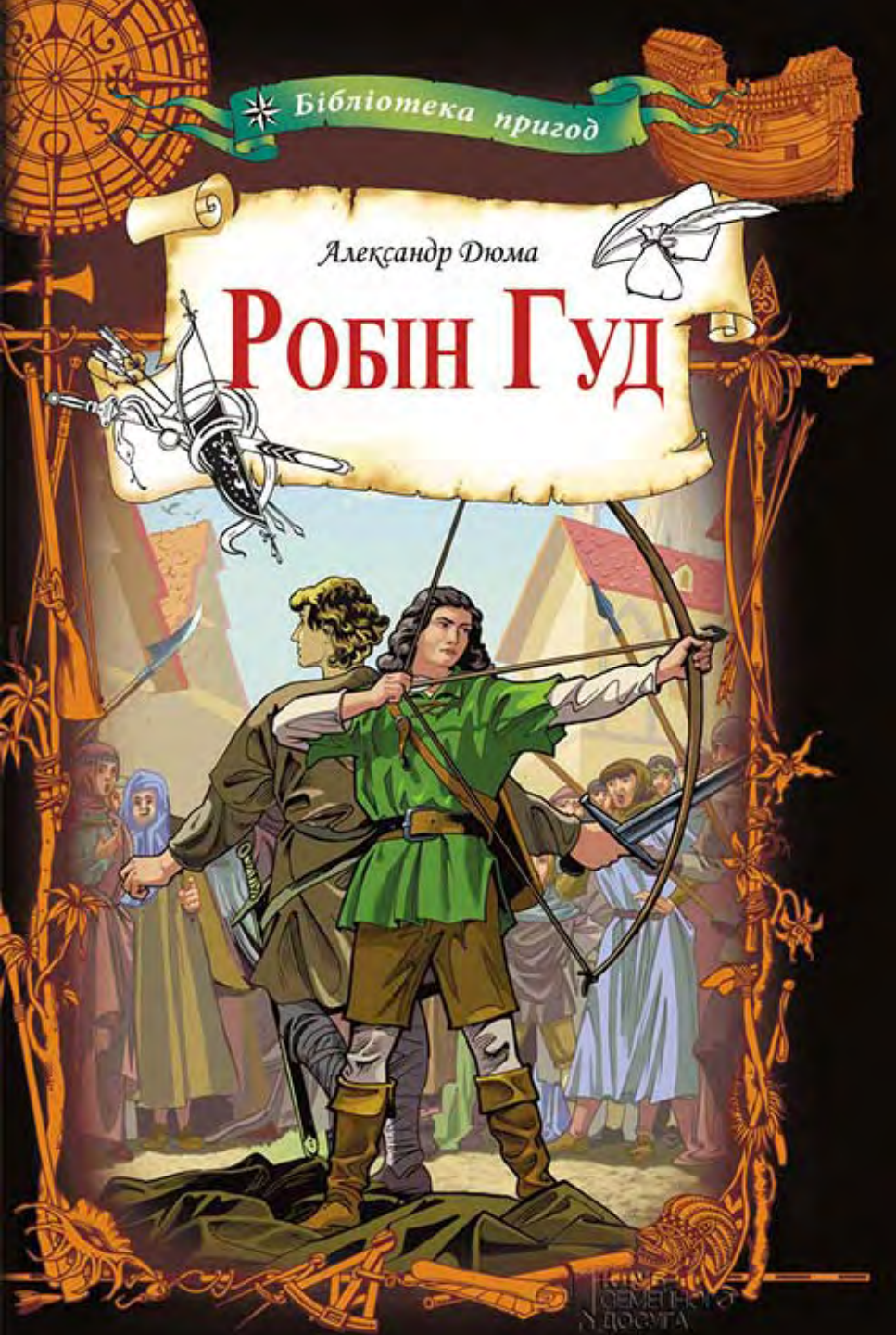

Бібліотека пригод

Александр Дюма

РОБІН ГУД

СЕМІНАР
ДОСТА

Бібліотека пригод

Бібліотека пригод

УДК 821.133.1
Д96

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Друкується за виданням:
Робин Гуд / Александр Дюма ; предисл. и адаптация
А. Климова ; худож. М. Курдюмов. — Харьков :
Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга» ; Белгород :
ООО «Книжный клуб “Клуб семейного досуга”», 2013
(Серия «Мир приключений и тайн»)

Перекладач *Володимир Верховень*

Оформлення серії Михайла Курдюмова

В оформленні обкладинки використано ілюстрацію
Сергія Овчаренка

Художник *Михайло Курдюмов*

- © Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга», издание на русском языке, 2013
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2019
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2018

ISBN 978-617-12-6358-1 (PDF)

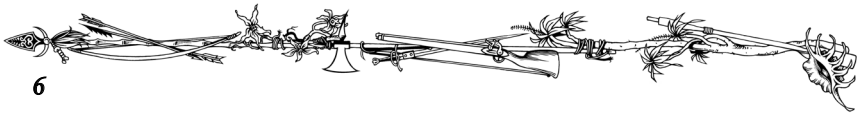
Королівська версія

Александр Дюма (1802—1870) добре відомий широкому колу читачів, навіть зовсім юних. Блискучий французький романіст і в наш час залишається одним із найбільш читаних авторів у світі, а наклади його книжок обчислюються мільйонами примірників.

Хтось підрахував, що з-під пера Дюма вийшло близько шестисот томів — це неймовірно багато, не кожному до снаги навіть прочитати стільки за все життя. Драми, комедії, серйозні дослідження, історичні хроніки, незліченні романи, подорожні нариси, збірки оповідань — усю цю різноманітну й нерівноцінну спадщину створила людина, яка не здобула систематичної освіти, зате мала фантастичний літературний талант, життєлюбність, надзвичайну фантазію і здатність відтворювати на папері те, що малювала його уява.

Один критик, сучасник письменника, казав: «Дюма? Та це ж так само легко, як сніданок вічного холостяка!» І все ж цей «сніданок» протягом понад півтора сторіччя «живить» усе нові покоління читачів. Хоч про що би писав великий француз — про трьох мушкетерів чи Генріха Наваррського, про епоху Регентства, Французьку революцію чи Середньовіччя, — історична достовірність його романів не така вже й важлива. Головне тут — енергійна дія з вигадливим розвитком, численні персонажі — живі, не вільні від усіляких крайнощів у вчинках і переконаннях, сповнені принади, романтичних почуттів та поривань до свободи, утвердження людської гідності й тих цінностей, без яких світ у будь-яку епоху байдужіе й порожніе.

Недрузи звинувачували Дюма в тому, що він занадто втішний, плідний та марнотратний. А для нього стати інакшим було неможливо! Одного разу письменника спитали, як він уявляє собі життя, і Дюма

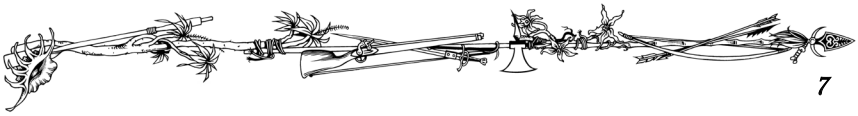
відповів: «Як переможну ходу від юності до могили». Що ж, його власна «хода» виявилася цілком вдалою.

Драми Дюма, поставлені на сценах кращих французьких театрів, підкорювали глядачів, науковці високо цінували історико-публіцистичний трактат письменника «Галлія і Франція», а коли роман «Три мушкетери» (1844) став бестселером, у Парижі ходив жарт: якщо на якомусь незаселеному острові живе Робінзон Крузо, то він напевно зараз читає «Трьох мушкетерів».

У середині XIX сторіччя на читачів ринула справжня літературна лавина: в період від 1845-го по 1855-й Дюма публікував по 7—8 томів на рік, охопивши у своїх книгах майже всю історію Франції. За «Трьома мушкетерами» з'явилися «Двадцять років потому» (1845) та «Віконт де Бражелон» (1848—1850), «Королева Марго» (1845), «Графиня де Монсоро» (1846) та «Сорок п'ять» (1847—1848), серія книг, що описували занепад французької монархії. А пригодницький роман із сучасного життя — «Граф Монте-Крісто» (1845—1846) — приніс Дюма небувалу славу та багатство.

В останні роки життя письменник створив низку романів, героями яких стали легендарні герої Середньовіччя, і серед них — Робін Гуд. Один із таких романів — перед вами, але, як і творіння інших авторів, він не дає відповіді на запитання: ким насправді був славетний ватажок лісового розбійницького братства і як склалася його справжня доля.

Робін Гуд і сьогодні залишається однією з найзагадковіших постатей британського Середньовіччя. Це про нього науковці дотепер пишуть: «Історичний прототип цих балад і легенд, імовірно, існував, але особу його не встановлено». За одними джерелами, такий собі шляхетний розбійник, що мешкав у Шервудському лісі поблизу Ноттінгема, жив у другій половині XII сторіччя, за іншими — на початку XIV і навіть у XV сто-

річчі. Одні дослідники називають його йоменом, тобто вільним землеробом, інші — знатним дворянином, позбавленим титулу й володінь через підступність ворогів. Батьківщиною Робіна Гуда вважається селище Локслі, а його лісове воїнство, що налічувало кілька десятків вільних стрільців, складалося з надзвичайно згуртованих, відважних, винахідливих і по-своєму шляхетних людей. Найчастіше в баладах про Робіна Гуда згадуються його друзі й помічники: Маленький Джон, чернець-бенедиктинець брат Тук, Віллі Гемвел та син лісника Мач. Усього цих балад відомо понад сорок, і вони дійшли до наших днів практично повністю.

Справжню історію Робіна Гуда, найімовірніше, відновити вже не вдасться, але його образ протягом останніх двох сторіч став важливим явищем європейської культури. До нього зверталися видатні письменники та драматурги, творці десятків кінофільмів і серіалів, анімаційних стрічок та коміксів. Саме ім'я Робін Гуд стало прозивним для людей, які повстають проти несправедливості та жорстокого пригноблення.

Кожен із тих, хто намагався збагнути таємницю життя та походження шляхетного сміливця з Шервудського лісу, створював «свого Робіна Гуда», й іноді ці Робіни Гуди так само не схожі один на одного, як персонаж роману Вальтера Скотта «Айвенго» і славетний розбійник — головний герой фільму Рідлі Скотта, якого зіграв Рассел Кроу.

Проте легенда про Короля Лісів жива, багатолика і, як і раніше, сповнена романтичної чарівливості. І зараз ви тримаєте в руках одну з версій життя Робіна Гуда, що вийшла з-під нестримного майстерного пера справжнього короля історико-пригодницького жанру — великого Александра Дюма.

Частина перша Вигнанець

1

Історія, про яку йтиметься, починається за тих часів, коли королем Англії був Генріх II Плантагенет на прізвисько Короткий Плащ.

Був березень 1162 року, холодний і вогкий. Пізнього вечора звивистими стежками Шервудського лісу, що в графстві Ноттінгем, їхали двоє геть виснажених довгим шляхом вершників. На землю спадав густий туман, а крижані пориви вітру, в яких ще відчувався подих зими, змушували мандрівців щільніше кутатись у плащі. Один із них, на вигляд старший, що впевненіше тримався в сідлі, раз по раз поглядав на затягнуте похмурими хмарами небо.

— Як гадаєш, Рітсоне, чи не захопить нас дорогою буря? — спитав він, повертаючи обличчя до супутника. — Вітер не вщухає... Ми часом не збилися зі шляху?

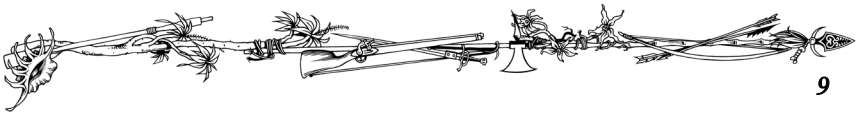
— Уже близько, пане. Щонайбільше за годину ми будемо коло дверей лісної хати.

— Хотілося б сподіватись... А скажи-но мені: чи цьому лісникові можна довіряти?

— Гілберт Гед — людина сувора, чесна і щира; моя сестра живе за ним, як за кам'яною горою. Він влаштує вас, сер, у всьому, з цілковитою пошаною вислухає легенду, вигадану вашою милістю, і беззастережно повірить у неї, адже брехня й недовіра йому просто невідомі... Ну ось... я ж казав! Бачите попереду відсвіти вогню на деревах? Ми вже майже приїхали...

— Поглянь-но, чи не прокинувся малюк?

— Що йому станеться? — байдуже буркнув Рітсон. — Сопе собі, як ведмежа в барлогу... Але мені досі незрозуміло, нащо вашій милості весь цей клопіт. Для чого

берегти життя малій істоті, яка так шкодить вашим інтересам? Скажу відверто: якщо надумаете назавжди здихатися цього цуценятя, тільки дайте знак. Мій клинок до ваших послуг... Лишень пообіцяйте згадати про мене в заповіді...

— Стули пельку! — Різкий вигук змусив Рітсона замовкнути. — І думати забудь про це. Та припни свого дурного язика — померти має таємниця його народження. Мені й на думку не спадало бажати смерті безневинної дитини. Ліпше я житиму в страху, що коли-небудь уся правда розкриється, ніж зі смертним гріхом на своєму сумлінні... Вихований у родині простого селянина, хлопчик не довідається ні про своє знатне ім'я, ні про статок, що сьогодні він утратив, сам того не знаючи...

— Як собі хочете, сер лицар! — холодно відгукнувся Рітсон. — Проте, щиро кажучи, життя його не варте і половини поневірянь, яких ми зазнали в дорозі...

Лицар мовчки відвернувся, а невдовзі вершники вже спішувалися перед ошатним будиночком, що нагадував гніздо вивірки, сховане в гущавині лісу.

— Гей, Гілберте Геде! — голосно гукнув Рітсон. — Одчиняй, приятелю! Впусти змерзлих подорожніх погрітися біля вогню.

Почулося глухе гарчання собак, із-за дверей, зачинених на засув, чоловічий голос сторожко спитав:

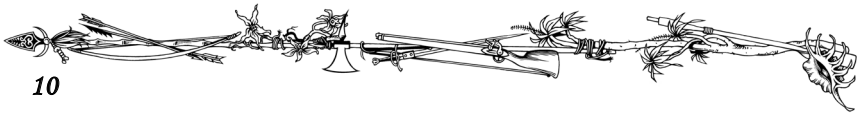
— Хто там так пізно вештається?

— Одчиняй! Це Роланд Рітсон, рідний брат твоєї Марґарет. Невже лишиш нас тут стояти, як жебраків, га, ліснику? — нетерпеливився Рітсон.

Нарешті двері прочинились, і запізнілі гості ввійшли.

Рітсон, відкинувши полу плаща, зразу потайки поклав на лаву великий згорток і ступив крок назустріч лісникові.

Гілберт Гед, привітно кивнувши шваґрові, шанобливо вклонився його супутнику:

— Ласкаво просимо, сер лицар. Вибачайте, що тримав вас під дверима так довго. Хижка моя стоїть на відлюдді, а в лісі повно розбійників. Мушу бути обережним. Сідайте ближче до вогню, почувайтесь як удома, обсушіться, а коло ваших коней є кому поклопотатися... Агов, Лінкольне! — гукнув лісник із сіней до помічника. — Постав панських коней під навіс: у стайні затісно. Та кинь їм кілька оберемків соломи та сіна в годівницю...

На голос чоловіка до кімнати вбігла молода жінка. Рітсон одразу кинувся до неї з обіймами, усміхаючись і вигукуючи:

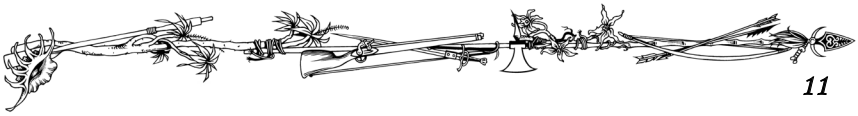
— Марґарет, дорогенька! Дай-но я тебе розцілую! Ти, сестричко, зовсім не змінилася, ба навіть погарнішала: очі сяють, рум'янець на щічках. Відколи цей лісовий бурмило тебе засватав, ти стала справжньою красунею!

— Бо щаслива, — лагідно відказала Марґарет, ніжно глянувши на чоловіка.

— У Мегґі така пречудова вдача, що поряд із нею будь-хто почувается щасливим. У нашому маленькому домі досі не було жодної сварки... Та годі про це. — Лісник обернувся до гостей: — Присувайтесь ближче до вогню. Марґарет миттю зготує поїсти, а потім постелить вам... Ну ж бо, жінко, не барися!

Молода жінка жваво метнулася до вогнища, а тим часом Рітсон нахилився над лавою, відгорнув край вовняної ковдри і поглянув на дитину. Личко міцного однорічного хлопченяти було спокійне — він навіть не поворухнувся, тихенько сопучи вві сні. Старанно поправивши зім'ятого чепчика, Рітсон випростався і неголосно покликав сестру:

— Ходи-но сюди, сестричко! Хоч ми й не бачилися вісім років, я завітав не з порожніми руками — маю для тебе подарунок... Поглянь!

— Матір Божа! — У Марґарет на очах виступили сльози. — Дитя... Суще янголятко! Невже це твій синочок? Ґілберте, мій брат привіз нам малюка!

Лісник наблизився, похмуро поглядаючи на шваґра.

— Що ж це ти, друже, занедбав військовоє ремесло та записався в годувальниці? — суворо спитав він. — Звідки в тебе дитина? І що це за дивацтво — блукати лісовими нетрями з немовлям під плащем? Навіщо ти привіз його сюди — кажи, та як на духу!

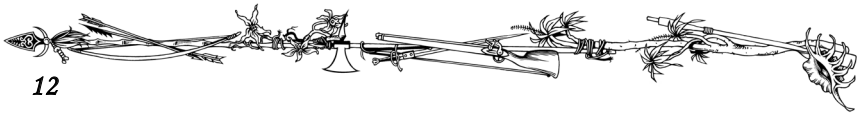
— Не гарячкуй даремно, друзяко Ґілберте! — Рітсон скривився. — Мені й самому вже набридло нянькувати. Цей хлопчик не має до мене жодного стосунку. Він сирота, а сер лицар, який прибув разом зі мною, — його опікун. Нехай добра Меґґі тим часом подбає про хлопчενя, а його світлість розповість нам, звідки це дитя взялося і хто воно.

Молодій жінці не треба було казати вдруге; схопивши сонного малюка, вона понесла його до своєї кімнати. Ніжно поцілувавши хлопчика, щільно загорнула його у свою святкову шаль і повернулася з ним до гостей...

Повечеряли простими сільськими, утім, поживними найдками, відтак Рітсон ледь чутно шепнув своєму супутникові:

— Досить зволікати, сер, уже час... — І той звернувся до господаря дому:

— Добрий Ґілберте, я втішений тим, із якою теплою ваша дружина поставилася до цієї дитини, тож наважуся зробити вам одну пропозицію. Але спершу дозвольте мені розповісти про цього хлопчика, який залишився сиротою, а я — єдиний його покровитель у цілому світі... Отже, його батько — мій давній бойовий товариш і найближчий друг. Ми разом брали участь у французькому поході, потім на кілька років доля нас розвела, і знову зустрілися з ним уже в Уельсі. Цей доблесний воїн, перш ніж залишити Францію, до безтями

покохав милу скромну дівчину, одружився з нею і привіз до Англії. На жаль, цю новину при дворі зустріли холодно. Молоду жінку безіменного походження, без посагу, було визнано нерівнею лицареві, ще й причетному до королівської родини. Я вважаю, що саме байдужість і презирство, якими її зустріли в Англії, вразили ніжну душу дівчини і підточили її здоров'я. Пологи були важкими, а за тиждень молода обраниця шляхетного лицаря померла, лишивши йому крихітного синочка... Але ж не дарма кажуть: як одна біда йде, то й другу за собою веде. Невдовзі хлопчик утратив і батька. Ми билися з моїм другом пліч-о-пліч у Нормандії¹, коли його було смертельно поранено. Останнім його благанням було подбати про нещасного сироту. Він сказав, де перебуває хлопчик, попросив забрати його від годувальниці і прилаштувати в надійний дім... Я присягнувся всіма святими, що виконаю його останнє бажання...

Лицар поглянув на сонну дитину і далі провадив у цілковитій тиші:

— І я неодмінно дотримав би слова, якби досі не перебував на службі в короля, адже обов'язок, який я мушу чинити, не дозволяє мені її залишити. До того ж я не маю ані рідних, ані вірних людей, щоби покласти на них. Я не знав, що робити, коли, на щастя, ваш швагер порадив мені звернутися до вас, Гілберте, — людини шанованої та добропорядної. Рітсон розповів мені, що ви досі не зазнали щастя батьківства, що сестра його — добра і любляча жінка і ви не відмовитеся прихистити під своїм дахом сина хороброго воїна... Зрозуміло, всі витрати на утримання хлопчика

¹ *Нормандія* — історична область на півночі Франції, здобула статус герцогства, за яке неодноразово виникали суперечки між Англією та Францією.

я візьму на себе. І якщо Господь подарує йому довге життя і здоров'я, а я на той час іще буду живий, то сподіваюся, що матиму на старість собі підпору. Отоді я розповім йому славетну й сумну історію про його батьків... А доти ви виховуватимете малюка як власного сина... Чи згодні ви на мою пропозицію, Гілберте?

Гість із тривогою подивився на лісника. На суворому обличчі Гілберта Геда промайнула тінь сумніву. Він запитливо подивився на дружину, але Марґарет мовчала, з ніжною усмішкою поглядаючи на дитину. Тоді втрутився Рітсон:

— Сміх цього янголятка, Меггі, сповнить ваше життя радістю і, присягаюся святим Петром, даватиме вам не меншу втіху, ніж брязкіт золотих монет, які щороку відлічуватиме вам щедра рука його милості...

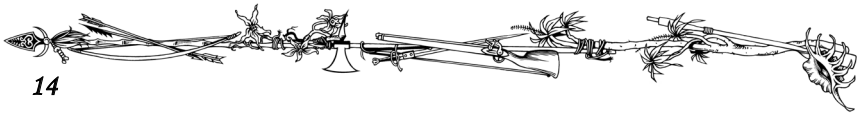
Марґарет тільки лагідно поглянула на чоловіка, чие мовчання лицар витлумачив по-своєму.

— Досі вагаєтеся, мій добрий Гілберте? — спитав він, насупившись. — Вам не до душі така несподівана пропозиція?

— Вона мене цілком влаштовує, сер лицар, — помовчавши, мовив лісник. — Як Меггі? Якщо вона згодна, ми залишимо дитину в себе... Останнє слово — за нею.

— Сер лицар має рацію, — промовила молода жінка, — хіба солдат короля має змогу виходити мале дитя? Я готова стати йому за матір. — Вона звернулася до гостя: — Але якщо коли-небудь, сер, вам спаде на думку забрати в нас хлопчика, скажу щиро, ми повернемо його з важким серцем. Єдине, що нас із чоловіком зможе втішити, — у вас він буде щасливіший, ніж в убогій лісовій хижці.

— Отже, вона згодна, — кивнув Гілберт Гед. — Я ж, зі свого боку, присягаюся берегти цього хлопчика і бути йому справжнім батьком. Як запоруку цих слів, сер лицар, візьміть мою рукавичку.

— Слово за слово. — І гість кинув на стіл одну зі своїх рукавичок. — Тепер залишається узгодити розмір грошового утримання дитини. — Вийнявши з-під поли шкіряний капшук, туго напханий монетами, знатний гість спробував дати його лісникові.

Але той відмовився:

— Сховайте ваше золото, сер. Хліб і любов у нашому домі не продаються!

Товстий капшук із грошима неодноразово переходив із рук лісника до рук дворянина, доки не втрутилася Марґарет. Вона сказала, що гроші, які надходитимуть на потреби дитини, зберігатимуться в надійному місці, і хлопчик отримає їх, щойно досягне повноліття. Так справу і злагодили, на превелику втіху всіх присутніх, відтак розійшлися по своїх кімнатах...

Назавтра лісник прокинувся, тільки стало на світ займатися. Вийшовши у двір, він заздро поглянув на коней своїх гостей, яких саме чистив його слуга.

— Оце так коні, Лінкольне! — зітхнув він. — Навіть не віриться, що допіру два дні торували шлях лісовими нетрями. Таких красенів тримати не з нашою кишенею... До речі, час уже наповнити годівниці й нашим шкапам...

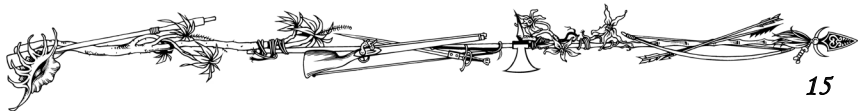
Але лісникова стайня виявилася порожньою.

— Лінкольне! — гукнув лісник. — Ти хіба вже пустив коней на пашу?

— Ні, пане.

— Дива, та й годі, — пробурмотів собі під носа Гілберт. Міркуючи над тим, що ж могло статися з їхніми кіньми, він повернувся в дім і насамперед зазирнув до комірчини, де відпочивали подорожні. Там нікого не було.

Тим часом до ідальні ввійшла Марґарет із дитиною на руках, і лісник здивовано повідомив їй, що обидві їхні конячки зникли, як, утім, і нічні гості.

— Здається мені, Меггі, — скрушно хитаючи головою, мовив лісник, — що поїхали вони на наших шкапинах, а нам залишили своїх норманських скакунів... Чого б це?

— Навіть не попрощавшись? — здивувалася Маргарет. — Дивна річ! Може, вони хотіли приховати, куди їдуть? Чи просто дуже квапились? А може, залишили нам своїх скакунів на знак подяки за малюка, а поїхали так рано, боячись, що ми відмовимося?

— Усе одно дивно... Якщо так, то я вельми їм вдячний, але швагром я невдоволений. Міг би хоча б слово мовити на прощання...

— Хіба ти забув, що в Роланда померла наречена, йому, мабуть, нелегко споглядати наше родинне щастя. Утім, мене інше хвилює. Адже ми з тобою не знаємо навіть імені опікуна цієї дитини. Тільки те, що він знатний лицар на королівській службі. Брат мій — теж воїн і так само ще довго поневірятиметься чужими краями.

— Агов, Меггі, не буди лихо, поки тихо, — раптом широко всміхнувся лісник. — Подивися-но, який хлопчик гарний! Він справді чудовий. Дай мені його поцілувати!

— Як же ми назвемо нашого сина, Гілберте? — Посміхаючись, жінка передала дитину чоловікові.

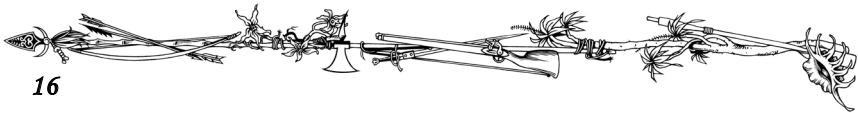
— Вибери йому ім'я, Маргарет.

— Ні, краще ти... Він хлопчик, ти й мусиш його назвати.

— Нехай буде Робін — на згадку про мого улюбленого брата, який так рано загинув. Я часто згадую нещасного Робіна.

— Робін Гед! Хай буде так! — молода жінка ніжно поглянула на сина своїми фіалковими очима і міцніше пригорнулася до чоловікового плеча.

З часом «Гед» якимсь дивним робом перетворилося на «Гуд». І під цим ім'ям — Робін Гуд — значно

пізніше наш маленький незнайомець уславився в цих лісових краях.

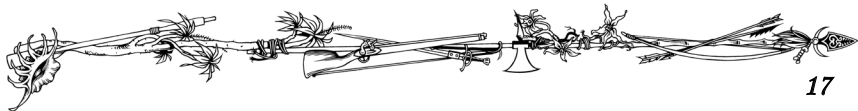
2

Відтоді минуло п'ятнадцять років. У хатині доброго лісника впродовж цього часу панував щасливий спокій, а хлопчик-сирота за всі роки не мав жодного приводу засумніватися в тому, що він улюблений син своїх любих батьків — Маргарет і Гілберта.

Одного чудового червневого ранку дорогою Шервудського лісу, що вела до чепурного сільця Менсфілд-Вудгауз, їхав верхи на міцному поні чоловік середнього віку, виглядом і одягом схожий на йомена. Вранішнє сонце осяювало лісову гущавину миротворним промінням, легенький вітрець доносив терпкий аромат молодого дубового листя і польових квітів, яскраво зеленіли мохи й росяні трави; виспівуючи оду новому дню, в гілках пурхало лісове птаство; і лише подекуди в низинах ще клубочився нічний туман.

Розкошуючи в лагідній прохолоді лісу, мандрівник затягнув сильним, грубуватим голосом стару саксонську пісню. Аж раптом повз самісіньке його вухо просвистіла дзвінка стріла і вп'ялася в гілку могутнього дуба.

Радше здивований, ніж переляканий, чоловік спішився, причаївся за стовбуром дерева і хутенько напнув тятиву свого тисового лука, налаштувавшись оборонятися. Проте навкруги панувала тиша — це змусило подорожнього замислитися. Здавалося, ніхто й не намагався його атакувати. Може, стрілу випустив якийсь невдатний мисливець? Чи розбійник-волоцюга, що став на здобичню путь, схибивши, зачаївся в гущавині? Але якщо то мисливець, чутно було би гавкіт мисливських собак; а розбійникам здалеку видно: взяти в подорожнього нічого, крім хіба що поні. Сам він ніколи не шко-

дував кусня хліба чи кукля елю жодному з тих лісових блукачів, які іноді стукали в його двері пізно вночі. Може, він когось випадково образив і в кущах ховається месник? Але ж чоловік не міг згадати бодай когось в окрузі, кого міг би назвати своїм ворогом.

«Ну що ж, — подумав Гілберт Гед (а це був саме він), — якщо на мої запитання немає відповідей, спробуємо діяти інакше...»

Він схопив свого лука і націлився в густі хащі, де міг би ховатися ймовірний супротивник. Якщо не вдасться влучити, то хоча б налякає чи змусить його викрити себе.

Перший його постріл не мав наслідків. Знову забриніла туга тятива, і тут сталося щось неймовірне. Другу Гілбертову стрілу було зупинено на льоту стрілою, яку невидимий супротивник випустив зі свого лука: вона під прямим кутом улучила в Гілбертову, й обидві стріли впали на землю. Невідомий лучник так майстерно володів зброєю, що Гілберт геть забув про небезпеку і вискочив із укриття, захоплено вигукуючи:

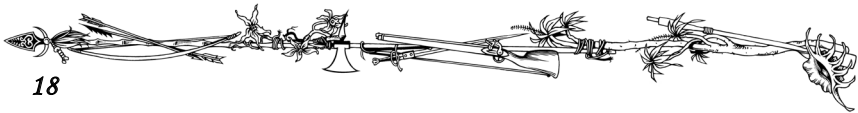
— Оце так постріл! Ніколи не бачив нічого подібного! — Він став озиратися на всі боки, намагаючись відшукати таємничого стрільця.

Пролунав дзвінкий молодечий сміх, і на дорогу виступив ставний і міцний юнак.

— А що, татусю, здається, моя стріла трохи полоскотала вам вухо? — весело спитав він.

— Боже правий! То це ти, Робіне?.. Капосний хлопчисько! Йди-но сюди. І як це ти насмілився здійснити зброю на рідного батька? Присягаюся святим Дунстаном¹, я вже був вирішив, що це розбійники зібралися

¹ *Святий Дунстан* (928—988) — архієпископ Кентерберійський, ігумен відомого монастиря Гластонбері, духовний натхненник церковної реформи, спрямованої на зміцнення чернецтва. Авторитет святого Дунстана був надзвичайно високий у народі (*тут і далі — примітки ред.*).

мене порішити... Дай обійму тебе, бешкетнику мій! — басовито сміявся лісник, утішено вдивляючись в обличчя юнака.

Зухвалий стрілець мав незвичайну зовнішність. Його ясне, мов вирізьблене зі слонової кістки, чоло облямовували хвилясті пасма густого чорного волосся, довгі вії затіняли ледь примружені очі, що яскраво спалахували темно-синіми іскрами, відкрите вилицювате обличчя з ніжним рум'янцем було сповнене енергії. Водночас у цих тонких рисах не було нічого жіночного — у свої п'ятнадцять Робін мав вигляд уже майже дорослого, мужнього чоловіка. Обличчя його було ледь засмагле, але там, де одяг відкривав ший і зап'ястки, видніла шкіра — біла і гладенька, немов атлас. Юний лучник був у капелюсі з чаплиним пером, куртці із зеленого сукна з широким пасом, коротких штанях з оленьчої замші; на ногах мав саксонські чоботи, перехоплені міцними ремнями біля щиколоток; при боці на перев'язі з масивними сталевими пряжками погойдувалися набитий стрілами сагайдак і невеликий ріжок, за пасом стримів мисливський ніж; у руці хлопець стискав лук.

— А ти не подумав, що міг поцілити мені в голову? — з удаваною суворістю спитав Гед. — Ну і жартики у вас, сер Робін!

— Пробачте, татусю! Я зовсім не хотів вас засмутити.

— Вірю. Але, хлопчику мій, будь-яка дрібниця в твоїх забавах може призвести до біди. Вибачаю тобі, звісно, та все ж... Небезпечні твої розваги з луком і стрілами мені не до вподоби.

— Благаю, забудьте мою легковажність! — видно було, що юнак щиро розкаюється. — Це все мое марносластво.

— Марносластво?

— Авжеж! — палко вигукнув Робін. — Хіба вчора після вечері не ви сказали мені, що я ще не такий управний стрілець, щоби злякати лань, зачепивши шерстинку на її вусі, але саму тварину не подряпати? Тож я й вирішив... спростувати ваші слова.

— Дієвий спосіб, що й казати! — гмикнув Гед. — І це я чую від свого учня! Гаразд, забудьмо все, але обіцяй мені, сер Робін, не перетворювати серйозну справу на забаву. Майстерність ти свою довів, і, думаю, кращого стрільця немає в усьому графстві, а може, і в усій Англії.

— Та хай мені відсохне права рука і жодна стріла не влучить у ціль, коли я забуду, що ви зробили для мене, тату!

— Робіне, не варто тобі й далі називати мене батьком: ти ж знаєш, що ми пов'язані з тобою лише довірою та вірною дружбою... Не заперечуй. Я вірю: ти щиро любиш мене й Меггі... Пройдімося трохи разом, я хочу з тобою дещо обговорити... — Гілберт Гед рушив дорогою, ведучи за повід конячку, яка примчала на посвист господаря. — Маю недобре передчуття, що невдовзі нас із твоєю названою матір'ю чекають скрутні часи.

— Про що це ви, тату?

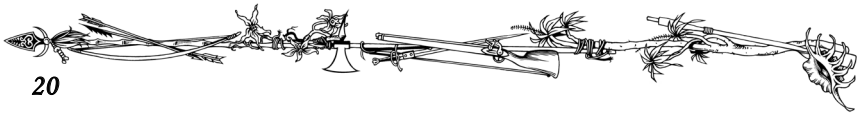
— Ти вже дорослий, і, дякувати Богові, сили й хоробрості тобі не бракує. Ми з Меггі з року на рік старіємо і розлучилися б із цим світом без жалю, якби нам хоч трохи відкрилася таємниця твого народження.

— А той лицар... він ніколи більше не об'являвся?

— Ні, — спохмурнів Гед, — і звістку від нього я отримав усього одного разу.

— Можливо, він загинув у бою?

— Хтозна... За рік по тому, як тебе залишили нам, невідомий посланець вручив мені шкіряний мішечок зі сріблом і пергамент, але відбитка герба на восковій

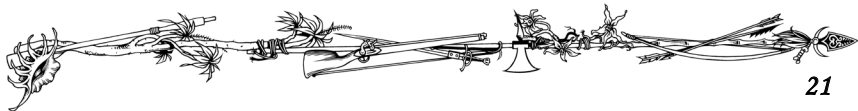

печатці не було. Я відніс пергамент священикові. Той прочитав його мені, і я запам'ятав усе дослівно. А написано було там таке: «Добрий Гілберте, рік тому я доручив тобі опікуватися дітям і взяв на себе зобов'язання утримувати його; тобі передадуть належну суму. Тепер я від'їжджаю з Англії — невідомо, чи надовго. Тож я поклопотався, щоби ти й надалі щороку отримував обіцяні гроші. Щойно настане час чергового платежу, навідайся до канцелярії шерифа¹ Ноттінгемського. Там дістанеш гідну винагороду за свої зусилля і милосердя. Виховай хлопчика як свого сина. Я приїду по нього, коли повернуся». Ані підпису, ані дати під пергаментом не було, звідки з'явився посланець — ніхто не знає. Він зник так само мовчки, як і прибув. Отже, крім того, що повідав нам про твоє шляхетне походження твій опікун, мені нічого не відомо. Коли не брати до уваги його слова, інших підтверджень цьому немає... Більше міг би розповісти мій шваґер Роланд Рітсон, але й він мов крізь землю провалився...

— Я не розумію, тату, що вас так бентежить, — стелю плечима юнак. — Мене цілком влаштовує моє життя, жодних змін я не прагну, навпаки — волю, щоб, як і раніше, все йшло своїм звичаєм, а моє завтра не надто відрізнялося від сьогодні чи вчора.

— Так, синку... Шериф щорік вручає мені гінеї, що надходять невідь звідки, а Марґарет складає їх у панчошу для тебе, та й здоров'я в нас поки що нівроку... — далі вголос міркував лісник. — От тільки не маємо жодної впевненості, що раніше чи пізніше ти матимеш належні тобі за правом народження пошану і багатство.

¹ *Шериф* — у середньовічній Англії одна з основних локальних адміністративних посад, що їх призначав король. Найвідомішим шерифом епохи Плантагенетів був легендарний шериф Ноттінгема, особистий ворог Робіна Гуда.

Якщо твій покровитель не з'явиться, поки ми живі, мої останні години будуть огорнуті смутком...

— Боже вас борони, тату! Ви з мамою ще довго проживете!

— Хтозна, Робіне, — зітхнув Гед. — Але запам'ятай: коли нас із тобою розлучить нагла смерть, ти наш єдиний спадкоємець. Хатина, в якій ти виріс, і земля навколо неї — твої. З грошима, що ми зібрали за ці п'ятнадцять років, ти зможеш жити в достатку.

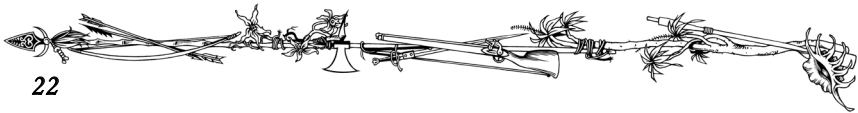
Юнак швидко відвернувся, ховаючи від батька непрохані сльози, а потім бадьоро підвів голову і весело вигукнув:

— Не треба говорити про розлуку, тату! Думки про такі речі роблять нас слабкими. А я вже дорослий чоловік. Коли-небудь про все дізнаємось, а якщо й ні — то це не завадить мені втішатися життям. Нехай я не знаю свого справжнього імені, зате я знаю, ким хочу стати: найкращим стрільцем у всьому нашому лісі!

— Та ти й так найкращий, Робіне. — Гілберт Гед зупинився. — Прощавай, синку, на мене чекають справи — бо дістанеться від Меггі на горіхи... Іди собі, вправляйся у влучності, та й про рідну домівку не забувай...

Гед сів верхи на поні і невдовзі, не озираючись, зник у лісовій гушавині. Вираз безтурботності відразу зник із обличчя юнака, і він повільно побрів під захист зелених лісових шат, де змалечку добре знав кожен стежечку й кожен горбочок.

Якийсь час Робін розважався, збиваючи стрілами тонкі гіллячки з вершин найвищих буків. Коли це йому набридло, він розпростерся в затінку на галявині і почав згадувати розмову з названим батьком. Усі його думки досі не виходили за межі лісникової хати, а найбільшим щастям для нього було би вільне полювання в Шервудському лісі, повному дичини.

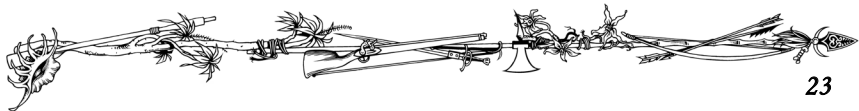

Несподівано хлопець почув шурхіт листя і тріск гілок; підвівши голову, він помітив легконого лань, що промайнула між кущами. Першим його пориванням було погнатися за нею, проте інстинкт мисливця змусив насамперед роззирнутись. І це було дуже вчасно: він помітив чоловіка, який причаївся за пагорбом і пильнував стежку, що вела до Менсфілд-Вудгауза. Юнака він не бачив. З огляду на одяг, невідомий не був схожий на мисливця, тож поки Робін не міг зрозуміти, що той робить у хащах. Хлопець нечутно схопився на ноги і сховався за моховитим стовбуром старого бука.

Невдовзі до його чуткого вуха долинув свист випущеної стріли, перелякане хрипіння коней і стривожені голоси на стежці. Водночас із засідки, де ховався чоловік, почувлися глухі прокльони й одразу стихли. Юнак підкрався ближче до стежки і нарешті зрозумів, що сталося: стрілець послав стрілу туди, де хвилину тому спішилося двоє верхівців: дворянин і молода пані. Пані перелякано озиралась, а її супутник нерішуче розвертав свого коня, не знаючи, їхати їм далі чи захищатися. Раптом дівчина пронизливо скрикнула: у високу луку її сідла встромила ще одна стріла, пущена підступною рукою. У Робіна не залишилося сумнівів, що в засідці причаївся справжній убивця.

Охоплений раптовим гнівом, юнак розвернувся в його бік і миттєво напнув тятиву. Його стріла прошила ліву руку негідника саме тоді, коли той був готовий продовжити своє криваве полювання. Наступним влучним пострілом юнак збив із нього капелюха.

Скаженіючи від болю, чоловік нестямним поглядом пораненого звіра намагався відшукати в заростях того, хто наважився йому завадити, але марно. Нарешті він вийшов із засідки, сиплячи прокльонами, і, притримуючи обвислу прострелену руку, пірнув у гущавину. Робін весело зареготав йому вслід і не пошкодував іще

однієї стріли, пустивши її нижче спина вбивці — так, щоб той надовго забув, що таке сидіти.

Щойно небезпека минула, юний лучник виступив зі свого укриття на стежку. Збираючись привітати верхівців, він прихилився до дерева і вже відкрив був рота, аж раптом дівчина злякано здригнулась, а її супутник кинувся до юнака, занісши меч над головою.

— Агов, сер лицар, — позадкував Робін, — не гарячкуйте! Стріли, пущені у вас, були не з мого сагайдака! Я лише щойно врятував вам життя!

— Хто ж тоді бажав нашої смерті? — спохмурнів вершник. — Говори негайно! Може, ти з ними заодно?

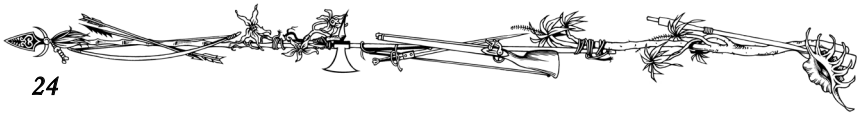
— Нова халепа на мою голову... — глузливо мовив Робін. — Не раджу, сер, мені погрожувати — моя стріла проб'є вашу печінку перш, ніж ви наблизитеся ще на крок... Я не знайомий із цим негідником — лише випадково помітив, як він зачаївся в кущах і не спускав очей із дороги. Чи має сер лицар ворогів? Хоча мені здалося, що вбивця обрав за мішень вашу шляхетну супутницю. Цього вже я стерпіти не міг!

Лицар досі недовіриливо поглядав на юнака, не поспішаючи ховати меча.

— Негідник утік як ошпарений, — вів далі Робін, — гадаю, він іще довго зализуватиме рани. Я влучно стріляю... Погляньте на мене, сер: хіба я схожий на розбійника?

— Даруй, юний стрільцю, — знімав лицар, вкладаючи в піхви свого меча. — І дозволь потиснути твою мужню руку. Назви своє ім'я і, якщо твоя ласка, відведи нас туди, де ми зможемо перепочити... Але спершу візьми цей гаманець, а відтак і Господь тобі віддячить.

— Ходіть зі мною, сер, а золото ваше залиште собі. Ім'я моє — Робін Гуд, я живу з батьком і матір'ю за дві милі звідси на узліссі. У нашому домі вам будуть вельми раді.

Молода пані наблизилася до них, і юнак побачив, як із-під шовкового каптура на нього блиснули величезні чорні очі. Захоплений величною поставою наїзниці, Робін церемонно вклонився.

— Чи можемо ми вірити словам цього хлопчини? — згорда звернулася дівчина до свого супутника.

Прикусивши губу, Робін ображено вигукнув:

— А хіба на світі вже геть не лишилося порядних людей?

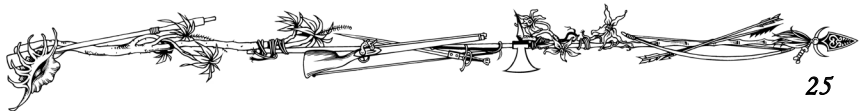
Вершники презирнулися з усмішкою — тепер вони не сумнівалися в щирості юнака.

3

Спершу вони рухалися мовчки: лицар та його супутниця ще були схвильовані пригодою, а юний лучник переживав досі невідомі йому почуття: вперше жіноча врода змусила його серце радісно стрепенутися. Проте він не подавав знаку — розмашисто йшов собі попереду вершників із суворим виразом обличчя. За багатьма ознаками він уже здогадався, що вершники ці, хоча й скромно вбрані і подорожують без пошту, безумовно, є представниками знаті. Але тут, у гущавині Шервудського лісу, він почувався їм рівнею, а в хвилину небезпеки зміг показати себе з найкращого боку. Його охопило єдине палке бажання — щоби незнайомка звернула на нього увагу, адже він був не простий йомен, а найкращий стрілець у всьому графстві. Невдовзі Робінові все ж удалося опанувати себе, і, коли до нього повернулося самовладання, він подумав: «Терпіння, невдовзі я побачу її обличчя без каптура!»

Нарешті він спинився і звернувся до своїх супутників:

— Далі, панове, їдьте прямо, і незабаром на галявині ви побачите будинок мого батька. Я ж мушу вирушати на полювання, щоби добути дичину на вечерю...

— Гарний хлопчина, чи не так, Меріон? — зітхнув лицар, проводжаючи поглядом струнку фігуру стрільця. — Виросте найшляхетнішим лісником в Англії... Якою міцною і здоровою робить людину життя на природі, у кам'яних темницях міст усе не так...

— Мені здається, сер Аллан Клер, — усміхнулася молода пані, — ви зітхаєте зовсім не через те. Простори Шервудського лісу викликали у вашій пам'яті образ його володарки, спадкоємиці барона Фіц-Олвіна.

— Ваша правда, люба сестро. Мушу зізнатися, що коли б я мав вибір, то волів би жити в хижі якогось йомена і бути чоловіком Крістабель, аніж сидіти на троні.

— Мій брат невинуватий, — зітхнула Меріон. — Ви певні, що Крістабель погодиться змінити життя принцеси на жалюгідне існування, про яке ви марите? Утім, облиште марні сподівання: я дуже сумніваюся, що барон коли-небудь погодиться віддати за вас свою доньку.

Лицар спохмурнів.

— Якщо вона кохає мене по-справжньому, їй буде всюди зі мною добре... Ви вважаєте, що її батько мені відмовить? Але ж досить одного мого слова, щоби гордішливий Фіц-Олвін пристав на мою пропозицію, — він же не хоче стати вигнанцем і втратити свій Ноттінгемський...

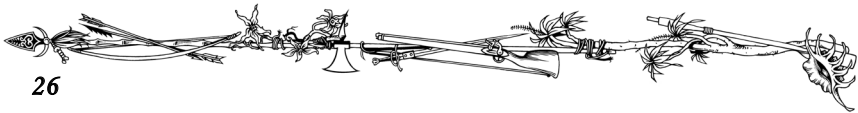
— Тихше! Ось, здається, і хатина юного лісника, — промовила дівчина, зупиняючи брата. — Його мати зустрічає нас на порозі... Вочевидь, дуже порядна жінка.

— Син їй до пари, — кивнув сер Аллан. — Як це він примудрився нас випередити?

— Таж він далеко вже не хлопчик... — прошепотіла Меріон, відкидаючи каптур, що приховував її обличчя.

Робін стояв біля матері, не зводячи з дівчини захоплених очей. Хвилювання його було таким щирим, що він мимоволі вигукнув:

— Я був певен, що такі чудові очі можуть сяяти тільки на найпрекраснішому личку на світі!

Марґарет, здивована зухвалістю сина, тут-таки при-
цитькнула на нього.

Сер Аллан Клер усміхнувся; а його сестра, ніскільки не гніваючись на юнака, лише ледь зашарілася, спостерігаючи, як ніжно Робін обіймає збентежену матір.

Нежданих гостей провели в дім.

А невдовзі повернувся й Гілберт Гед: дорогою він підбрав пораненого мовчазного незнайомця, який весь час ховав своє обличчя за плащем. Лісник із великою обережністю зняв чоловіка з сідла і вніс його на руках до вітальні, а потім покликав Марґарет, що поралася в кімнатах:

— Жінко, цей бідолаха потребує нашої допомоги. Якийсь лихий збитошник пожартував із нього, припиливши йому стрілою кисть руки до лука. Він утратив багато крові... Як маєшся, приятелю? — спитав лісник пораненого. — Та підведи ж ти голову і не бійся. Потерпи трохи, хай йому біс! Ще ніхто не помирав од того, що йому продірявили руку...

Чоловік іще більше згорбився, вбираючи голову в плечі. Обличчя свого він так і не відкрив: здавалося, незнайомець не хотів, щоби гостинні господарі запам'ятали його.

Марґарет заходилася оглядати рану. Робін, що саме ввійшов до кімнати, хотів був їй допомогти, але, поглянувши на пораненого, кивнув Гілбертові Геду і відкликав його вбік.

— Тату, — прошепотів юнак, — не кажіть нашим гостям, що цей чоловік тут, у нас... І будьте обережні...

— Навіщо з дрібниці робити таємницю? — невдоволено пробурчав Гілберт. — І чому ти попереджаєш мене про обережність? Кажі негайно: що спільного між цим чоловіком і...

Його слова перервав крик пораненого: Марґарет, зламавши скривавлений держак стріли, висмикнула його з рани і відкинула в куток. Потім наклала тугу пов'язку і вивела пораненого з вітальні.

— Овва! Он воно що, сер розбійник, виходить, це твої витівки! — Гілберт обурено підступив до сина. — Я ж уранці заборонив тобі вправлятись у влучності на людях... Добре ж ти послухався!

— Я? Ніколи і в думці не мав нічого подібного!

— А хіба не ти поранив бідолаху? Не відпирайся: наконечник стріли видає тебе з головою — на ньому наше клеймо...

— Так, це я стріляв у нього, батьку, — сухо відповів Робін. — Та не відчуваю ні сорому, ні каяття, адже цей чоловік — негідник.

Обличчя лісника спохмурніло.

— Соромно і ганебно, сину: через легковажні хвастощі поранити людину, яка не заподіяла тобі зла, та ще й назвати її негідником!

— Нехай соромиться той, хто чатував на беззахисних подорожніх у засідці біля стежки і кого ви так великодушно підібрали в лісі... — І Робін розповів батькові про все, що сталося.

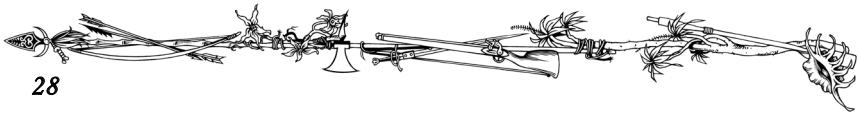
— Він тебе бачив? — із тривогою спитав лісник.

— Ні.

— Вибач, синку, я був несправедливий до тебе. Якщо все саме так, як ти кажеш, то, здається мені, в лісі ховається хтось іще. Цей чоловік був не сам... Через те він так старанно відвертає обличчя. Здається, я вже колись бачив цього лиходія, проте ніяк не можу пригадати. Ось що, Робіне...

Їхню розмову перервала поява гостей, які саме зійшли з горішніх кімнат. Господар щиро привітав обох — лицаря і молоду пані.

Цього вечора в лісниковій хаті панувало незвичайне пожвавлення. До вечері всі були заклопотані своїми справами, і лише Робін тинявся без діла, поглядаючи на прекрасну даму і потайки зітхаючи. Осяйна врода молоді жінки розбурхала в серці юнака справжній вир

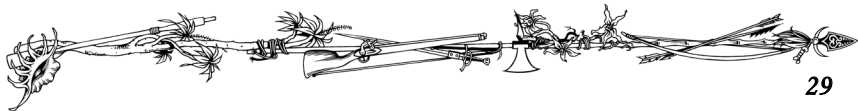

почуттів. Йому вже траплялося залицятися до дівчат, але то все були місцеві сільські красуні. Вони зовсім не справляли на хлопця такого неймовірного враження, як вродлива Меріон, і вже назавтра, захопившись полюванням, він одразу забував про них. Зараз же Робінові здавалося, що він радше помре, ніж наважиться мовити бодай слово до шляхетної вершниці, якій урятував життя.

Поки юнак нишком захоплювався гостею, сер Аллан Клер на всі боки нахвалював його відвагу та влучність. Лісник тим часом розповів гостеві, що хлопчик — його названий син. Так він робив останніми роками, розмовляючи зі шляхетними панами, сподіваючись, що хтось-таки допоможе йому розкрити таємницю походження приймака.

— Опікун, який залишив нам цю дитину на виховання, можливо, прибув із міста на річці Трент, — закінчив свою розповідь Гілберт Гед, — бо саме тамтешній шериф виплачує нам щорічне утримання...

— Ми самі родом із Гантінгдонширу і всього кілька днів як виїхали звідти, — здивувався лицар, — але нічого подібного я ніколи не чув. Ні про одруження будького з лицарів із молодого французенкою-простолюдінкою, ні про загибель самого лицаря в Нормандії за тих часів... Така надзвичайна історія була би відома всім. Дозвольте мені, добрий Гілберте, висловити сумніви щодо правдивості розказаного вам п'ятнадцять років тому. Забагато дивних обставин. Навіщо, наприклад, було відвозити дитину в таку глушину?.. У будь-якому разі після повернення до Гантінгдону я матиму собі за честь спробувати розшукати сліди рідні Робіна — адже ми з сестрою відтепер саме йому завдячуємо своїм життям. Крім того, я хотів би взяти вашого названого сина завтра за провідника у Шервудському лісі. Боюся, без його допомоги я можу збитися з дороги. Сестра ж, коли ваша ласка, залишиться у вас до мого повернення.

Гілбертові Геду не хотілося відпускати сина, але з думки йому не йшов поранений негідник, тож він згодився. Зрештою було вирішено, що сер Аллан і Робін вирушать у дорогу, ледь розвидниться...

Щойно стемніло, двері лісного житла позапирали на ковані засуви. Усі зібралися за столом. Розмова за вечерею точилася жвава, лісник устиг повідати чимало цікавих історій зі свого життя-буття, коли раптом його розповідь, присмачену простодушним гумором, перервав уривистий свист, що пролунав у темряві за вікном. Три-можливо завив один зі сторожових псів, тому все стихло.

— Не здивуюсь, якщо неподалік швендяє той, хто спокійно запускає лапу в чужу кишеню, — сторожко зауважив лісник. — Волоцюги неодноразово намагались увірватися в наш дім, попри те що ми з дружиною небагатий часом у зимові холоди ділилися з ними чим могли...

— Розбійники не знають, що існує вдячність! — мовив сер Аллан.

Меріон мимоволі здригнулась, і Робін це відразу помітив. Її страх не сховався і від Гілберта Геда. Він з усмішкою промовив:

— Не хвилюйтеся, шляхетна пані. Не було ще випадку, щоби наші луки не захистили жінок...

Його перервав оглушливий стукіт у двері.

Собаки, що мирно дрімали біля вогню, схопилися з несамовитим гавкотом; лісник, лицар і Робін поквапилися до входу, а Меріон пригорнулася до Марґарет.

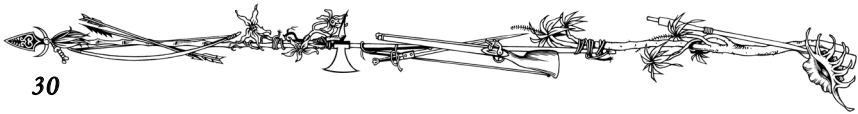
— Ану, тихіше там! — гримнув господар. — Хто це о такій порі безцеремонно грюкає в мої двері?

У відповідь почувлися сильніші удари. Гілберт спитав іще раз, але через надсадний гавкіт собак не розчув відповіді. Нарешті з-за дверей долинув гучний голос:

— Відчиняй, ліснику, заради Бога!

— Хто ви є?

— Двоє ченців з ордену святого Бенедикта.

— Звідки і куди прямуєте?

— Ідемо з нашого абатства¹ в Лінтоні у Менсфілд-Вудгауз. Ми заблукали і помираємо з голоду... Та вгамуй нарешті своїх скажених псів!..

Лісник одігнав собак, проте досі зволікав, не відмикаючи.

— Ченцю, — нарешті мовив він, — щось твій голос не скидається на голос покірного слуги Господнього, який зрікся всіх мирських справ. Як мені переконатися, що ти не брешеш?

— Дідько тебе забирай! — нетерплячий голос за дверима трохи присмирів: — Одчини, дурню, та поглянь на нас!

Гілберт недовірливо прискалив око.

— Відчини нам заради Бога, благаю тебе, чоловіче добрий, все, що каже мій брат, — суцзя правда, присягаюся мощами нашого святого покровителя. Я вже застарий, щоби брати гріх на душу... — почувся інший голос.

— Гаразд! — голосно гукнув Гілберт. — Нас тут четверо зі зброєю, ми дамо собі раду. Я відімкну, а мій слуга тим часом візьме собак на швору². Якщо ви нас дурите — він миттєво спустить їх на вас.

4

Щойно двері прочинилися, хтось знадвору штовхнув їх з усієї сили, і поріг переступив дебелий чернець-здоровань у чорній рясі, підперезаний конопляним очку-

¹ *Абатство* — католицький монастир, що належав якомусь чернецькому ордену. Абатства підпорядковувалися лише єпископові, а іноді безпосередньо Папі Римському. Великі й багаті монастирі нерідко володіли значними маєтностями, справляли великий вплив у суспільстві, відіграючи велику роль в економіці та політиці.

² *Швора* — ремінь, пасок для собак, на якому зазвичай водять хортів по двоє.

ром¹. Він спирався на вузлувату деренову патерицю, радше ломаку; на пасі висіла точена дерев'яна вервиця² з кісточками, майже як слива завбільшки. Через плече здорованя боязко позирав старий, убраний так само.

— Ліснику, бачу, ти припас доброго харчу до вечері! — втішно гукнув чернець-здоровань, безцеремонно присуваючись до вогнища. — Дозволь, я почну трапезувати, не чекаючи на твоє люб'язне запрошення, бо чую, що мій зголоднілий живіт уже присох до хребта, а проти вчорашнього я, здається, схуд на добру половину.

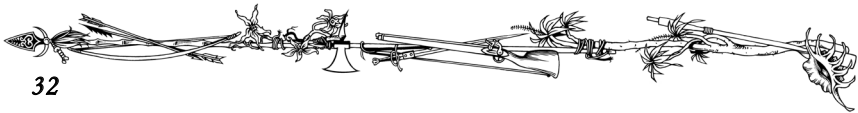
— І ви даруйте мені, Божі подорожани, що не поспішав одчиняти вам, — відповів Гілберт, жестами запрошуючи всіх присутніх повернутися до столу. — Знаєте, обережність...

Перш ніж узятися до їжі, старий чернець — звали його брат Елдред, — хрестячись однією рукою, пробелькотів коротку молитву. Тим часом його товариш, не гаючи часу, вп'явся зубами вже в другий шматок смаженої оленини і водночас пожадливо ковтнув із кухля ель.

— Обережність нині на часі, — промимрив він, відсапуючись і поглядаючи на лісника. — Нелюдами-волоцюгами в окрузі аж кишить, їх тут — як тих бліх на сіннику. Щонайбільше півгодини тому двоє таких мерзотників напали на нас. Присягаюся вороном святого Бенедикта! Я ледь не віддзвонив обідню патерицею їм по ребрах, коли враз почувся пронизливий розбійницький свист... Зайшлися гавкотом собаки, лиходії відступились, а ми, дякувати Богові, знайшли ваш хлібосольний дім.

¹ *Очкур* — пас або шнур, яким стягують штани, щоби вони не спадали.

² *Вервиця* — чотки — шнурок із нанизаними намистинами (кісточками) чи вузликами для відліку молитов або поклонів під час молитви в католиків та буддистів.

Промовивши це, чернець знову наповнив кухоль по самі вінця і з маху його видудлив.

— Гарний у тебе собачка, хазяїне! — здоровань нахилився: хотів погладити вовкодава, але той, не відповідаючи на чернечу ласку, відвернувся, глухо загарчав і одним стрибком знову опинився біля дверей.

— Робіне, подай-но мені палицю та й свою прихопи, — стиха мовив лісник.

— У мене рука чавунна, а патериця деренова, — посміхнувся чернець-здоровань. — Раптом поткнуться якісь лихі гості — усе це до ваших послуг.

— Терпіння, чада мої, — закликав усіх брат Елдред, — прощу вас: першими не вбивайте...

Його слова потонули в зойках нажаханої Маргарет. Їй здалося, ніби на сходах стоїть той самий поранений, якого вона допіру бачила прикутим до ліжка. Усі разом подивилися на сходи, проте там уже нікого не було.

— Ну-бо, любя Мергі, тобі примарилося... — Гілберт намагався заспокоїти дружину.

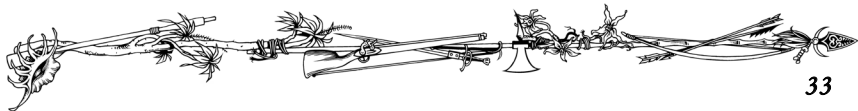
— Ні, я бачила: він був там... — наполягала Маргарет, здригаючись усім тілом. — Схожий на привид...

Тим часом Гед виразно зиркнув на сина; Робін вислизнув із-за столу і, непомітно скрадаючись, зійшов на другий поверх. Він побачив прочинені двері кімнати і тієї ж миті зрозумів, що пораненого в ліжку немає. Наполовину висунувшись із відчиненого вікна, чоловік стиха перемовлявся з кимось надворі. Робін нечутно підповз навкарчки майже до ніг розбійника і прислухався до балачки.

— Леді й лицар тут, — говорив поранений, — я їх щойно бачив. Я б іще сьогодні з ними поквитався, та їх ніби береже сам диявол: невідомо звідки вилетіла стріла, скалічила мені руку, і вони вислизнули...

— Прокляття!

— ...Випадок привів їх у дім лісника — того самого, що підбрав мене, коли я стікав кров'ю.

— Тепер вони від нас не втечуть.

— Скільки вас там, хлопці?

— Семеро. Нам головне — ввійти, але засуви в них міцні, та ще й ціла зграя собак на додачу...

— Нащо нам двері? Хай собі залишаються зачинені, інакше красуня і її братик можуть знову вшитися під колотнечу. Залазьте у вікно, там, унизу, я бачив драбину...

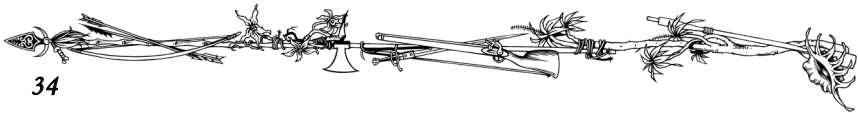
— Ага, он воно що в тебе на думці, лиходію?! — вигукнув Робін.

Випроставшись, він схопив чоловіка за ноги й одним ривком перекинув худореброго розбійника через підвіконня. Лють і очевидна небезпека, що загрожувала їхньому дому, багатократно збільшила сили юнака. За мить Робін притьмом поглянув униз: поранений розбійник нерухомо лежав у дерев'яній діжці з дощовою водою, ознак життя не подавав, а незнайомиць, із яким він розмовляв, щезнув.

Спустившись у вітальню, Робін розповів про свою пригоду. Спершу всі сміялися, проте лісник припустив, що лиходії, коли оговтаються, не облишать спроб увірватися в дім. Тож варто підготуватися до нападу, а якщо доведеться, то й до облоги.

Брат Елдред стиха проказував молитву, а здоровань, нарешті добряче напхавши черево, хвацько розправив могутні плечі і громовим голосом прогорлав бойовий клич. Гілберт зупинив його: зовні почувся глухий стогін і уривчастий висвист. Вочевидь, поранений прийшов до тями й кликав спільників на допомогу. Потім усе стихло, і серед цієї тиші раптом пролунав грюкіт руків'ям меча у двері, а голос, перекриваючи шалений собачий гавкіт, прокричав:

— Ім'ям барона Фіц-Олвіна, нашого шляхетного і могутнього повелителя, наказую тобі, ліснику, відкрити двері й негайно видати нам лицаря і молоду пані, що ховаються в твоєму будинку!

Гілберт Гед запитливо поглянув на лицаря.

— На моїй совісті немає злочину, — переконливо мовив сер Аллан.

— Я вірю вам, — кивнув лісник. — Ви досі наші гості, і мій обов'язок надати вам допомогу і захист.

— Відмикай же, клятий бунтівнику!

— Не дочекається! — гукнув Гілберт.

— Ну, це ми зараз побачимо...

Знову пролунав оглушливий удар, за ним іще один, але двері витримали.

Зрозумівши, що штурму не уникнути, лісник спокійно наказав дружині:

— Меггі, разом із пані йдіть нагору, позачиняйте всі вікна і чекайте, поки ми не дамо ради розбійникам... А ти, Робіне, — він обернувся до сина, — поклич Лінкольна, а сам стань на сходовому майданчику — на випадок, якщо вони все-таки ввірвуться...

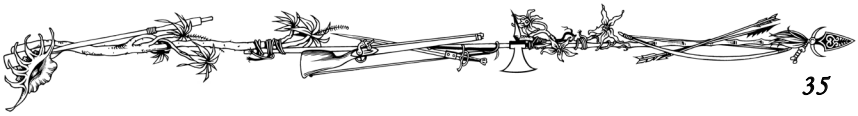
Лінкольн, літній, проте міцний слуга, вже поспішав до господаря з важкою колякою в руках, тихим посвистом підзиваючи собак.

— Двері відімкне брат чернець, приголубивши своєю ломакою першого ж негідника, а ти, Лінкольне, хутчіше повідсувай до стін стіл і лави, погаси світильники та ставай пліч-о-пліч з оцим силачем у рясі... Я триматиму наготові лук і стріли. Брате Елдредо, досить молитов, сховайтеся за піччю...

— Батьку! — Робін стрілою збіг сходами. — Я бачив у вікно: ці негідники наклали перед дверима купу хмизу — вочевидь, збираються підпалити. Їх семеро, не рахуючи пораненого.

— Синку, повертайся нагору, — незворушно звелів Гілберт. — А тепер, в ім'я святого Бенедикта, відчиняйте, святий отче!

Відступивши вбік, чернець-здоровань одсунув засуви — і тут-таки, перестрибнувши купу хмизу біля две-

рей, у хатину ввірвався перший розбійник. Та не встиг він ступити й кроку, як у горло йому вчепився вовкодав Ланс, а ломачця в руках слуги і ченця обсипало його потилицю градом ударів. Ватажок бандитів повалився на підлогу. Така ж доля спіткала і двох наступних волоцюг.

Проте четверо вцілілих зуміли-таки прорватися в дім. У вітальні зав'язалася запекла штурхобочна бійка. Лісник, помітивши, що непрохані гості чомусь досі не пориваються скористатися своїми мечами та короткими списами, і сам вирішив не доводити справу до кровопролиття. Він дозволив ломакам ченця та Лінкольна добряче походити по ребрах і хребтах прибічників барона Фіц-Олвіна.

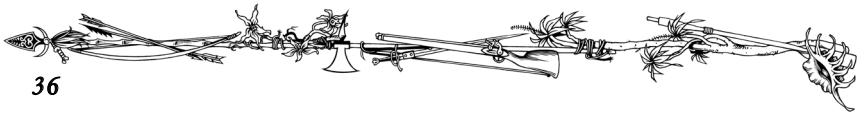
Робінові дуже кортіло й собі встряти в бійку. Не послухавшись батька, він побіг униз, розмахуючи своїм луком. У той же час один із розбійників, дужий, як Геркулес, заступив юнакові шлях і змахнув списом, цілячись просто йому в груди. Лінкольн, пильно слідкуючи за всім, що діялося навколо, одним помахом своєї коляки вклав убивцю на підлогу.

— Де трое, там і четверо! — зі сміхом вигукнув старий слуга.

Залишалися ще трое розбійників, та й ті вже ледве трималися на ногах — так щедро чернець-здоровань гостив їх ударами своєї деренової патериці.

Поки Лінкольн надійно зв'язував руки й ноги лиходіям, з'ясувалося, що один із них уже встиг віддати Богові душу. Тим часом лісник намагався втихомирити вовкодава, що досі висів на карку ватажка зграї. Розбійник хрипів і судомно борсався, спливаючи кров'ю і силкуючись дістати мечем черево пса, але той тільки міцніше стискав ікла.

У запалі сутички ніхто, крім Робіна, не помітив, як у дім, хитаючись і розмахуючи мечем, увійшов поранений, якого спільники вивудили з діжки з водою

і поклали ледь живого на траву, де той поволі прийшов до тями.

— Батьку! — скрикнув юнак. — Стережися!

Цей гучний крик пес, вочевидь, сприйняв як заклик до дії — лютим ривком Ланс остаточно роздер розбійникові горлянку і з гарчанням побіг до лісника.

Невдовзі все було скінчено: слуга зачинив двері на засуви. Поранений, діставши ще одного добрячого удару палицею, зі стогоном повалився додолу і знову знепритомнів. Решту лиходіїв було міцно зв'язано. Переконавшись, що їхній ватажок мертвий, ті, хто ще володів язиком, заблагали пощади.

— Я свою справу зробив, — весело мовив чернець, як слід облатавши розбійникам боки. Він відсапнув і поставив свою палицю в куток. — Тепер ваша доля, еретики, в руках господаря цього дому.

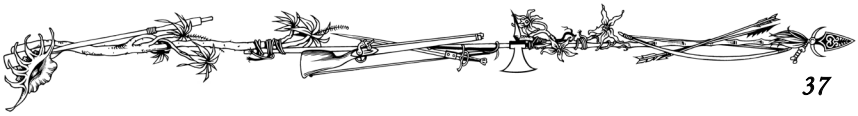
А в ті часи були такі звичаї, що Гілберт Гед мав право власницького суду, тобто міг обрати будь-яке покарання аж до смертної кари тим, хто зазіхнув на його житло. Однак лісник не був прихильником кровопролиття, тож вирішив інакше. Він звелів Лінкольнові і здорованеві-бенедиктинцю скрутити негідників одним міцним мотузком, одвести їх у найглибші нетрі й там покинути напризволяще, щоб у них знайшовся час для роздумів про своє несправедне життя.

Але тієї миті, коли слуга вже збирався долучити пораненого Робіном розбійника до загального гурту, той відштовхнув його вцілілою рукою і прохрипів:

— Гілберте, я маю тобі дещо сказати, перш ніж помру!

— Ти брудна невдячна свиня, — з презирством процідив лісник, проте підійшов ближче, — тебе варто було би повісити першого, а я сам привів тебе до свого дому!

— Вислухай мене, — пробурмотів поранений, — це важливо... Робін, твій син... Він був народжений... — Очі чоловіка заковувалися, сили зраджували його.

— Кажі! — Лісник схвильовано схилився над помираючим.

— Нехай усі вийдуть...

— Ми й так самі. Старий чернець нас не чує, а Лінкольн коло свого заклопотаний... Що ти можеш знати про Робіна, негіднику?!

— Гілберте... — Голос пораненого став зовсім тихим. — Я заподіяв тобі багато зла... але не дай мені померти... я задихаюся... відживи мене, хоч ненадовго, щоб я міг тобі все розповісти...

Лісник випростався, роззираючись серед безладу, що панував у вітальні. Він міркував, як би перенести розбійника на лаву, але той, вирішивши, що його залишають помирати на самоті, знову захрипів:

— Гілберте, хіба ти не впізнав мене? Поглянь... це ж я, твій швагер Роланд Рітсон... Змилуйся, дай мені попрощатися з Меггі!

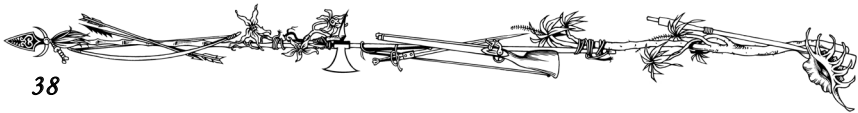
— Матір Божа! Ти Роланд?

Гілберт Гед став на коліна біля вмираючого, але рідного брата його коханої дружини вже знову накрив морок...

5

Решта цієї тривожної ночі минула спокійно; до ранку в лісниковій хижі не спав тільки Гілберт Гед. Рітсон більше не приходив до тями. Його поклали в Лінкольновій комірчині, по тому як Марґарет мовчки обмила братові рани, насилу стримуючи сльози на очах. Вона заледве впізнала в цьому постарілому чоловікові веселуна Роланда, за яким так сумувала всі ці роки. Вона не стала питати в чоловіка, чого він так терпляче очікує, сидячи біля того, хто був уже на Божій дорозі.

Минали години, і Гілберт благав Бога тільки про одне: аби його нещасний заблуканий швагер нарешті опритомнів. Господь зглянувся на нього — вдосвіта

повіки Рітсона ледь здригнулись, і поранений розплющив очі. А потім його тремтяча рука покаюнно простяглася до Гілберта Геда.

— Чи пробачив ти мені? — ледь чутно прошелестів Рітсон.

— Спершу ти мені все розкажеш... — суворо відповів лісник.

Згори долинули кроки, почувся життєрадісний Робінів голос:

— Батьку, ти не спиш? Ми з сером Алланом вирушаємо до Ноттінгема і хочемо попроситися з тобою. З нами також бенедиктинець — він має якусь богоугодну справу в місті...

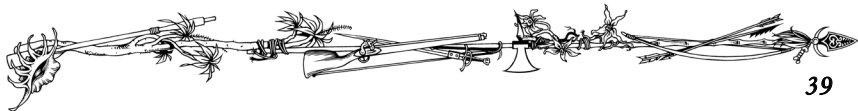
Гед зайшов до вітальні, щоби нашвидку обійняти сина, — дуже вже поспішав вислухати те, що збирався повідомити йому Рітсон. Нарешті входні двері було зачинено, і лісник повернувся до комірчини, відіславши слугу. Жінки й старий чернець іще спали, натомлені подіями бурхливої ночі.

— Нарешті ми самі, і я готовий тебе вислухати, — мовив Гілберт, знову сідаючи в головах у Рітсона.

— Барон Фіц-Олвін наказав схопити лицаря і молоду пані, — почав швагер. — Наш ватажок, якого розтерзав твій пес, був найвідданішим із його слуг, а баронові не до вподоби кохання його дочки і сера Аллана Клера. Він хоче видати Крістабель за іншого. Ось чому я опинився біля твоїх дверей, Гілберте... Знай — лицареві загрожує смертельна небезпека...

— Та кажи нарешті про Робіна!

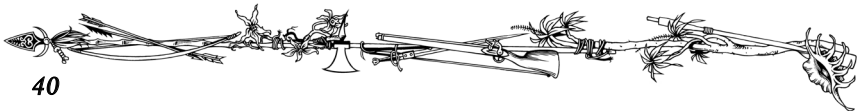
— Не квапся, ліснику... Чверть століття тому я став на службу до молодого лицаря Філіпа Фіц-Ута, барона Безанта. Цей титул дарував моєму панові король Генріх за заслуги у війні у Франції. У барона був старший брат, сер Роберт, який отримав у спадок від їхнього батька, знатного графа Гантінгдона, величезний статок

і відоме прізвище... Невдовзі померла його дружина, залишивши йому єдиного сина — слабкого здоров'ям хлопчика, якого сер Роберт палко любив. Горе і хвороби підточили сили старшого з братів, і перед смертю він доручив піклування про свого сина, єдиного прямого спадкоємця давнього роду, братові Філіпу... Не квап мене, Гілберте, дай перевести дух, — попрохав умираючий, — я скажу тобі все, як на сповіді... І от мій господар, забувши, що він заприсягся своєму братові на святому розп'ятті, все ж вирішив спекатися цієї дитини — занадто спокусливими виявилися безмірне багатство і гучний титул. Убити хлопчика він не наважився, відкрито позбавити малого прав спадкоємства також не міг. І тоді підступний сер Філіп вирішив підштовхнути племінника до загибелі іншим способом — повільною отрутою, падінням із коня, раптовим погіршенням здоров'я. Це й мусив зробити я, доки графа не буде в країні, щоби не викликати зайвих підозр... Однак хлопчина виявився живучим, до того ж численна челядь постійно пильнувала його... — Поранений Рітсон застогнав і попросив пити.

Подавши швагрові води, Гед знову всівся поруч, на силу стримуючи нетерпіння.

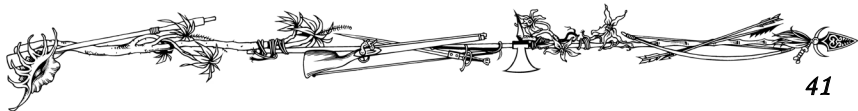
— Ба більше — здоров'я сера Роберта-молодшого щодень поліпшувалося. Наближаючись до свого шістнадцятиріччя, він ставав більш життєрадісним і перетворювався на справжнього молодого лицаря... Я вдавався до різноманітніших способів розбестити і знесилити його молоду душу. Скажені гонитви на полюванні за будь-якої погоди, брудні придорожні шинки, виснажливі пиятики в замку, що тривали до ранку, а іноді по кілька днів... Чесно кажучи, Гілберте, я готовий був задушити хлопця власними руками, але він так мені довіряв! Поступово і я відчув до нього прихильність. Іноді мені навіть спадало на думку розірвати мерзенну

угоду з господарем, наплювавши на обіцяну солідну винагороду... Але доля розсудила інакше. Якось я помітив, що мій молодий пан змінився: втратив звичайну жвавність, став уникати жіночого товариства, годинами сумно блукав замком... Я потайки почав спостерігати за ним. І от одного разу під час кінної прогулянки лісом ми спинилися на галявині, щоби дати коням перепочити. Сер Роберт сказав мені: «Роланде, почекайте мене тут, я трохи пройдуся...» — «Як зволите, ваша світлосте», — відповів я йому, а сам, припнувши коней, побіг слідом... Коли ж у суцільній стіні з дерев з'явився просвіт, до моїх вух долинув ніжний дівочий голосок. Мій підопічний теж був тут — голубки воркували в затінку. «Он воно що! — сказав я собі. — Ця новина в жодному разі не потішить сера Філіпа! Це ж треба — наш Роберт закохався!» Проте хоч як старанно я прислухався, причаївшись у кущах, а таємниця не відкрилася мені ані на волосину... Сонце вже котилося на захід, його світлість супроводив дівчину до узлісся, де її дожидав слуга з двома кіньми, а потім швидкою ходою рушив у напрямі нашої стоянки. Я випередив сера Роберта, покартав за тривалу відсутність, з тим ми й повернулися в замок...

— Навіщо ти мені про все це розповідаєш? — спомурнів лісник. — Як твій можновладний граф із його авантюрами причетний до мого Робіна?

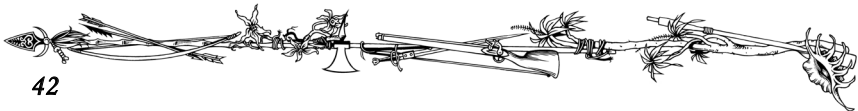
— Безпосередньо, — була відповідь. — Він довірив мені свою таємницю, і я про все написав баронові Безанту. Дівчину звали Лора, вона мала не таке знатне ім'я, як сер Роберт, але їхній шлюб не викликав би заперечень ні в кого — окрім мого господаря. Лицар звелів мені за будь-яких обставин не допустити одруження небожа. Я не знав, що мені робити, Гілберте, ці діти здавалися такими щасливими... Але тут втрутилося чи то провидіння, чи то сам нечистий. Із не зрозу-

мілої мені причини сер Роберт повівся дивно: дівчині він назвався сином заможного торговця з Лукейса... Мені пояснив свій учинок тим, що хотів переконатися, чи щиро кохає його дівчина, чи не через титул або спадок погодилася віддати йому свою руку. Відтак їх таємно обвінчав старенький сільський священик, а сер Роберт придбав затишний будиночок у Лукейсі, де й почалося справжнє раювання молодят, свідком якого я став. А тим часом мій господар надсилав мені з-за моря нові погрози... Дякувати Богові, я не послухався його наказів... За рік у графині знайшовся синочок, проте молода пані за щастя материнства поплатилася своїм життям...

— І ця дитина... — стривожено мовив Гілберт, — це...

— Це й було те дитя, яке п'ятнадцять років тому ми віддали на ваше піклування, — ледве вимовив Рітсон і, зібравши останні сили, провадив далі: — На жаль, сумна історія його діда повторилася знову. Сер Роберт, збожеволівши з горя, почав танути на очах, мов та свічечка на сонці. На його прохання я знайшов для дитини годувальницю, а леді Лору поховали в склепі місцевого монастиря... Невдовзі мав повернутися мій господар — і відтепер ніхто не міг зашкодити йому заволодіти фамільними скарбами і графським титулом, адже було очевидно, що єдиний прямий спадкоємець не довго топтатиме ряст... Та сера Філіпа страшенно розчарувала й розгнівала новина про народжену в цьому шлюбі дитину!.. Відправивши бідолашного небожа в родове гніздо, барон звелів мені під страхом смерті припнути язика. Проте вийшло не так, як він бажав. Помираючи, сер Роберт змусив лицаря присягнути на розп'ятті, що той виховає хлопчика як свого сина, і той, коли виросте, вступить у права, належні йому за законом. Решту, ліснику, ти знаєш сам...

— І де ж тепер цей барон Безант, який так підло позбавив Робіна титулу графа Гантінгдонського?

— Потонув у кораблетрощі біля французьких берегів...

— Хто ж тоді володіє Гантінгдонширом?

— Вільям Фіц-Ут, настоятель¹ абатства Рамсей, його далекий родич. Я вступив був до нього на службу, та абат прогнав мене з незрозумілої причини. Так я й потрапив до зграї головорізів барона Фіц-Олвіна.

— У Робіна була мати, — замислено мовив Гілберт Гед. — Здається, ти назвав ім'я дівчини — Лора? Гадаю, її родина зацікавлена в тому, щоби Робіна було визнано графом Гантінгдонським?

— Сер Гай Гемвел-Голл — батько покійної леді Лори.

— Як?! Той самий старий сер Гай, що живе зі своїми шістьма синами — силачами і мисливцями — ген на тому краю Шервудського лісу?

— Саме так, Гілберте...

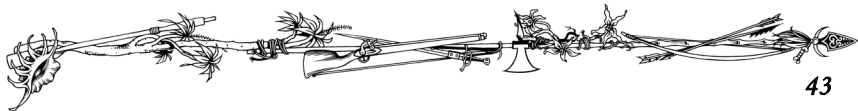
— Ну що ж! — вигукнув Гед. — Тоді ми ще повоюємо з його превелебністю паном абатом! Правда кривду переможе, і Робін Гуд поверне своє славне ім'я, якщо на те буде Господня воля!

— Вір мені — я старався спокутувати свою провину... — знесилено пробурмотів Рітсон. Із кожним словом дихати йому ставало дедалі важче. Він довго мовчав, потім прошепотів: — Я забув... сказати тобі ще дещо... дуже важливе. Цей лицар і молода пані, яких ти прихистив...

— Кажі швидше! — Гед схопив швагра за руку.

— Я... повинен був їх убити. Барон заплатив мені, а на підмогу дав іще людей — тих самих, яких ви перебили. Я не знаю, навіщо йому життя цих двох... але,

¹ *Настоятель* — старший церковнослужитель приходу або монастиря.

прошу тебе, попередь сера Аллана, щоби ні він, ні його сестра навіть не думали наблизитися до замку Фіц-Олвіна...

Лісник здригнувся, згадавши, що сер Аллан із Робіном вирушили саме до Ноттінгема, але попереджати їх про небезпеку було вже запізно.

— Роланде, — мовив він, — у домі є чернець-бенедиктинець. Хочеш, я покличу його, і він примирить тебе з Господом?

— Ні, я проклятий і помираю. Поховай мене під старим буком, де дорога звертає на Менсфілд-Вудгауз. Обіцяєш?

— Присягаюся всіма святими...

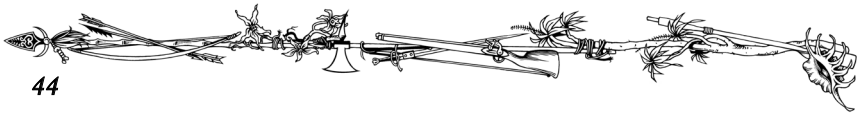
— Дякую, Гілберте... Ти завжди був добрий і любив мою сестру, а я...

Гілберт Гед більше не дослухався: до комірчини нечутно ввійшла його дружина Маргарет, і він замислився, як нелегко буде розповісти їй усе щойно почуте від швагра. Коли ж він знову поглянув на Роналда Рітсона, той був уже в обіймах смерті.

6

Допоки душа Роланда Рітсона прощалася з тілом у комірчині лісничого слуги, трое чоловіків, які вирушили до Ноттінгема, кружляли звивистими стежками безмежного Шервудського лісу. Спершу супутників розважав веселими історіями чернець-здоровань, та невдовзі сер Аллан Клер вдарився в нескінченне розумування про красу навколишньої природи, а коли й він замовк, Робін Гуд своїм сильним чистим голосом зтягнув стару як світ баладу.

— Сер Аллан! — Юнак урвав спів, зупиняючись. — Невдовзі полудень. Якщо ви не проти трохи спочити в затишку тінистих кущів, то можемо навідатися до

струмка у ви долинку поблизу — напитися свіженької води та перекусити. Турботлива Меггі подбала про нас, поклавши в мою торбину хліб і до хліба.

— Мій шлунок цілком згоден із твоєю слушною пропозицією, — жваво відгукнувся чернець. — Негайно веди нас до струмка, сину мій!

Не забарився й лицар, тож невдовзі подорожні вже попростягалися на шовковистій траві в затінку під розложистим буком. Довкола панував мирний і радісний спокій. Чернець, хильнувши чималий ковток доброго французького вина з лицарської фляги, тут-таки заходився наминати Робінові припаси. Підживившись, запропонував супутникам називати його просто — брат Тук.

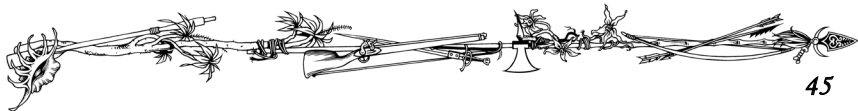
— Так мене величають у монастирі, бо надто люблю паличні бої. Виріс я в чесній селянській родині, і донині вільне трудове життя мені вельми до душі, на противагу монастирському. Наш настоятель про те знає і, з добрості своєї, за руку мене не тримає. Він у нас не лише золотце полюбляє... А ви, шляхетний лицарю, коли не секрет, хто самі будете? — звернувся чернець до сера Аллана.

— Охоче відповім, якщо ви дасте мені докинути хоч слівце.

Робін досі тримав флягу з вином у руках, і чернець-здоровань потягнувся до неї.

— Гоп! — гукнув юнак, відсмикуючи посудину. — Черга твоя пройшла, брате Тук, ліпше ковтни холодної водиці зі струмка і дай людині мовити.

— Родом я сакс, — почав лицар. — Батько мій був близьким другом архієпископа Кентерберійського та королівського міністра Томаса Беккета, і дружба ця принесла йому лише нещастя, адже після сварки монсеньйора Беккета з королем мого батька було вигнано з Англії. Ми з сестрою Меріон...

Заслухавшись, Робін не зауважив, як до фляги почали дедалі частіше прикладатися повеселілий брат Тук, а далі й сер Аллан. Розповідь захмелілого лицаря ставала дедалі безладнішою, зрештою сер Аллан поринув у докладний опис чеснот своєї прегарної нареченої Крістабель — і вихваляв їх невпинно, на противагу огидній вдачі її батька, барона Фіц-Олвіна, — теми, мало цікавої для Робіна.

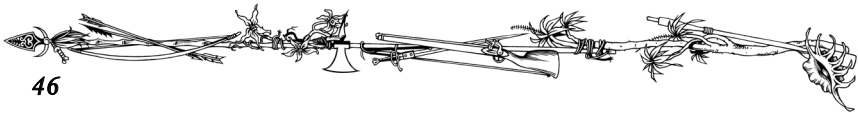
— Поки двір виявляв до моєї сім'ї свою велику ласку, — нарешті зітхнув лицар, — барон Ноттінгем, хоч походить він із норманської знаті, прихильно ставився до нашого кохання і навіть називав мене сином. Але щойно доля повернулася іншим боком, він заявив, що його донька ніколи не стане дружиною сакса... Проте, друзі мої, не в моїх правилах відступати, і сьогодні ж увечері я за будь-яку ціну свого доб'юся. Я знаю таємницю, що здатна перетворити чванливого барона на жебрака... і моє мовчання стане викупом за Крістабель... Отже, в дорогу!.. Агов, брате Тук, прокидайся!

Не минуло й години, як трійця ввійшла в місто, над яким гордовито височів феодальний Ноттінгемський замок. Він стояв на пагорбі, підніжжя якого омивали води швидкоплинного Тренту.

— Слуги мене знають, і вони на нашому з Крістабель боці, — мовив Аллан. — Але як за ворота дістанетеся ви, друзі мої? Конче потрібно, щоби вас під якимось приводом пропустили зі мною!

— Мілорде, вам немає про що хвилюватись, — усміхнувся чернець, — у замку живе одна... так би мовити... е-е... славна дівчина, для якої я є духівником. Тож щоразу після сповіді на мене чекає там добра вечеря... Ну ось ми й на місці... — Ще за сотню ярдів¹ од замкових

¹ *Ярд* — одиниця вимірювання відстані, дорівнює 3 футам (36 дюймам), або 0,9144 метра.

воріт велетень громовим голосом заревів: — Герберте Ліндсею, головний вартовий воріт замку Ноттінгем! Хай буде з тобою благословення нашого покровителя святого Бенедикта! І пошле він усілякі блага тобі і твоїм домочадцям! Нам треба ввійти! Зі мною тут двоє друзів: один із них бажає перемовитися з твоїм господарем про дуже важливі справи, а іншому не завадить підкріпитися й відпочити. А я, коли мені буде дозволено, дам твоїй доньці Мод ті духовні напучення, яких вона, безперечно, потребує... Чи впізнав ти мене?

— Це ви, брате Тук? Як можна не впізнати справжнього скарбу Лінтонського абатства? — долинуло з-за ворітних ґрат щире привітання. — Ласкаво просимо вас до Ноттінгема!

Після цих слів швидко опустився звідний міст. Шлях до замку був вільний.

— Сер барон нині не в гуморі і вже пішов у свої покої, — шепнув лицареві брамник. — Я би радив вашій милості відкласти побачення до ранку...

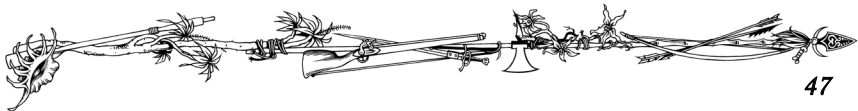
— Либонь, нездужає? — посміхнувся чернець.

— Баронові дошкуляє подагра, — скрушно похитав головою Ліндсей. — Біснується і скрегоче зубами... Відколи у Святій Землі¹ його було поранено сарацинською шаблею, геть утратив терпець, а що вже казати про глузд...

— Мені байдуже до хвороб барона Фіц-Олвіна і начхати на його шаленство, — наполягав на своєму сер Аллан, — я хотів би побачитися з ним негайно!

— Про мене, як собі хочете! — сторож знизав плечима і покликав слугу, що пробігав повз: — Агов, Тристане! Який настрої у його світлості?

¹ *Свята Земля* — загальна європейська назва Єрусалима та навколишніх територій. Назва виникла завдяки тому, що на цих землях розташовані головні християнські святині.

— Гірше не може бути... — перелякано відповів хлопчина.

— Раджу вам усе ж зачекати, сер Аллан...

— Накажи провести мене до нього негайно, — перервав лицар, — я не чекатиму ні секунди.

Брамник пригнічено перехрестився, дивлячись на постаті лицаря і юного слуги, що видніли вдалині.

Тристан приречено плентався поряд із лицарем, тремтячи як осика, — він дуже радів, що вислизнув із кігтів розлюченого барона, а тепер змушений був знову повертатися до нього, мов до клітки з тигром.

— На вашу милість чекають? — боязко спитав слуга.

— Ні.

— Чи не дозволите ви мені попередити господаря?

— Навіть не намагайся, — сердито відповів лицар.

— Тоді ми загинули, — зітхнув Тристан. — Обидва.

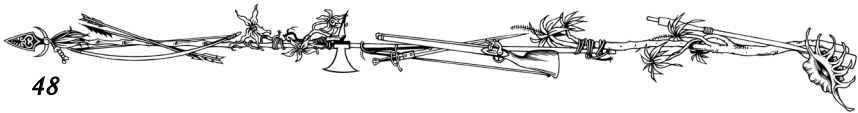
А чернець і Робін Гуд тим часом увійшли до хитро-мудрого лабіринту з численних переходів, коридорів та сходів, у якому сам юнак неодмінно заблукав би. Але брат Тук чудово орієнтувався і почувався в Ноттінгемському замку, як удома у своєму абатстві. Нарешті трохи самовдоволено, як людина, що має на те право, він постукав у двері невеличкого покою.

— Увійдіть! — почувся мелодійний дівочий голосок.

Гості ввійшли. Щойно гарненька сімнадцятирічна Мод забачила ченця-здорованя, як хутко кинулася до нього, сяючи кокетливою, доброзичливою усмішкою.

«Он воно що! — посміхнувся Робін. — Яка гарнісінька християнка: оченята блищать, коралові вуста горять, як жар, а скільки грайливості — готовий заклас-тися: брат Тук має собі тут найкраще духовне чадо з усіх, яких я будь-коли бачив...»

Метка дівчина хутко накрила стіл, і вони всілися за трапезу. З невинним виглядом наминаючи частунок,

Робін одразу помітив, що манерами брат-бенедиктинець не надто нагадує суворого духівника.

— Серед родичів іноді бувають до певної міри близькі й приязні стосунки. І в тому немає нічого непристойного, — зауважив чернець, запихаючи до рота чималий шматок.

— Еге, то ви з міс Мод рідня?

— Авжеж! Мій дід був старшим сином одного з небожів троюрідного брата її двоюрідної бабусі.

— Ну, тоді з родичанням усе зрозуміло... — розсміявся Робін.

Саме в розпалі застілля двері несподівано відчинились, і на порозі постали вартові.

— Ви супутники сера лицаря? — суворо поцікавився начальник варті.

— Так, — спокійно відповів Робін.

— І що з того? — спохмурнів брат Тук.

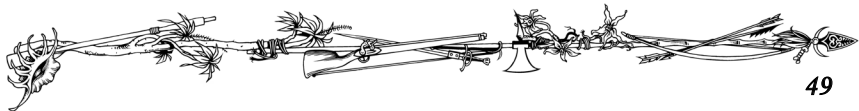
— Нам наказано провести вас у покої його світлості барона Фіц-Олвіна. Ідіть за нами!

Красуня Мод, сумно зітхнувши, провела гостей, і невдовзі вони вже прямували в супроводі конвою похмурими сирими галереями. Проминувши збройову залу, приятелі спинилися перед важкими дубовими дверима. Один із охоронців тричі постукав.

— Заходьте, гультіпаки! — почувся з-за дверей лютий рик. — Вам би тільки в кості гуляти! Де ви вешталися? Подати їх сюди негайно!

Юнака і ченця грубо заштовхнули в задушливий покій із низьким склепінням, що нависало над головою. Тут пахло цілющими травами і чадом свічки.

— Це ви прийшли сюди разом із нахабою, що наважився кинути мені в лице брудні образи? — Робін радше з цікавістю, аніж із острахом поглянув у темну нішу, звідки линув рипучий, сповнений люті голос.

Володар Ноттінгемського замку важко напівлежав на широкому неприбраному ліжку, не зводячи своїх глибоко посаджених, зеленкуватих, як у ведмедя, очей із новоприбулих. Баронові Фіц-Олвіну було близько п'ятдесяти років — як на ті часи, вік доволі похилий. В опочивальні його вбрання здавалося недоречним: важкий пластинчастий панцир-обладунок, поверх якого барон напнув широченний плащ хрестоносця. Владне обличчя з довгими звислими вусами побагровіло від люті, кущуваті брови супилися, уста презирливо кривилися. Підозріло поглянувши на юнака, барон аж зашкварчав зі злобою:

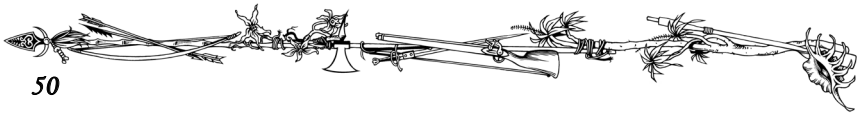
— А-а, шервудське вовчєня!.. Підійди-но ближче! І ти, приблудо в рясі, черв'як монастирський, стань поряд із ним. Відповідайте як на духу: як ви насмілилися без мого дозволу вдертися в замок? Який розбій умислили чинити? І не здумайте брехати, псяюхи бродячі, бо я вас миттю присмирю!

Долоня чєнця машинально намацала руків'я його деренової бойової палиці, він одразу набундючився, але не зронив ні звуку. Робін тільки зневажливо стєнув плечима: самоповага не дозволяла йому відповідати на подібні образи.

— Он ви як? Не вважаєте за потрібне сказати слово своєму панові? — баронові потемніло в очах від подагричного болю, новий напад люті стрясав його огрядним тілом. — Чи вам невтямки, що мені відомо, кому завдячувати вашим візитом? Воістину цей лицар підшукав собі гідних спільників — злодійського вилупка і брудного жебрака! Підлі раби!

— Замовкни, бароне, — не витримав Робін Гуд. — Ти брєшєш: я не твій раб, а вільна людина, і вже й поготів не вилупок. А брат чернець, коли й простяг би до тебе руку, то зовсім не за подаянням!..

Юнак аж зблід від обурєння. Мовчки, дивлячись просто в лице грізному баронові, він пересунув сагайда-

ка з-за спини на стегно, і пальці його звично намацали оперення стріли.

Барон Фіц-Олвін підвівся, щоби покликати варту, проте передумав, знову опустився на своє ложе і промовив уже стриманіше:

— Ти занадто зухвалий. Гадаю, це від молодечої дурості... Гаразд, темниця тебе поки почекає, але на мої запитання я жадаю твоїх відповідей. І запам'ятай: я дарую тобі життя лише зі своєї вродженої доброти...

— Сер барон, повторюю: не ви подарували мені життя! На жодні запитання відповіді не буде! — розлютився Робін.

— То ти, вовчєня, смієш мені суперечити? — аж задихнувся вражений барон. — Вочевидь, захотів, щоби твоя дурна голова прикрасила стіни Ноттінгемського замку на науку іншим нахабним молокососам?

У відповідь Робін Гуд впевненим рухом наклав стрілу на тятиву і натягнув її, взявши барона на приціл. Ще мить — і він міг легко спустити стрілу. Тоді володареві було би непереливки, але брат Тук, стримавши юначу руку, майже вкрадливо вимовив:

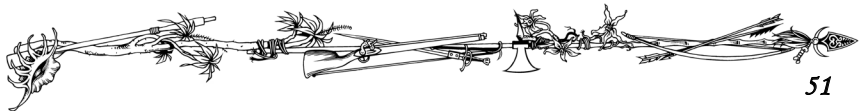
— Сподіваюся, ваша милість не має на думці виконувати свої погрози?

Тепер Фіц-Олвін накинувся на ченця. Простромивши здорованя лютим поглядом, він гаркнув:

— Прикуси свого зміїного язика, клятий ченче! Не до тебе зараз!

— Попри всю мою повагу до такої знатної особи, — посміхнувся бенедиктинець, — здається мені, що саме напад подагри затьмарив розум Вашої світлості. Чи, може, ви ненароком утопили його на дні пляшки з джином?

Робін опустив лук і розреготався. Тієї ж миті в голову ченцеві зі свистом полетів важезний молитовник в обкутій міддю оправі. Здоровань тут-таки віддячив

за такий подарунок — ступивши крок уперед, з усієї сили уперіщив барона своєю вбивчою палицею по хворому плечі.

Від нестерпного болю Фіц-Олвін підстрибнув, заревів, мов поранений ведмідь, і кинувся до свого меча, щосили горлаючи:

— Варто, варто, до мене!

Чернець наостанок майже лагідно, тобто впівсили, огрів барона нижче поперека і позадкував до дверей, рухами наказуючи Робінові йти за ним. Аж раптом до покою ввірвалися вартові.

— В ім'я Пресвятої Діви та її Сина, розіп'ятого на хресті за вас, дурні, наказую відступити. Того, хто наважиться мене затримати, миттю відлучу від причастя! — вигукнув чернець, розчахуючи двері могутнім поштовхом ноги, і вільно вийшов із кімнати.

За тих часів на служителів Господа краще було не нападати, тому охоронці пропустили брата Тука. Проте щонайменше дюжина накинулася на Робіна, коли той і собі рипнувся був до дверей, і вирвала з рук юнака лук і сагайдак. Скрутили його і штовхнули до барона, який важко впав у крісло. Відсапавшись, Фіц-Олвін глухо мовив:

— Ти супроводжував сера Аллана Клера... Чи відомо тобі, навіщо цей пан з'явився сюди?

— Лицар просив мене бути йому за провідника в лісі, а для чого він прийшов у замок, мені не відомо.

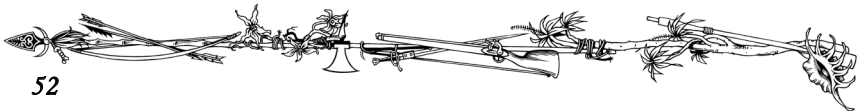
— Брешеш, собако! — де й подівся удаваний баронів спокій. — Чи давно ти знайомий із лицарем?

— Щонайбільше добу...

— Знову брешеш, — прогарчав Фіц-Олвін.

Не маючи більше сили терпіти образи, Робін Гуд вигукнув:

— Старий телепню! Коли я брешу, то більше ти не почувеш від мене ні слова!

— Ну й зухвале цуценья... — Барон, на диво, заспокоївся. — Ти хочеш, щоби тебе скинули з муру замку в рів із нечистотами, як і твого пана? Ви обидва не доживете до ранку і помрете без покаяння... — Несподівано Фіц-Олвін сторожко прислухався: з-за дверей почувися чийсь гучні голоси. Він потягнувся до меча і промовив: — Останнє, про що хочу тебе спитати...

Йому не дали договорити. Двері розчахнулись, і в покій до барона ввалилося двоє брудних обірванців зі скривавленим ганчір'ям на головах. Барон випростався, відкинув меча і ступив крок їм назустріч.

Робін із першого погляду впізнав прибулих: то були вцілілі розбійники з тієї ватаги, що минулої ночі штурмувала лісникову хижу. І хоча їхньої розмови з бароном хлопець не чув, здогадатися, про що йшлося, було неважко. Нарешті володар замку повернувся до свого крісла. Скривившись од болю і потираючи плече, Фіц-Олвін віддав наказ щодо юнака:

— Цього — в підземелля! Не давати ні краплі води, ні шматка хліба, доки не одумається. Не спускати з вовчєня очей, поки не розповість нам про наміри Аллана Клєра і не благатимє на колїнах пощади.

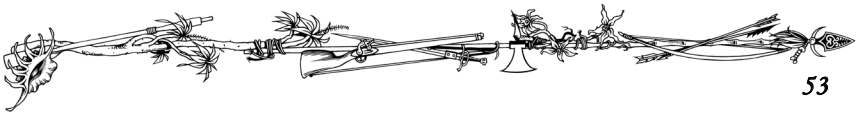
Робін на це лише посміхнувся і вигукнув, по-блазєнськи вклонившись:

— Прощайте, ваша світлостє, сподїваюся — назавжди!

Та щойно охоронці поволокли його до дверей, юнак, обернувшись, промовив:

— Може, у вас, шляхетний пане, стане розуму послати когось попередити доброго лїсника Гїлберта Геда, що його син додому вчасно не повернеться? Я був би вам вельми вдячний... Бо, чого доброго, доведеться вам неабияк похвильоватися за свою дочку, як зараз хвилюється за мене мїй батько!

— Тисяча чортів! Заберїть звїдси нарештї це змїєня!

Вийшовши з покою Фіц-Олвіна, юнак на повну силу своїх молодих легенів затагнув баладу. Його дзвінкий і чистий голос іще відлунював попід похмурими склепіннями замкових галерей, коли важкі двері підземної темниці зачинилися за ним.

7

Стихли кроки вартових, бранець усівся на брудний жмут трухлої соломи і замислився над тим, що робити далі. Погрози барона не злякали Робіна; непокоїла думка про Гілберта й Марґарет, які сьогодні марно чекатимуть на нього до ночі. Отже, хай там що, він мусить повернути собі свободу ще до смерку.

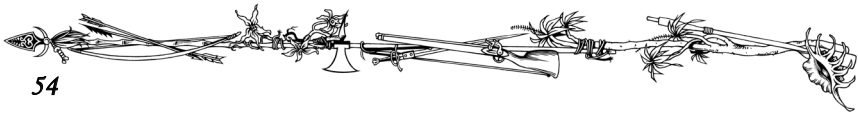
Робін підвівся і роззирнувся. Його в'язниця виявилася сирою і темною. Світло від чадних смолоскипів через невеликий отвір над залізними дверима ледве просочувалося з галереї, де походжав вартовий. Навпроти дверей, на висоті приблизно десяти футів¹ од кам'яної підлоги, була вузька заґратована бійниця, що, найімовірніше, виходила на зовнішню терасу. Крім столу і грубо збитої лавиці, більше нічого не було.

«Як так? Жорстокий барон чомусь забув забити мене в кайдани? — посміхнувся Робін, згадавши про деспотичного володаря замку. — Що ж, скористаємося цим його недоглядом... і поцікавимося, що коїться по той бік бійниці...»

І Робін тихенько присунув до стіни стіл, примостив на нього лавку, приставивши її до стіни, та й подерся нею, як драбиною, до віконця.

От пощастило! Поторсавши ґрати на вікні, бранець одразу зрозумів, що вони не залізні, а дубові, до того ж

¹ Фут — міра довжини в англійській системі мір, яка дорівнює 30,48 см.

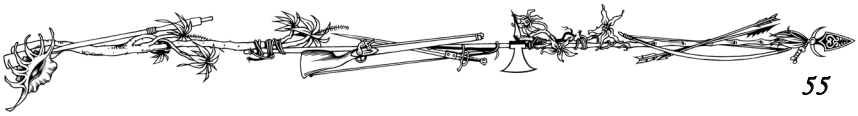
добряче підгнилі. Зламати трухляві поперечки було зовсім легко. Бійниця виявилася достатньо широкою, Робін просунув у вікно голову і зрозумів, що зможе вилізти назовні.

Тепер належало з'ясувати, що діється по той бік обкутих залізними шпугами дверей. Так само безшумно повернувши стіл і лаву на місце, він підстрибнув, ухопився за край отвору над дверима, підтягнувся на руках і визирнув у нього. Зовсім поряд із дверима туди й сюди крокував охоронець у шкіряних обладунках. Повз двері він проходив так близько, що Робін міг би дотягнутися рукою до його шолома.

«Коли цей хлопець, — подумав Робін, — тут розгулюватиме всю ніч, то я до світанку звідси не виберуся. Навряд чи мені вдасться без зайвого шуму впоратися з ґратами і вилізти назовні».

Ураз розмірені кроки за дверима стихли — мабуть, вартовий зупинився. Але Робін, досвідчений мисливець, розсудив, що краще довіряти очам, ніж вухам, тому знов наважився визирнути в отвір. І саме вчасно: поряд із охоронцем стояла дівчина, в якій він упізнав гарненьку Мод. В одній руці вона тримала свічку, а в іншій — кошика, накритого чистою полотнинкою. Робін почув сердитий дівчачий голосок, що докоряв вартовому, і брязкіт ключів. Робін скрадливою кішкою зіскочив на підлогу темниці і сів за стіл, дослухаючись до ледь чутних голосів за дверима.

Нарешті важкі двері зарипіли й відчинилися, зграбненька дівоча постать з'явилася на порозі, і Мод вимогливо гукнула вартовому, щоби той лишився за дверима. І дивна річ — вартовий їй підкорився. Мод, коли її оченята призвичаїлися до темряви, хутко збігла східцями і поставила перед Робіном кошика з харчами. Юнак підвівся і запропонував їй сісти, але Мод відмовилася, струснувши гарненькою голівкою.

— У нас мало часу, — тихо мовила вона. — Барон шаліє, божиться, що розправиться з вами тим самим способом, що й з нечестивцями-маврами у Святий Землі...

— У вашому товаристві, чарівна Мод... — Робін, сміючись, обійняв гнучкий дівочий стан. — ...Я згодний і про свободу забути!

— Не займайте! Осядьтеся, юний мисливцю! — Дівчина миттю вислизнула з його міцних рук. — Не для того я сюди прийшла. Мене послав брат Тук. У кошику їжа, щоби ви могли підживитися перед дорогою...

— Ви тут, щоби допомогти мені втекти, любя Мод? — розчулено вигукнув Робін. — Дякую вам...

— Говоріть тихше, нестерпний!

— Скажіть швидше, що трапилося з сером Алланом Клером, нашим третім супутником? — нетерпляче спитав юнак, знову підхоплюючись із лави.

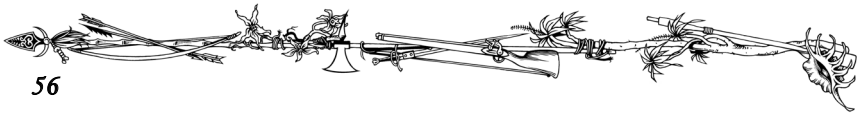
— Ой, лихо! Шляхетного лицаря тримають у клітці, жахливішій за вашу. Я на власні вуха чула, як він сказав його світлості: «Підлий негіднику, хочеш ти того чи ні, але я все одно одружуся з леді Крістабель». Це сталося тієї миті, коли ми разом із міледі ввійшли до покою її батька. Побачивши пані, лицар кинувся до неї і вигукнув: «Крістабель, щастя мого життя...» Бідолашна знепритомніла, і слугам довелося її винести. Пізніше, прийшовши до тями, леді Крістабель просила мене дізнатися про долю сера Аллана.

— А от я свою клітку невдовзі залишу — звісно, з Божою допомогою. Не мине й години! — самовпевнено мовив Робін.

— Але як ви звідси вирветесь? Ви що, чаклун?

— Ні, зате на дерева видираюся, як куниця, а через рови стрибаю, мов олень...

Юнак указав поглядом на бійницю і, наблизившись до дівчини, шепнув:

— Ґрати не залізні... Мені треба знати тільки одне: де я зможу відшукати брата Тука?

— У моєму... у моєму покої, — відповіла, ледь зашарівшись, дівчина. — Він чекає... Щойно моя пані потребуватиме допомоги, щоби звільнити сера Аллана, вона відрядить по нього вірного гінця.

— Як я можу туди потрапити?

— Якщо виберетеся на терасу вежі, зразу йдіть ліворуч. Невдовзі побачите невеликі дверцята. Вони не замкнені й ведуть на гвинтові сходи. Піднімайтеся ними, поки не побачите вхід у довгу галерею. Пройдете нею з півсотні ярдів — повертайте в коридор: там, у його кінці, і є мій покій, у якому ви сьогодні вже побували. Якщо там нікого не буде, це означатиме, що леді Крістабель уже покликала ченця до себе. Тоді сховайтеся в одній із ніш за старим гобеленом і чекайте, доки я матиму змогу вивести вас із замку.

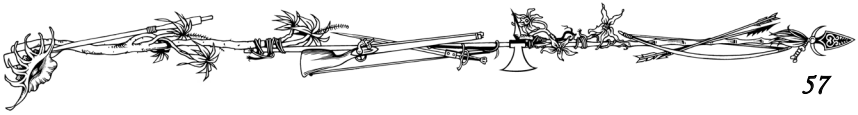
— Я вам надзвичайно вдячний, любя Мод! І довіку не забуду вашої доброти! — Окинувши дівчину ласкавим поглядом, Робін несподівано міцно пригорнув її до себе, щоби ніжно поцілувати, аж раптом двері темниці з гуркотом відчинились і на порозі постав вартовий.

— Стривайте, голуб'ята! — сердито рикнув охоронець. — Бачу, у вас, міс Мод, із лишком кебети, щоби дурити чесних людей. Ану геть звідси, бо зараз же розповім татусеві Ліндсею про вашу негідну поведінку!

Зашаріла, дівчина вирвалась із Робінових обіймів, кинулася до охоронця, від щирого серця вліпила йому добрячого ляпаса й пішла, не сказавши й слова.

— Оце так, — буркнув тюремник, тримаючись за щоку і кидаючи на Робіна злісні погляди, — бач, цьому шмаркачеві платять іншою монетою... — Він вийшов, і важкий ключ із брязкотом тричі повернувся в замок.

Не минуло й чверті години, як до цього вартового приєднався ще один. Вони неквапом походжали гале-

реею, розмовляючи про щось своє. Тим часом стемніло, зійшов місяць — його химерне світло пробилося в темницю крізь щілину бійниці.

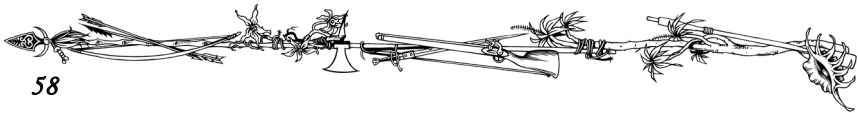
«Саме час», — вирішив Робін. Намагаючись угамувати шалене калатання серця, він нечутно підвівся, обтрусив з одягу соломку. Під стіною вже все було готово. Він виліз лавою до вікна, швидко повиламував гнилі ґрати і вибрався назовні крізь бійницю.

Попід зовнішньою стіною вежі тягнувся вузький кам'яний виступ. Робін ступив на нього і поглянув униз: відстань до тераси виявилася більшою, ніж йому здавалося. Хотів був уже зістрибнути, аж тут помітив темну постать озброєного до зубів вартового, що стояв спиною до нього. Вартовий, зіпершись на спис, углядався в простерту перед ним сонну долину і закрути Тренту, що котив свої мерехтливі в місячному сяйві води.

«Еге! — посміхнувся Робін, на щастя, схований у глибокому затінку. — Трохи не втрапив вовкові в пащу! Треба бути обережнішим!»

Вартовий досі стояв нерухомо. Цієї миті на місяць набігла хмара, і юнак наважився. Проте стрибнув він не дуже вдало — серед глибокої нічної тиші підошви його черевиків гучно вдарились об грубо обтесані кам'яні плити тераси. Робін миттєво впав і відкотився до стіни. Вартовий обернувся і, виставивши поперед себе списа, почав удивлятися в темнень тераси. Коли ж горе-вартівник, переконавшись, що довкола все спокійно, знову витріщився на долину, а місяць випірнув із-за хмар, Робін був уже далеко.

Таке везіння неабияк надихнуло юнака, до того ж він добре запам'ятав шлях, який описала Мод. Незабаром він дістався прочинених дверей, що вели на сходи, зійшов ними й опинився в порожній темній галереї. Проминувши її, Робін звернув у довгий бічний коридор із численними закрутами то в один, то в інший бік.

За якийсь час юнак зрозумів, що таки заблукав і вже не знає, де він є. Нарешті коридор привів його до глухої стіни, і хлопець хотів був повертатися, щоби знову вирушити на пошуки кімнати Мод, аж ось за два кроки від себе почув неголосний чоловічий голос:

— Хто тут?

Робін втиснувся в стіну. Незнайомець так само зазмер — юнак чув його важке дихання і тихий брязкіт меча на перев'язі.

— Либонь, примарилося... — нарешті мовив охочий до нічних прогулянок і пішов своєю дорогою.

Робін зметикував, що з таким поводитирем йому буде легше вибратися з лабіринту кам'яних закутків, і, скрадаючись, пішов за незнайомцем. Та ось його силует раптово зник за якимись дверима. Увійшовши слідом, Робін опинився в замковій каплиці. Не залишалось нічого іншого, як причаїтися в сутінках за масивною колоною.

Світло місяця падало крізь вітраж вікна на один із надгробків. Перед ним на колінах молилася молода жінка — її обличчя було сховане під вуаллю. Високий чоловік у чернечому вбранні нерухомо стояв посеред центрального проходу, неспокійно оглядаючи каплицю. Нарешті чернець помітив жінку і, насилу стримавши радісний вигук, кинувся до неї. Почувши кроки, жінка швидко обернулася.

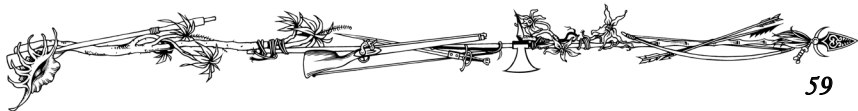
— Крістabelle! Кохана...

Донька можновладного барона Фіц-Олвіна здригнулася, звелася на ноги і наступної миті впала в обійми ченця:

— Аллане, ти тут!... Мій лицарю, як я тебе чекала...

8

Лісник розповів дружині про передсмертну сповідь її брата, змовчавши лише про наймерзенніші його злочини.

— Благатимемо Господа дарувати Роландові його гріхи, — сумно зітхнула Маргарет. Не криючись, гіркими сльозами оплакувала вона безталанну долю свого бідолашного брата.

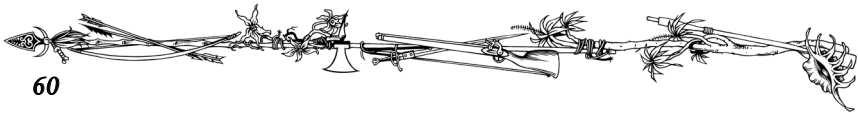
Старий чернець бурмотів заупокійні молитви; час од часу йому підголоском вторили Гілберт із дружиною, а старому Лінкольну було наказано викопати могилу в тому місці, де загадав Рітсон...

День тягнувся нескінченно; чекали Робіна і його супутників, щоби гідно поховати покійного. Леді Меріон урешті-решт набридло нудне очікування, і вона вирішила піти назустріч братові. Вовкодав Ланс спав, вивернувшись біля порога; дівчина підкликала пса, і вони, нікого не попередивши, подалися вглиб лісу.

Меріон повільно брела стежкою, заглиблена в свої роздуми про долю Аллана. Похмурі думки обсіли її голову, і невдовзі дівчина, ледве стримуючи сльози, стомлено сіла на траву під деревом недалеко від дороги. Пес приліг поруч, поклавши величезну голову їй на коліна, ніби сумуючи разом із нею. Проте вірний вартовий не забував про свої обов'язки: подеколи він принохувався, а іноді сторожко здригався, і Меріон, щоби заспокоїти Ланса, термосила жорстку шерсть на його загривку.

Сонце вже хилилося до обр'ю, коли пес несподівано підвівся і глухо загарчав. Меріон схопилася, намагаючись переконати себе, що вовкодав, вочевидь, зачув подорожніх на стежці, тобто повертається її брат. Пес тим часом поводився дивно: шерсть у нього на загривку наїжилася, він роззявив пащеку, показуючи свої величезні ікла, і голосно загавкав.

У лісі, як і раніше, було тихо. Ланс примовк, і дівчина заспокоїлася. Та щойно вона ступила крок, як неподалік хруснула суха гілка — хтось пробирався крізь зарості. Ланс загавкав іще лютіше.

Серце Меріон калатало так, ніби намагалося вистрибнути з грудей. Вона кинулася бігти стежкою, та раптом перечепилася через корінь, мало не впала і зупинилася, задихаючись.

— Угамуйте собаку! — почула вона позаду себе грубий вигук, а разом із ним скажений рик Ланса, що немов прикривав її панічний відступ.

— Хай його біс! — волав незнайомиць. — Та угамуйте ж його, бо він порве мене на шматки... Я не заподію вам зла, пані!..

— Навіщо ж ви мене переслідуєте? — Меріон обернулася і спідлоба поглянула на чоловіка, що вийшов із гущавини. — Лансе, до мене!

Пес угамувався, але до дівчини не пішов, а застиг між нею і чужинцем, пильно стежачи за кожним його рухом.

Вочевидь, то був один із тих волоцюг, що блукають лісами, сподіваючись знайти якусь поживу. Вигляд мав справжнього розбійника: кремезний, зарослий, брудний, із реп'яхами в кошлатій бороді, одягнений у заношений каптан і короткі штани з козячої шкіри, на кучматій голові — засмальцьований фетровий капелюх набакир. За пасом у незнайомця стирчав чималий тесак, а за плечима дівчина помітила лук і сагайдак зі стрілами.

Меріон ледве стримувала страх.

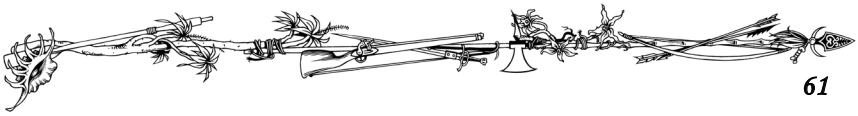
— Не підходьте до мене! — з відразою гукнула вона. — Що вам треба?

— Підеш зі мною. — Чоловік покосився на пса. — Там і дізнаєшся...

— Куди?! Хто ви?

— Яка різниця? — Лісовий волоцюга посміхнувся. — І стули вже пельку, бо зараз дістанеш у мене і ти, і твій собацюра...

Під загрозливе гарчання Ланса дівчина крикнула:

— Забирайтеся звідси! І попереджаю: на вас чекає сувора кара, якщо зачепите мене бодай пальцем!

Волоцюга, стискаючи в руці кривий клинок, уже був ступив крок до неї, але зупинився.

— Так я й думав... Ти дівка рішуча, — промовив він. — Але й я від своїх намірів не відмовлюсь. Я знаю, що ти за птиця. Учора ви зупинилися в хижі лісника Гілберта, з тобою був твій брат — сер Аллан. А нині шляхетний лицар уже братається з вошами у темниці замку барона Фіц-Олвіна і більше ніколи звідти не вийде...

— Брешете! — розпачливо вигукнула Меріон.

— Сер Аллан Клер — бранець барона Ноттінгемського. Але мені його не шкода й на мізинець. Якого біса він сам попхався в пащу до цієї гієни? З Фіц-Олвіном краще не зв'язуватись, я знав барона ще у Святій Землі, де його кровожерливість зробилася приказкою. Збагнути не можу, навіщо ви обидва йому знадобились. Учора вислизнули, а сьогодні... Та прибори ти пса, доки я йому горлянку не перерівав!.. А сьогодні — бач, як... Баронові — брат, а мені — сестричка!

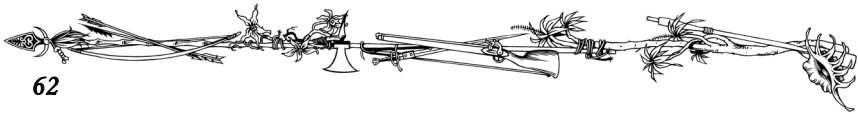
Дівчина з осудом подивилася на волоцюгу сповненими жаху очима.

— Ну-ну... — Розбійник обережно підступив ближче. — Не варто пропікати мене поглядом. Фіц-Олвін, красуне, зробив би з тебе рабину, а зі мною ти станеш справжньою королевою Шервудського лісу... Ходімо, відтепер ти моя полонянка.

Меріон, здавалося, пустила повз вуха дурне базікання бродяги, набралася духу і твердо мовила:

— Я нікуди з вами не піду, а ви негайно мені все розповісте про Аллана!

— Біс би тебе взяв! — Побачивши, що його слова не справили на дівчину належного враження, розбійник спохмурнів і рушив до неї. — Якщо барон сьогодні ж

не повісить сера лицаря на шибеницю, то твоєму братові залишиться одна дорога — до лісу. Житиме з нами. І досить теревенів, красуне! Присягаюся пеклом, ти підеш зі мною, навіть коли тобі дуже не хочеться...

Тепер Меріон могла сподіватися на допомогу хіба що вірного Ланса.

— Візьми його, Лансе! — гукнула.

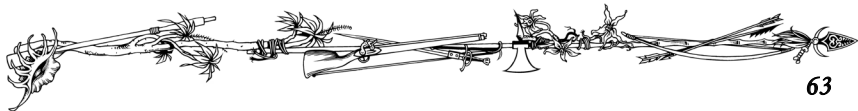
Хоробрий пес тільки того й очікував — його треноване тіло злетіло в повітря, і щелепи клацнули на горлі розбійника. Але той, мабуть, звиклий оборонятися від хижих звірів, схопив собаку за передні лапи, відірвав од себе і з силою пожбурих геть. Кров цебеніла йому з обідраної шиї, волоцюга відступив, притулився до дерева і завмер з ножем у руці, готовий до сутички. Ланс не злякався й знову кинувся на лиходія, та враз наштовхнувся на вістря клинка. Його ікла ще рвали плече розбійника, а тіло вже безсило обвисло і невдовзі важко сповзло до ніг волоцюги.

Розбійник переможно заволав:

— Ну, тепер тримайся, красуне! Де ж ти?.. Таки вшилась! Але від мене не втечеш... — і він погнався за Меріон.

Дівчина бігла щодуху, не розбираючи стежки, гілки шмагали їй по обличчю; вона не сподівалася без Ланса знайти дорогу до будинку лісника. Залишалось одне: спробувати сховатися від свого переслідувача під покровом нічної темряви, що швидко насувалася.

Нарешті, засапавшись, дівчина спинилася на галявині, де схрещувалося зразу кілька стежок. У лісі було тихо, і їй здалося, що страшний розбійник загубив її в гущавині лісу. Трохи заспокоївшись, Меріон знову стривожилася: мусила вибрати поміж стежок одну, і то якомога хутчіше. Та щойно вона рушила навмання лісовою стежкою, як почувся переможний крик розбійника:

— Тепер не сховаєшся! Ти у мене в руках!.. — він знову напав на слід своєї жертви, бо дівоча сукня ясно вирізнялася проти лісової темряви в місячному світлі, і здалеку помітив, як вона майнула поміж дерев.

Розбійник швидко наздоганяв Меріон, аж раптом у напівтемряві прогримів суворий голос:

— Агов ти, брудний тхоряк! Не торкайся цієї жінки, бо порішу тебе на місці!

Волоцюга став як стій і повільно обернувся. У світлі місяця, що визирнув із-за хмар, тьмяно блиснуло вістря списа, майже впираючись йому в груди.

— Кинь стріли і лук на землю! І ножа не забудь... Та ворухися, негіднику! — величезний чолов'яга в одязі мисливця не зводив із нього похмурого погляду.

— Вона моя! — не наважуючись ворухнутися, процідив крізь зуби розбійник.

— Невже? А чому ж тоді вона так швидко від тебе бігла?.. Сказано тобі, брудний шибенику, кидай зброю! — спис подався вгору, наконечник легко прохромив старий каптан і вперся в груди розбійника.

Той у безсилій люті жбурнув зброю на землю.

— А тепер тікай звідси щодуху, щоби мені не довелося тебе підганяти стрілою!

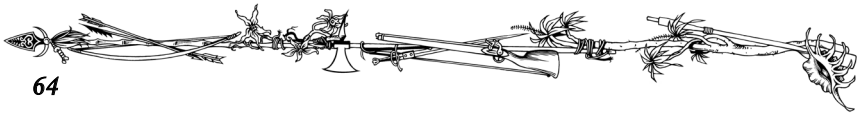
Змушений підкоритися, обеззброєний волоцюга, лаючись, зник між деревами. Мисливець кинувся до Меріон — дівчина лежала не рухаючись. Він зняв із паса флягу з водою і ледь скропив їй обличчя, але Меріон не приходила до тями. Нарешті вона розплющила очі і, немов прокидаючись од жахливого сну, прошепотіла:

— Де я?

— У Шервудському лісі...

Почувши незнайомий чоловічий голос, молода жінка спробувала підвестися, щоб утікати далі, але її сили стало лише на те, щоби жалісно попросити:

— Не завдавайте мені зла, сер!..

— Заспокойтеся, леді, — мовив чоловік. — Негідник, який напав на вас, уже далеко. А тепер я пропоную вам вирушити зі мною до нашої садиби, де знайдеться кому вас захистити і всі будуть раді вам. Дозвольте, я допоможу вам підвестися...

Його слова здавалися правдивими, а голос приятним, тож Меріон, досі перелякано озираючись у сутінках, довірилася незнайомому мисливцеві. Цей чоловік підкупив дівчину задушевністю і щирістю своєї пропозиції, тому вона покірливо пішла за ним. Нічна прохолода повернула Меріон самовладання і сили, тепер вона намагалася не відставати від свого рятівника.

Раптовий здогад про те, що цей чоловік може бути знайомий із Гілбертом Гедом, змусив її спитати мисливця:

— Чи не веде ця дорога до будинку лісника Геда?

— Ні, пані, до його будинку потрібно йти в інший бік. Ви знаєте Гілберта, його дружину і сина Робіна?

— Ми з братом — його гості відчора...

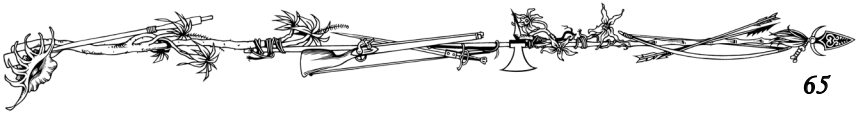
І Меріон, не очікуючи від себе такої відвертості, розповіла, що сталося з нею від тієї хвилини, коли вона вийшла з дому лісника; а потім заходилася гаряче дякувати своєму супутникові за порятунок.

Мисливець зніяковіло спинився:

— Даруйте, леді, що не можу просто зараз відвести вас до Гілберта — звідси до його садиби таки далеченько, а ви втомлені й потребуєте перепочинку. Зате ми вже майже дісталися садиби мого дядька, де ви будете в цілковитій безпеці. Сам же я негайно вирушу до Геда і повідомлю його про вас. Довіртеся Маленькому Джонови!

Помітивши, що дівчина насилу пересуває ноги від втоми, він запропонував їй зіпертися на його руку, щоб легше було йти далі.

— Що це за ім'я таке — Маленький Джон? — на-смішкувато вигукнула Меріон, оглядаючи могутню постать свого рятівника.

— Так мене прозвали жартома, — відповів велетень, зашарівшись і радіючи, що в темряві дівчина не може цього бачити. — Адже на зріст я понад шість футів, і всі мої родичі ледве сягають мого плеча. Якби довелося, мені і вас нести було би не важче, ніж горлиці прутик. Насправді звати мене Джон Нейлор, я небіж королівського лісничого сера Гая Гемвела, служу єгерем, бо маю схильність до полювання, і місяць тому мені саме виповнилося двадцять чотири... Поквапмося ж, милостива пані, тут і півмилі не залишилося...

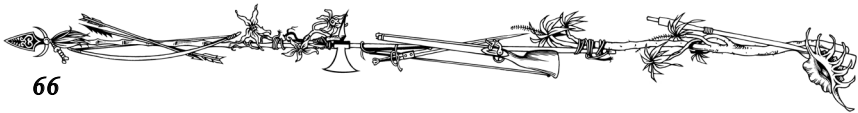
Так, весело перемовляючись дорогою, Меріон і її супутник невдовзі вийшли на узлісся, і перед ними постала чарівна картина: на великому обширі, залитому місячним світлом, у темно-зеленій облямівці лісів, примарно білили сільські хатинки; з церковної дзвіниці гучно озивався своїм дивним голосом дзвін.

— Бачите велику будову поблизу церкви? То і є садиба Гемвелів. Кращого куточка немає в усій Англії...

Не минуло й десяти хвилин, як на Маленького Джона і його супутницю з радісним гавкотом налетіла зграя сторожових псів. Мисливець грубувато-ласкаво втихомирив найзавзятіших. Меріон і Маленький Джон проминули кількох слуг, що низенько й шанобливо вклонялися їм, і зайшли до просторої зали, де чимала родина Гемвелів щойно повечеряла. Маленький Джон підвів Меріон до голови дому і звернувся до нього:

— Любий дядечку! Прошу вас бути гостинним до цієї шляхетної дівчини! З нею трапилася прикра пригода, і я врятував її від лап негідника. Розбійник накивав п'ятами...

Голова і плечі Меріон досі вкривав картатий шотландський коц, у який мало не силоміць її укутав Маленький Джон, оберігаючи від нічної прохолоди. Дівчина почувалась у ньому ніяково, тому швидко скинула, відкривши вродливе обличчя і разом

вивільнивши хвилю пишного волосся, що розсипалося по її плечах.

Усі шестеро двоюрідних братів мисливця-велета підвелися з місць, вітаючи гостю, а одна з доньок сера Гая підбігла до Меріон і без церемоній усадила гостю за стіл. Джон, передавши слuzі свою мисливську зброю, вдоволено всівся поряд із дівчиною.

— Ти наш герой! — добродушно посміхнувся господар садиби. — Маленький Джоне, скажи, як це тобі вдалося вночі в лісовій глушині наблизитися до юної дівчини, не злякавши її до півсмерті, та ще й так прихилити до себе, що вона покірливо пішла з тобою?.. А ви, пані, — шанобливо звернувся Гай Гемвел до Меріон, — зробили нам честь, завітавши до нашої скромної оселі. Ковток доброго вина поверне вам сили, а потім мої дівчата проведуть вас до кімнати, де ви зможете відпочити...

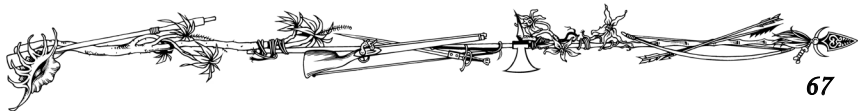
Дочекавшись, поки обидві його доньки, жваво перемовляючись із Меріон, ніби давні подруги, пішли до своїх покоїв, сер Гай детально розпитав Джона про події сьогоднішнього вечора. Усе розповівши, мисливець висловив рішучий намір негайно вирушити до Гілберта Геда.

— Чудово! — вигукнув Вільям, молодший із синів Гемвела. — Якщо ця прекрасна леді знайома з лісником і моїм приятелем Робіном, я йду разом із братиком Джоном!

— Поки ви дістанетеся місця, Робін уже спатиме, як бабак... Гадаю, варто відкласти ваш похід до ранку.

— Але, батьку, — палко заперечив юнак, — ви тільки уявіть, що там зараз коїться! Готовий присягнути, що обидва вони — і Гілберт Гед, і Робін — нишпорять лісом, шукаючи леді Меріон...

— Мабуть, ти маєш рацію, синку. Що ж, хлопці, щасливої дороги, і хай вам Бог допомагає.

Маленький Джон і Вільям підвелися з-за столу і хутко залишили садибу.

9

Ховаючись за колоною в замковій каплиці, Робін сушив собі голову: яким чином серові Аллану вдалося вирватися на волю? «Певен, — подумав він, прислухаючись до палкого шепоту закоханих, — тут не обійшлося без нашої юної красуні...»

— Мила моя Крістабель, — захоплено шепотів лицар, — я страшенно радий бачити вас знову! Будь-які страждання можна стерпіти за таку винагороду долі...

— Ви страждали, любий Аллане?

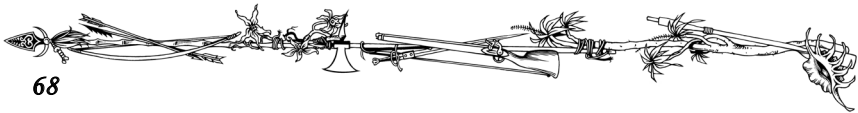
— О, так! Коли ваш батько наказав вигнати мене з Ноттінгемського замку, мені здавалося, що все пропало. Життя моє перетворилося на справжнє пекло. Але, вочевидь, на те була воля Божа, щоби я знову побачив вас...

— Я рада була би зробити вас щасливим, та несила мені, адже я мушу підкорятися батьковим забаганкам... — Голос Крістабель тремтів. — Увесь цей час, доки вас не було, лише віра в нашу зустріч підтримувала мене в моїй самотності. Відтепер, хоч як батько намагатиметься знову розлучити нас, я твердо знаю одне: змусити мене покохати когось іншого, крім вас, Аллане, йому ніколи не вдасться...

Почувши ці слова, Робін нишком зітхнув: «Чи почую ж я коли-небудь щось подібне з вуст прекрасної і гордої Меріон!..»

— Але як вам усе ж вдалося звільнити мене, моя кохана? Хто відімкнув двері темниці? Хто дав мені чернечий одяг і повернув зброю?

— У замку є тільки одна людина, якій я можу цілком довіряти, — моя служниця Мод. Ця дівчина добра й кмітлива. Саме їй ви зобов'язані своєю втечею...

— Як же їй це вдалося? — неголосно вигукнув лицар.

— Кмітлива Мод пустилася на хитрощі: підпоївши тюремника вином і, мабуть, наобіцявши йому неземних утіх, вона поцупила в захмелілого вартового ключі. Завдяки щасливому випадку саме сьогодні до замку навідався її духівник — чернець-бенедиктинець, який і позичив люб'язно вам свою рясу...

«Авжеж, щаслива випадковість», — усміхнувся Робін.

— А часом не братом Туком кличуть цього ченця? — запитав Аллан Клер.

— Так, мій друже. Ви знайомі з ним?

— Трохи, — всміхнувся лицар.

— Ви смієтеся, Аллане? Хіба цей служитель церкви не заслуговує на всіляку повагу?

— Навпаки, мила Крістабель.

— Що ж вас так розвеселило?.. Але ви так нічого й не сказали про мою подругу Меріон, вашу сестру.

— Меріон чекає на нас у будинку лісника Гілберта Геда. Разом зі мною сестра залишила Гантінгдон, погодившись жити з нами. Адже я був певен, що переконаю вашого батька віддати мені вашу руку. Та оскільки барон не лише відповів відмовою, але й, вочевидь, має намір позбутися мене, у нас залишається єдиний шлях — утеча...

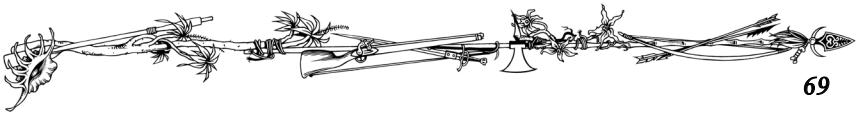
— Ні, Аллане, ні! Я ніколи не покину батька!

— Але чому ж, любове моя? Барон не з тих, хто здатний прощати: ви так само підпадете під його гнів, щойно він дізнається про мою втечу... У нас немає іншого виходу!

Крістабель припала до лицаревих грудей, і до Робіна долинув її палкий шепіт:

— Ні, Аллане, ні... це неможливо!

Робін уже був ладен вийти зі свого сховку і перервати побачення закоханих, що так невдало завершувалося, аж раптом двері розчахнулись, і до каплиці

вбігла Мод зі смолоскипом у руці, а за нею — брат Тук. Закутаний у кошлату ведмежу шкуру, бенедиктинець скидався на велетенську примару, тож юнак ледве стримав сміх, але вже наступної миті йому стало не до сміху.

— Міледі! — плутано мовила дівчина. — Усе пропало! Нас усіх стратять... барон... він не пощадить нікого!..

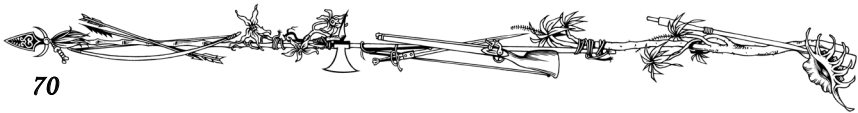
— Що сталося, Мод?! — схвильовано спитала Крістabelle, але служниця все повторювала, схлипуючи:

— Ваш батько... він не подарує... ми пропали!

— Припини ревіти і розповідай, що сталося, бо я не доберу розуму, що ти таке торочиш? — сердито вигукнув Аллан Клер. — Може, ви поясните нам, брате Тук?

— Не можу, сер лицар, бо мені нічого не відомо. Пам'ятаю лиш одне: я сидів... ні, здається, таки стояв навколішки... читав літанію до Божого милосердя...

— Ви, преподобний отче, сидячи в моїй кімнаті, влили в себе півдюжини зайвих кухлів елю, — перебила велетня Мод, нарешті заспокоївшись. — А сталося ось що. Невдовзі по тому, як захмелілий охоронець Егберт заснув, а я відімкнула темницю і вивела звідти сера Аллана, його світлості заманулося побачити свого полоненого. Барон, на превеликий його подив, знайшов Егберта, що безтурботно хропів на всі завертки. Ваш батечко, міледі, почав будити охоронця, і Егберт нарешті прокинувся, але з перепою вирішив, що пан барон йому сниться, тож він украй нелюб'язно поцікавився, з якого дива той не дає відпочити доброму і чесному чоловікові, тобто йому, Егбертові. Панові барону від такого нахабства ніби заціпило, і він зміг говорити лише по тому, як охоронець огрів його держаком списа по хворому плечу, примовляючи: «Що, спорохнявілий палестинський пеньку, знову подагра замучила?»

— Матір Божа! — самими вустами прошепотіла Крістабель.

— Саме так і було сказано, присягаюся! Ваш батечко одним ударом збив охоронця з ніг, зірвав із його паса в'язку ключів і почав шукати серед них ключ од темниці, але не знайшов! Тоді, схопивши нещасного тюремника за барки, його світлість загорлав: «Куди ти подів ключа?!» А далі викликав із кордегардії загін варті і наказав зламати двері в темницю, та все примовляв, що як не знайде полоненого на місці, то на світанку повісить Егберта на шибениці... — Мод обернулася до лицаря: — Сер, вам не можна гаяти ані хвилини: тільки-но його світлість переконається, що темниця порожня, негайно звелить здійснити міст і наглухо зачинити браму...

— О, любий мій Аллане, втікайте мерщій! — вигукнула молода жінка, опускаючи вуаль. — Якщо нас застануть тут разом, усе буде скінчено навіки!

— Ви готові піти зі мною, Крістабель? — розпачливо запитав лицар. — Боюся, барон тепер неодмінно покарає вас!

— Ні, про це навіть не думайте... я залишуся тут... я стримаю його лють. Ми житимемо надією!..

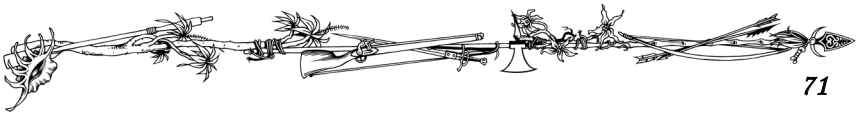
— Ви присягаєтеся залишитися вірною мені, Крістабель?

— Хіба я колись давала вам привід сумніватися? — Крістабель із гірким докором поглянула на лицаря. — Не баріться, Аллане... Прощавайте — сподіваюся, невдовзі ми побачимось!

— Я підкоряюся... — Лицар став на одне коліно, поцілував руку Крістабель, а потім ступив до Мод: — Чи певна ти, дівчино, що твій батько погодиться випустити нас із замку?

— Ходіть за мною, сер лицар, і ви, брате Тук, теж...

— Але в замок ми, здається, ввійшли втрюх, — похмуро зауважив чернець.

— Прокляття! — вигукнув сер Аллан. — Як же нам відшукати Робіна?

— Зайвий клопіт, сер. Я тут! — юнак вийшов зі свого сховку.

— Ти все-таки примудрився обвести круг пальця варту! — радісно підбігла до нього Мод.

Чернець подивився на дівчину скоса, але не встиг сказати й слова, як у дальній частині галереї, що вела до каплиці, почулися вигуки і брязкіт зброї.

— О Боже правий! — скрикнула Мод. — Це барон! Тікаймо швидше!

В одну мить звільнившись од рясн і віддавши її братові Туку, лицар кинувся до нареченої, щоби востаннє пригорнути її до грудей. Потому всі четверо квапливо вийшли з похмурої каплиці, залишивши леді Крістабель саму, молитовно вклякну на колінах перед старовинним розп'яттям. За втікачами ще не встигли зачинитися двері, коли з іншого входу до каплиці вже ввірвався барон із загоном озброєних слуг...

Мод зі смолоскипом у руці квапливо дріботіла вузькою галереєю, освітлюючи шлях своїм супутникам: за нею йшов Робін, затим чернець, а сер Аллан замикав ходу. Дівчина вперто мовчала, і Робін, наздогнавши її, шепнув:

— Ти сердися на мене, Мод?

— Вам здалося...

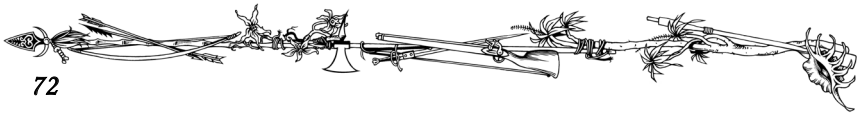
— Не вірю. Чим же я перед тобою завинив?

— Це вам не може бути цікаво.

— Але мене це страшенно засмучує!

— Ова! Невже?! Та й журитися вам лишилося недовго. Бо вже до ранку ви будете ген-ген звідси...

— Звісно, мало кому подобаються засуви і ґрати. Але, полишаючи муровані стіни Ноттінгемського замку, я назавжди прощаюсь і з твоєю чарівною усмішкою, Мод. Ось що мене засмучує найбільше, — журно мовив Робін.

— Ви не лукавите? — дівчина несподівано обернулася.

— Щирісінька правда, Богом клянуся!

Смолоскип ледве блимав, і чернець, зачувши в напівтемряві звук поцілунку, невдоволено буркнув:

— Знайшли час милуватися... Ба, та тут розвиліна! Куди звертати?

— Праворуч! — ледь задихаючись, промовила Мод.

Пройшовши ще дві сотні ярдів, утікачі опинилися біля самої брами. Дівчина неголосно покликала батька.

— Як?! — обурився Ліндсей, до якого досі не дійшли вісті про події в замку. — Вже йдете, та ще й глибої ночі? А я сподівався, брате Тук, на ваше благословення на сон грядущий, хотів перехилити з вами келих-другий... Чому такий поспіх?

— Невідкладні справи, сину мій, — суворо відповів чернець. — Несповідимі шляхи слуг Господа!

— Тоді до зустрічі, любий брате Тук! І ви прощайте, добрі пани...

Звідний міст опустився; лицар залишив замок першим, за ним пішов насуплений брат Тук. Мод, приховуючи сльози, на мить припала до Робіна.

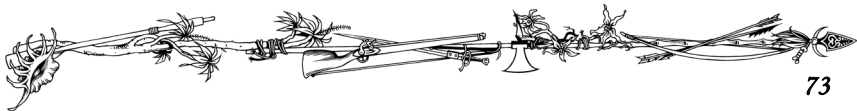
— Чи побачимося ми ще колись, сер Робін?

— Сподіваюся... — трохи зачекавши, відповів юнак. — А до того, моя кізонько, виконай одне моє прохання. Знайди в покоях барона мій лук і сагайдак зі стрілами і віддай їх тому, хто звернеться до тебе від мого імені.

— Мені хотілося, щоби це були ви самі, сер Робін...

— І мені, Мод. Прощай!

Юнак приєднався до супутників і швидко пішов, так і не озирнувшись жодного разу на темний силует Ноттінгемського замку, де сьогодні мало не загинув. Утікачі спустились із замкового пагорба, минули похмуро передмістя й уповільнили кроки лише тоді, коли дісталися рятівних заростей Шервудського лісу.

10

У будинку лісника панувала тривога. Близько десятої вечора Гілберт Гед, який із нетерпінням очікував повернення сина, залишив старого бенедиктинця біля небіжчика задля заупокійної молитви, а сам пішов до дружини, що поралася коло господарства. Він хотів спитати її, чи не надто хвилюється леді Меріон через те, що брата досі немає.

— Леді, здається, у своїй кімнаті. Зараз піду спитаю... — але вже за мить стривожена Маргарет повернулася, ніде не знайшовши дівчини.

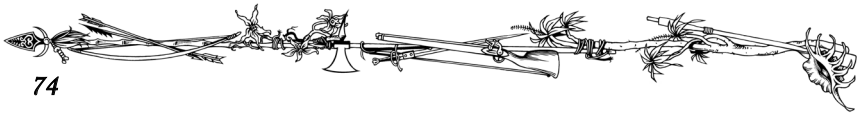
Добрий лісник захвилювався.

— Я бачила її дві з гаком години тому, — згадала дружина. — Разом із нашим Лансом вона прогулювалася просікою, що веде до Ноттінгемської стежки. Чи не зайшла вона часом у гущавину, Гілберте?

— Коли й так, то не біда, Мергі, Ланс чудово знає дорогу додому. Я боюся, щоби леді не втрапила в якусь халепу, бо вже занадто пізній час для таких прогулянок...

Прихопивши з собою лук і гострий широкий ніж, Гілберт притьмом побіг у ліс шукати дівчину. Чуття досвідченого мисливця повело лісника тим самим шляхом, яким до нього пройшла Меріон. Коли він нарешті дістався того місця, де дівчина відпочивала, місячне сяйво заливало все навкруги — Гілберт навіть розгледів прим'яту траву і слід черевичка на стежці.

Він зупинився. Гущавина відлякувала гнітючою німотою. Аж ось до чуткого лісникового вуха долинув якийсь тихий звук, схожий на стогін. Гілберт навмання рушив на той звук і невдовзі зрозумів, що то не стогін, а жалісне повискування. Лісник навпомацки поповз навкарачки у гущавину, поки його рука не торкнулася липкого хутра якогось звіра. Тварина слабко поворухнулася і глухо загарчала.

— Це ти, Лансе? Бідолаха! — сумно мовив Гілберт. Пес спробував підвестись, але знову зі стогоном упав на купу листя.

— Куди ж тебе поранено? — Гед обережно обмацав собаку. — Боже милостивий, та в тебе всі груди в крові... Зараз я тобі допоможу... Тримайся, вірний мій друже!

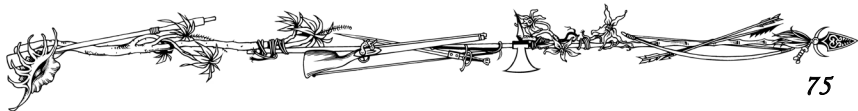
Хоча було темно, Гілберт дав собі раду: відірвавши від підкладки каптана шматок тканини, він туго перев'язав рану на грудях пса. Потім узяв його на руки і переніс під розложисту ліщину, де трава була густіша.

— Що тут сталося, скажи? — звернувся він до пораненого вовкодава, ніби той і справді міг відповісти. — Ти захищав леді? Ой, лихо та й годі... — лісник поклав долоню на лобату голову собаки. — Почекай поки тут, друже, я обов'язково повернуся по тебе. Коли б мені лишень дізнатися, що трапилося з дівчиною!

Гілберт випростався, пильно подивився в морок нетрів і тихо мовив, стискаючи кулаки:

— Присягаюся ключами святого Петра, якщо Господь допоможе мені знайти того мерзотника, що покалічив мого вірного пса і напав на шляхетну пані, я йому покажу, де раки зимують...

Знову поклавшись на чуття, Гед рушив бічною стежиною і зрештою дістався галявини, залитої місячним сяйвом. Він збирався покликати дівчину, сподіваючись, що в нічній тиші його голос буде почуто, аж раптом помітив, як серед молодих ясенів ворухнулася чиясь тінь. Безшумно пірнувши в зарості, лісник зайшов із тилу і наблизився до тіні. Тепер між ними залишалося щонайбільше десять футів. Високий чолов'яга стояв спиною до Гілберта і, здавалося, намотував на шию якусь ганчірку. Гед більше не вагався: ступивши два кроки вперед, він поклав свою важку руку на плече незнайомця.

— Ти хто такий? — спитав грізно.

Від переляку в чолов'яги підкосилися ноги.

— Відповідай! — наказав Гілберт, рвучко розвертаючи нічного волоцюгу лицем до себе.

— Не твоє діло! — огризнувся той, побачивши, що Гілберт сам.

— Я лісник і опікуюся цим краєм Шервудського лісу. А ти, здається, заявився сюди, тільки щоби розбійничати. Я відпущу тебе на всі чотири вітри, якщо все мені розкажеш, а коли ні — здам до рук королівського шерифа. Тож кажи: чи бачив ти сьогодні ввечері в лісі дівчину в білій сукні?

Незнайомець скривив уста в огидній усмішці.

— Ага, отже, все-таки бачив. А що це з тобою? Схоже, поранив якийсь звір?

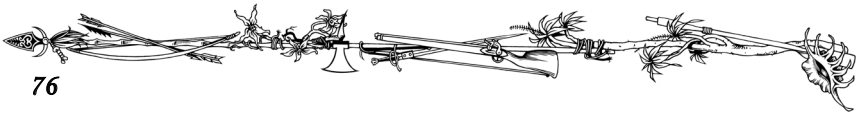
Гед із силою відкинув руку волоцюги, зірвав із його шиї скривавлене ганчір'я і побачив, що пошарпана шкіра звисає з неї клаптями. Розбійник завив од болю:

— Це був не звір, а якийсь диявольський собацюра.

— А де дівчина? Кажи, негіднику, бо порішу на місці! — Гілберт приставив ножа до горла розбійникові, але той зненацька вивернувся, відскочив, вихопив свого ножа і з усього маху оглушив лісника колодочкою. Удар у тім'я аж засліпив Геда, він заточився, на силу встояв, а оговтавшись, вибухнув шаленою люттю. Важкі Гілбертові кулаки тепер без упину гупали розбійника в голову, в плечі, в спину, тож зрештою той упав на землю під ясенем і більше не підвівся.

— Лісова наволоч, — гидливо сплюнув лісник. — Навіть не знаю, чому я тебе не прикінчив. Що ж, конай тут, коли не хочеш сказати, що ти зробив із молодою пані...

Гілберт круто розвернувся і пішов геть. Тим часом волоцюга підвів голову, заборсався, намагаючись виповзти на стежку, і прошипів йому вслід:

— Не діждешся ти моєї смерті, шервудська свине. Ще й сповна заплатиш за дюжину моїх поламаних кісток!..

Старий Гілберт Гед не відчував ані холоду, ані втоми і далі никав лісом у пошуках дівчини. Уже втративши надію знайти її живою, він раптом почув удалині чийсь дзвінкий голос, що з молодечим завзяттям голосно наспівував старовинну баладу, безбожно псуючи мотив і слова.

«Може, це повертається Робін», — із надією подумав лісник і причаївся під розложистим дубом.

Та ось невдалий співак наблизився, і лісник упізнав голос молодшого з Гемвелів, рудоволосого Вільяма: хлопчина безтурботно горлав на весь ліс. Невдовзі на стежці з'явилися двійко — один із них справді був рудий Робінів приятель.

— Агов! — гукнув Гед зі своєї засідки. — Негоже так калічити гарну пісню... Яка лиха година принесла вас, хлопці, у ліс посеред ночі?

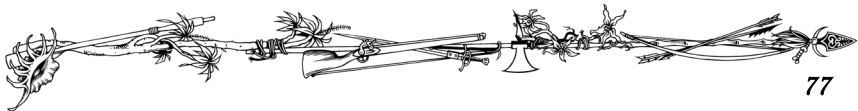
Спів миттю урвався, і Вільям Гемвел, набираючи грізного вигляду, відгукнувся:

— Хто посмів перервати мою пісню, навіть не привітавшись? Підійди-но ближче, і ми подивимося, хто ти. Здається, тебе варто навчити ввічливості!..

— Ти що, з глузду з'їхав, братику? Хіба не впізнаєш старого Гілберта, до якого ми й вирушили в дорогу такої глухої ночі? — присадив його Маленький Джон, коли лісник виступив із тіні.

— Боже мій, так і є... Ну, тоді зовсім інша річ, — зрадів юнак, підбігаючи до Геда. — Добрі новини для вас, Гілберте! Пані Меріон у нашій садибі. Про неї піклуються мої сестри... Маленький Джон знайшов її в лісі саме тоді, коли на неї накинувся розбійник... А де ж Робін?

— Передихни, синку, — зупинив юнака лісник. — Робін іще зранку вирушив до Ноттінгема, проте й досі не повернувся.

— Кепський у вас вигляд, Гілберте, — стурбовано зауважив Джон, удивляючись в обличчя лісника. — Ви часом не захворіли?

— Я здоровий, — відмахнувся Гед. — А неприємності ще нікого не прикрашали. Учора помер мій швагер, а я дізнався... Але годі про це. Дякувати Богові, леді Меріон жива і в безпеці. Уявіть самі, я намагався її знайти, а наштотхнувся на свого пораненого пса.

— На Ланса? Яка ж тварюка так повелася з ним? — обурився юний Гемвел.

— Волоцюга вже поплатився за скоєне, — мовив лісник. — Відлежується тепер у кущах... Час мені вже додому — щось на серці неспокійно.

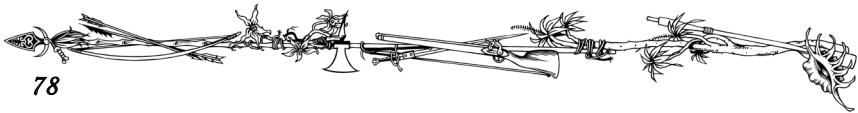
— Покажіть нам, де ви залишили цього негідника, Гілберте, — зупинив лісника Джон. — Я його серед сотні впізнаю. Коли це той самий, що напав на леді Меріон, а не тільки поранив вашого пса, то я мушу повідомити шерифа.

— Що ж, ходімо. Тут недалечко....

Гед легко відшукав місце, де смердючий волоцюга повалився на землю під ударами його важких кулаків, але нікого там уже не було.

— Яка прикрість! Устиг забратися... Дивися — кров на траві! — вигукнув Вільям. — Знайома місцина: під цим ясенем ми зазвичай зустрічаємося з Робіном, коли вирушаємо на полювання... Та що з вами, Гілберте?

Лісника лихоманило; на чолі йому виступив холодний піт, зуби цокотіли, погляд помутнів; за мить він, глухо застогнавши, опустився на килим із сухого торішнього листа. Молоді люди підбігли до нього, але марно Маленький Джон трусив лісника за плечі, намагаючись влити хоч кілька крапель вина з фляги в його зведений судомою рот, — Гілберт Гед не приходив до тями. І коли б не рідкі удари серця, які Джон почув, приклавши вухо до грудей лісника, він би зовсім упав у розпач.

— Що робитимемо, братику? — з тривогою спитав Вільям.

— Завдам його собі на спину та й віднесу додому.

— Ти-то впораєшся... Та чи не зробимо ми йому гірше? А раптом у Гілберта удар? Треба зладнати ноші... Дай сокиру і чекай на мене тут... — мовив юнак і метнувся в гущавину.

У пошуках підшого дерева, Вільям вибіг на галявину, вкриту глибокою тінню, і мало не впав, перечебившись за якусь купу чи то гнилого листя, чи то ганчір'я. Купа враз ожила, заворушилася, застогнала, сиплячи прокльонами. Юнак не встиг оговтатися від несподіванки, як почув могутній голос Маленького Джона: той волав, що Гілберт прийшов до тям. Проте цікавість узяла гору. Вільям нахилився над купою, і враз кістляві пальці розпростертого на землі чолов'яги вчепилися в його рукав.

— Шляхетний пане, не кидайте мене тут... я помираю!

— Хто ти? — юнак гидливо відсмикнув руку. — А-а... здається, ти той волоцюга, якого ми шукали. Це ти гнався за леді Меріон і поранив собаку?

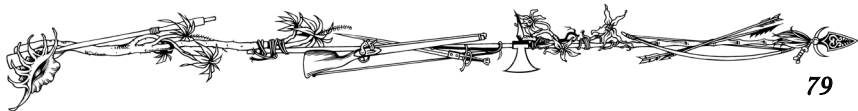
— Згляньтеся, сер, — глухо простогнав розбійник, — заберіть мене звідси...

Вільям одвернувся і побачив, як до галявини між дерев наближається Джон, підтримуючи під руку лісника: тому нарешті трохи полегшало. Коли вони підійшли, Вільям схвильовано мовив:

— Ось він, наш красунчик. Вирішив розважити душу, перш ніж зателіпатися на шибениці...

— Змилуйтеся!.. — захрипів волоцюга, намагаючись підвестись, але знов упав, як мішок. — О Господи, живого місця на тілі не лишилося!

— Пізно згадувати Господа, негіднику, — зневажливо кинув Маленький Джон. — Я ж тебе попереджав: не навертайся мені на очі!

— Облиш, Джоне, — лісник торкнув велетня за плече. — Якщо до ранку його не заріжуть вовки, я сам відвезу цього волоцюгу до в'язниці... А тепер ходімо, раптом мені знову знадобиться ваша допомога...

Брати рушили за Гілбертом назирці, і невдовзі Маргарет, змучена довгим очікуванням чоловіка й сина, радо зустріла їх на порозі лісничової садиби.

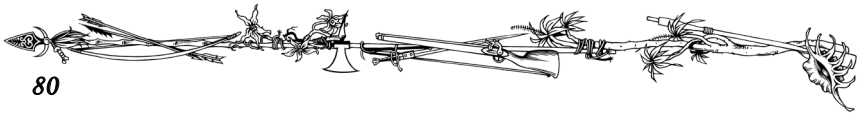
Ледве зійшовши східцями, лісник знову похитнувся, і тепер уже дружині довелося підтримати його, провести до спальні й укласти в ліжко.

— Робін прийшов? — спитав передусім Гілберт. Дружина заперечливо похитала головою. Він трохи помовчав і провадив далі: — З леді Меріон усе гаразд, вона в безпеці, в маєтку Гемвелів... Але в лісі лежить наш Ланс... пса тяжко поранено. Я трохи відпочину, піду по нього, і ми виходимо Ланса, Меггі...

— Відпочивай, любий, я відряджу слугу...

— Ні, я сам... А Лінкольн нехай допоможе Джонови Нейлору і молодшому Гемвелові поховати твого брата. Більше зволікати не можна, хоча й ніч надворі. Сама теж іди з ними, помолися на могилі за пропащу душу Роналда Рітсона... І ще таке, Меггі! На галявині — хлопці знають, де саме, — ми залишили одного мерзотника... Це він погрожував леді й поранив нашого Ланса, коли той намагався її захистити. Якщо волоцюга ще живий, нехай Лінкольн притягне його сюди. Негоже навіть такому покидькові здихати, як пораненому звірові... — Гілберт стомлено заплющив очі, а його дружина тихенько вийшла, причинивши по собі двері.

Було близько півночі, коли від садиби Гілберта Гада лісовою стежкою рушила жалобна процесія. Попереду йшов старенький отець Елдред, за ним — Маленький Джон і слуга, котрі несли на марах загорнуте в чорний саван мертве Рітсонове тіло, слідом — Маргарет і Вільям. За чверть години вони дісталися потрібного

місця. Лінкольн із Маленьким Джоном заходилися швидко копати яму, Марґарет тихенько молилася, стоячи навколішки, а Вільям тим часом походжав поряд, тримаючи лук напоготові.

Коли могила була майже готова, юнак шепнув на вухо двоюрідному братові:

— Потрібно копати ширшу яму, Джоне, щоби стало місця на двох. Нічогенька зібралася компанія.

— Що ти маєш на увазі, Вілле?

— Той волоцюга, що його ми залишили на галявині, віддав Богові душу. Доведеться притягти його сюди і хоч поховати по-християнськи...

Не минуло й години, як над самотньою могилою, в якій знайшли свій вічний спочинок два безнадійні грішники, виріс невисокий горбик свіжої землі.

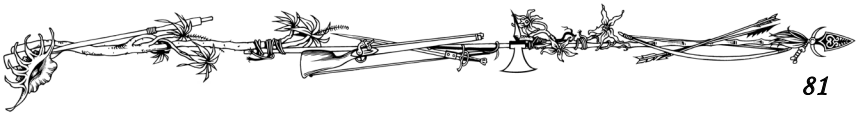
Тим часом Гілберт Гед, трохи подрімавши, підвівся з ліжка і замислено ступив крок до віконця, що дивилося на темний ліс. Він картав себе за те, що через раптову неміч не зміг попрощатися з братом дружини, хай той і виявився негідником. Адже замолоду, коли їхні шляхи ще не розійшлися назавжди, вони з Роналдом приятелювали!.. Раптом лісникові здалося, що з глибини лісу долинуло тужливе собаче виття.

— Тримайся, Лансе, вірний друже... — пробурмотів Гілберт. — Потерпи ще трохи! Щойно Меггі з хлопцями повернеться, я прийду тобі на допомогу...

11

Нарешті двері темниці було висаджено, і барон у супроводі охоронців увалився в похмурий кам'яний мішок, де тримали бранця. Темниця виявилася порожньою!

— Тисяча чортів! — заревів хазяїн замку. — То ось як виконуються мої накази! Для чого тоді неприступні мури, для чого купа дармоїдів, яких я тримаю в зам-

ку?.. Підійди до мене, Егберте! Бачиш двері? Вони були міцно замкнуті. Крім дверей, у підземеллі є тільки мала продухвина. Не те що дорослий чоловік, а й безтілесний дух не зміг би випаруватися крізь неї. То скажи мені, де ж тоді сер Аллан Клер?

Егберт, ледве живий од жаху, мовчав.

— Відповідай, що змусило тебе, підступний зраднику, стати на шлях злочину проти свого доброго барона? Не бійся, кажи щиро. Бог мені свідок: я завжди справедливий — іноді прощаю навіть винних!

Охоронець, добре знаючи навіженого барона, стояв як стій і пари з уст не пускав.

— А-а, ви, підлі раби! — розлючений Фіц-Олвін повернувся до вартових. — Чого стоїте? Велить брамникові підійняти міст, зачинити браму й опустити ґрати!

Один з охоронців крутнувся на місці й щодуху побіг виконувати наказ, але було запізно — втікачі вже залишили замок.

— Даруйте, ваша світлосте, — обережно мовив хтось за спиною барона. — Мені здалося, мілорде, ніби в кінці галереї, що веде до каплиці, зблиснув смолоскип.

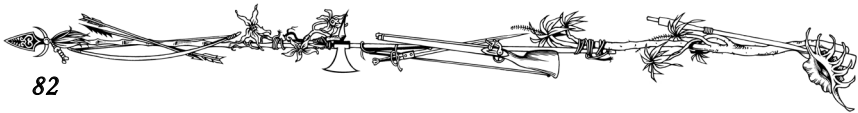
— Чого ж ти мовчав! — гримнув Фіц-Олвін. — Дайте вогню! Варто, за мною! Цього п'янчугу замкнути до ранку, і якщо сера Аллана не буде схоплено, то замість лицаря я власними руками підвішу лайдака Егберта на замковій брамі...

І, вихопивши смолоскип із рук одного з охоронців, барон побіг до сходів, що вели в каплицю. Увірвавшись туди, власник замку зразу побачив свою доньку. Уклякла на колінах Крістабель щиро молилася перед святим розп'яттям.

— Що ви тут робите, дочко моя?

— Молюся, тату.

— І за кого б це? Знаю: за того нечестивця, який не заслуговує ні на що, крім шибениці!

— Хіба ви не бачите? Це могила моєї матері, — з доктором промовила Крістабель.

— Що ви робите тут такої пізньої ночі?

— Молитва за покликком серця, тату. Адже для Бога не має значення, вдень чи вночі йому моляться.

— Не брешіть! Він тут?

— Не ображайте мене, батьку. Я ніколи не брехала вам. — відкинувши покривало, молода жінка підійшла до барона.

Фіц-Олвін пильно вглядівся в бліде доччине обличчя.

— Ваша світлосте, сера Аллана ніде немає, — доповів задиханий охоронець. — Темниця, де сидів його молодий спільник, також порожня.

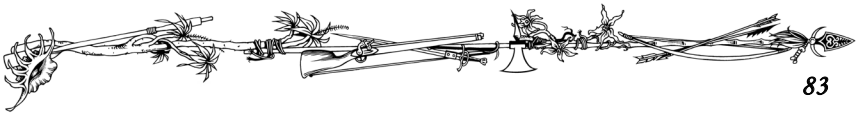
Барон заскреготів зубами, проте стримався і сухо звелів Крістабель:

— Ідіть до себе, міледі, і чекайте на мене... Я прийду поговорити з вами. — Затим, обернувшись до варти, він наказав: — А ви сідлайте коней і якнайшвидше скачіть на Менсфілд-Вудгауз. Утікачі, мабуть, прямують саме туди. Перейняти їх за всяку ціну і доправити в Ноттінгем!..

Залишившись у каплиці на самоті, барон похмуро роззирнувся. Чадив, догораючи, смолоскип, тьмяно сіріли плити надгробків і лики статуй. У серці володаря замку кипіла лють, він не знав, на кому її зігнати. Свавільний, запальний, а часом безмірно жорстокий, він, проте, не був утіленням абсолютного зла. Іноді барон бував навіть милосердним, але зухвалість і непокора зовсім позбавляли його глузду. От і тепер усі його думки знову повернулися до звинувачень, які кинув йому в обличчя цей нахабний лицар-утікач.

Барон скоса глипнув на надгробок покійної дружини, пробурчав: «Ну, що, люба жіночко, чи задоволені ви тепер?» — і притьмом вийшов із каплиці.

Крістабель сиділа за столиком для рукоділля у своїй кімнаті. Стискаючи в руці маленький медальйон, вона

уважно розглядала його в тьмяному світлі бронзового світильника. Зачувши важкі батькові кроки, дівчина підхопилася, а коли Фіц-Олвін одчинив двері, спробувала непомітно передати медальйон Мод.

— Що ви передали служниці? — підозріливо спитав барон і, потираючи хворе плече, важко опустився в крісло.

— Боже милосердний, почалось... — у відчаї прошепотіла Мод. Одвернулась і сховала медальйон у виріз своєї просто скроєної котти¹.

Фіц-Олвін важко поглянув на Крістабель:

— Відповідайте, міледі, що ви намагаєтеся приховати від моїх очей?

— Звичайну дрібничку...

— Ви знову брешете, міледі!

— Присягаюся, сер, вона не варта вашої уваги...

— Якщо цей предмет такий дріб'язковий, навіщо ви потайки передали його служниці? Вочевидь, ця річ пов'язана з чимось негідним. Коли це не так, чому ви не покажете її мені?

— Це лише срібний медальйон, сер... У ньому нічого немає, крім портрета.

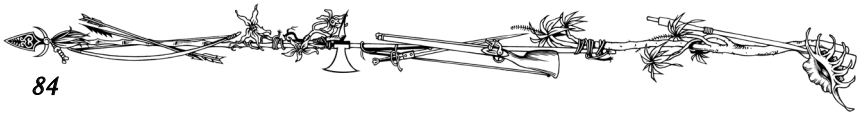
— Чийого портрета?

Крістабель понурила голову.

— Не уривайте мені терпець. Я хочу знати, чий портрет для вас такий цінний!

— Повірте, сер, ваша честь дорога мені, як моя власна. І я ніколи б не наважилася... — голос дівчини затремтів. — Ви... ви занадто підозріливі. Моя бідна свята матінка...

¹ *Котта* — європейський середньовічний одяг у вигляді туніки з довгими рукавами, яку надягали на сорочку. Жіноча котта обов'язково закривала ноги. Виріз горловини, зазвичай невеликий, часто скріплювався якоюсь застілкою.

— Ви маєте на увазі, що я старий негідник... Можливо, так воно і є... Проте я не потерплю, щоби подібне говорили мені в живі очі.

— Але я навіть не думала, тату...

— Я певен, що ця ваша реліквія — портрет того негідника, якого ви, всупереч моїй волі, досі кохаєте...

Крістабель спаленіла, але Фіц-Олвін провадив далі:

— А тепер вислухайте мене і твердо запам'ятайте: облиште порожні надії на шлюб з Алланом Клером. Радше я власною рукою повбиваю вас обох. Запам'ятайте, ваш наречений — сер Тристрам Голдсборо. Хоч не молодий і не такий гожий, як той лицар, та досі нівроку — дужий чоловік. Подейкують про його круту вдачу, але і я не був солодкавим двірським франтом, і все ж леді Фіц-Олвін ніколи не ламала подружньої вірності. Сер Тристрам вельми заможний і впливовий чоловік при дворі короля, і це головна його перевага. Завтра ж я сповіщу його про вашу згоду, і не мине й тижня, як ви станете знатною заміжною дамою...

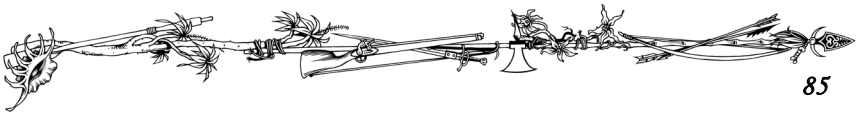
— Я ніколи на це не погоджусь! — у відчай гукнула Крістабель.

— А в цьому й немає потреби, — посміхнувся барон. — У мене є на те право батьківської волі.

На зблідлому обличчі Крістабель знову спалахнув рум'янець, і вона вперто стисла кулаки — здавалося, відчай змусив її наважитися на відчайдушний крок.

— Тепер я залишаю вас, Крістабель, — нарешті мовив барон, — і даю вам час на роздуми. Проте пам'ятайте, міледі: покора і слухняність — головні чесноти доброї християнки...

Тим часом як можновладний барон Фіц-Олвін міряв кроками свою похмуру опочивальню, очікуючи повернення відрядженого навздогін утікачам загону охоронців, леді Крістабель звеліла Мод принести приладдя до письма і папір. Те, про що вона повідомляла в листі,

адресованому серу Алланові Клеру, так і лишилося невідомим володареві замку.

Крістабель писала коханому, що тепер вона будь-якої миті готова залишити замок, адже батько зібрався найближчими днями видати її заміж за підстаркуватого сера Тристрама Голдсборо. І якщо сер Аллан негайно не перешкодить рішучим намірам барона, то їх обох очікує вічна розлука. Крістабель запечатала послання відбитком свого персня і замислилась, яким робом доставити його лицареві.

— Гадаю, я зможу допомогти вам, міледі, — тієї-таки миті нагодилася вірна Мод.

Залишивши свою господиню, дівчина поквапилася до челядницької спальні, де ночував її чотирнадцятирічний небіж. Підліток допомагав у замку своєму батькові — старшому конюху.

— Елберте, підводься! — шепнула Мод, намагаючись розбудити хлопця, щоби попросити його прислужитися леді Крістабель.

— Прислужитися? Скажіть лишень як, — сонно пробурмотів хлопчина, протираючи очі.

— Виходь зі мною, бо тут забагато чужих вух. Але я тобі зразу скажу: доручення це небезпечне.

— Небезпечне, тітонько Мод? — пожвавішав Елберт, остаточно прокинувшись. — А що я мушу робити?

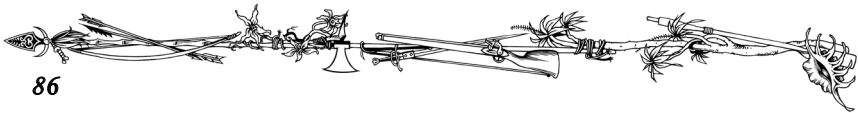
— Отже, я можу на тебе покластися?

— Як на самого Господа Бога! — запишався улещений довірою хлопець.

— Тоді мусиш тепліше вдягнутися й осідлати на стайні доброго коня...

— Немає нічого простішого за це, — перервав небіж. — Я з будь-яким конем тут легко впораюся.

— Постривай... Коли все буде готово, прямуй до вимощеного каменем майданчика біля звідного мосту, і чекай на мене там. Я невдовзі буду.

Не минуло й десяти хвилин, як Елберт уже тримав за вуздечку коня, уважно вслухаючись у слова своєї юної тітоньки.

— Запам'ятай кожне моє слово, Еле. Як проминеш ремісничий квартал, дорога приведе тебе до лісу, і далі вже лісовою стежкою рушай до поселення Менсфілд-Вудгауз. За три милі до нього, на галявині, побачиш садибу лісника Гілберта Геда. От йому й віддай листа міледі, попросивши вручити його серу Алланові Клеру. А синові лісника — його звати Робін Гуд — передаси оцей лук і сагайдак, бо то його речі. Усе зрозумів?

— Так, тітонько, — відповів Елберт. — Інших доручень не буде?

— Ох, ледь не забула... — похопилася дівчина. — Шепни власникові цього лука, що йому невдовзі дадуть знати, коли він зможе з'явитися в замку, не наражаючи себе на небезпеку. Бо тут... дехто з нетерпінням чекає на нього. І головне — постарайся не натрапити на головорізів його світлості. А коли не вдасться цього уникнути, брешти що завгодно, але не кажи жодного слова про те, куди і навіщо тебе посилали...

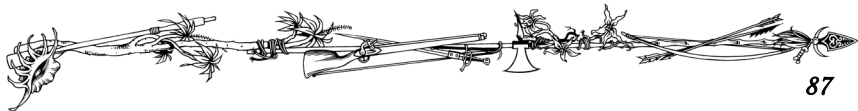
Елберт уже вставив ногу в стремено, коли Мод притримала його:

— Якщо зустрінеш трьох подорожніх, один із яких чернець-бенедиктинець...

— Брат Тук чи що?

Мод енергійно кивнула і вела далі:

— Тоді тобі нема потреби шукати садибу лісника, бо разом зі святим отцем будуть сер Аллан Клер та Робін Гуд. Як упорашся з дорученням, не барися — негайно повертайся. Ну, хай береже тебе Господь, хлопчику!.. Якщо мій татко питає біля брами, куди ти ідеш, відповідай упевнено: мовляв, послали по лікаря для міледі Крістабель, бо вона трохи нездужає. А я не забуду сказати твоїй подрузі Грейс, що на всьо-

му білому світі вона не знайде іншого такого вірного й сміливого хлопця.

— Не забудь, тітонько, — засміявся, стрибаючи в сідло, Елберт, — скажи їй неодмінно...

Хлопець пришпорив коня, і той з ходу взяв у галоп, а повеселіла Мод пірнула назад у сутінки замкових переходів, аби повідомити свою пані про те, що її листа вже поніс безстрашний посланець.

12

Непорушний ліс був залитий яскравим місячним сяйвом.

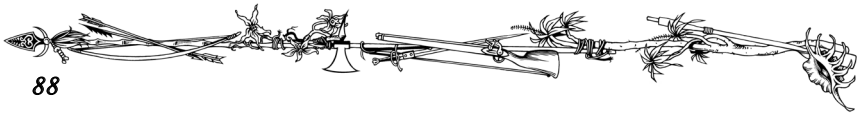
Робін Гуд дорогою безтурботно наспівував любовні балади, яких із дитинства пам'ятав страх як багато; сумний і мовчазний лицар раз у раз згадував свій фатальний візит до Ноттінгемського замку; чернець похнюплено плентався за обома.

— Клянуся святим розп'яттям, — журно бурмотів він, — мені завжди здавалося, що я чоловік показний, то чому ж Мод так раптово збайдужіла до мене? Не могла ж вона з одного погляду закохатися в молодчика, який тільки й уміє, що молоти язиком та виспівувати на ціле горло. Ні, вона, мабуть, домагалася, щоби я її приревнував...

— Святий отче, — вигукнув Робін, сміючись, — чого це ви все бурмочете? Та ще таким заупокійним голосом?

— Тільки щасливці-грішники легковажно гигочуть та забавляються, сину мій, — відповів чернець, — а людям праведним, що впали в неласку долі, залишається одне: тужити і сподіватися.

— Ну, коли ви вважаєте ласкою долі солодкі дівочі поцілунки, — розвеселився юнак, здогадавшись про причину сумного настрою чоловіка, — то поясніть мені, як же тоді бути з обітницями безшлюбності й послуху, які ви напевно дали, подавшись у ченці? Невже тепер,

попри все, сподіваєтеся на прихильність юної вітрогонки? Чи часом не через Мод ви так гірко засмутилися, отче? Але цього не може бути, вона ж ваша духовна дочка, я ніколи в це не повірю!..

— Не торохоти, як та біснувата сорока! — сердито огризнувся чернець. — Краще пильнуй стежки...

— Я не хотів вас образити, святий отче, — перепросився перед ченцем Робін, миттю змахнувши усмішку. — Якщо ця дівчина й справді завдала вам прикрасоти, моєї провини в тому немає. Мое серце належало іншій ще до того, як я зазнайомився з Мод.

— Гарненька Мод не має до цього жодного стосунку, — усміхнувся брат Тук. — Я, буває, часто вдаюся в смуток без приводу... Сину мій, здається, ми занадто довго йдемо?

— Я навмисно обрав довший шлях, — пояснив юнак, — щоб охоронці барона несподівано не опинились у нас за спиною...

— Але ми й тут, вочевидь, не самі. — Зупинившись, чернець обернувся і показав на просвіт між деревами, де щойно тьмяно промайнув силует вершника. І враз подорожні почули глухий тупіт копит.

— Сховайтесь за деревами, — тихенько звелів Робін, — а я погляну, кому ще не спиться цієї ночі...

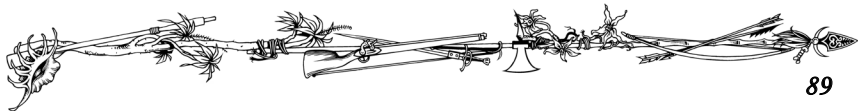
Озброївшись палицею ченця, він став так, щоби незнайомцеві було його добре видно, але вершник гнав коня далі.

— Стій! — гукнув Робін, побачивши в сідлі хлопчинку-підлітка.

— Елберте! — впізнавши вершника, голосно гукнув чернець. — Зупинися!

Конячина стала, і втішений зустріччю хлопчик вигукнув, зістрибуючи з сідла:

— Якщо в мене замість очей не два каштани, то я й справді бачу брата Тука! Доброї вам ночі, отче!

— Здоров будь, хлопче! — чернець наблизився до вершника. — Хай береже тебе Господь! А тепер кажи, куди це ти так поспішаєш?

— Тітонька Мод сказала, що саме ви допоможете мені виконати важливе доручення: я маю передати серу Алланові Клеру листа від леді Крістабель...

— А мені віддати он той лук і сагайдак, що теліпаються в тебе за спиною, — докинув Робін.

— Чудово, — зрадів Елберт, — тепер мені не треба запитувати ваші імена.

— Швидше давай сюди листа, базікало! — сер Аллан нетерпляче простягнув руку.

— Як вашій милості завгодно, — ввічливо вклонився Елберт, простягаючи лицареві листа з печаткою міледі. — Мод наказала віддати його вам до рук, якщо я зустріну вас раніше, ніж приїду до лісника. А ви, сер Робін, тримайте ваш лук...

Сер Аллан нетерпляче зламав печатку, поквапився на середину прогалини, залитої світлом повного місяця, і нарешті розгорнув пергамент.

— Вам же, сер Робін, — вів далі хлопчик, — з першою ж okazією передадуть звісточку, коли ви зможете з'явитися до замку, не наражаючи своє життя на небезпеку. А все це тому, що дехто вас там із нетерпінням очікуватиме.

— А що ж ця вертихвістка веліла передати своєму духівникові? — з надією спитав чернець.

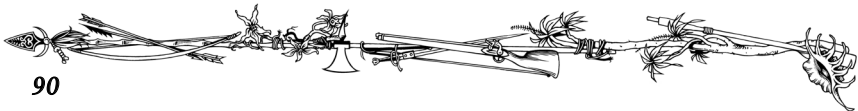
— Ні слова, святий отче.

— Вельми вдячний тобі, хлопче!

І брат Тук, вдавшись у тугу ще більше, всівся посеред стежки. Тим часом лицар прочитав таке:

«Кохання моє!

Коли ти прохав мене залишити разом із тобою Ноттінгемський замок, я відкинула твої благання,

бо була переконана, що моя присутність тут потрібна задля здоров'я і щастя батька. Я завжди свято вірила, що він любить і цінує мене. Але виявилось, що я прикро помилялася. По тому як тобі вдалося втекти, батько заявив, ніби за тиждень я мушу стати дружиною чоловіка, про якого мені відомо тільки те, що він майже одноліток мого батька. І хоча я благала барона і плакала — все було марно. Сер Тристрам Голдсборо, одружитися з яким мене примушує батько, прибуде до Ноттінгема за три дні, тож мій шлюб із ним — справа найближчого часу.

Сер лицар, я віддала тобі своє серце, а тепер сама пропоную свою руку. Моя служниця Мод підготує все необхідне для втечі й повідомить, що ти мушиш робити. Її небіж, якому доручено передати цього листа, влаштує тобі зустріч із нею.

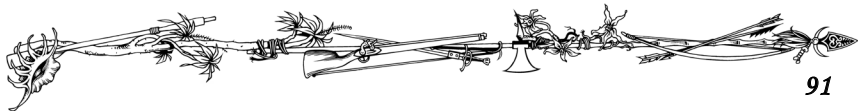
*Крістабель, твоя суджена
перед Богом і людьми».*

— Робіне! — гукнув до юнака сер Аллан. — Я повертаюся до Ноттінгема. Обставини змінилися: барон зібрався видати Крістабель за іншого. Мушу допомоги їй утекти з дому... Чи готовий ти піти разом зі мною?

— Охоче, сер!

— Тоді завтра зранку приходь на міське торговище, там на тебе чекатиме вірна мені людина...

— Мені здається, сер Аллан, що після такого бурхливого дня вам варто трохи перепочити, хоча б для того, щоби побачитися з леді Меріон, якій, мабуть, голову так обсіли думки, що вона, бідолашна, не знаходить собі місця. А зранку ми разом вирушимо в замок, та ще й гукнемо на підмогу кількох міцних, відважних і відданих хлопців... Але стривайте!.. Здається, я знову чую цокання копит...

— Це, мабуть, головорізи барона Фіц-Олвіна, — припустив чернець.

— Авжеж, у цьому й сумніватися не варто. Ви, серлицар, і ви, брате Тук, зачайтєся в кущах і, хай там що, не вплутуйтєся в бійку: у нас є важливіші справи. Ти, Еле, стрибай у сідло, забудь про все, що тут бачив, і спробуй переконати охоронців, які тебе напевно знають, що барон звелів їм негайно повертатися до замку. Я про всяк випадок триматимуся поблизу. Ну, з Богом...

Хлопчаина пришпорив коня, але не встиг від'їхати, як кілька озброєних вершників заступили йому дорогу.

— Стій! Хто ти такий? — прорипів у нічній тиші чийсь іржавий голос.

— Я Елберт, помічник конюха в замку його милості барона Ноттінгемського.

— Якого біса ти вештаєшся лісом такої пізньої пори?

— Його милість наказав мені знайти його охоронців і переказати їм, щоби вони негайно поверталися: барон очікує новин, і йому невдовзі урветься терпець.

— Уважай, ти їх відшукав. Ми дісталися селища Менсфілд-Вудгауз, але дорогою так нікого й не зустріли. Проте на зворотному шляху нам пощастило більше, й одного з них ми навіть змогли узяти живцем.

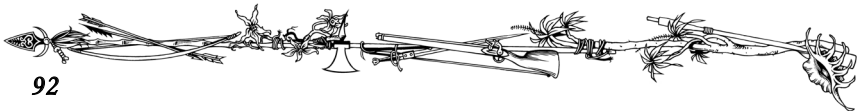
— Невже? І хто ж це?

— Та такий собі Робін Гуд — он він, висить зв'язаний і перекинутий через сідло.

Ховаючись під деревом за кілька кроків звідти, Робін чув кожне слово, тож обережно визирнув, щоби розгледіти, кого схопили замість нього баронові охоронці. На превеликий свій подив, у полоненому він упізнав молодшого сина сера Гая Гемвела, свого щирого приятеля — рудого Вільяма.

— Таж це не Робін Гуд! — не стримався Елберт.

— Звідки ти знаєш, хто я такий? — вигукнув полонений. — Я тебе зроду-віку не бачив.

— Либонь, у Шервудському лісі це ім'я мають одразу двійко влучних стрільців, — знизав плечима підліток. — А де ж ви його схопили?

— За кілька кроків од садиби лісника Гілберта Геда... — охоронець придивився до юного Елберта і раптом підозріливо спитав: — А скажи мені, помічнику конюха, з якого дива барон відрядив по нас саме тебе?

— Чи не мрієте ви, сер, часом змінити кольчугу на чернечу рясу? Чому це я мушу перед вами сповідатися?

— Кинь жарти, хлопче, бо відповідатимеш на мої питання в кайданах.

— Не пізніше сьогоднішнього ранку я на власні очі бачив Робіна Гуда, коли він прийшов до замку...

— Я спитав тебе про інше!

— До лісу я потрапив за велінням нашого з вами пана, яке вам уже відоме, і за дорученням його доньки, леді Крістабель. Цього досить? — спокійно мовив Елберт.

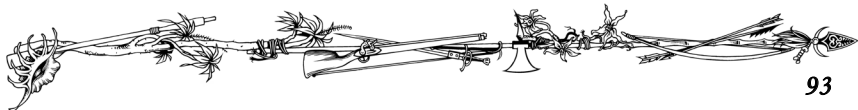
І сказано це було так глузливо й холоднокровно, що розлючений охоронець гаркнув:

— Кажи, що тобі доручила міледі?

— Оце так! — Хлопець, здавалося, не міг відійти від здивування. — Відколи це челядь у нас почала пхати свого носа до панського проса? Мабуть, доведеться мені доповісти леді Крістабель, що серед вартових замку забагато допитливих. А вам, шановний, я не раджу випробовувати долю: при вашому сидлі теліпається спійманий злочинець, а в замку вас, безумовно, очікує винагорода...

— Клятий ошуканцю! — розлючено закричав присоромлений охоронець. — Шкода часу, інакше я порішив би тебе, цуценя, на цьому місці... Уперед, хлопці!

— У дорогу! — пролунав веселий, ба навіть нібито задоволений голос зв'язаного бранця. — Хай живе Ноттінгем!

Вершники почали розвертати своїх коней, аж раптом коня їхнього ватажка хтось ухопив за вуздечку, і спокійний голос промовив у темряві:

— Зупиніться! Робін Гуд — це я.

Охоронець миттєво перехопив юнакову руку, а Вільям Гемвел мимоволі скрикнув:

— Робіне, навіщо? Звідки ти взявся?

— Розв'яжіть його, — вів далі Робін, — я справді той, кого ви шукали.

— Ну ж бо, зніміть із коня рудого і звільніть од пут, — звелів вершник, — а натомість візьміть цього нахабу...

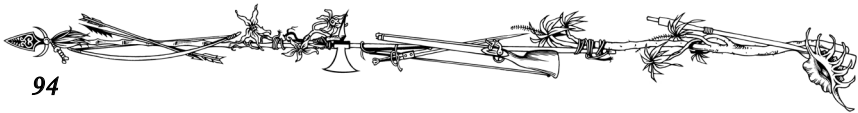
Звільнившись, Вільям розпростер обійми і кинувся до приятеля. Робін устиг шепнути йому кілька слів і почути у відповідь: «Розраховуй на мене...», — а тоді молодший Гемвел пірнув у лісовий морок і зник. А загін із новим полоненим вирушив до Ноттінгемського замку.

Щойно стихився тупіт копит, лицар і брат Тук вибралися з укриття. Аж тут перед ними, немов примара, постав рудий Вільям.

— Що трапилося? — спантеличено спитав чернець. — Робін заборонив нам навіть носа потикати з засідки, а мені аж руки свербіли нам'яти боки всієї цієї ватазі бовдурів.

Вільям коротко розповів їм, як сьогодні ввечері всі разом вони ховали Роналда Рітсона в одній могилі з невідомим розбійником. Уночі Гілберт Гед попросив Вільяма вирушити назустріч Робінові з його супутниками. Але не встиг він проїхати і чверті милі, як натрапив на загін невідомих озброєних вершників, які оточили його, зв'язали і поклали на коня впоперек сідла.

— Я так розлютився, — реготнув Вільям, — що сказав тому бовдурові, який у них за старшого, ніби я і є Робін Гуд, саме так, мовляв, мене кличуть тато

й мама. А потім з'явився цей хлопчина, помічник конюха, і поламав усі плани.

— Що вам устиг сказати Робін? — запитав сер Аллан.

— Він прошепотів: «Двійко порядних людей — лицар і чернець — зачаїлися неподалік. Скажи їм, щоби завтра зранку прийшли в долину. Приходь і ти з ними — придадуться міцні кулаки і хоробрі серця: нам доведеться захищати честь жінки...» Це все. А зараз, сер, рушаймо в садибу Гемвелів: туди йти значно ближче, ніж до хатини лісника.

— Я хотів би побачитися з сестрою, а вона зараз у садибі Гілберта Геда.

— Ви маєте на увазі леді Меріон? Ні, сер! Зараз вона під надійним захистом мого батька і братів.

— У садибі Гемвелів? Як це могло статися?

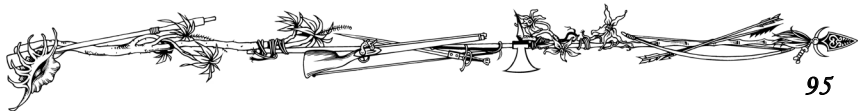
— Ходімо, дорогою я вам розповім, як ваша сестра опинилася в нашому домі.

Брат Тук, не вагаючись, приєднався до них. Йому було байдуже, куди поверне стежка, аби тільки в кінці шляху знайшлося що випити і чим закусити. До того ж йому страшенно хотілося спати. Позіхнувши на ходу, аж щелепи хруснули, бенедиктинець подумав: «Ет, хотів би я знати, чию честь зібрався захищати хоробрий Робін Гуд!..»

13

Прибувши до замку, вартові негайно відвели Робіна Гуда до покою барона. Побачивши юнака, його світлість хижо посміхнувся і вдоволено потер руки.

— Радий знову тебе бачити, цуценя! Ну, сподіваюся, тепер ти в мене заскавчиш. Якщо ти й цього разу не розповіси мені всього, я накажу своїм людям прикінчити тебе, а труп скинути в рів під муром. Відповідай: як тобі вдалося вислизнути з темниці? У тебе був спільник?

— Щось не пригадаю такого... — всміхнувся юнак.

— Я хочу знати ім'я зрадника! — барон ледве стримував гнів. — Хтось відімкнув двері, іншого шляху звідти немає. Хто це був?

— У вашої милості вірні слуги, — мовив Робін, — а ось ґрати в бійницях геть погані. Тож мені легко вдалося вийняти кілька поперечок, потім я вибрався назовні, спустився на терасу, а там і до брами недалечко. Так я й опинився на волі.

— Сам-один? — спохмурнів Фіц-Олвін. — А ті... інші? Де вони — лицар і клятий чернець?

— Гадки не маю. Хіба й вони втекли? Ваші люди схопили мене в лісі, коли я повертався додому.

— Куди міг вирушити сер Аллан Клер, кажи?

— Звідки ж мені знати? — вперто повторив Робін. — Від учорашнього вечора я не мав нагоди жодного слова йому мовити...

Барон відкинувся в кріслі, заплющив на мить очі, а потім мовив:

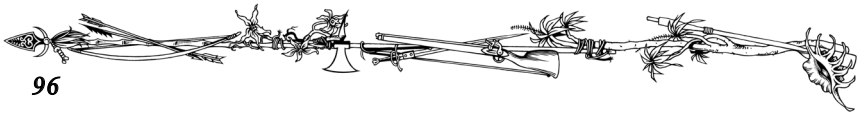
— Ти, напевне, брешеш. І брехня обійдеться тобі дуже дорого. Але ось що я тобі скажу, смерде: якщо ти справді не знаєш, де зараз лицар, то допоможи мені здогадатися, куди він міг вирушити. У нагороду обіцяю тобі свободу.

— Ваша милосте, я ж не ворожка.

— Он як?! Тоді доведеться тобі ще трохи поміркувати. Та тільки пам'ятай: часу в тебе до світанку, а замковий рів охоче поглине твій труп... Агов, Лембику, посади цього негідника на ланцюг, і, якщо він здумає втекти, сам підеш на шибеницю!

— Від мене не втече, — пробуркотів дебелий охоронець, зарослий бородою аж до очей. — Ступай попереду, пройдисвіте.

Поки Лембик вів Робіна переходами та численними сходами, юнак намагався запам'ятати дорогу. Нарешті

вони опинилися в коридорі, що впирався в низенькі двері — в них можна було ввійти, тільки зігнувшись дугою. Крім Лембика з ними були ще двоє охоронців, один із них ніс смолоскип.

Одімкнувши дубові, куті залізом двері, Лембик заштовхнув юнака у вузький кам'яний мішок без вікон, де не було нічого, крім плісняви на стінах і жмутів напівгнилої соломи в кутку. Сам він увійшов слідом, прихопивши смолоскип. Двері позаду огрядного охоронця, який у тісному казематі заледве міг ворухнутися, залишилися напіввідчиненими, але за ними топталася ще двоє озброєних головорізів.

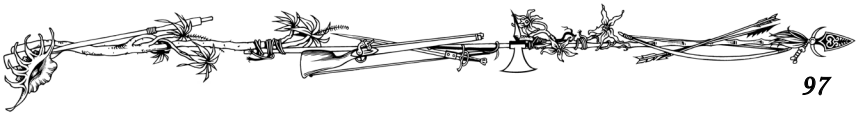
— Ось, маєш опочивальню, — посміхнувся Лембик, розмахуючи смолоскипом. — Улаштовуйся, малий, і не журися — всіх нас очікує один кінець, а сьогодні він настане чи завтра — яка вже різниця.

— Щира правда! — глузливо підхопив Робін. — Таким, як ти, і справді однаково, де й коли померти: живеш ти, Лембику, рабом, як собака на прив'язі, рабом і здохнеш!

Юнак роззирнувся: важко уявити собі огидніше місце, ніж цей кам'яний мішок, а про те, щоби звідти вибратися, не варто було й мріяти. Несподівано в темному світлі смолоскипа він помітив, як за спинами охоронців, що так і стовбичили в отворі дверей, промайнула худенька хлоп'яча постать. Елберт! Робін устиг лише презирнутися з підлітком.

— Тихше, ти, шервудське вовчєня! — сердито пробасив тюремник. — Припни свого язика, бо й до світанку не дотягнеш!

Важко повернувшись огрядним тілом, Лембик попрямував до дверей, але не встиг їх відчинити навстіж, аж гульк — Робін ураз опинився поряд із ним на порозі темниці. Допоки Елберт відвертав увагу тюремників, а низькі двері сковували рухи дебелого охоронця,

юнак вихопив із руки Лембика смолоскип, тицьнув ним просто йому в обличчя і щосили штовхнув охоронця. Вогонь згас, засмерділо паленою шерстю, і в темряві пролунав несамовитий крик. Робін хутко прошмигнув у дверний отвір і помчав коридором, прислухаючись до безтямних прокльонів своїх переслідувачів.

Звернувши вбік, він на мить утиснувся в стіну і спробував роздивитися в непроглядній пітьмі, куди прямувати далі, а потім виставив просто себе руки і рушив уперед, коли раптом наштовхнувся на якусь людину, що зачаїлася в ніші. Обидва здригнулися з несподіванки.

— Хто ти? — прошепотів Робін, стискаючи плече незнайомця.

— Ідіть за мною, сер, — почувся знайомий хлоп'ячий голос. — Це я, Ел. Вам пощастило: вони подумали, що ви пішли до сходів...

Шлях у темряві виявився неблизьким. Робінові здалося, що вони проминули щонайменше дюжину переходів, галерей і залів, доки його провідник нарешті зупинився. Перед ними знову були якісь двері, крізь нещільно пригнані дошки яких просочувалося слабке світло. Ел неголосно постукав — двічі, потім іще раз двічі; і нарешті з-за дверей ніжний голосок спитав, хто так пізно турбує дівчину, що спокійно відпочиває.

— Тут ваш небіж... — відгукнувся підліток.

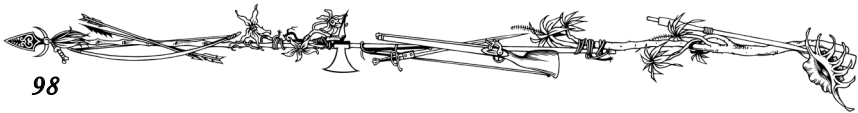
Двері миттю відчинилися.

— Які новини, голубе? — Мод схвильовано схопила Елберта за руку.

— Маю для вас щось більше, ніж новини, тітонько... — Підліток відступив у темряву.

— Матір Божа! Це він! — дівчина кинулася Робінові на шию, сміючись і плачучи водночас.

— Дивна ти якась, тітонько, — невинно мовив юний помічник старшого конюха, — я думав, що поява сера

Робіна буде для тебе втіхою, а ти риднеш, мов та покаюнна Магдалина.

— Він має рацію, — мовив Робін, обережно прибираючи руки дівчини зі своїх плечей. — Приберезьте ваші чарівні оченята, мила Мод. Де ваша мужність?

Мод, відчувши якусь байдужість, нехить у його словах, сумно зітхнула і відступилася:

— Радіти й справді зарано. Чи отримав сер лицар листа від моєї володарки? Чи є у вас відповідь?

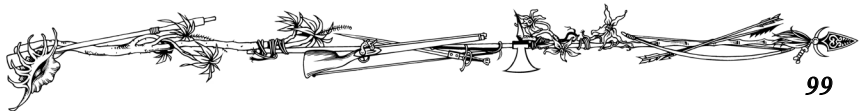
— У сера Аллана не було можливості ні написати, ні будь-що передати на словах. Так склалися обставини. Але його наміри мені відомі. З Божою допомогою та за вашого сприяння ми збираємося викрасти леді Крістабель і відвезти її в безпечне місце.

— Біжу попередити міледі, — стрепенулася Мод. — Чекайте на мене тут, сер Робін, а ти, Еле, ходімо зі мною!

Залишившись на самоті, Робін замислено присів на край дівочого ліжка. Він був збентежений тим, що мимоволі розбурхав у душі Мод справжній вогонь пристрасті. Юнак іще мало знався на жіночих вдачах, але вже здогадувався, що Мод закохана в нього, і це засмучувало його, оскільки сам він не відчував до дівчини нічого більшого, крім захоплення її безмежною відвагою. Так, вона була чарівна, як квітка дикої рожі, що допіру розквітла, але серце його вже полонила інша; Робін дедалі дужче марив образом прекрасної сестри сера лицаря, яка здавалася йому недосяжною мрією...

— О Меріон! — тужливо прошепотів він.

Чим частіше Робін згадував гостю, яка так несподівано з'явилася в їхній садибі, тим глибшими ставали його сумніви, що шляхетна леді колись зверне свою увагу на нього, сина простого лісника. Ті кілька ніжних поглядів, які вона йому подарувала, могли бути простою вдячністю за порятунок у лісі.

Аж раптом його роздуми перервало чиєсь важке гупотіння в коридорі. Зрозумівши, що це зовсім не легкі кроки господині маленького покою, Робін миттєво загасив свічку і зачався...

— Агов, Мод! — пролунав чоловічий голос. — Ти спиш?

Не чекаючи на відповідь, гість відчинив двері і на-впомацки ввійшов до кімнатки. Юнак безшумно ковзнув під ліжку.

— Що за диявол! — розсердився незнайомиць; він зачепив скриню і з гуркотом перекинув лаву, що трапилася йому під ноги. — Пітьма, як у пеклі... Де ж та свічка? Еге, ось вона... — Незнайомиць викресав вогонь, роздмухав гніт, а коли свічечка знову загорілася, вигукнув: — Он як! Таж твоєї дочки, старий Герберте, тут немає!

Промовивши ці слова, Герберт Ліндсей, брамник Ноттінгемського замку, спантеличено осів на ліжку, яке затріщало під вагою його чималенького черева.

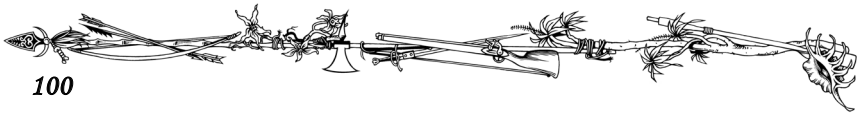
— Присягаюся безсмертям душі, — пробуркотів він, — найімовірніше, цей телепень Гаспар не збрехав. Твоя, каже, донечка цілує чужих чоловіків так само легко, як я перехиляю кухоль елю, — ще й шкириться до вух. Мусив відважити йому кілька бебехів, от тільки моєї Мод і справді немає на місці! У замку неспокійно, а моя донечка, хай береже її Матір Божа, блукає невідомо де. Ох, старий дурню, і як же я забув — адже Елберт поїхав до міста по лікаря, а якщо міледі занедужала, то й Мод при ній! Слава Богу!..

Робін під ліжком полегшено зітхнув, почувши квапливі кроки дівчини і шурхіт її сукні.

Побачивши батька, Мод скрикнула від несподіванки і спитала стурбовано:

— Що ви тут робите, тату?

— Хочу поговорити з тобою, Мод.

— Завтра поговоримо, тату. Вже пізно, я втомилась і хочу відпочити.

— У мене тільки одне запитання. Скажи мені, і я піду негайно.

— Краще поцілуйте мене на добраніч.

— Я хочу знати, звідки ти зараз прийшла і чому не спиш о тій порі, коли добрі люди вже додивляються третій сон?

— Я була в міледі: вона нездужає.

— І ще одне: чому це ти така щедра на поцілунки? Не личить дівчині твого віку така розбещена поведінка.

— Побійтеся Бога, сер! — обурилася Мод. — Де це я щедра? Хто вам таке сказав?

— Тільки сьогодні про це в кордегардії патякав Гаспар Стейнхоф, ти знаєш його.

— Гаспар? — У голосі Мод забриніло непідробне обурення. — Та цей немитий селюк уже рік чіпляється до мене. А коли я відкинула його залицяння, він скрізь став неславити мене. Невже ви повірили, тату?

— Як же він насмілився? — розгубився брамник. — От я йому...

— Ще б не насмілився... — Мод уже випроводжувала, мало не підштовхуючи в спину, розгніваного батька. — Недарма ж він погрожував мені помститися.

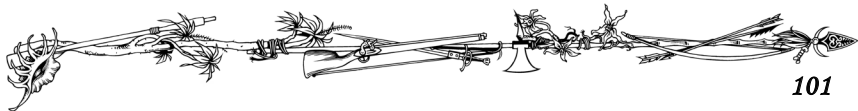
— Пробач, дитя моє... — Ліндсей ледь не плакав. — У мене просто розум затьмарився від страху за тебе. — Він пригорнув на прощання свою милу донечку і пішов собі.

— Робіне! — нетерпляче покликала дівчина. — Де ви? Вибірайтеся швидше. Якби мій батько вас помітив, нам обом перепало б на горіхи.

— Хто такий цей Гаспар Стейнхоф?

— Він охороняв вас, коли ви вперше потрапили до темниці.

— Це він увалився без дозволу, коли ви принесли мені кошика з харчами, і ми з вами... е-е-е... розмовляли?

— Так, він... — мимоволі зашарілася Мод. — Та годі про це. Леді Крістабель просить вас завітати до неї. Але передусім я хочу вам дещо сказати, сер Робін...

Несподівано дівчина затнулася, придушуючи ридання.

— Знову ці сльози! — з лагідним докором вигукнув юнак. — Ну годі вже, годі... Чим я можу зарадити твоєму горю?

— Долею було призначено мені жити в цьому замку, де, крім леді Крістабель, немає інших жінок. Я виросла поряд зі своєю пані, і хоча ми не рівня, а все ж прив'язані одна до одної, мов рідні сестри... Вона дарує мені ласку і доброту, та, оскільки я проста дівчина, мене будь-хто може скривдити, а батько — порядний, хоробрий чоловік — не здатен мене захистити... День у день челядь барона й охоронці липнуть до мене, мов мухи до меду, дошкуляючи своїми жениханнями та образами, спокушаючись моєю легкою, веселою вдачею... Сили мої вичерпуються! Якщо леді Крістабель залишить замок, я прошу вас забрати мене звідси разом із нею.

Прохання Мод виявилось повною несподіванкою для Робіна.

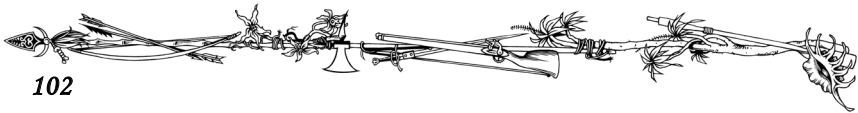
— Заклинаю вас, сер! — вихопилося з самого серця дівчини.

— Мод, люба, — розгублено промовив він, — ти забуваєш, що я ще занадто молодий і залежний від батьківської волі, щоби так просто привести тебе в дім мого батька. А раптом він не погодиться? Та й твій татко... адже старий зачахне з горя!

— Мій батько пробачить мені, коли дізнається, що я пішла за міледі.

— Але ж твоя пані втікає до свого нареченого!

— Так, звісно, правда ваша, — дівчина змахнула сльози. — Вона вельможна леді, а я лише бідолашна проста служниця.

Закривши обличчя руками, Мод опустила на коліна, немов її полишили останні сили. Робін був глибоко схвильований.

— Підведися, — м'яко мовив він. — І знай: ти залишиш замок разом зі своєю пані, оселишся в нашій садибі й будеш за дочку Гілбертові, моему батькові, а мені — за сестру.

— Ні! — Одразу заяснівши лицем, Мод обхопила руками коліна юнака. — Ні, я буду твоєю вірною рабою навіки...

— Досить слів, Мод, — спохмурнів Робін. — Хутчіш веди мене до леді Крістабель.

Молода володарка замку нетерпляче походжала своєю опочивальнею, очікуючи посланця від вірного лицаря. Увійшовши в скромно опоряджений покій, Робін чемно вклонився.

— Я готова... — ледь кивнувши на його привітання, мовила Крістабель. — Чи можу я покластися на вас, сер Робін?

Робін не встиг відповісти, як Мод вигукнула:

— Міледі! Покваптеся! Рушаймо, нам не можна гаяти ані хвилини — невдовзі почне світати.

— Нам? — здивовано застигла леді Крістабель. — Отже, ти вирішила вирушити за мною? Мені й на думку не спало запропонувати тобі це, адже я знаю, як ти прив'язана до батька.

— Хіба я зможу жити далеко від своєї пані?! — широко всміхнулася Мод.

— Тепер і я в челяді леді, — подав голос Елберт, який доти мовчки ладував поклажу. — А для вас, сер Робін, я теж дещо припас. Поки вас в'язали охоронці на лісовій стежці, я прихопив, так, ненавмисно, ваші лук і сагайдак.

— Дякую, друже, я цього не забуду!

— Уже час! — заквапилася Мод. — Еле, йди вперед зі свічкою і речами, а ви, пані, йдіть за мною. Сер Ро-

бін прикриватиме нас із тилу. Я виведу вас із замку найпрямішою і найправильнішою дорогою...

Ноттінгемський замок, один із найдавніших у центральних графствах Англії, мав сполучення з зовнішнім світом не лише через браму. Ціла мережа підземних ходів зв'язувала його з передмістям та берегом річки, а найдовший із цих невідомо коли прокладених тунелів починався в крипті¹ каплиці замку, а закінчувався на галявині Шервудського лісу. Про це знали лише барон, його духівник та батько дівчини, брамник Ліндсей. Хитрюга Мод легко випитала в свого батька цю таємницю. Тож шлях утікачів вів до каплиці, двері якої ніколи не зачинялися. За чверть години вони ввійшли до неї, не підозрюючи, що на одній із різьблених кам'яних лав за сповідальнею дримає охоронець у повному бойовому обладунку. Раніше нікому не спадало на думку охороняти це майже завжди безлюдне місце, та після останніх подій барон звелів подвоїти варту й особисто наказав, щоб у каплиці постійно пильнував хтось із його охоронців.

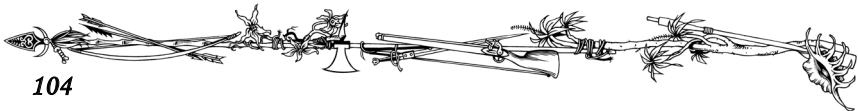
Місяць уже схилився до обрїю, і в каплиці запанував морок. Пробираючись у темряві до входу в крипту, прихованого за однією з надгробних плит, Елберт перецепився і, вочевидь, розбудив охоронця.

— Стій, хто йде? — прокинувшись, гаркнув той і вискочив із-за сповідальні, тримаючи списа напереваги.

Відповіддю йому була тільки розкотиста луна.

Хлопчина стрімголов пірнув за перший-ліпший надгробок, Робін і Крістабель причаїлися за колонами, і тільки Мод не встигла сховатися. Невдовзі спалахнув

¹ *Крипта* — в середньовічній західноєвропейській архітектурі одне або кілька підземних склепінчастих приміщень, що розташовані під храмом и слугують для поховання померлих та вшанування мощів святих і великомучеників.

смолоскип, осяявши склепіння каплиці, і охоронець здивовано вигукнув:

— Хай йому біс, та це ж наша красунечка Мод! А чи знаєш ти, спокуснице, що Гаспар Стейнхоф уже давно очікує подібної нагоди? Я вже був подумав, що це старий ерусалимський вепр, пан барон, власною персоною обходить пости, а тут така удача сама пливе до рук! Тепер не відкрутишся — дай-но, маленька, я тебе обійму, та й так міцно, як уміють тільки на моїй батьківщині в Данії!

— Не підходь до мене, Гаспаре! Йй-богу, якщо ти ступиш іще хоч крок, кричатиму пробі! А прийшла я сюди лише помолитися...

«Еге! — подумав Робін, мовчки накладаючи важку стрілу на тятіву. — А ось і сам наклепник...»

— Залиш молитви на потім, маленька Мод. — Гаспар прихилив списа до стіни і ступив до дівчини, пасучи її хтивим поглядом. Потім зробив іще крок і зупинився: йому заважав смолоскип у руці. — Ну чого ти така злюка, невже тобі шкода для гарного хлопця Гаспара якогось там поцілунку?

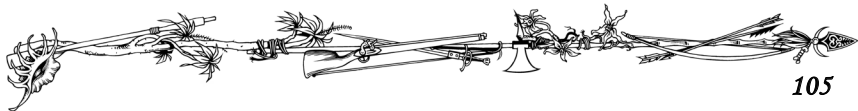
— Не смій мене торкатися! — скрикнула Мод, відступаючи до олтаря.

Тієї ж миті стріла, пущена влучною рукою, яка досі не знала промаху, встромилась охоронцеві в перенісся, і він без духу звалився на кам'яні плити дівчині під ноги. Смолоскип, порскаючи іскрами, відлетів убік.

Мод злякано відсахнулася, розгублено дивлячись на нерухоме тіло данця, коли до неї долинув тихий поклик Елберта:

— Тітонько, швидше!

Утікачі кинулися до олтаря. Робін зібрався на сили і зрушив із місця гранітну плиту, під якою відкривався вхід до підземного лабіринту.

Шлях похмури́м тунелем у світлі недогарка свічі видався довшим, ніж був насправді. Нарешті вони опинилися перед поїденими іржею кутими дверима, замкнутими на важкий засув. Робін із зусиллям відсунув його, і двері зі скрипом відчинилися.

— Будьте обережні, — попередила Мод, — зовні колючі зарості тернини. Повернемо ліворуч, і невдовзі буде стежка, що веде до лісу.

— Там уже настане моя черга вас вести, — усміхнувся Робін, — у лісі я в себе вдома. Нічого не бійтеся, леді Крістабель, ще до сходу сонця ви побачитеся з сером Алланом...

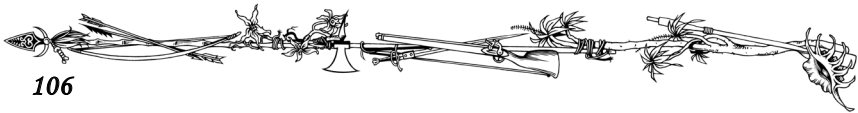
Попри те що жінки були надзвичайно втомлені, маленький загін швидко просувався вперед крізь лісові нетрі. Обережність змушувала втікачів уникати ходжених стежок: Робін був упевнений, що барон уже послав за ними переслідувачів. Він напружено розмірковував і нарешті подав знак усім спинитися.

— Люба сестричко, — звернувся він до Мод, — тепер ми мусимо розділитися, доки не світає. Я покажу Елбертові таємні прикмети, і він проведе тебе до садиби Гілберта Геда. Там ви розповісте моєму батькові, чому я так довго затримався в Ноттінгемі, і про решту подій. Перекажіть йому все як є, щоби він зміг діяти відповідно. Я тим часом доправлю леді Крістабель до сера Аллана Клера. І прошу вас, будьте дуже обережні!

Попрощавшись із Робіном, дівчина рушила за небожем, який бадьоро пішов попереду, гордий із того, що йому довірено таку важливу справу.

14

Обличчя Лембика було добряче попечене, борода стирчала обгорілими жмутами, а крім того, погнавшись за втікачем, він помилився напрямом, тож пошуки

в лабіринті переходів і покоїв Ноттінгемського замку завершилися нічим. До того ж у гонитві Лембик розгубив своїх підлеглих і тепер мусив сам з'явитися перед володарем замку — доповісти про все, що сталося.

Гірше й бути не могло!

Залишалася ще слабка надія на те, що барон уже спить, тож неминуче покарання буде відкладено до ранку. Перш ніж постукати в двері його опочивальні, охоронець приклав вухо до замкової шпарини. На жаль, звідти долинали голоси: барон розмовляв із каштеляном¹, пронозуватим дідуганом, відомим у замку мастаком на різні інтриги.

— То, кажете, у депеші, яку приніс гонець, сер Тристрам Голдсборо пише, що не зможе найближчим часом прибути до Ноттінгема?

— Саме так, ваша світлосте. Йому наказано прибути до королівського двору, який нині розмістився в Оксфорді.

— Шкода!

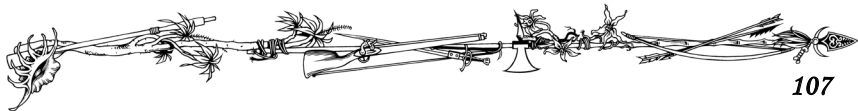
— Сер Тристрам Голдсборо чекатиме на вас там, в Оксфорді, і просить не баритися з від'їздом.

— Сьогодні вранці вирушаю, — невдоволено мовив Фіц-Олвін і розпорядився: — Звеліть готувати коней. І ось ще що: пришліть до мене капелана²!

Охоронець устиг вчасно відскочити від дверей — вони враз розчахнулись, і з них вийшов, сопучи, каштелян. Бідолашний Лембик уже шкірою відчував, як на його карку от-от затягнеться зашморг, та, коли він знову припав до замкової шпарини, звідти не долинуло ні звуку.

¹ *Каштелян* — управляючий або наглядач замку і прилеглих територій.

² *Капелан* — у Середні віки «хатній священик», який поєднував церковні обов'язки з посадою секретаря.

«Невже заснув? — подумав охоронець, не наважучись повірити своєму щастю. — Чи все-таки подався бічним переходом до покою дочки?.. Хоча навряд: уже пізно. Пошкребує я тихенько і, коли відповіді не буде, піду собі, поки цілий. Ранком його світлості, сподіваюся, не буде діла ні до мене, ні до клятого лучника...»

Лембик легенько подряпав нігтем по дверях, проте в опочивальні, як і раніше, було тихо. Та враз якась вража сила підштовхнула охоронця прочинити двері, і він обережно зазирнув у щілину. У присмерку опочивальні горів єдиний світильник, а просто перед очима охоронця, випроставшись на всенький зріст і пропікаючи його вогненным поглядом, із мечем у руці стояв можновладний барон Фіц-Олвін.

— Пощади! — скрикнув охоронець, падаючи на коліна.

— Ти навіщо сюди припхався? — зловісно спитав барон. — І де твоя борода?

— Смолоскип... — тільки й зміг вимовити нещасний.

— Що, вовчєня вгамувалося? Кажи швидше, я саме послав по свого духівника...

До Лембика повернулися рештки мужності: вочевидь, про повторну втечу полоненого барон іще не знає.

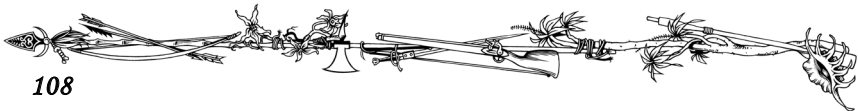
— На мене впав запалений смолоскип...

— І тому ти приперся до мене серед ночі? Підведись і відповідай як слід!

— Я прийшов, щоби спитати Вашу світлість, що робити з оцим Робіном Гудом?

— Нехай залишається там, де він зараз, до мого повернення! Не давати й крихти хліба, тільки глек води на день. Зрозумів?

Лембик не встиг кивнути: двері відчинилися, на порозі виник блідий як смерть капелан і, перехрестившись, безладно забелькотів:

— Ваша світлосте! Ідучи до вас, я навідався в каплицю... і там узрів... Господи, змилуйся над нами!..

— Та кажіть ладом, святий отче. — Фіц-Олвін спохмурнів. — Що ще скоїлося?

— Труп... хтось із вашої челяді. У переніссі в нього стирчить стріла.

— Хто? — заgrimів барон.

— Я покликав варту... вони признали в ньому Гаспара. Ось, подивіться... — і капелан простягнув баронові стрілу зі скривавленим держаком.

— У наших людей таких немає... — Фіц-Олвін підніс стрілу до світильника, вдивляючись у клеймо на наконечнику стріли. — Лембику, сходи по підмогу до кордегардії... Ні, стривай-но!..

Не зважаючи на священнослужителя, барон квапливо вийшов із опочивальні, але попрямував не до каплиці, а до коридору, що вів до покою дочки. Постукавши і не дочекавшись відповіді, Фіц-Олвін штовхнув двері, за якими його зустріли непроглядна пільма і тиша. Переконавшись, що кімната порожня, знесилений барон важко впав у крісло і сумно забурмотів собі під носа:

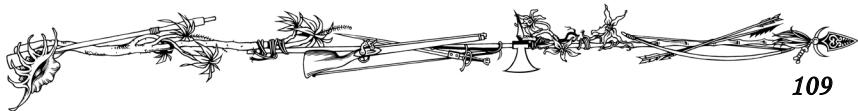
— Вона кинула мене!.. Дитя моє, навіщо вона це зробила?!

Проте це була лише хвилинна слабкість. Надія надогнати втікачку повернула баронові самовладання.

— До зброї всі! — проgrimів його голос у переходах і покоях замку.

За кілька хвилин варта і найманці стовпилися в головній залі. Окинувши поглядом своє воїнство, барон звелів:

— Розділіться на два загони по двадцять чоловік: один нехай обшукає замок, інший вирушить до Шервудського лісу. Жоден видолонок чи гушак, жодна лісова садиба чи печера не повинні залишитися без уваги. А ти, Лембику, приведи сюди брамника Ліндсея.

Утеча напевно не обійшлася без його хитромудрої дочки, котра, як мені щойно доповіли, також зникла.

Усі ці активні дії, в успіх яких, утім, барон не вірив, призначалися лише для того, щоби приховати той справжній панічний відчай, який його охопив. У його душі щомиті змінювалися безсила лють, почуття глибокого приниження і жалю — Фіц-Олвін, попри всю свою черствість і душевну сліпоту, був, як усі справжні тирани, сердечно прив'язаний до дочки.

— Ваша милість кликали свого слугу? — добродушно мовив Герберт Ліндсей, ступаючи на поріг покою свого пана.

Барон накинувся на брамника, як хижак із засідки, й одним ударом звалив старого на кам'яні плити. Потім виволік його на середину кімнати і, схопившись за кинджал, загорлав:

— Лиходію! Де моя дочка? Негайно кажи, бо я тебе порішу тут, на місці!

— Звідки ж мені знати, пане?! — Брамник був приголомшений, але не втрачав самовладання.

— Не відпирайся, лицеміре!

Ліндсей насилу вивільнився і звівся на ноги.

— Мені й невтямки, чим я так прогнівив вас, — із гідністю мовив він. — Я хоч і низького походження, але за все своє життя не вчинив нічого негідного... І хай би про що ви спитали мене — відповім не зі страху, а з поваги до вашої світлості...

— Хто залишав замок за останні дві години?

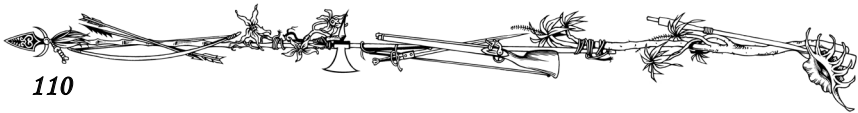
— Не знаю. Дві години тому я передав ключі від брами своєму напарникові, Майклу Волденові.

— Це правда?

— Можу присягнути на Святому Письмі!

— А доти?

— Ще до третьої варті із замку виїхав верхи Елберт, дитина мого старшого сина, помічник конюха. Сказав

таке: «Пані нездужає, тож мені велено доставити лікаря...»

— Зрада! — заревів Фіц-Олвін. — Хлопчак обвів тебе круг пальця! Він готував її втечу.

— Невже молода пані лишила замок?

— Ще й служницю прихопила з собою.

— Мод?! О ні, сер, цього не може бути! Усього кілька годин тому я розмовляв із нею...

Цієї миті двері відчинились, і через поріг важко переступив Лембик, сповнений завзяття, що, як йому здавалося, могло загладити його провину.

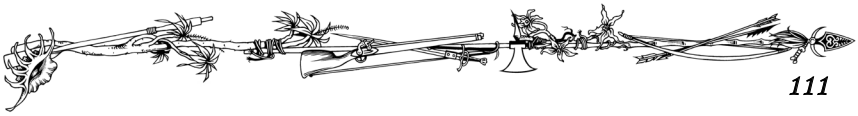
— Ваша світлосте, — мовив він, — я поговорив із Майклом Волденом. Він присягається, що, відколи заступив на службу, ніхто замок не лишав.

— Авжеж, — криво всміхнувся барон, — а стрілу в перенісся Гаспарові в каплиці всадив Дух Святий?.. Слухай, Лембику. Сьогодні вночі ти вже побував біля садиби такого собі Гілберта Геда. Здається мені, що втікачі неодмінно зупиняться в ній. Шлях туди неблизький, коней у них немає, а жінки невдовзі втомляться... Бери дюжину міцних хлопців, їдь туди, але не показуйся зразу. Простеж за садибою і, якщо леді Крістабель там, за всяку ціну достав її до замку. А те розбійницьке гніздо спали дощенту, щоб і духу не лишилося!..

— Виконаю достотно, ваша світлосте! — Лембик побіг сідлати коня.

Брамник, почувши останні слова барона, повними жаху очима витріщився на володаря замку. Барон ступив крок до Ліндсея і поклав свою важку руку йому на плече.

— Ти вірний слуга, Герберте. Ти любиш свою дочку так само, як я люблю леді Крістабель. Подумай — чи немає іншого способу повернути цих заблудлих овечок. До того ж у тебе добра пам'ять. Скажи мені, чи не веде котрийсь із підземних ходів, які тобі добре відомі, до Шервудського лісу?

— Ви маєте рацію, сер. Одна з галерей, що починаються в каплиці, веде саме туди, — щиро відповів відданий і чесний брамник.

— У каплиці? — обурено скрикнув барон. — І Мод знала про це?

— Ні, ваша світлосте. Ми ніколи з нею про це не говорили.

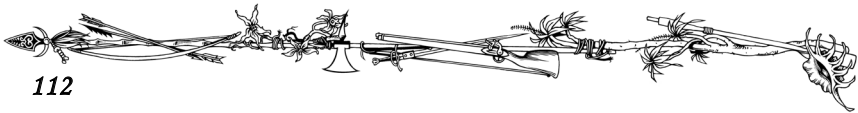
— Якщо не Мод, то хто? Хлопчисько-конюх, твій онук? Але йому звідки знати?.. От що, Герберте, ходімо до каплиці, покажеш дорогу.

У каплиці все було так, як застав капелан, коли випадково зазирнув сюди, лише тіло Гаспара хтось прикрив старою рогожею. Пливу, що затуляла вхід до крипти, хтось відсунув, і коли барон у супроводі свого старого слуги спустився туди, то побачив, що статуя святого Ансельма, яка приховувала лаз до підземного тунелю, лежить долі. Не лишалось жодних сумнівів, що втікачі скористалися саме цим шляхом.

— Агов, лайдаки! — гукнув барон, повернувшись до охоронців. — Той, хто доставить до замку живою та неушкодженою леді Крістабель, дістане ділянку землі з півсотні акрів¹ і платню за два роки служби. А тому, хто спіймає хоча б одного з тих мерзотників, які силою захопили мою дочку, я додаю до нагороди повний гаман срібла!

Повернувшись до свого покою в супроводі Герберта Ліндсея, барон Фіц-Олвін надягнув кольчугу і перев'язав із мечем, напнув плаща і пішов униз, де біля східців головного входу на нього вже чекав осідланий кінь. Потому він скочив у сідло, брязкаючи списом, на якому майорів прапорець із кольорами його герба, і на

¹ *Акр* — земельна міра в Англії, що дорівнює 4047 м². Спершу позначав площу землі, яку оброблює за день один селянин з одним биком.

чолі загону вершників вирушив дорогою, що вела на Менсфілд-Вудгауз.

15

Стомлена до краю, Мод ішла лісовою стежкою в передранкових сутінках, ледве пересуваючи ногами. Зрештою вона не витримала і досадливо спитала свого юного супутника, якого, здавалося, не брала втoma:

— Чи далеко ще до лісної садиби?

— Ні, тітонько, — жваво відгукнувся Ел, — гадаю, щонайбільше милі зо три.

— Боже правий!

— Таж усе це заради щастя леді Крістабель, — мовив Елберт і, несподівано спинившись, перейшов на шепіт: — Дивися, хто це там?.. Невже сер Аллан?.. І не сам, із ним іще люди, не менше десяти. О, і брат Тук серед них!

Залишивши Мод на стежці, хлопець кинувся вперед і вигукнув:

— Привітання вам, добродіі, ви зустрілися нам саме вчасно!

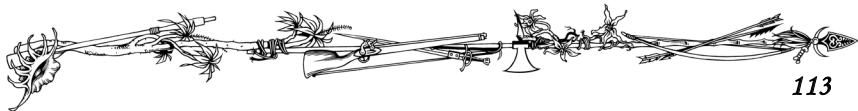
Дівчина поквапилася за небожем.

— А де ж Робін Гуд і міледі? — придивившись, лицар упізнав Мод.

— Вони чекають на вас у долині.

— Ми з Мод мали повідомити батькові сера Робіна, з якої причини його син досі не прибув додому, — втрутився Елберт. — А Робін і леді вирушили в долину Скетлок, де, як він казав, ви й маєте зустрітися.

— Гадаю, Еле, що ти й сам чудово впораєшся з цим дорученням, — перервала підлітка Мод, у чиєму серці знову зажеврїла надія на побачення з Робіном. — Присягаюся, що ніхто так не потребує зараз моєї допомоги, як пані Крістабель. Візьміть мене з собою, сер Аллан!

Лицар не заперечував. Вирішили, що Елберт вирушить далі сам, а дівчина приєднається до загону, в якому вже були брати Гемвели, отець Тук і сам сер Аллан. Мод поцілувала небожа на прощання і, ніби сповнившись нових сил, бадьоро попрямувала поряд із озброєними супутниками лицаря. Її струнка дівоча постать і блискучі оченята одразу ж привернули увагу одного з них. Анітрохи не соромлячись, Вільям Гемвел запропонував Мод свою міцну руку і поцікавився, чи давно вона знайома з Робіном Гудом.

— Давненько, сер, — скромно відповіла Мод.

Сам того не відаючи, Вільям торкнувся чутливих струн її душі і в той же час змусив красуню звернути увагу на себе.

— І він вам, мабуть, сподобався?

Мод, опустивши очі, промовчала.

— А ось я, — запально вигукнув юнак, — так люблю Робіна, що неодмінно розсердився би на вас, якби ви сказали «ні»!..

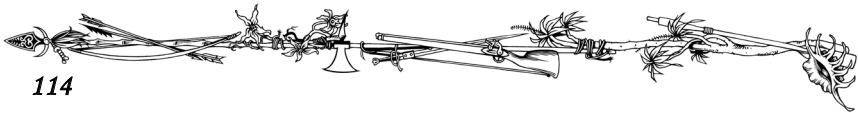
— Вам не доведеться сердитися, — дівчина скося поглянула на нового прихильника, який дедалі дужче подобався їй своєю простодушністю та щирістю. — Справді, Робін Гуд дуже милий... Ви з ним друзі?

— З малого малечку! Він вірний, хоробрий, чесний і найкращий стрілець з усіх, кого я знаю. І якби навіть увесь світ повстав проти Робіна, я би не побоявся в таку хвилину бути з ним пліч-о-пліч!

— Які похвали, сер! — кокетливо посміхнулася Мод. — Чи не занадто високо ви його цінуєте?

— Але ж це така сама істина, як те, що моє ім'я — Вільям Гемвел...

— Досить теревенити! — прошипів Маленький Джон, що йшов попереду. — Швидше ховайтеся в гущавині — я чую кінське іржання і брязкіт зброї!

Загін за лічені секунди немов розтанув між стовбурами буків і кущами ліщини. А вже наступної миті повз них скаженим галопом пролетів ошалілий кінь. Присадкуватий вершник загубив стремено і ледве тримався в сідлі. Під плащем зблиснула кольчуга, але шолома на вершникові не було, і його волосся розвівалося на вітрі, надаючи йому воістину диявольського вигляду. Крижі в коня були скривавлені, в них глибоко застрягла довга стріла.

— Хай береже нас Небо! — охнула Мод. — Це ж сам барон Фіц-Олвін!

— Він і є, — підтвердив чернець.

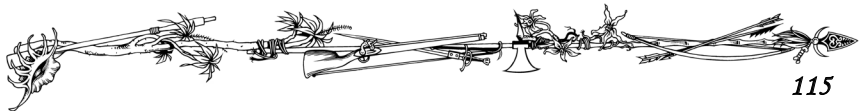
— Якщо не помиляюся, — пробурмотів Вільям, — Робін доклав до цього свою руку. А ви що скажете, братику Джоне?

— Схоже на те, Вілле. Але Робін не витрачав би стріли даремно, якби небезпека не була надто велика, тому ходімо швидше...

А ось як події розгорталися насправді.

Робін Гуд і леді Крістабель неквапно йшли лісом назустріч нечисленному загону, який вів Маленький Джон. І то в напрямі, цілком протилежному напрямку Лембика з його головорізами, що поспішали за наказом барона зрівняти з землею лісникову садибу. Невдовзі молодий стрілець та його супутниця звернули до второваної стежки, що вела з Ноттінгема, але, перш ніж вийти на неї, юнак видерся на високий ясен і уважно оглянув околиці. Здавалося, ніщо не порушувало спокою передсвітанкового лісу. На стежці не було ні душі.

Робін уже був подумав: нарешті їм усміхнулося щастя, — аж раптом на гриві найближчого пагорба промайнув силует вершника на коні. Він негайно попросив Крістабель сховатися за кущем ліщини і не видавати себе, навіть коли станеться щось для неї незвичне.

— Що відбувається? — спитала молода жінка, помітивши, що Робін натягує тятиву й витягає з сагайдака стрілу.

— Ховайтеся, міледі, прошу вас, — наполягав Робін. — Не можна баритися: до нас наближається якийсь вершник, і я не знаю, друг це чи ворог.

Юнак збрехав: він-бо здалеку розгледів на прапорці, здійсненому на списі вершника, кольори дому барона Ноттінгемського, але не хотів хвилювати Крістабель.

Вершник тим часом наближався, і Робін причаївся за ясенем, тримаючи лук наготові. Нарешті повз нього, немов блискавка, промайнув кінь, та Робінова стріла випередила його. З легким свистом розітнувши нічне повітря, вона на шість дюймів¹ увійшла в крижі коня й зачепила сухожилки, і породистий жеребець від несподіваного болю встав дибки.

— Тікаймо! — вигукнув юнак, кидаючись у густі чагарі, і підбіг до леді Крістабель, котра вся тремтіла, мов у пропасниці, повторюючи раз у раз:

— Ви вбили його, сер! Убили!

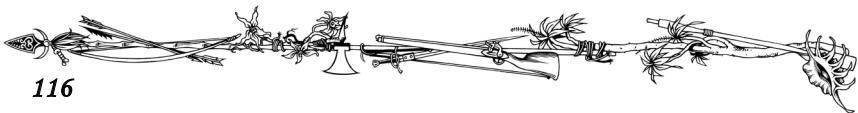
— Та ні, запевняю вас, леді! Швидше, не гаймо часу! — Робін безцеремонно схопив молоду жінку за руку.

— Я чула, як вершник скрикнув, а потім мені здалося, що він упав із коня. Він мертвий, сер Робін! — Крістабель не рухалася з місця, і здавалося, що вона ось-ось розридається.

— А, бий його лиха година! — не витримав юнак. — Він гнався за нами. Якби я його не зупинив, нам би нізащо не вдалося вислизнути!

— Отже, він живий?! — Крістабель із надією поглянула в очі юнакові.

¹ *Англійський дюйм* — одиниця вимірювання довжини, що дорівнює 2,54 см. Історично — ширина великого пальця дорослого чоловіка.

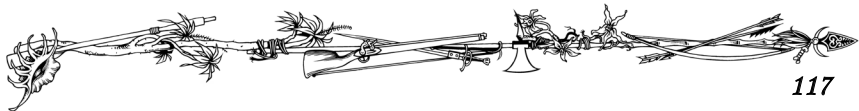

— Навіть не поранений, присягаюся вам! — прискорюючи крок, Робін повів свою супутницю поміж дерев і на ходу продовжив переконувати її: — Просто бідолашний кінь потребував перепочинку і, думаю, отримав його. Цей вершник мав занадто велику перевагу над нами, тож довелося злегка остудити його запал. Зате тепер маємо, хай і невеликий, та все ж запас часу... Тримайтеся, пані! Поки наїзник виборсається з-під свого коня і змусить його скакати знову, ми вже будемо на місці!

Проте цього разу Робін помилявся: вершник зумів утриматися в сідлі, хоча його кінь, знавіснілий од болю, мчав крізь гущавину, закусивши вудила. Крім того, юнак і не здогадувався, що цим вершником був сам барон Фіц-Олвін власною персоною.

Його світлість трохи відірвався від свого почту, вирішивши на власні очі переконатися, що на стежці, яка веде з Ноттінгема до Менсфілд-Вудгауза, нікого немає. Несподівано його арабський баский скакун підкинув на диби і почав осідати на задні ноги. Але старий воїн вирівняв коня, залізною рукою натягнув поводи і дивом утримався в сідлі. Жеребець рвонув уперед, не розбираючи дороги, і почалися шалені перегони, свідками яких і став загін сера Аллана. Почет невдовзі остаточно спустив барона з очей, і, можливо, він так і промчав би всенькою Англією аж до океану, якби його жеребець не зачепився копитом за корінь крислатого дуба.

Фіц-Олвін утратив рівновагу, але був владний над собою. Він розумів, що падіння з коня, який летить галопом крізь гущавину, могло коштувати йому життя. Кинувши поводи, він щосили вхопився в нахилену гілляку й повис на ній, на всі заставки лаючи скакуна, що стрімко віддалявся в передранкових сутінках. Гілляка розгойдувалася з боку в бік, і барон поглянув

униз, приміряючись, як би краще зістрибнути. Але гілка з тріском обломилась, і він, брязнувши обладунками, загурчав на землю. Удар був такий сильний, що барон пустив під лоба очі, бо йому таки добряче забило памороки...

Леді Крістабель сиділа на камені, знесилено прихилившись до моховитого стовбура бука. Біля її ніг струмував потічок, що стікав у долину, в якій була призначена їхня з сером Алланом зустріч. За кілька кроків од молодої жінки, спираючись на лук, стояв Робін Гуд — обидва вони нетерпляче чекали умовленого знаку. Сонце, щойно визирнувши з-за обрію, золотило верхівки дерев, а сер Аллан Клер усе не з'являвся. Юнак намагався приховати занепокоєння, щоби не схвилювати леді Крістабель, проте така тривала затримка мимоволі наводила на тривожні роздуми.

— Сер Робін! — тихенько озвалася молода жінка. — Мені здається, десь близько стогне людина!

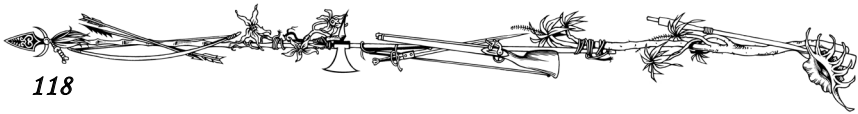
— Ходімо звідси, леді. Це місце занадто відкрите, і ми тут як на долоні. Я ввіткну в землю під буком стрілу, і сер лицар, коли прийде сюди, зрозуміє, що ми ховаємося поблизу.

Робін і сам чув підозрілі звуки, що долинали з глибини лісу, але мовчав, не звертаючи на них уваги. Передусім треба було дати надзвичайно стомленій леді Крістабель можливість хоча б трохи відпочити.

— Дійте, як знаєте, сер, я цілком довіряю вам.

Дбайливо підтримуючи Крістабель під руку, Робін почав був шукати місце для схованки, аж раптом біля підніжжя старого дуба помітив розпростерте тіло. Чоловік лежав ниць, без будь-яких ознак життя.

— Пресвята Матір Божа! — відчайдушно скрикнула Крістабель. — Це ж мій батько! Робіне, благаю, переверніть його скоріше, може, в ньому ще жевріє іскра життя!

Робін не міг лишатися байдужим до дочірніх почуттів, тож, знехотя наблизившись, нахилився і насилу перевернув на спину огрядне тіло, закуте в кольчугу і стягнуте перев'яззю.

— Ваш батько лише забився! — Робін обернувся до своєї супутниці й жажнувся: бліда як полотно, леді Крістабель повільно осідала на траву.

Саме тоді, коли молода жінка зомліла, тяжко вражена побаченим, її батько глибоко зітхнув, поворухнувся і почав підводитись. Юнак, сиплячи прокльонами, стрімко кинувся до барона, знову перевернув його долілиць і притис до землі коліном, від чого Фіц-Олвін хрипко заволав, закликаючи на допомогу.

— Та чи замовкнеш ти нарешті, старий негіднику?! — вигукнув Робін, частуючи барона добрячими стусанами. Крики його ясновельможності міг почути почет, який, мабуть, досі нишпорив околицями, шукаючи свого пана.

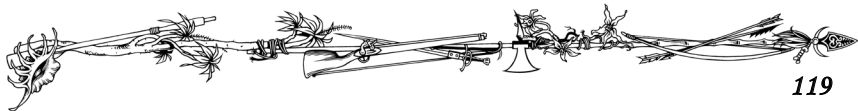
Після пережитого потрясіння барон широко розплющив очі й сторопів, упізнавши в юнакові, що схилився над ним, Робіна Гуда. Це видиво дивним чином подіяло на Фіц-Олвіна.

— Нарешті ти в моїх руках, кляте вовчєня! — у захваті вигукнув він.

— Мовчати! — перервав Робін. — Отямтеся, бароне! Це ви в моїх руках!

— Я? — барон на мить обм'як, здавалось, усвідомивши своє безпорадне становище, але несподівано рвонувся вперед і щосили буцнув юнака в груди. Робін відскочив, а Фіц-Олвін підхопився, захитався і насилу втримав рівновагу.

Леді Крістабель досі не прийшла до тями, але барон її не помічав, свердлячи супротивника сповненим люті поглядом. Робін відступив на кілька кроків, наклав стрілу на тятиву і здійняв лук.

— Ще один крок, Ваша світлосте, і можете прощатися з життям! — рішуче мовив він, цілячись трохи вище кольчуги барона.

Фіц-Олвін не повірив загрозі. Ступивши крок убік, він сховався за кряжистим стовбуром дуба і звідти пригрозив лучникові пальцем, пучку якого тут-таки відтягло стрілою коло самого нігтя.

— Прокляття! — загорлав барон, трусячи скривавленою рукою. — Агов, варто, до мене! На допомогу! Вбивають!..

Тим часом Робін, закинувши лук за плече, обережно підійняв із землі молоду жінку, яка ледве дихала, і зник із нею в гущавині лісу. За якусь мить почулося кінське іржання, тупіт копит, брязкіт зброї, і на прогалину, де за дубом ховався Фіц-Олвін, вилетіли четверо вершників.

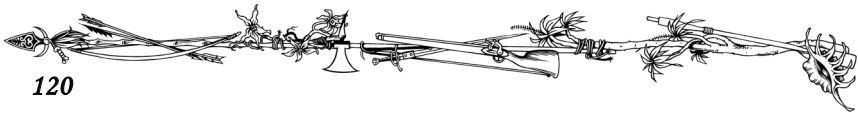
— Сюди, лайдаки! — заревів барон, струшуючи краплі крові з пальця. — Він там, там!.. Схопіть негідника!

Ці четверо були з ескорту, який безнадійно відстав, коли скакун їхнього пана, діставши в крижі стрілу, поніс його невідомо куди. І тепер вони ніяк не могли второпати, чого ж хоче від них барон, адже поблизу не видно було жодної живої душі.

— Чи вам повилазило, бовдури? — хрипів барон, багровіючи. — Он він, у заростях, той самий клятий лучник, який викрав мою дочку!

Робін, почувши лемент барона, зрозумів, що йому не стане сили відірватися від переслідувачів, оскільки він досі тримав на руках непритомну леді Крістабель. Отже, втекти йому не вдасться. Тож юнак дбайливо поклав жінку на траву й обернувся до вершників, що вже наближалися. Ставши на коліно, щоби затулити собою молоду пані, він знову натягнув тятиву.

Тієї миті з гущавини вийшов і сам Фіц-Олвін: накульгуючи, він шкандибав услід за своїми слугами.

— Спробуйте тільки наблизитися! — крикнув Робін. — Присягаюся, першою ж стрілою я вб'ю вашого пана!

Барон знову сховався за деревом.

— Хапайте його, нещасні боягузи! Випустите — повішу всіх на шибениці!

Один із охоронців, озирнувшись на свого пана, також здійняв лук і прицілювався в юнака.

— Здавайся, хлопче! — вигукнув цей відчайдух. — Нашому панові байдуже, живим ми тебе візьмемо чи мертвим...

Співуча Робінова стріла сяйнула променем у повітрі, і вершник із простромленими грудьми впав під копита своєму коневі. Решта трое охоронців, хоч барон і кляв їх на всі заставки, все ж відступили на безпечну відстань.

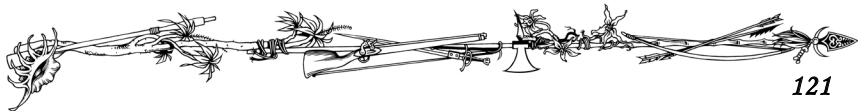
Невідомо, чим би закінчилася ця сутичка, якби на стежці не з'явився загін охоронців на чолі з Лембиком. Барон потрюхикав їм назустріч і владно підніс руку. Охоронець, упізнавши в недоладній постаті свого пана, рвонув поводи, подав назад розпашілого коня і заволав щосили:

— Ваша милосте, втікачів ми ніде не зустріли, але, як ви й наказували, спалили дотла прокляте гніздо лісника Геда!

— Чудово! — вигукнув Фіц-Олвін. — Ти, Лембику, вірний слуга і гідний нагороди. А зараз поглянь-но сюди... Бачиш це диявольське вовчєня? З ним моя Крістabelle!

— Яка зустріч! — посміхнувся Лембик, тут-таки впізнавши того, хто залишив самі спогади від його колись широкої бороди. — Саме час навчити цього лісового виродка розуму...

Та Лембик не скінчив своєї промови — наступної миті, страшно скрикнувши, він випустив повіддя й геп-

нувся з сідла на землю: смертельна винагорода від Робіна наскрізь пробила йому горло. Юнак знову підхопив леді Крістабель і, завдавши їй на плече, пустився навтьоки. Охоронці досі не наважувалися переслідувати його, тож Робін невдовзі зник у зарослому дрібноліссям видолинку.

— Уперед, схопити його! — біснувався барон.

Зміркувавши, що в заростях коні їм тільки заважатимуть, головорізи спішилися і побігли навздогін небезпечному втікачеві.

Робін розумів, що далеко втекти не встигне, бо міледі, опритомнівши, почала вириватися з його рук.

«Ну що ж, — вирішив юнак, — якщо немає іншого виходу, залишається померти, захищаючись...»

Він спинився, посадив Крістабель на траву на схилі невеликого пагорба під в'язом, сів поруч і мовив їй:

— Прошу вас, міледі, коли ви досі сподіваєтеся побачити свого лицаря — не ворушіться і сидіть нишком!

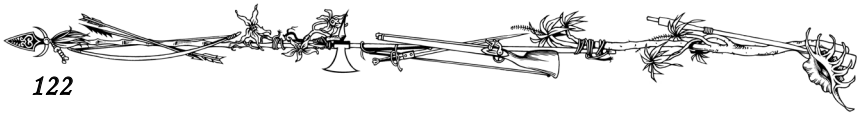
Потому він випростався і почав удивлятися в просвіти між деревами, очікуючи появи переслідувачів. І доки тривало це напружене очікування, перед його внутрішнім поглядом стояла страхітлива картина: будинок у вогні, а поруч — нерухомі тіла тих, кого він любив понад усе на світі, — Гілберта Геда та його дружини Марґарет...

Аж ось серед зелені з'явилися охоронці, що розтяглися ланцюгом; за ними на безпечній відстані шкутильгав старий барон Фіц-Олвін.

— Сер Робін, — прошепотіла тим часом Крістабель, — благаю вас, не заподіюйте зла моему батькові!

Юнак мигцем глянув на змучене обличчя молодої жінки.

— Ваш батько живий і здоровий. Он він — усього за кілька кроків звідси. Але я вам скажу так, міледі: ми

обидва зараз у великій небезпеці, і вам необхідно втікати. Я ж тим часом затримаю барона та його слуг...

— Це неможливо, сер Робін. У мене не лишилося сили навіть на те, щоби триматися на ногах. Утікайте самі. І перекажіть серу Алланові... Боже правий, ну чому ж мій коханий не поспішає нам на допомогу? — з глибоким відчаєм вигукнула Крістабель.

І немов у відповідь на її заклик, із глибини лісу долинуло протяжне вовче виття. Робін приклав складені долоні до вуст і відповів криком чаплі, за якою женеться яструб. Такий самий крик наляканого птаха почувся з гущавини.

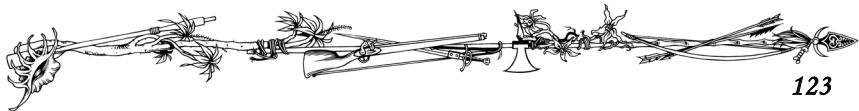
— Вони вже близько, я подав їм сигнал поспішати щодуху! — полегшено усміхнувся юнак. — Це Вільям! А тепер, леді Крістабель, сховайтеся за деревом — сліпим стрілам байдуже, в кого влучати: в чоловіка чи жінку.

Усе подальше сталося миттєво. Щойно із заростей висунулися скрадливі постаті охоронців, як повітря навкруги розітнув пронизливий свист. Крістабель озирнулася — аж тут до неї кинувся її лицар і пригорнувся до грудей, а семеро високих і дужих стрільців стіною затулили закоханих од ворогів. У руках кожен із них тримав тугий лук, і баронові з його челяддю довелося відступити перед лицем такої грізної сили.

За кілька хвилин із видолинку, де зачаїлись охоронці зі своїм паном, вилетів вершник і помчав у бік Ноттінгема — це барон послав одного зі своїх прибічників по підмогу.

Робін передусім кинувся до друзів, аби розпитати їх, що сталося в садибі лісника, але ніхто нічого не знав.

— Коли ми з Вільямом звідти йшли, твої батько і мати були живі та здорові, а навкруги все було спокійно. — Маленький Джон із тривогою поглянув на юнака. — Охоронець міг і збрехати, щоби потішити свого пана. Тож не поспішай журитися!

Цієї миті з боку стежки долинув тупіт копит, і на пагорб, де зібралися друзі, в'їхав Елберт верхи на чудовому арабському скакуні каро-гнідої масті. Його поява була зустрінута сміхом і жартами — адже підліток сидів верхи на найкращому коні з баронових стаєнь, який не так давно загубив свого господаря.

— Дивіться! — вигукнув хлопець, зістрибуючи з сідла і намотуючи на руку поводи. — Тепер я власник найкращого коня в усьому графстві! Цей красень мирно пасся на галявині. На які тільки дива не натрапиш у Шервудському лісі!

Робін усміхнувся, впізнавши коня, що став йому за мішень у передранкових сутінках. Але усмішка тут-таки зникла, коли Елберт одвів його вбік і шепнув на вухо кілька слів. Юнак спохмурнів і пішов радитися з Маленьким Джоном щодо подальших планів.

Нарешті все було вирішено. Сер Аллан і Крістabelle мали верхи вирушити в маєток Гемвелів, а решта — йти за ними пішки. Робін же, пройшовши частину дороги разом із усіма, зверне до садиби лісника, щоби на власні очі побачити, що там відбувається.

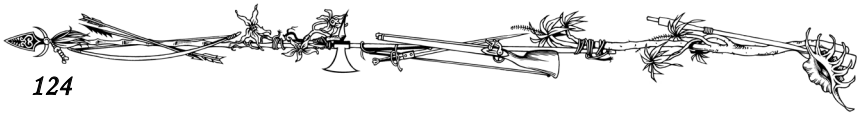
— Робіне, — звернувся Аллан Клер до юнака, прийнявши поводи коня з Елбертових рук, — дозволь мені потиснути твою мужню руку. Ти ризикував життям в ім'я нашого з Крістabelle кохання, тож тепер ти мені більше, ніж друг, — ти мій брат. Прощавай і пам'ятай — моя вдячність помре тільки разом зі мною!

— Прощавайте, сер. — Робін коротко вклонився обом. — Прощавайте і ви, міледі!

— Дяка Богові, — із сумним зітханням вимовив брат Тук, звертаючись до Мод, — твоя пані нарешті знайшла своє щастя.

Однак провидець із нього виявився кепський.

Кінь, що ніс леді Крістabelle та Аллана Клера до маєтку Гемвелів, ішов рівною рисою, не звертаючи зі

стежки. Закоханих супроводжував хор пташиних голосів, що своїми піснями славив ясний ранок.

— Благаю тебе, милостивий Боже, тільки про одне: зроби так, щоби мій батько нам пробачив! — шепотіла леді Крістабель.

— Кохана моя, якщо вас тривожить близькість Ноттінгема і вашого батька, ми поїдемо туди, де ви почуватиметеся в цілковитій безпеці. Поруч із вами для мене всюди рай на землі!

— А я заради вас покинула би навіть небеса, — дзвінко сміючись, відповіла молода жінка.

— Отже, щойно нас повінчають, ми з вами вирушимо на континент — в Аквітанію¹ чи в Прованс². Що ж до Меріон...

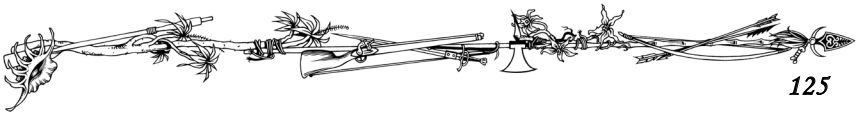
— Тихіше! — раптом злякано скрикнула Крістабель. — Мені здається, за нами женуться!

Лицар притримав коня. Крістабель не помилилася: за півмилі від них лунали крики вершників і шалений кінський тупіт. Сер Аллан пришпорив коня, щоби звернути зі стежки і заглибитися в гущавину, аж раптом із найближчого дерева зі зловісним криком зірвалася сова, мало не черкнувши крилом об ніздрі коня. Чуткий кінь злякано сахнувся і, не слухаючись верхівця, понісся галопом просто на переслідувачів.

Помітивши втікачів, кілька озброєних вершників вишикувалися в ряд і перегородили їм дорогу. Повертати було пізно, і лицар кинувся назустріч небезпеці. Кінь із двома верхівцями на повнім ході прорвав шерegu, що нащетинилася списами, і помчав далі. Позаду зразу пролунала команда:

¹ *Аквітанія* — герцогство в середньовічній Франції, регіон на південному заході сучасної Франції.

² *Прованс* — історична область на південному сході Франції; у 1032—1246 рр. належав до складу Священної Римської імперії.

— Цільтеся в коня! І горе тому, чия стріла зачепить леді!

Пролунало несамовите іржання пораненого скакуна: підкошений стрілою, кінь упав, і втікачів, які ледве встигли схопитися на ноги, було миттєво оточено.

Лицар вихопив меча, проте сили були не рівні й сутичка тривала недовго. У груди сера Аллана, прикриті тільки легким шкіряним панциром, одночасно вп'ялося кілька списів. Лицар залишився нерухомо лежати на стежці, а охоронці вже мчали до Ноттінгемського замку, везучи з собою непритомну леді Крістабель...

Невдовзі з лісової гущавини на стежку вийшов маленький піший загін, що прямував до роздоріжжя, де Робін збирався повернути до батьківської садиби. Несподівано один із братів Гемвелів, побачивши скривавлене тіло, розпростерте на землі, вигукнув:

— Та це ж сер Аллан Клер! Сліди копит, на землі — його панцерна рукавичка... Тут бились!.. А де ж леді Крістабель?

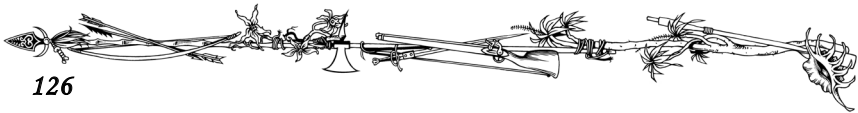
— Він дихає! — зрадів чернець, що схилився над тілом лицаря. — І рани не такі вже глибокі...

Ім'я коханої долинуло до вух сера Аллана і подіяло на нього, як цілющий бальзам. Лицар поворушився і застогнав:

— Де вона?

— Тихіше, сер... — Брат Тук уже заходився перев'язувати криваві відмітини від наконечників списів на грудях лицаря. — Усе невдовзі з'ясується, а поки ми вас трохи підлікуємо.

Сильні руки братів Гемвелів дбайливо несли сера Аллана Клера на ношах, злагоджених зі свіжозрубаних жердин, до маєтку. Тим часом Робін Гуд, серце якого віщувало недобре, швидко прошкував у напрямі батьківської садиби. З ним ішов і Маленький Джон.

Не минуло й півгодини, як вони спустилися з пагорба в низину, порослу вільхою, і Робін із жахом зрозумів, що Лембик не збрехав. Тут іще стелився землею дим, у повітрі гостро пахло горілим. Робін скрикнув і, випереджаючи свого супутника, чимдуж побіг просікою.

За кілька кроків од згарища, де ще вчора привітно світилися вікна великої садиби, його зустрів убитий горем Гілберт Гед. Неподалік на пожухлій од вогню траві лежало знівечене тіло Маргарет.

— Батьку!

Тужний стогін вихопився з Гілбертових грудей. Він ступив кілька кроків до Робіна і впав синові на груди. Потім відхилився, змахнув сльози і глухо мовив:

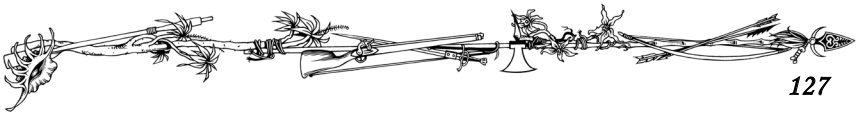
— Вони вбили мою Мергі... Ту, що любила тебе більше за власне дитя. А я так і не зумів порішити того негідника, який командував проклятою зграєю.

— Катюга дістав по заслuzі, тату, — вимовив Робін, міцно обіймаючи батька.

— Хлопчику мій, ти мусиш вислухати мене, — стиха мовив лісник. — Днів моїх небагато, і я більше не можу приховувати від тебе таємницю твого народження. Знай, Робіне, ти — єдиний син графа Роберта Гантінгдона, законний спадкоємець його величезних володінь і статку, якими нині розпоряджається інший. Твоя мати, леді Лора, яка померла невдовзі після твоєї появи на світ, походила з добре відомого тобі роду Темвелів. Тепер ти знаєш своє справжнє ім'я і права...

Старий на мить замовк, щоби перевести дух, а тоді продовжив:

— Поки в мені жевріє хоч мала іскра життя, Робіне, я віддано служитиму тобі. Але тепер скажи мені над тілом тієї, що була тобі матір'ю всі ці роки: чи готовий ти мститися?

— Присягаюся, батьку, я розчавлю барона Фіц-Олвіна і зруйную Ноттінгемський замок дощенту, чого би мені то не коштувало!

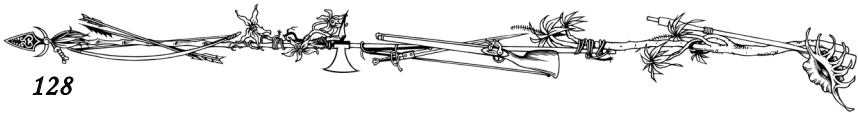
— Я з тобою! — Маленький Джон опустив свою важку руку на плече юнака. — Ні барон, ні його криваві пси відтепер ні на хвилину не зможуть почуватися в безпеці...

Наступного дня Марґарет із благоговінням поховали на родинному цвинтарі Гемвелів. Ця страшна ніч навіки з'єднала обидві родини — і не лише горем. А ще за день Елберт приніс із Ноттінгема звістку про те, що барон Фіц-Олвін із дочкою відбули до Оксфорда, щоби звідти вирушити в Нормандію.

Ця звістка завдала серу Алланові нестерпного болю. Невтишима розпука в його душі зрештою спонукала прийняти рішення вирушити вслід за бароном і леді Крістабель, щоби за всяку ціну повернути кохану. Ледве вилікувавшись од ран, лицар заходився ладнатися до подорожі, а леді Меріон прийняла запрошення сера Гая Гемвела залишитися в його маєтку, доки брат не повернеться зі своєю нареченою.

Приспів час і Робінові зайнятися поновленням своїх прав на майно і титул. Насамперед належало з'ясувати у сера Гемвела всі подробиці про кровну матір та її шлюб. Виявилося, що леді Лора була дочкою молодшого брата сера Гая, і Робін, таким чином, виявився двоюрідним онуком власника маєтку. Дід юнака вже помер, а Робінів дядько, єдиний живий нащадок цієї гілки роду Гемвелів, перебував у Святій Землі, оскільки брав участь у хрестовому поході.

— Проте, — добродушно зауважив сер Гемвел-старший, — відсутність цих родичів не є перешкодою, Робіне. Моє серце, статок і мечі моїх синів — завжди до ваших послуг. Я хочу, щоби справедливість нарешті взяла гору...

Отже, Робін Гуд подав до суду графства справедливий позов про поновлення спадкових прав, і потягся нескінченний судовий розгляд. Абат Рамсей, визнаний відповідачем у цій справі, насамперед висунув зустрічний позов, рішуче звинувативши лісника Гілберта Геда в зловмисній брехні й незаконному посяганні на його майно. За свідка було викликано шерифа Ноттінгемського — того, якому барон Безант свого часу доручив виплачувати лісникові гроші на утримання дитини. Але цей чиновник, що з потрухами продався нинішньому володареві земель Гантінгдонів, заперечував навіть саме знайомство з Гілбертом Гедом.

І хоча сер Гай Гемвел під присягою підтвердив, що донька його брата залишила батьківський дім саме в той час, про який повідомив Роланд Рітсон, — решта свідків народження дитини вже перебували на тому світі. Суд виніс тимчасову ухвалу на користь абата Рамсея, а віддаленість Гантінгдона від садиби Гемвелів та недостатність озброєної підтримки не дозволяли Робінові поновити свої права силою, за звичаєм тих часів.

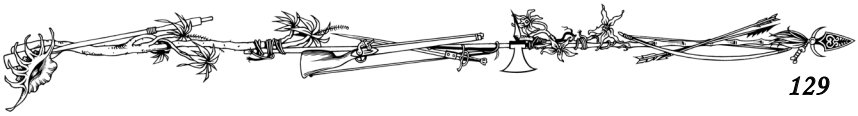
Довелося шукати мирний і законний шлях, оскільки суддя ще не виніс остаточного вердикту. Сер Гай вирішив, що найкраще звернутися безпосередньо до правосуддя короля Генріха.

Робін дослухався поради і, відправивши з гінцем прохання до двору, почав терпляче чекати на відповідь...

16

Минуло кілька років, сповнених грізних подій і тривог для Англії.

Та в маєтку Гемвелів вони пролетіли стрімко. І сприяли цьому кохання та молодість. Меріон — чуйна, мила, іноді сумна — була оточена загальним обожнюванням. Листи її брата доходили до маєтку дуже рід-

ко — їх надійшло всього кілька, а без них дівчина не могла почуватися цілком щасливою. Вона була з усіма однаково привітна, і це змушувало Робіна страждати: не маючи впевненості у своєму майбутньому, він не наважувався відкрити серце тій, яка його полонила.

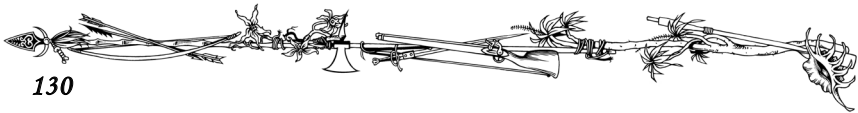
Робін Гуд і Гілберт Гед досі користалися гостинністю сера Гая. Брат Тук, зрозумівши, що маленька Мод, як і раніше, байдужа до нього, зарікся дивитися на жінок і зразу після від'їзду сера Аллана Клера вирушив до своєї монастирської обителі.

Мод, батько якої помер кілька років тому, не могла ані повернутися до замку, ані поїхати за своєю пані. Вона прижилася в будинку Гемвелів і прагнула бути корисною всім і в усьому. Її небіж Елберт, який за цей час став високим управним юнаком, залишився на службі в замку, змінивши покійного Герберта Ліндсея на посаді брамника. Іноді він приїжджав до садиби на гостину.

З тонкою прозірливістю по-справжньому закоханої жінки Мод давно розгадала таємницю, яку так ретельно приховувала леді Меріон. У погляді суперниці вона безпомилково прочитала те, що становило би щастя Робіна Гуда, якби він був хоч трохи кмітливіший. Примирившись, Мод визнала перевагу темнокосої красуні і внутрішньо погодилася з роллю названої сестри, яку їй призначив Робін.

А тим часом Вільям Гемвел залишався вірним і наполегливим прихильником дівчини, і його почуття не могли не знайти відгуку в серці Мод. Молодий Гемвел був зовсім не схожий на Робіна: вишукані почуття здавалися йому вигадкою норманської знаті. Мод була його втіхою і надією, вона вабила його до себе, як вулик із медом вабить незграбне ведмежа.

І дівчина нарешті поглянула на молодшого сина сера Гая іншими очима. Вільям був високий і показний,

з вогняно-рудим кучерявим волоссям; його обличчя, тонке, породисте, з мигдалеподібними синіми очима, раз у раз спалахувало густим дитячим рум'янцем. Характер мав поступливий. Проте Мод стільки разів відхиляла Вільямові залицяння, що тепер, відчувши нарешті готовність відповісти на почуття юнака, вона не знала, як до нього підступитися.

Стояв теплий червневий вечір. Мод прогулювала-ся садом, коли почула за спиною схвильований голос Вільяма:

— Який же я щасливий бачити вас, Мод!

— Я рада, що наша зустріч так тішить вас, — чемно відповіла дівчина.

— Який чудовий нині вечір...

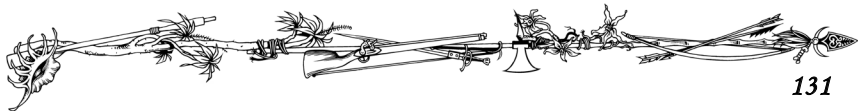
— Ви, сер Вільям, мабуть, не тільки це збиралися сказати? — Мод зіперлася на руку кавалера, від чого той мало не зомлів.

— Справді... я прийшов попрощатися з вами... — Вільям набрався духу. — Мод! Я хотів сказати, що ви для мене дорожка за життя. І бажав би почути від вас єдине: «Щасливої дороги і швидкого повернення, Вілле...» Цього мені буде досить — адже ви вже ніколи не покохаєте мене...

— Я цього ніколи не казала вам, сер. На жаль, вас, здається, вже кличуть. Яка прикрість!.. — від щирого серця мовила дівчина, як і раніше, ніжно усміхаючись. — Я глибоко зворушена вашими словами і скажу так: я не прощаюся з тобою, Вілле, бо моє серце належить тобі...

— Боже правий! — Вільям здригнувся від несподіванки. — Це правда, Мод? Ви не жартуєте? Присягаюся, якщо ви не глузуєте з мене, то, поки віку, я буду вашим вірним рабом!..

Останні слова юнак вимовив ледь чутно — горло йому зненацька здушили непрохані сльози. Але то бу-

ли сльози щастя. Потім він міцно обійняв Мод, обсипав її обличчя поцілунками і пішов стрімкими кроками, жодного разу не озирнувшись.

Злегка спантеличена раптовою втечею Вільяма, Мод подумала: «Шкода, він не залишив мені часу довести йому, що була цілком щирою. Ну, не біда, для цього у нас буде завтрашній день!»

Дівчина навіть не здогадувалася, як довго їй доведеться чекати цього дня.

Як і решта жінок у будинку, Мод не знала, що, за наполяганням Ґілберта Геда, готується нічна вилазка. Напередодні з розмови з Елбертом лісник дізнався, що старий барон Фіц-Олвін у супроводі численного почту повернувся до своїх володінь.

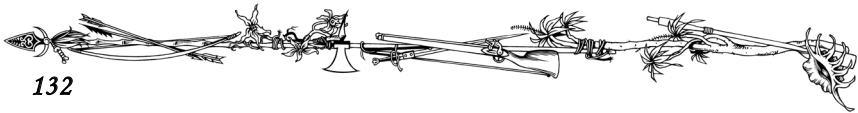
— А ще, — додав небіж Мод, — у замку очікують прибуття загону норманських лицарів-хрестоносців, що вирушають до Шотландії.

У Ґілбертовій голові миттєво склався план: напасти на хрестоносців, переодягнути своїх людей у їхні плащі та кольчуги, а потім, удаючи з себе лицарів, пробратися в замок і нарешті помститися баронові.

Робін не одразу погодився з названим батьком: надто вже ризикованою здавалася йому ця затія. Та й позбавляти життя Фіц-Олвіна він уважав зайвим — адже таким чином Меріон утратить останню надію дізнатися будь-що про долю брата і його нареченої, леді Крістабель. Ця обставина змушувала юнака зачекати з виконанням клятви, яку він дав батькові над тілом Маргарет.

Сперечатися з Ґілбертом він, проте, не став, а ввечері, напередодні небезпечної вилазки, пішов попрощатися з дівчиною, яку кохав усім серцем.

Двері в кімнату Меріон були напівпрочинені. Дівчина стояла, повернувшись до вікна, і Робін знякотно спинився на порозі. Цієї миті до нього долинув голос коханої.

— Пресвята Матір Божа, — тихенько шепотіла дівчина, — допоможи мені, дай сили винести цю вбивчу одноманітність самоти! О, мій любий брате Аллане, навіщо ти покинув мене?..

— Даруйте, леді, чи не дозволите ви мені поговорити з вами? — набравшись духу, вимовив Робін.

Меріон, здригнувшись, обернулася.

— Охоче, сер, — відповіла вона. — Заходьте, прошу!

— Мабуть, випадково ви не зачинили двері, тож я чув ваші слова, леді. Але я й сам знаю, що ви нещасливі, і це мені дуже болить... Вірте і сподівайтесь: ваш брат, сер Аллан, невдовзі повернеться цілим та неушкодженим. А поки зробіть мені ласку — дозвольте бути вам вірним другом і захисником... Хоча скажу вам щиро, Меріон: я давно кохаю вас, іще відтоді, як уперше побачив... Ви плачете?.. Я вас чимось образив?..

Меріон, зашарівшись, простягла руки до юнака, що схилився перед нею:

— Я теж буду щирою з вами, Робіне, і скажу без жодної манірності: нікого і ніколи в житті я не покохаю так, як кохаю вас, і так само вже давно. Лише скромність не дозволяла мені відкрити перед вами своє серце!

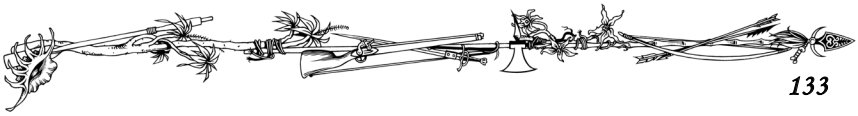
І хоча за вікном уже чулися голоси, що квапили юнака, двоє закоханих іще довго не могли відірвати одне від одного щасливих очей.

Дві дюжини міцних чоловіків, озброєних списами, мечами і луками, з'юрмились у дворі навколо синів сера Гая Гемвела, його небожа Джона і Гілберта Геда.

— Куди ж запропастилися Робін і Вільям? — із нетерпінням мовив лісник. — Уже вечоріє.

— А ось і вони! — вигукнув Джон, випростуючись на весь свій велетенський зріст. — Тепер усе військо зібралось.

— З Богом! — напучував їх Гілберт. — І ось що я вам скажу наостанок, хлопці. Щоби потрапити до Ноттін-

гема найкоротшим шляхом, норманські вовки проминуть Менсфілд і звідти попрямують широкою стежкою крізь Шервудський ліс. Раніше чи пізніше вони дістануться всім нам відомого місця, де сходяться стежки. Ось там ми їх і чекатимемо.

Маленький Джон пронизливо свиснув, і відважне воїнство відгукнулося старовинним саксонським бойовим кличем. А вже за кілька хвилин загін заходив під покрив вечірнього лісу.

Лісового перехрестя вони дісталися вже в цілковитій темряві. Тут Гілберт Гед розставив людей у засідці обабіч стежки, а сам сховався за деревом за два кроки від Маленького Джона. Та не минуло й півгодини, як звіддалік почувся розмірений кінський тупіт.

— Це не нормани, — стиха мовив Робін. — Вершник сам і їде на поні — дуже вже короткий у нього крок.

— Твоя правда, — прошепотів у відповідь Джон, — здається, це просто припізнлий подорожній. Та все одно слід бути насторожі!

Невдовзі стало чутно, як вершник буркотливо вичитує своєму коникові:

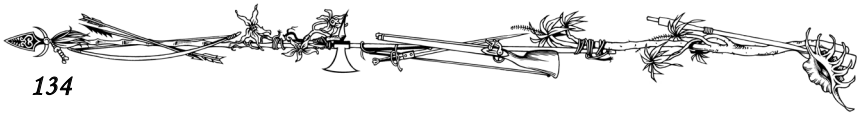
— От же вперта скотиняка! Сказано: жінка — що вб'є собі в голову, те й творить!..

— А тобі не до вподоби жінки, приятелю? — Маленький Джон немов із-під землі виріс перед наїзником, та, придивившись до його фізії, розреготався: — Та це ж вельмишановний брат Тук!

Чернець анітрохи не змінився за ці роки, хіба що став іще огряднішим. Проте його пам'яті, вочевидь, мало було користі від життя в обителі.

— Із ким маю честь? — згорда спитав він, не впізнаючи Маленького Джона.

— Такий же грізний, як і колись! — промовив Робін, вигулькнувши із заростей по той бік дороги. — Мир вам, любий брате Тук!

— А ти хто такий? — чернець підсліпувато вдивлявся в обличчя юнака. — Овва! Присягаюся святим Бенедиктом — переді мною сам Робін Гуд!

— Авжеж, він і є...

— Оце так зустріч!.. А скажи, сер Робін, як там поживає красуня Мод, яку ти в мене колись відбив?

— Брате Тук, зараз не час згадувати про те, що сталося відтоді, як наші шляхи розійшлися. Нас усіх прихистив у своєму маєтку сер Гай Гемвел... Мод також живе там, а твій старий товариш за чаркою Герберт Ліндсей уже на небесах, як і наша бідолашна Маргарет... Пізніше ми ще поговоримо про це, а зараз нам вельми потрібна твоя допомога!

— Чим же я можу підсобити таким молодцям? — пробуркотів чернець, утім, прибираючи поважної постави.

— Головорізи барона Фіц-Олвіна спалили будинок мого батька й згубили його дружину — мою названу матір. Настав час помсти. Барон нещодавно повернувся до Ноттінгема, а сьогодні цією дорогою має проїхати загін лицарів, який прямує туди ж. Мусимо їх перемогти, щоби потім хитрістю пробратися в замок. Якщо твоя деренова подружка ще вірна тобі, в неї буде чудова нагода погуляти норманськими ребрами і хребтинами.

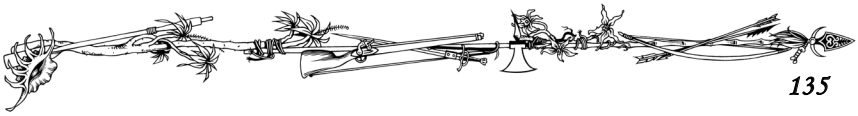
— Ми з нею завжди не проти розважитися, — посміхнувся велетень, погладжуючи свою важку деренову патерицю.

— Брате Тук, а з якого боку ви в'їхали в ліс? — спитав Маленький Джон.

— З боку Менсфілда, приятелю... І дозволь потиснути твою руку: тільки такий підсліпуватий крит, як я, міг одразу не впізнати Маленького Джона!

— Чи не стрівся вам дорогою кінний загін?

— Якихось нетутешніх людей я застав на заїжджому дворі в Менсфілді. Тримуються осібно, а на їхніх коней

нав'ючено зброю та обладунки. Слуги подейкують, що прибули вони мало не з самої Святої Землі.

— Мабуть, це і є ті хрестоносці, на яких так чекають у Ноттінгемі. Що ж, невдовзі й ми їх побачимо. Сховайтеся трохи, брате Тук!

— Та я би з дорогою душею, але куди подіти цю вперту тварюку, що так любить різні вибрики?

— Лишіть її на мій клопіт, — усміхнувся Маленький Джон, приймаючи з рук ченця поводи поні.

Але чекати довелося довго — вже майже перед самим світанням крізь гущавину лісу до зачаєних у засідці донеслося неголосне кінське іржання.

Невдовзі почувся перестук численних копит, побрязкування зброї, і нарешті загін із понад трьох десятків воїнів з'явився на закруті дороги. Вершники перекидалися жартами і почувалися в цілковитій безпеці.

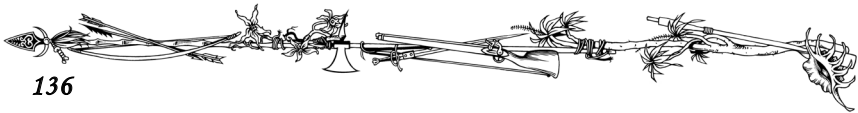
Аж раптом поні брата Тука, зачувши коней, заіржала заклично, несподівано рвонулася, зірвалася з прив'язі, якою її було припнуто до дерева, і чкурнула чвалом крізь зарості просто назустріч загону. Чернець хотів був кинутися навперейми, та Маленький Джон схопив його за рясу:

— Ти що, з глузду з'їхав, ченче? Ще крок — і ти помреш без сповіді!..

Брат Тук почервонів, як варений рак, погляд його метнув блискавиці гніву. Наступної миті він вирвався й вибіг на стежку, вигукуючи:

— Стій, кажу, клята тварюко! Назад!

Один із вершників, що їхав риссю на чолі загону, зустрів одурілу конячину, яка кинулася просто під ноги його коня, тупим кінцем списа. Чернець, не зрозумівши цього, так огрів хрестоносця своєю ломакою, що той вилетів із сідла і розпластався на стежці. Брат Тук чіпко вхопив поні за повід, а тим часом поруч де не взявся ще один вояка з оголеним мечем у руці.

— Ти хто такий, бродяго, щоби калічити моїх людей?! — грізно прогримів голос, звиклий віддавати накази в бою.

— Вимагаю поваги, сер, до служителя церкви! — І палиця ченця злетіла знову, влучивши в голову коневі, на якому сидів закутий у лати хрестоносець.

Кінь знявся на диби, як змій, вершник ледве втримався в сідлі, але його меч устиг зачепити плече богатиря. Чернець скрикнув од болю й уже ладен був проломити череп кривдникові, але тієї ж миті опинився під прицілом цілої хмари списів.

— На поміч! — загукав бенедиктинець, і тут-таки позаду нього грянув бойовий клич.

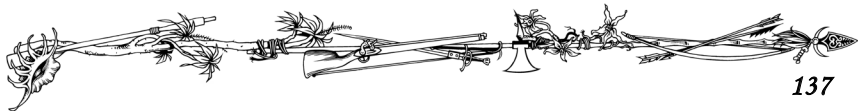
Побачивши на стежці цілу ораву озброєного люду, хрестоносці розгорнулися шерегою і рушили вперед. Вони сподівалися зім'яти піших своїми кіньми. Аж раптом у повітрі засвистіли гострі стріли і влучили в кількох норманів, забравши в них життя.

— Спішитися! — пролунала команда в лавах вершників. — Бийте саксонських собак, панове! Нікого не щадіть!

Зав'язалася жорстока сутичка, але, попри відчайдушну мужність лісових братчиків, невдовзі стало зрозуміло: гору беруть нормани. Коли Маленький Джон збагнув, що витримати натиск лицарів їм не вдасться, він кинувся шукати Гілберта Геда, не наважуючись самотужки віддати наказ про відступ.

А тим часом вогняна чуприна і спритність Вільяма в бою привернули до нього увагу головного хрестоносця, і той, визнавши юнака ватажком саксів, наказав узяти його живим. Хлопця оточили зразу четверо воїнів, і Робін поквапився йому на підмогу. Їм уже майже вдалося прорубати собі шлях до заростей, коли пролунав відчайдушний вигук Маленького Джона:

— Гілберте! Стережися!

Робін, не вагаючись, побіг на цей заклик. Хрестомосці, вибивши короткий меч із рук Вільяма Гемвела, скрутили його і поволокли за собою. І не побачив він, як його друг Робін упав на коліна перед розпростертим тілом Гілберта Геда, череп якого було розтято мало не навпіл важкою бойовою сокирою.

Битва, що затихла на якусь мить, спалахнула з новою силою. Але вже за чверть години поріділий загін, яким тепер командував Маленький Джон, змушений був відступити вглиб лісу, забравши з собою бездиханне тіло Гілберта Геда...

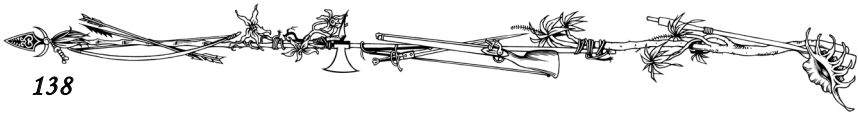
Старий лісник загинув, із ним полягли ще двоє, а шістьох саксів, включно з Вільямом, було захоплено в полон. Таким виявився скорботний підсумок зухвалої вилазки. Робін картав себе за те, що залишив найкращого друга без підтримки в важку хвилину...

Надвечір наступного дня тіло лісника Гілберта підготували до поховання. Отець Тук уже збирався відправляти похорон, коли Робін попросив ненадовго залишити його наодинці з названим батьком.

— Прощавай, найкращий із людей, — прошепотів юнак. — Ти прийняв у свій дім чуже дитя і дав йому ім'я. Ти подарував йому свою любов і всього навчив. Дякую тобі за все і присягаюся, що заради світлої пам'яті про доброту і справедливість свого названого батька Робін Гуд ніколи не вчинить кривду. Хай прийме Господь твою чисту душу!..

Коли тіло Гілберта опустили в могилу, викопану поряд із могилою його дружини, і лісникова зброя лягла обіч нього, а вірний слуга Лінкольн узявся за лопату, до Робіна підійшла засмучена Меріон.

— Утіштеся, мій друже, — тихо мовила вона. — Ваша втрата велика, але у вас залишилися спогади і мое кохання. Коли Господь піддає нас тяжкому випробуванню, то дає й сили, щоби його витримати...

Робін вдячно мовчки стиснув у своїй руці холодну долоню жінки.

17

З першими променями сонця Робін Гуд і Маленький Джон уже сиділи в невеликій корчмі в передмісті Ноттінгема, похапцем снідаючи. Тут, попри ранню годину, вже пиячило й веселилося чимало люду — серед завсідників, зважаючи на одяг, було з півдужини охоронців замку.

— Так досі й не ясно, — басив, звертаючись до корчмаря, здоровенний охоронець на ім'я Джеффри, — що то за люди напали на панів хрестоносців. Його світлість уважає, що це були або геть знахабнілі розбійники, або розвідники його недругів. Проте хрестоносці вже завтра відбувають у Рідсдейл, ще й збираються прихопити з собою полонених...

Юнаки красномовно презирнулися.

— Вільям у замку, — прошепотів Робін. — І в нас є один день для того, щоби за всяку ціну визволити його звідти. Ти готовий?

Діставши ствердну відповідь, юнак покликав господаря, щоби розрахуватись. І тут Джеффри знову подав голос, у якому чувся зухвалий виклик:

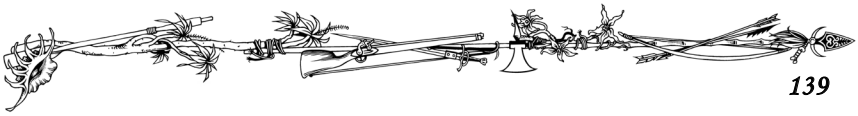
— Присягаюся святим Павлом, цей довготелесий чиркає своєю довбешкою за сволок у твоїй корчмі. Хто він такий?

Маленький Джон рвучко обернувся.

— Ти це про мене сказав? Я служу егерем у королівському лісі.

— Ага, отже, сакс. Тоді закладаюся на глек еля, що тобі, хлопче, хоч ти й дебелий, мене нізащо не подужати!

— Ну що ж, — досі спокійно промовив Маленький Джон, — коли вже тобі, нормане, не до вподоби мій зріст, поміряймося силою... Я приймаю твій виклик!

А Робінові Джон шепнув:

— Сходи до будинку Грейс Мей: Елберт неодмінно заявиться туди. Без нього нам до замку не потрапити. А я тут миттю впораюся...

Робін неохоче вийшов із корчми — бійка бійкою, але хіба в них із Маленьким Джоном немає важливіших справ? Невдовзі він уже стукав у двері старовинного будиночка, де мешкала Елбертова наречена.

Пампушка Грейс Мей, гарненька, вередлива, віддана своєму коханому, ще тільки готувалася стати вінчаною дружиною Елберта Ліндсея, та вже зараз уважала, що має на нього цілковиті права.

— Ви прибули з садиби Гемвелів? — спитала Грейс, намагаючись підтримати розмову з гостем.

— Саме так.

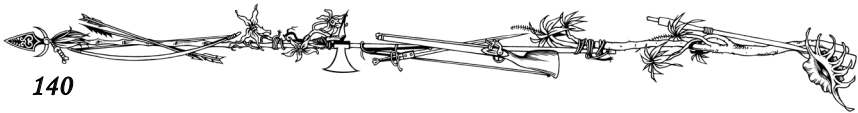
— Як почувається тітонька Ела?

— Відверто кажучи, не знаю, останнім часом ми рідко бачимось. А чи скоро з'явиться Елберт? — не терпляче спитав юнак.

— Обіцяв бути з самого ранку. Мабуть, його світлість нині в лихому настрої. Останнім часом він дуже підупав на здоров'ї, тож химер у нього тільки побільшало.

На згадку про барона Робін спохмурнів, а тим часом за дверима почулися голоси. Аж ось двері відчинились, і на поріг ступив молодий брамник Ноттінгемського замку. Присутність гостя не завадила Грейс висварити нареченого за спізнення, вдавши з себе ображену, а потім розцілувати його в обидві рум'яні щоки.

— Я сподівався побачити вас, сер Робін, — одразу заговорив Елберт. — Я дізнався, що ви в Ноттінгемі — і ось яким чином. Проминаючи корчму, я почув, що Джеффрі Силач збирається битися на палицях із таким собі егерем. Я вирішив поглянути на цю бійку і прибув на місце саме тоді, коли наш Маленький Джон, відлупцювавши Джеффрі, як шкідливе кошеня, кинув

його на землю і... Почекайте, сер, не квапте мене... — Елберт перевів дух. — Щойно все закінчилося, я хотів був спитати в сера Джона, де вас знайти, але двійко бійців мов крізь землю провалились. Я кинувся назад до замку...

— Навіщо?! — здивовано вигукнув Робін.

— Я вирішив, що і ви, сер, вирушили туди.

— Тобі відомо, що сталося минулої ночі в Шервудському лісі?

— Так. Барон просто шаленіє.

— Тим гірше для нього. Я і Маленький Джон були серед тих, хто напав на хрестоносців. Мого батька вбито в цій сутичці. Але я хочу знати про долю полонених. Серед них — Вілл Гемвелл...

— Боже! — Поглянувши на суворе, замкнене обличчя гостя, Елберт щиро засмутився. — Покладіться на мене, сер Робін, я зроблю все, що в моїх силах. Ми негайно вирушимо до замку — мені легко провести вас туди, але будьте дуже обережні. Відколи барон повернувся, життя замкової челяді перетворилося на справжнє пекло.

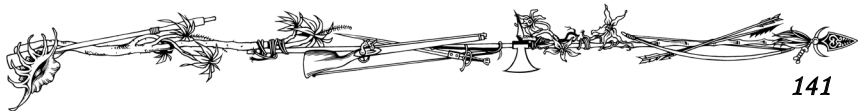
— Леді Крістабель разом із ним?

— Ні. З його світлістю прибули тільки духівник та кілька воїнів-чужоземців.

— Чи тобі щось відомо про долю сера Аллана Клера?

— Барон жодного разу не згадав про нього. Леді Крістабель, якщо вірити чуткам, залишилася в Нормандії в одному з найсуворіших монастирів. Можна припустити, що й сер лицар десь там... Що стосується бранців, то варто поквапитися. Відвідавши Рідсдейл, пани хрестоносці мають намір повернутися до двору й віддати всіх захоплених на королівський суд.

Нашвидку попрощавшись із господинею затишного будиночка, обидва поквапилися до замку барона Фіц-Олвіна. Та на превелике здивування Робіна, біля самої

брами він побачив Маленького Джона, який мало не обіймався з охоронцем — тим самим рудим паруб'ягою з корчми.

— Дам руку відрубати! — вигукнув брамник. — Якщо Джеффрі Силач після колотнечі не перейнявся симпатією до Маленького Джона і тепер тягне його за собою в замок, щоби напоїти до безтями. Джеффрі нещодавно на службі в його милості, і, боюся, не минути грози, коли виявиться, що він пияка... Дивіться: сер Джон нас помітив і подає якісь знаки.

— Він просить іти за ним у замок.

— Я проведу вас, сер, і ми спробуємо з'ясувати, де утримують бранців. Якщо вдасться роздобути ключі, Вільяма ми визволимо, але, щоби вибратися з замку, доведеться скористатися підземним ходом...

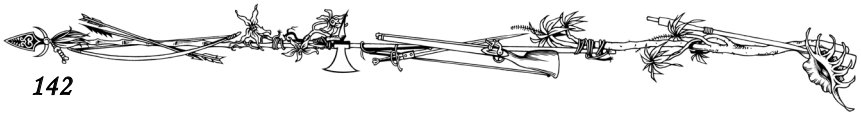
Так Робін Гуд знову опинився в Ноттінгемському замку.

Маленький Джон, своєю чергою, вирішив, що не гріх скористатися з раптової прихильності Джеффрі Силача. Його легко вдалося розговорити, і він охоче переказав чутки про нічні події, а ще повідомив, що разом з іншими охоронцями його приставлено вартувати трьох полонених, серед яких є й кремезний рудоволосий хлопець.

— Мілорд побував у нього в темниці, коли я стояв на варті, але не витягнув із хлопця жодного слова і пригрозив повісити його без суду. Слід сказати, друже, цим трьом іще пощастило: їх посадили до каземату у вежі, а не в підземелля замку. Жити можна...

— Хіба то життя — як звір у клітці?

— Помиляєшся, друже! Аби лиш у розбійника були вірні спільники, а втекти звідти — раз плюнути. Замка в темниці немає, тільки важкий засув. Якщо його відсунути, двері враз відчиняться. Одне погано: з західного боку неможливо подолати мур і вал.

— А чому?

— Бо там повнісінько вартових, на відміну від підземель на східному боці. Звідти втекти — нічого робити...

— Та невже! — удавано здивувався Джон. — Що, і вартового немає?

— У замку подекують, ніби там у сутінках вештаються привиди, тому всі бояться туди ходити...

— Але ж мури тут он які! Нізащо не втечеш, хоч би був ласкою чи навіть тхором!

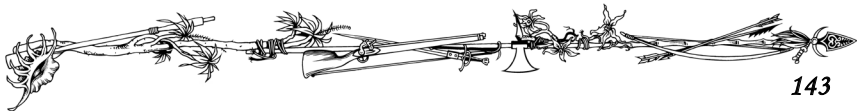
— Хто знає — втече. Якби мені, не приведи Господь, випала така доля, я би скористався тією порожньою прибудовою, що біля східного муру. Бійниці там дивляться на рів із брудною водою, а внизу, під бійницями, — пліт. Баронові слуги ночами використовують його як плавучий міст. Ну а далі — вже як пощастить... Ет, простота! — Джеффри посміхнувся й добряче ogrів супутника по спині на знак приязні. — Я тут відлучуся ненадовго в одній справі, а ти поки погуляй. Якщо варта чіплятиметься, відізвися паролем: «Охоче і чесно», — аби знали, що ти свій.

— Сердечно дякую вам, сер!

— Почекай, невдовзі ти ще не так мені подякуєш, саксонський собако! — буркотів під ніс охоронець, сягнисто походжаючи замковими галереями. — Дивись, як легко наживку проковтнув!.. Це тобі не палицею махати. Авжеж, неспроста сюди припхався цей егер. Готовий присягнутися, що знайду його за півгодини під східним муром. Тоді вже й поквітаємося за все!..

Маленький Джон Нейлор теж із усмішкою дивився вслід новоспеченому приятелеві, думаючи: «Надто м'яко стелить, пройдисвіт. Не вірю я жодному його слову. Треба якнайшвидше відшукати Вільяма і вибиратися звідси, поки не пізно...»

Замість вийти на замковий двір, Джон навмання рушив широкою безлюдною галереєю, сподіваючись,

що вона приведе його до муру західного валу. Проте невдовзі заплутався, попхався в перші-ліпші двері, щоби спитати дорогу, — і побачив у сутінку просторої кімнати згорблену старечу постать над відчиненою скринією. Старигань різко обернувся, впустивши капшук, набитий монетами; золото з дзенькотом розсипалося підлогою.

— Хто ти? Хіба не знаєш, що в мої покої входити заборонено? Чого тобі треба?

— Я приятель охоронця на ім'я Джеффрі. Ми домовилися зустрітись, але я заблукав.

— Джеффрі Силача? — старий випростався й окинув поглядом могутню Джонову постать. — Ти впізнаєш мене? Я барон Фіц-Олвін. І маю до тебе пропозицію.

— Вітаю Вашу світлість. — Джон чемно вклонився. — Яку ж?

— Ставай до мене на службу.

— Перш ніж відповісти, я хотів би дещо запитати у Вашої світлості. — Джон відступив до дверей, повернув ключ у замку і вихопив із-за паса ніж. — Кликати слуг не раджу з однієї причини: я не дозволю вам навіть писнути...

— І чого ж ти хочеш, сміливцю? — глухо мовив Фіц-Олвін.

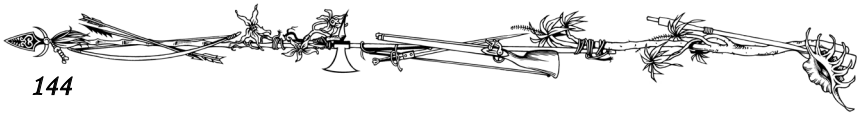
— Я вимагаю, щоби ви...

Зненацька в коридорі пролунали важкі кроки, а потім хтось постукав у двері. Маленький Джон швидко приставив клинок до горла старому.

— Ваша світлосте, відімкніть, це Джеффрі! — почувся голос охоронця. — У мене для вас важлива новина...

Джон Нейлор не зводив пильного погляду з посірілого від жаху обличчя барона.

— Тьху ти, диявол! — пролунало за дверима. — Де ж його світлість?!

Коли кроки охоронця стихли, Маленький Джон запхав ножа за пас і відштовхнув од себе володаря замку.

— Джеффри тепер не скоро прийде, — мовив він, — а ми тим часом побалакаємо. Минулої ночі в Шервудському лісі сталася сутичка між хрестоносцями і загоном саксів. Шестеро з саксів потрапили в полон — я вимагаю, щоби їм повернули свободу...

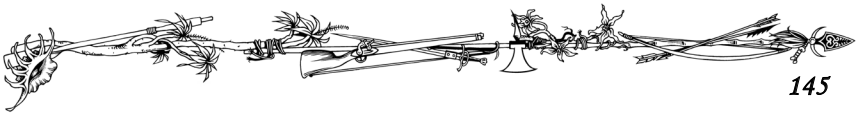
— Усього-на-всього? — спитав Фіц-Олвін. — Ось мій перстень із печаткою, покажи його вартовому і скажи, що я звелів усіх відпустити...

— Сер, я не маю ані часу, ані бажання вислуховувати ваші брехливі обіцянки. — Маленький Джон знову потягнувся до ножа. — Ми підемо разом, і ви все зробите самі.

Баронові довелося підкоритися — він сам загнав себе в пастку, відіславши варту та іншу челядь, щоби ніхто не заважав йому порахувати скарби, накопичені в його скринях. Хрестоносці були в іншому крилі замку. Та все ж він не втрачав надії, хоча в сутичці з бурмилом саксом йому важко було би сподіватися на перемогу, а повернути свободу бранцям він просто не міг: ще до схід сонця їх відправили в супроводі варти до королівського двору в Оксфорд. Ішлося не про суд над полоненими чи про страту — барон просто хотів таким чином догодити королеві Генріху, що вербував у своє військо міцних і здорових йоменів, які йшли туди неохоче. Саме тому володар замку мав намір змусити непроханого гостя піти за ним туди, де він міг би дістати підмогу. Але Джон Нейлор був не з тих, кого легко обвести круг пальця.

— Сер, — мовив він, опускаючи могутню руку на плече старого, — мені здається, ви обрали шлях, який не наближає нас до мети. Полонених, як мені відомо, замкнуто в казематах біля західного муру...

Барон несподівано став як стій: із бічної галереї до нього долинули квапливі кроки. Від порятунку мілор-

да відділяли всього кілька східців. Фіц-Олвін сіпнувся до них, проте був зупинений на півдорозі, пронизливо скрикнув і затіпався в сталевих обіймах Маленького Джона.

— Рятуйте! Убивають! — барон примудрився вирватись, але перечебився і впав на кам'яні плити. Ураз якісь люди заходилися його підводити, а Джон кинувся вперед, щоби розшпурляти їх і знову захопити старого.

— Перепочиньте, сер Джон! — несподівано зовсім поряд пролунав напрочуд знайомий голос. — Гнів так засліпив вас, що ви вже й своїх не впізнаєте!

— Це ти, Робіне?! — вигукнув Джон. — От так пощастило його милості, чию гнилу шкуру я би з насолодою продірявив!.. О-о, і ти тут, Елберте!.. Що ж, уперед, час повернути свободу нашим полоненим!

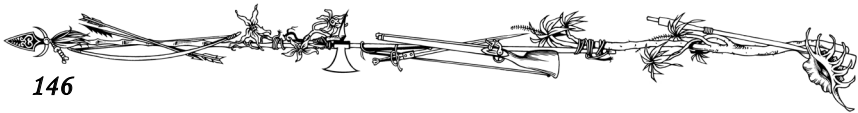
— Тобі збрехали, Джоне. Вони були на шляху до Оксфорда ще тоді, коли ми з тобою сиділи в корчмі. Їх немає в замку, а нам час забиратися звідси, і що швидше, то краще.

— Стривайте, — перервав його Маленький Джон, знову хапаючись за ножа, — чомусь мені здається, ніби я зроблю неабияку послугу графству, позбавивши його навек влади цього проклятого нормана. Його місце — в кігтях Сатани, а за нашими саксонськими законами він давно заслуговує на смерть!

— Не поспішай, Джоне! — Робін перехопив руку егеря. — Пощади цього старого негідника хоча б заради леді Крістабель. Бароне, — звернувся юнак до тремтячого Фіц-Олвіна, — пообіцяйте віддати руку вашої дочки серові Аллану Клеру, і ми збережемо вам життя!

— К-клянуса честю, сер! — цокочучи зубами від страху й люті, ледве видушив із себе барон.

— Ви присягнули в присутності трьох свідків, мілорде, і кожен із них підтвердить це навіть перед лицем

короля, — суворо мовив Робін. — Цього достатньо. А тепер веди нас, Еле.

Підхопивши майже бездиханного барона, немов жертвне ягня, Маленький Джон заволік його в тісну і темну комірчину, міцно прив'язав до важкої дубової лави і запхав у рота його ж рукавичку. Потому трійця безперешкодно залишила Ноттінгемський замок...

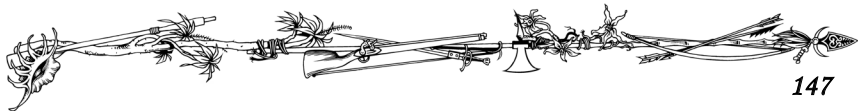
Коли Джеффри Силач знову постукав у двері покою свого володаря і не почув відповіді, тривога змусила його знехтувати заведеними правилами. Штовхнувши двері, які виявилися незачиненими, він увірвався у приміщення і виявив там лише відчинену скриню та розсипане на кам'яних плитах підлоги золото. Охоронець здійняв галас, і вся челядь кинулася обшукувати замок.

Лише за кілька годин барона вдалося знайти — він був у жалюгідному стані. Щойно його розв'язали і витягли нарешті кляп, Фіц-Олвін, несамовитий од гніву і приниження, наказав перекрити всі входи й виходи із замку, а зрадника брамника негайно повісити.

Але було запізно. Годину тому Елберт, устигнувши ніжно попроситися зі своєю коханою Грейс, уже прошкував лісом у товаристві Маленького Джона та Робіна Гуда до маетку Гемвелів.

18

Оговтавшись нарешті від пережитого, барон Фіц-Олвін наказав своїм людям прочесати всі куточки міста, де могли виявитися сліди проклятого егеря, що ледь не позбавив його життя. Випадок допоміг шукачам: у якійсь зачуханій корчмі Джеффри Силачеві шепнули, що в сера Гая Гемвела є небіж, зовні дуже схожий на його кривдника. З'ясував охоронець і те, що молодого лучника, який супроводжував сакса-велетня, кличуть Робіном Гудом і вся ця зграя мешкає в маетку Гемвелів.

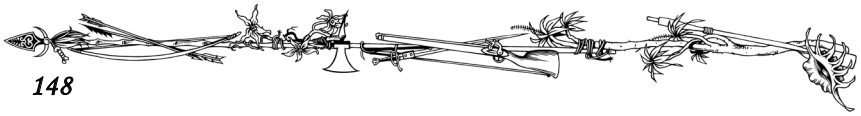
Фіц-Олвін вислухав доповідь свого слуги, і очі його спалахнули. Він вирішив, що це чудова нагода негайно подати королю скаргу на розбійницькі вилазки саксів — адже Генріх II на той час саме був заклопотаний захистом власності норманського дворянства, тож уважно вислуховував усі повідомлення щодо грабежів та розбоїв.

За кілька днів барон добився аудієнції короля і, всіляко перебільшивши свої образи й оббрехавши Робіна Гуда, розповів про причини ворожнечі з ним. Ім'я лучника здалося Генріхові знайомим, і йому негайно нагадали, що це той самий юнак, який оголосив себе єдиним прямим нащадком графів Гантінгдонських. Цей нахаба вимагав повернути йому титул і земельні володіння, але король відмовив йому, не знайшовши достатніх підстав, і звелів абатові Рамсею й надалі розпоряджатися спадком графів.

З'ясувавши, що ворогом барона і є самозваний граф Гантінгдон, король розлютився і засудив Робіна Гуда до вигнання, а королівського лісничого Гая Гемвела за відверту допомогу саксові позбавив усіх прав, статку і земель.

Сер Гай вислухав жорстоке несправедне рішення королівського суду з гідністю, проте ця новина завдала глибокого смутку іншим мешканцям мирного маєтку. Селяни й орендарі, почувши про нещастя, яке спіткало їхнього пана, заявили, що готові битися до останнього і не відступати ні на п'ядь із цієї землі. У старого був будинок у Йоркширі, але Маленький Джон марно умовляв дядька перебраться разом із родиною туди.

— Мое життя невдовзі скінчиться, — відповів на це сер Гай. — Нехай жінки й діти вирушають у Йоркшир, я ж не залишу батьківського дому. Я хочу померти там, де народився... І мої сини, я певен, стануть зі мною пліч-о-пліч на захист маєтку...

Усе жіноцтво дому почало лаштуватися в дорогу: леді Гемвел із доньками, Меріон, Мод і всі служниці збиралися, як стемніє, вирушити в путь. Для їхньої охорони спорядили невеликий загін із вірних серові Гаю йоменів.

Коли приготування було скінчено і вся численна родина, крім Меріон, зібралась у великій залі, Робін Гуд пішов до своєї коханої.

— Кохана моя, — сумно мовив він, ступивши до кімнати Меріон, — ми мусимо розлучитися — можливо, надовго. Скажіть, ви вірите мені?

— Не лякайте мене, Робіне! Ця туга, цей заклопотаний вигляд і якісь дивні питання!.. Невже ще більше нещастя чекає на нас? Авжеж, я вірю вам усією душею!

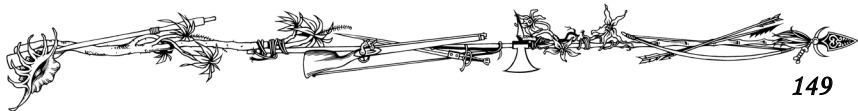
— Мені хотілось би поговорити з вами тільки про вас, про вашу долю. І не гнівайтесь на мене, якщо мої слова здадуться вам дивними. Наше кохання нині зазнає суворих випробувань. На жаль, Меріон, усе руйнується навколо, і від того крається моє серце. Шляхетна родина постраждала тільки через те, що надала мені притулок, самого мене оголошено поза законом. Будь-хто може схопити мене й повісити на першому-ліпшому дереві, адже за мою голову призначено винагороду. Робін Гуд, спадкоємець титулу графів Гантінгдонських, став вигнанцем...

— Я пообіцяла бути вашою супутницею в усьому і не зламаю свого слова!

— Меріон, обставини змушують мене звільнити вас од будь-яких обіцянок, що їх ви мені давали.

— О Робіне! — докірливо вигукнула дівчина. — Як ви могли припустити, що моє почуття до вас таке крихке? Раніше чи пізніше все зміниться.

— Меріон, кохання мое! — лучник сумно всміхнувся. — Не варто тішити себе марними надіями. Мені більше немає чого очікувати від короля: він ухвалив

свій вирок. Тепер прийшов час стати на захист садиби Гемвелів. Потому, якщо її не вдасться відстояти, а Господь боронитиме мене від загибелі, мені залишиться тільки один шлях — до лісу, який завжди був мені вірним другом. Благаю вас лише про одне: хоч які б мерзенні чутки ви почули би про мене — не вірте жодному слову, бо я присягнувся Пресвятою Дівою до останнього подиху залишатися гідним вашого кохання. А ви згадуйте мене іноді добрим словом, та й по всьому.

— Я благатиму Бога допомогти вам на вашому шляху і захистити від усіх небезпек. Але постарайтеся хоч зрідка подавати мені звістку про себе.

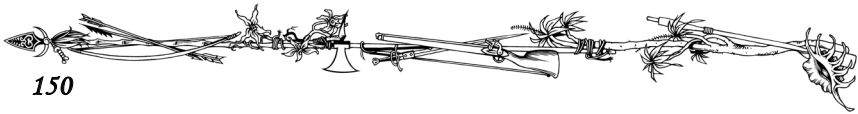
На кілька хвилин закохані забули про все на світі. І тільки голос служниці, що кликала дівчину, змусив їх розімкнути гарячі обійми.

Незабаром Меріон, закутана в плащ для їзди верхи, вже сідала на осідланого для неї коня...

Непрохані гості змусили себе чекати понад три тижні. За цей час майбутні обложенці встигли укріпити всі підступи до садиби й заповнити комори різним харчем на випадок, якщо оборонятися доведеться довго. Коваль, котрий ладнав зброю, працював не покладаючи рук.

Спекотний липень доходив кінця. Якось увечері двоє селян повернулися з міста і принесли звістку про те, що до Ноттінгема прибув загін щонайменше з двох сотень кінних і піших воїнів. Загін заночує в замку, а вранці виступить у похід.

Новина миттю облетіла село і досягла віддалених ферм. На дзвіниці вдарили на сполох, попереджаючи всіх мешканців про навалу ворогів, а захисники маєтку цілу ніч не склепили очей. Удосвіта селяни зібралися в церкві, де брат Тук відслужив заутреню. Потім виступив Маленький Джон, який узяв на себе командування обороною, і виголосив коротку промову:

— Браття! Бийтеся за свою землю, завдавайте ударів без гніву, але намагайтеся не схибити: за будь-яку помилку доведеться заплатити життям. Покажіть ворогові, що навіть малий клаптик нашої батьківщини коштує життя собаки-нормана. Будьте тверді. Ура Гевелі Гемвелу і саксонським серцям!..

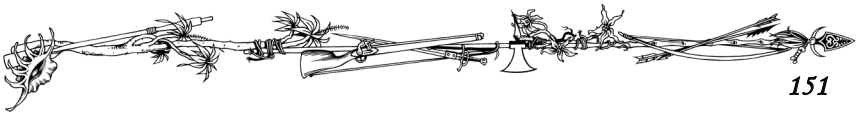
Не минуло й години, як дозорці, що вартували в лісі на деревах, подали звістку захисникам садиби про наближення кінного загону. Засурмив сигнальний ріг, і маєток королівського лісничого враз спорожнів.

Тим часом ворожий загін продовжував рух, і з того, як далеко він розтягнувся, було видно, що в ньому справді налічується щонайменше дві сотні вершників. Біля підніжжя пагорба, з якого село було видно як на долоні, загін спинився, розділившись на чотири групи. Одна почала навскач підійматися схилом, за нею рушила інша; решта вершників намагалася обійти пагорб із обох боків.

Проте захисники були готові до такого маневру: вже на вершині на обидва перші загони полетів рій стріл. Така ж зустріч очікувала й інших. Нормани, втративши зо два десятки воїнів, швидко відступили і спішилися. Тепер, прикрившись щитами, вони вирушили в піший наступ, залишивши в тилу невеликий резерв.

Для нападників спершу все складалося вдало: перші лінії загороджень навколо села було зметено, і нормани, збуджені успіхом, безладно кинулися переслідувати супротивника. Потому вони атакували третю лінію загороджень — аж раптом сакси несподівано відступили й ніби випарувалися безслідно.

Ватажок загону нападників почав оглядати незнайомі околиці, міркуючи, як йому остаточно розправитися з бунтівниками. Нарешті він зажадав, щоби до нього доставили кого-небудь із місцевих мешканців, і невдовзі було спіймано обшарпаного немолодого селяка з брезклою мармизою.

— Ти сакс, плутяго? — похмуро спитав його ватажок.

— Ні, сер... я норман, вільний землероб.

— Можеш показати моїм людям іншу дорогу до Гемвел-голу?

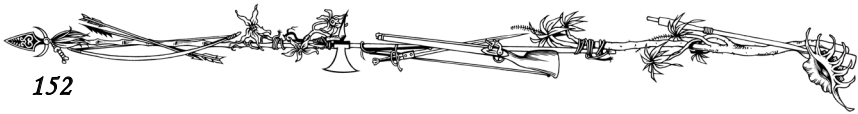
— Можу. Біля підніжжя пагорба є стежка, що веде прямісінько до садиби сера Гая. Он вона... — Чоловік тицьнув пальцем убік великої будови, оточеної соснами. — Але ж там засіла жменя відчайдушів, тож, боюся, непереливки вам буде, панове.

— Сподіваюся, ти не брешеш, бо лишишся вух, — загрозово мовив воїн, і селянин покірливо схилив голову.

Рішення було прийнято. Невелика частина загону, що складалася з найбільш досвідчених ратників, рушила в напрямку, вказаному селянином, решта мусила відвернути на себе увагу саксів. Здолавши останню лінію загороджень, нормани ввійшли в село, де схопилися рукопаш і завдяки безперечній перевазі просто-таки змели три дюжини погано озброєних селян. Село вмить спорожніло.

Тим часом Маленький Джон, спостерігаючи за діями ворога, помітив на узліссі групу оружних людей і відразу зрозумів, що хтось видав норманам цей шлях до будинку сера Гая. Стоячи на пагорбі, він міг бачити, як відчайдушно б'ються в поселенні його люди, зусібіч оточені ворогами. Джон двічі просурмив у ріжок, даючи сигнал до відступу, а сам кинувся стежкою назустріч загону норманів, що висувався з лісу. Його дворучний меч блискавично вражав ворогів, і деякий час Маленький Джон стримував ним супротивників, тож захисники садиби зуміли вслід за своїм ватажком пробитися в сад, обнесений кам'яним муром.

Сміливці відчайдушно відстрілювались із луків, а тоді зачинилися в будинку, заздалегідь укріпленому і готовому витримати найзапеклішу облогу. Міцні дубові

двері, куті сталевими смугами, лише здригалися під ударами бойових сокир, а тим часом сакси не давали нападникам змоги наблизитися до стін, закидаючи їх камінням із вікон та бійниць і влучно поціляючи в них стрілами з луків.

Нарешті командир норманів, переконавшись, що в лоб садибу не взяти, дав наказ до відступу. Залишивши півсотні воїнів стерегти обложених, він подався разом із рештою загону в село, де, на своє розчарування, не виявив ані мешканців, ані того, чим можна було би пожитися чи хоча б угамувати голод воїнів. Вони вже неабияк зголодніли, а ще ж треба було підготуватися до нічного штурму садиби.

Іще не стемніло, а над селом уже палала заграва величезної пожежі. Невдовзі все воно до останнього хлівця перетворилося на згарище.

— На це вони й розраховують, — похмуро мовив Маленький Джон, звертаючись до Робіна. — Стара садиба збудована з сухих колод і на додачу оточена соснами. Варто впасти іскрі — і вмить усе спалахне, мов скирта соломи.

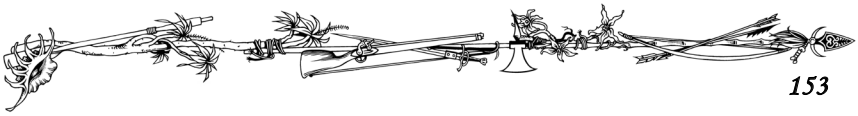
— Ідуть! — вигукнув Робін, помітивши в сутінках скрадливі обриси воїнів.

Маленький Джон скомандував:

— Займіть місця, браття, і цільтеся так, щоби не втратити даремно жодної стріли!

Нормани наближались щільним ланцюгом, час од часу вигукуючи грізний бойовий клич. У руках воїни тримали запалені головешки і смолоскипи. Вони наблизилися на відстань польоту стріл і почали випускати їх, намагаючись поцілити в покрівлю будинку, але потоки води гасили вогонь, не даючи йому розгорітися.

Стоячи біля бійниці, Робін пильно стежив за кожним рухом ворожого командира. Нарешті він спустив тяти-

ву — співуча стріла глибоко встромилася в око норманів. Мить — і той упав трупом.

— А тепер, сакси, — вигукнув Маленький Джон, — не шкодуйте стріл! Добиваймо паліїв!

У повітря знову злетіла сила-силенна стріл; уцілілі ратники вже готові були кинутися навтьоки, коли один із них, що став тепер за ватажка, знайшов-таки спосіб викурити захисників будинку з-за міцних стін. Із боку саду росли високі сосни. Нормани підпалили крони дерев, а потім підпиляли стовбури. Хвоя спалахнула свічкою, і сосни, мов велетенські смолоскипи, почали одна по одній падати на дах. Невдовзі багряне полум'я охопило верхній поверх і почало пожирати будинок.

Маленький Джон зібрав усіх захисників маєтку у великій залі — їм не лишалося нічого іншого, ніж спробувати вирватися з кола ворогів потаємним ходом. За тих часів підземні тунелі були майже в кожному великому маєтку.

Лише сер Гай байдужно спостерігав за цими приготуваннями, а коли небіж спробував забрати і його з собою, вперто мовив:

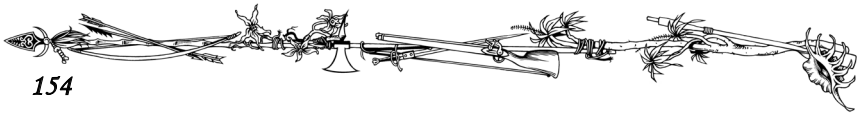
— Це мій дім, і я не залишу його, хай там що!

— Стережіться! — несподівано скрикнув Робін Гуд. — Зараз упаде дах!

Джон мовчки підхопив на руки королівського лісничого і, хоч старий пручався, виніс його з зали.

Невдовзі всі захисники Гемвел-голу були в безпеці. Підземна галерея виходила на поверхню в нижній частині долини, і щойно вони вибралися назовні, як у них за спинами пролунав оглушливий гуркіт — то впав охоплений полум'ям дах, а за ним і балки перекриттів. Із вікон будівлі повалив густий дим...

Передавши сера Гая під опіку кількох відважних саксів, Маленький Джон звелів їм їхати в Йоркшир,

а сам знову захопився за меч і кинувся на ворогів, вигукуючи:

— Бий чужоземців! Помстимося за Гемвел-гол!

Брат Тук, попідтикавши обгорілу місцями рясу, хвацько орудував своєю патерицею. Робін Гуд не відставав од своїх друзів. Норманський загін утратив мало не дві третини списів. Переслідувані саксами недобитки панічно кинулися туди, де залишилися їхні коні. Невдовзі почувся тупіт копит — вороги втікали, намагаючись сховатися в лісі.

По тому як підбрали полеглих і перев'язали поранених, Маленький Джон скликав своїх людей і звернувся до них:

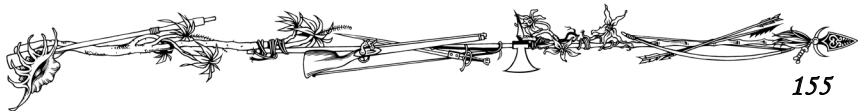
— Сакси! Ви довели свою звитьягу і розбили ворога. Але нормани досягли мети: вони позбавили вас житла і майна, і тепер ви вбогі вигнанці, до того ж сюди незабаром заявиться новий загін. Мусимо йти звідси... Нас сховає ліс, браття. А в лісі нам знадобиться отаман...

— Джон Нейлор! — загомонів натовп. — Маленький Джон!

— Друзі, — зніяковів егер, — це велика честь для мене, і я завжди радий прислужитися громаді. Але ж нам потрібен справжній ватажок — шляхетний, розумний, спритний і сміливий. Зараз я назву ім'я того, хто зуміє стати вам гідним отаманом. Це справжній сакс, граф Гантінгдон. Нормани нахабно позбавили його титулу і володінь, а король засудив до вигнання. Чи згодні ви бачити своїм ватажком небожа сера Гая Гемвела — шляхетного Робіна Гуда?

— Згодні! — гримнуло стоголосо. — Ура Робінові Гуду!

Серце лучника стислося: відтепер він був не сам. Вдячно схиливши голову перед людьми, що дивилися на нього з надією й відданістю, він схвильовано мовив:

— Мої лісові браття, дякую вам за довіру. Присягаюсь, я виправдаю її та буду з вами до кінця — і в радості, і в горі. Готуйтеся до походу, я проведу вас таємними стежками туди, де нас не знайдуть наші вороги...

А вже за три години потому Робін Гуд, Маленький Джон та вцілілі селяни дісталися великого підземелля в найдальшій глушині лісу.

— Широ кажучи, Робіне, — мовив Маленький Джон, — я знаю Шервудський ліс незгірше за тебе, але ти мене здивував: скажи, звідки взялася тут оця схованка?

— Можливо, — відповів Робін, — іще сакси-втікачі за часів Вільгельма Завойовника ховалися тут од його норманських псів.

За кілька днів двох погорільців відрядили до Менсфілда по провіант. Повернувшись, вони доповіли ватажкові, що мстиві нормани не вигадали нічого кращого, ніж зруйнувати вщент рештки стін гостинного Гемвел-голу.

Частина друга Король розбійників

1

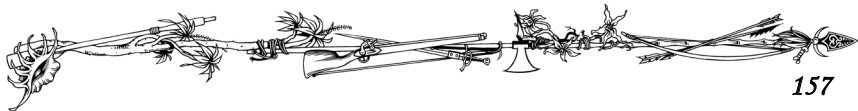
Норманам, одвічним ворогам саксів, було добре відомо те, що в Шервудському лісі ховається ватага Робіна Гуда. Проте Робін зі своїми побратимами почувався в лісових нетрях цілком безпечно.

Спочатку вигнанці годувалися звіроловством, але з часом у них з'явилося інше, більш надійне джерело існування. На всіх дорогах, що пролягали Шервудським лісом, було виставлено застави, які збирали з подорожніх мито за проїзд. І що багатшим був мандрівник, то вищим — мито. Назвати це грабежем було важко, оскільки з проїжджими поводитися чемно.

— Сер чужоземець, — ввічливо зверталися до мандрівника озброєні до зубів люди Робіна Гуда, знімаючи капелюхи і вклоняючись, — наш ватажок запрошує вас до трапези...

І подорожній мусив прийняти запрошення. Він сідав за стіл разом із Робіном, весело бенкетував, а потім його змушували заплатити — нібито за його частку у витратах на бенкет. І платити подорожній мусив саме стільки, скільки мав у своєму гамані. Якщо ж гаман був порожній, проїжджий на якийсь час ставав заручником і був змушений терпляче очікувати, поки за нього внесуть викуп.

Задоволення пообідати на свіжому повітрі деяким норманам коштувало чимало, проте ніхто з них не міг заявити під присягою, що його до цього змусили. Кілька разів проти лісових мешканців висилали військові загони, але справа завжди закінчувалася їхнім ганебним розгромом...

Братові Туку й на думку не спадало повернутися в обитель. Бенедиктинцєві збудували келію неподалік підземелля, де він жив привільно, вдовольняючись дарами лісу і не цураючись вина та елю. Коли ж не було ні того, ні іншого, чернець радий був і джерельній воді.

Про Вільяма Гемвела знали тільки те, що його віддали простим ратником до королівського війська, а про сера Аллана Клера та леді Крістабель уже понад п'ять років не було жодних вістей. Барон Фіц-Олвін, лишивши свої володіння, знову пішов за Генріхом II до Нормандії, чим скористався Елберт: він повернувся до Ноттінгема, одружився зі своєю коханою Грейс Мей і невдовзі пізнав щастя батьківства.

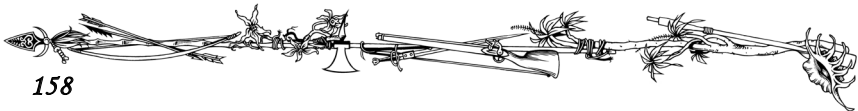
У Йоркширі його тітонька Мод опікувалася домашнім господарством у невеликому маєтку Барнсдейл, що належав Гемвелам. Сер Гай, єдиною розрадою якого стало товариство дружини і доньок, зміг відновити сили. Міцне від природи здоров'я обіцяло йому довге життя.

Меріон, як і раніше, поділяла з родиною Гемвелів нарівно всі турботи. Єдиною радістю для неї були нечасті зустрічі з Робіном, коли той навідувався до Барнсдейла. Про їхнє кохання знали всі, але весілля Робіна і Меріон відкладалося до повернення сера Аллана.

А тим часом у Барнсдейлі через людей дізналися, що за ці роки лицар Аллан Клер дослужився до високого чину в армії короля Франції і, можливо, невдовзі приїде до Англії, щоби пробути тут кілька місяців...

Ранком ясного серпневого дня Робін Гуд замислено прогулювався лісовою стежкою. Несподівано до нього долинув чоловічий голос, що наспівував стару саксонську пісню. Співали голосно, але виконавець жажливо калічив мелодію і, м'яко кажучи, не тішив вухо слухача.

«Дивно! — подумав Робін, зупиняючись. — І голос цей мені когось нагадує, і пісню я знаю ще з дитинства...»

Сховавшись за деревом, він став чекати, коли подорожній наблизиться. Невдовзі на стежку вийшов кремезний міцний чолов'яга; насунутий на лоба капелюх приховував його обличчя, проте в рухах Робінові здалося щось знайоме. Чоловік зупинився, з усмішкою оглянув гущавину, мовби впізнаючи рідні місця, а потім зняв капелюха і витер ним піт із чола. На сонці спалахнула вогнем яскраво-руда кучма.

— Стий! — не витримав Робін, упізнавши давнього друга.

Чоловік ураз обернувся і схопився за лук.

— Вілле! Це ж я — Робін Гуд...

— Робіне! — вигукнув чоловік.

Друзі міцно обнялися.

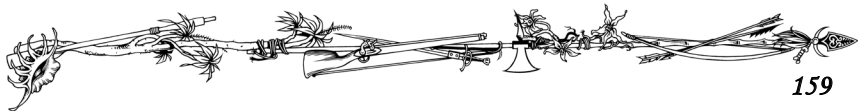
— Боже мій, а я вже хотів був стріляти! — з радісним подивом мовив Вільям Гемвел.

— Та й я тебе насилу впізнав! — розсміявся Робін.

— Передусім розкажи мені, як там Мод. Чи одружилася вона? Присягаюся, Робіне, весь цей час я ні на хвилину не припиняв думати про неї...

— Мод чувається чудово... Присядьмо... І знаєш — вона теж чекала на тебе!

— Боже милосердний! — вигукнув Вільям. — Тільки завдяки їй я зміг витримати ті жорстокі поневіряння, що випали на мою долю... Коли з мене неволею зробили королівського ратника, я опинився в Нормандії, не маючи змоги вирватися звідти. Та якось мені наснилася Мод — вона плакала і кликала мене. Я пішов до команди нашого загону і попросив його про коротку відпустку, щоби побачитися з рідними в Англії, але мені було відмовлено. Тоді я впав перед ним на коліна, проте він лише розреготався і штурхонував мене, зваливши на землю. Звівшись на ноги, я вихопив меч і порішив негідника на місці. А тоді мені довелося ховатися...

Нарешті я тут і можу обійняти тебе, друже!.. Скажи, Мод досі живе в нашій садибі?

— Отже, ти нічого не знаєш, Вілле? — здивувався Робін.

— А що сталося? Розповідай швидше, не лякай мене!

— Гемвел-гол і село зруйновані дощенту.

— А моя матуся, Робіне? А мій добрий батечко та бідолашні сестри?!

— Заспокойся, друже, всі вони живі й здорові. Ваша родина мешкає нині в Барнсдейлі. Згодом я розповім тобі про все докладно, а зараз скажу тільки, що це справа рук норманів, і ми вже поквиталися з ними за все. Дві третини загону, відрядженого королем Генріхом, ми знищили на місці.

— Королем? — здивувався Вільям. — Але ж мій батько віддано служив королю... Та й ти хіба не збирався стати лісником на королівській службі?

— Я й справді охороняю цей ліс, але не заради короля, а заради себе і своїх названих братів. Тепер, Вільяме, я — повелитель Шервудського лісу і обстоюватиму свої права та привілеї перед будь-ким!

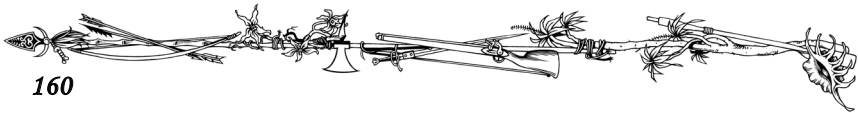
— Щось я ніяк не второпаю...

— Зараз утямиш. — Робін підвівся, підніс ріжок до вуст і тричі голосно просурмив.

Іще не стихли звуки ріжка, як із гущавини, немов чародійною силою, вигулькнула щонайменше півсотня дужих хлопців у зелених суконних куртках, з короткими мечами, щитами та луками. Вони мовчки оточили свого ватажка, а той, поклавши руку на Вільямове плече, мовив з усмішкою:

— Браття, перед вами — мій найкращий друг Вілл, син сера Гая Гемвела!

Несподівано пролунало захоплене буркотіння, і Вільяма зграбастав у свої дужі лапиці Маленький Джон.

Із силою притискаючи його до грудей і не приховуючи сліз, Джон закричав:

— Вілле, відчайдушний друже! Ласкаво просимо до Шервуду! Завтра в Барнсейлі буде справжнє свято, і всі нарешті обіймуть того, кого вже й не сподівалися побачити... О-о! Який я щасливий!

І лісовики гуртом подалися до таємної схованки; дорогою було вирішено, що вранці Вільям вирушить до Барнсейла, а з ним разом підуть Робін Гуд і Маленький Джон...

Удосвіта друзі попрямували в Менсфілд, щоби розжитися кіньми. Вони вже були недалеко від селища, коли з лісу на стежку вийшли двоє чоловіків, одягнених лісниками, і заступили їм дорогу.

Робін Гуд підозріливо оглянув незнайомців.

— Хто ви такі?

— Те саме я хотів би спитати в тебе, — відповів один із них, міцний чолові'яга, озброєний палицею і кривою шаблею сарацина.

— Он як? — усміхнувся Робін. — З огляду на ваш рішучий вигляд можна подумати, ніби Шервудський ліс — ваша власність.

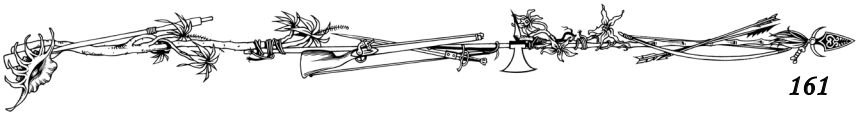
— Щось дуже ти зухвалий, хлопче, — спохмурнів лісник. — І язика задовгого маєш... Хто я? Під моєю охороною вся земля від Менсфілда до перехрестя великих доріг, що за сім миль звідси. А служу я королю Генріхові — охороняю його оленів од таких волоцюг, як ти!

— Ти не лісник, — посміхнувся Робін, накладаючи руку на колодку ножа. — Я знаю чоловіка, який обіймає цю посаду. Його звуть Джон Кекл.

— А я його син, і звати мене Мач.

— Він каже правду, — втрутився Маленький Джон. — Робіне, дай йому спокій, і розійдімося з миром.

— Ого! — зрадів лісник. — Тепер я здогадався, з якого ти гнізда, приятелю. Сам Робін Гуд! Тому, хто спій-

має цю пташку, обіцяно винагороду, а вона мені зовсім не зайва. Гріх не скористатися такою нагодою!

— Що ж, можеш спробувати, — презирливо мовив Робін. — Твоє життя в обмін на мою свободу — невелика ціна.

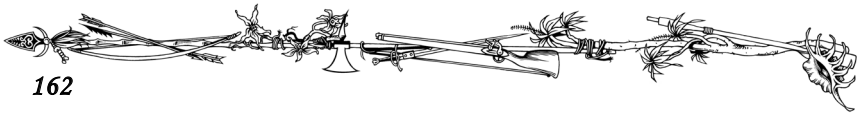
— Стривай, друже, не гарячкуй! — спинив друга Маленький Джон. — Зараз не час для бійки, та й сили не рівні: їх усього двійко... — Він обернувся до лісників: — А що, хлопці, чи не вихилити нам із вами по чарчині рейнського за міцну дружбу?

— Хто б відмовився? — мовив Мач, шанобливо окидаючи поглядом показну Джонову постать. — Із мудрою людиною приємно мати справу. Я багато що чув про вас, хоробрий сер Нейлор, та й про славного Робіна Гуде не менше. Різні розповідають, але правда в тому, що розбійник він великодушний і завжди готовий допомогти злидареві. А те, що король оголосив його поза законом... Біда може постукати в двері до кожного...

— Дякую, ліснику! — Робін засміявся й поплескав чоловіка по плечу. — Я не забуду твоїх добрих слів! А чи не проведеш ти нас до Менсфілда, бо нині скрізь повнісінько вивідувачів та різних шпигунів? Не хотілося б мені з кимось із них зіткнутися: наразі в нас є справи значно важливіші.

— Гадаю, сер Робін, особливої небезпеки немає. Єдине, чого слід остерігатися в Менсфілді, — цікавості тамтешніх мешканців. Якщо вони рознюхають, що це ви, тут-таки юрбою помчать услід, аби лиш подивитися на славетного Робіна Гуда, на честь якого вже складають балади!..

У Менсфілд уся тепла компанія пробралась обхідними шляхами і невдовзі дружно розсілася за столом у корчмі на околиці. На столі відразу з'явилися глеки з добрим рейнським вином, яке розв'язує язики й від-

криває серця. А невдовзі дійшло до того, що лісник Мач, спокушений оповідками про вільне життя в зеленому Шервудському лісі, висловив бажання приєднатися до людей Робіна Гуда.

За добрим почастинком ніхто й не помітив, як до корчми ввійшов низькорослий, охайно вдягнений йомен і тихо всівся в куточку, попросивши кухоль елю. Поглянувши на гомінливу компанію, він затримав погляд на Вільямові Гемвелі, а потім хутко вихилив свій кухоль і пішов геть, так само не помічений ніким.

Не звернув на нього уваги й Вільям, цілком поглинений передчуванням зустрічі з коханою. Він неохоче пив і раз у раз квапив друзів. Нарешті, на його втіху, Робін і Джон розпрощалися з новими лісовими братчиками, і незабаром добрі коні несли всіх трьох до Барнсдейла, який хоч і стояв на йоркширських землях, а був усього за двадцять миль од Менсфілда.

Уже вечоріло, коли вони прибули на місце. У будинку Гемвелів за вечерею зібралася вся родина, окрім Мод і Меріон. Увійшовши в дім, Вільям спробував схватитися за широкою спиною двоюрідного брата.

— Сер, — вітаючи голову родини, почав Робін Гуд, — у мене для вас найприємніші новини.

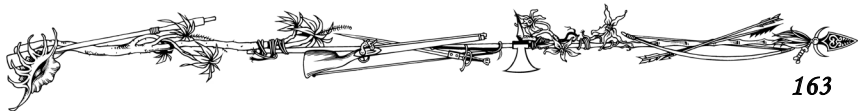
— Твій приїзд, Робіне, вже чимала втіха для старого, — мовив сер Гай.

— Мені вдалося дещо дізнатися про любу вашому серцю людину.

— Ти говориш про Вільяма? Мій син живий? — голос сера Гая затремтів. — Де він?

Бідолаха Вільям від хвилювання не міг вимовити ні звуку. І раптом одна з його сестер, судомно схлипнувши, підбігла до Джона Нейлора і витягла на світло з-за його могутньої спини незнайомця. Пильно вдивившись в обличчя чужинця, дівчина кинулася йому на груди:

— Це ж наш Вілл! Тату, я впізнала його...

Леді Гемвел, її сини і доньки враз обступили молодого хлопця, а сер Гай, що марно намагався себе стримати, розридався.

Вільямові брати вітали його дивовижне повернення давнім саксонським кличем, а Робін, скориставшись тим, що про нього на якийсь час усі забули, пішов до Мод.

Жінку він знайшов у її спальні. Тільки-но увійшов, як Мод одірвала очі від шитва і привітно вказала йому на крісло.

— Я була певна, — мовила вона, — що радісні вигуки, які лунають знизу, сповіщають про ваш приїзд, сер Робін. Але не спустилася: чомусь дедалі рідше мені хочеться розділяти з іншими їхні безтурботні веселощі.

— Настане і твоя черга, сестричко Мод.

— Я вже втомилася сподіватися. Мое серце таке самотнє, і йому замало тих добрих новин про мого небожа Елберта, його дружину та дітей, які ви, сер Робін, подеколи мені приносите.

— Та все ж я маю для тебе чудову новину, сестричко!

— Ви... — дівчина враз зашарілась і з надією поглянула на Робіна. — Це про нього? Тоді кажіть хутчіше!

— Що ти скажеш про заміжжя?

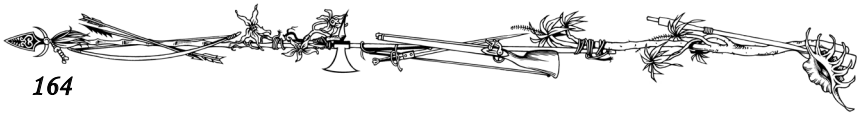
— Про заміжжя?! Що за дивне питання!

— Зовсім ні. Якби тобі запропонували одружитися з... Віллом Гемвелом?

Дівчина не встигла відповісти — двері відчинились, і на порозі постав Вільям власною персоною.

— О Мати Божа, дякую тобі! — впустивши шитво, вигукнула Мод, а тоді кинулася назустріч юнакові й упала в його обійми. Робінові не лишалося нічого іншого, як нечутно залишити кімнату.

— Нарешті я вдома, люба Мод, — схвильовано мовив Вільям, опускаючись перед нею на коліна. — Скажи, чи ти рада мені?

— Я... я щаслива!

— Тільки від тебе залежить, назавжди я повернувся чи лише на годину! Ти пам'ятаєш нашу прощальну розмову?

— Звісно!

— Отже, це правда? Ти кохаєш мене, Мод?

— Я чекала на тебе весь цей час.

— І ти станеш мені за дружину? Не кажи «так», промов краще: «Я хочу одружитися з моїм Вільямом».

— Я хочу одружитися з моїм Вільямом, — всміхнулася крізь сльози радості Мод.

— Завтра ж?!

— Але як так може бути? — вона не могла приховати свого подиву.

— Чом би й ні? Завтра батькові виповнюється сімдесят шість років, а матінка хоче відсвяткувати моє повернення. Тож нехай до цих подій додасться й наше весілля.

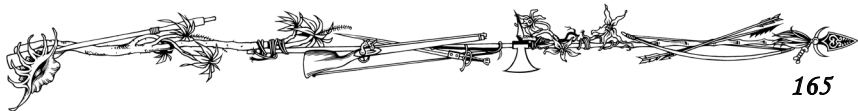
— А раптом сер Гай не дасть згоди на наш шлюб?

— Мій батько... — Вільям усміхнувся. — Мій батько любить тебе, як власну дочку. Погано ж ти його знаєш, коли досі сумніваєшся. Отже, ти згодна?

— Так, Вільяме. Так і ще раз так!

За кілька хвилин вони зійшли до зали, де перебувала вся дружна родина. Леді Гемвел і сер Гай благословили наречених, і всі сприйняли новину з надзвичайним піднесенням. Проте «завтра», як нерідко трапляється, коли чогось очікуєш із нетерпінням, настало ще дуже нескоро.

Зранку на широкий двір маєтку було завезено незліченну силу барилець із елем; оздоблені вінками з гостролиста, вони сумирно чекали, коли до них дійде черга. Усе провіщало, що буде чудове свято; в усіх кімнатах стояли букети квітів, музики вже налаштовували свої інструменти, незліченні гості стікалися до Барнсдейла.

Наближалася година, на яку було призначено вінчання Мод і Вільяма Гемвела; наречена в білосніжному сюрко¹ й напівпрозорому серпанку, гаптованому сріблом, нетерпляче очікувала нареченого. Проте Вільям запізнювався, і сер Гай відіслав хлопчика-служника на пошуки молодшого сина. Хлопчик оббіг усї покої, сад і господарські будівлі, але на його заклики ніхто не відгукнувся.

Тоді Робін і брати Гемвели посідали на коней і заходилися прочісувати околиці. Проте вони також не виявили жодних слідів Вільяма, а місцеві фермери не бачили й не чули нічого підозрілого. Пошуки тривали дотемна, і лише близько півночі вся родина зібралася навколо Мод, котра весь цей час не знаходила собі місця, у відчай заламуючи руки. Утішити нещасну наречену було нічим: Вільям зник так само несподівано, як і з'явився.

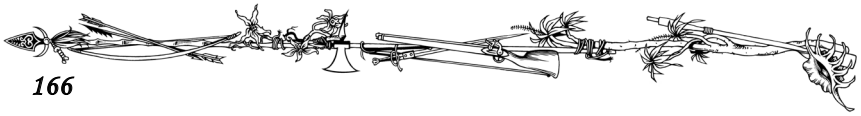
2

За кілька днів до таємничого зникнення Вільяма барон Фіц-Олвін привіз до Ноттінгемського замку свою красуню-доньку — леді Крістабель.

Отже, його світлість сидів у своїм покої, а навпроти нього розташувався потворний клишоногий дідуган у дорогому пелісоні², суціль оздобленому золотим гаптуванням. Гість здавався значно старшим за господаря, й обидва вони нагадували підстаркуватих мавп, що намагаються домовитися про щось важливе для них.

¹ *Сюрко* — середньовічний верхній одяг із глибокими проймами, широкою плечовою частиною без рукавів і розрізом, що скріплювався спеціальною брошкою. Жіноче сюрко часто шили завдовжки до колін, а носили з пасом.

² *Пелісон* — чоловічий та жіночий верхній одяг середини XII–XIII сторіч; шився з дорогих тканин (шовку, оксамиту тощо) і неодмінно підбивався дорогим хутром (вивірки, горностая).

— Ви занадто суворі до мене, бароне, — стиха мовив дідуган.

— Присягаюся Богом, це не так, — жваво заперечив Фіц-Олвін, — я турбуюся про щастя своєї доньки, сер Тристрам. Про вигоду тут не йдеться...

— І що ж ви пропонуєте? — спитав гість.

— Я назвав цифру... П'ять тисяч золотих у день весілля і стільки ж... скажімо, за кілька років. Не забувайте, сер, моя дочка молода і вродлива, а ви ці чесноти могли мати півстоліття тому.

— Не варто гніватися, сер. Вам відомі мої наміри. Але мені невтямки — задля чого я мушу передати половину свого статку саме вам?

— Я хочу, щоби моя дочка ввійшла до кола найбільш знатних дам Європи і за своїм становищем не поступалася самій королеві. О так, у мене честолюбні плани, а ви відмовляєтеся допомогти їх здійснити. Отже, моє рішення остаточне!

— Не можу збагнути... — гість прискалив око. — ...Як вплинуть на щастя вашої дочки гроші, які ви відбираєте в її майбутнього чоловіка? Усі доходи з маєтків я відпишу леді Крістабель, але основний капітал має залишатись у мене. Вам не варто хвилюватись — я забезпечу їй воістину королівське життя. Уже кілька років я домагаюся її руки, але...

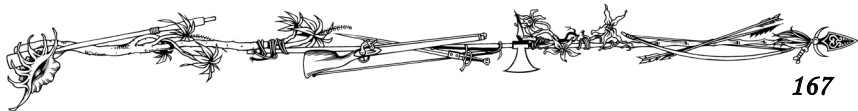
Тут увійшов слуга і доповів, що до замку прибув королівський гонець.

— Проведіть його сюди, — барон скося глянув на співрозмовника. — Сер Тристрам, ось моє останнє слово: коли до появи гінця — а він буде тут за дві хвилини — ви не приймете моїх умов, уважайте, що ми не дійшли згоди.

— А ви безжальні, Фіц-Олвіне!

— Так чи ні?

— Так, — пробуркотів старий. — Крістабель — сама досконалість...

— А досконалість у всі часи обходиться недешево, — суворо підсумував барон. — Сер Тристрам, відтепер можете вважати себе зарученим із моєю дочкою!

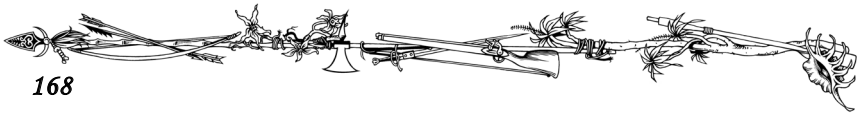
Наступної миті до кімнати ввійшов гонець. При дворі стало відомо, що сліди якогось сакса, підступного вбивці знатного командира загону королівських стрільців, ведуть до Ноттінгемшира. Тож король наказав баронові Фіц-Олвіну схопити лиходія, взяти на тортури, а потім повісити.

Уже за три дні після мерзенної угоди, за якою батько леді Крістабель продавав її серові Тристраму, людину, котра перебувала в розшуку, схопили й ув'язнили в одній із веж Ноттінгемського замку...

Протягом усього цього часу Робін не припиняв пошуків Вільяма, але невдовзі переконався в їхній марності. Якось він повертався верхи до своєї лісової схованки, сподіваючись, що лісовики, котрі постійно стежили за дорогою, яка вела з Менсфілда до Ноттінгема, бодай щось помітили. За дві милі від Менсфілда його наздогнав лісників син, який щодуху мчав у бік Барнсдейла.

Побачивши Робіна, він радісно скрикнув і зупинив коня на повному ході.

— Яка удача, сер Робін, що я тебе зустрів! У мене є дещо про того рудого хлопця, котрого ти всюди шукаєш. Я бачив його вчора ввечері... Стривай, не переривай мене... Я саме йшов до батьківської хати, аж раптом помітив біля придорожньої корчми кілька припнутих коней. На одному з них сидів приторочений до сідла чоловік із міцно зв'язаними за спиною руками. Це й був твій друг. Вартові пішли вихилити по кухлю вина, тож ми змогли перемовитися з полоненим. Я обіцяв, що повідомлю серові Гаю таке: його сина Вільяма за наказом барона Фіц-Олвіна захопили в полон і везуть до Ноттінгемського замку...

— Дякую тобі, брате, — мовив Робін. — Та чи не виконаєш ти ще одне доручення?

— Матиму за честь, сер ватажок! — жартівливо вигукнув Мач.

— Їдь до міста. На околиці знайдеш старовинний будиночок, там живе один гарний хлопець на ім'я Елберт Ліндсей. Перекажи таке: як стемніє, я чекатиму його на розстані трьох доріг. Мені самому в жодному разі не варто показуватися в Ноттінгемі.

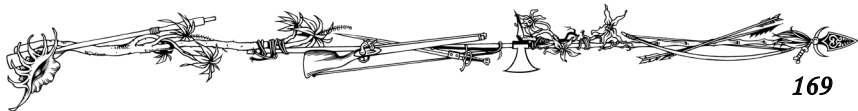
Вершники роз'їхались, і Робін вирушив до Головного дуба — місця збору лісових братчиків. Там він повідомив Маленькому Джонові про те, що розповів йому лісник, звелів зібрати загін і привести його на найближче до Ноттінгемського замку узлісся. Там Джон зі своїми людьми мав сховатися, приготуватися до бою і очікувати умовного знаку.

Віддавши ці розпорядження, Робін діждався сутінків, а потім щодуху помчав до розстані доріг. Уже майже стемніло, коли він заховав коня в гущавині, а сам ліг на траві під ясенем і почав обмірковувати спосіб, яким можна виврати Вільяма з лабетів барона. При цьому Робін не спускав з очей усі три стежки, які тут сходились, і невдовзі на тій, що вела до Ноттінгема, з'явився вершник на чудовому скакуні, з огляду на дорогий примітний одяг — норман.

«Оце так щастить! — подумав Робін. — Не багато ж, вочевидь, лою в його голові, коли поперся проти ночі Шервудським лісом. Не гріх би стягти з цього жевжика вартість тих луків і стріл, що завтра будуть зламані в Ноттінгемі!»

Хутко схопившись на ноги, він заступив вершникові дорогу, вітально здійняв руку до капелюха і глузливо мовив:

— Добрий вечір! Уже темніє, не бачу вашого обличчя, але ви, сер, так благоліпно сяєте, що вас ненароком можна сплутати з сонячним променем...

Незнайомец засміявся і спитав:

— Ви часом не з людей Робіна Гуда?

— Не судіть із зовнішнього вигляду, сер...

— А мені все-таки здається, що я розмовляю з одним із лісовиків, — перервав його вершник.

Проте Робін, схопивши скакуна за вуздечку, вів далі:

— Ви не помилилися, я справді з них. І вам, вочевидь, відомо, що з норманами ми знайомимося не зовсім безкорисливо.

— Вам можна закинути упередженість, сер розбійник. Ви помиляєтесь: я не норман, а сакс, хоча в моїх жилах, може, й тече кілька краплин ненависної вам крові... — Подорожній щиро веселився, і це дещо збентежило Робіна. — Я, звісно, багато чув про вигідний спосіб знайомства лісових братів із норманами, але знаєте що? Годі нам із вами ламати цю комедію. Я з першого погляду впізнав вас, Робіне. А ви? Невже я так змінився, мій друже, чи ви просто не бажаєте знати брата леді Меріон?

— Свята Діво! — вигукнув Робін. — Сер Аллан!.. Дозвольте потиснути вашу шляхетну руку! Уявляю, як зрадіє Меріон.

— Чи здорова моя сестричка? — з ніжністю спитав лицар.

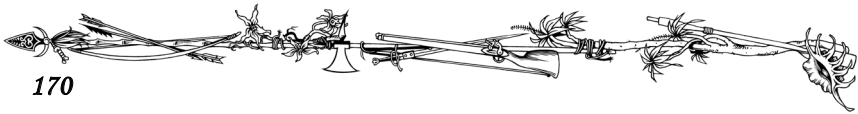
— Ваша сестра, сер, стала справжньою красунею.

— Вона заміжня?

— Меріон сама розповість вам про все, — зніяковів Робін. — Зійдіть із коня, сер Аллан, сховаємося під деревом, я чекаю тут на одну людину... Чи пам'ятаєте ви молодшого сина сера Гая?

— Звісно! Рудоволосий здоровань Вільям...

— Занадто довго розповідати про його нещастя, але суть у тому, що Вільям зник за півгодини до того, як священник мав повінчати його з Мод Ліндсей. Ви, гадаю, не забули й цю дівчину...

— Це донька брамника Ноттінгемського замку, пустунка Мод?

— Так, — зітхнув Робін. — Після його зникнення ми обшукали будинок і всі околиці на багато миль навкруги, і лише сьогодні з'ясувалося, що Вільяма викрали за наказом барона Фіц-Олвіна і тримають у замку. Ми повинні зробити все можливе задля його звільнення, і то якнайшвидше, бо старому баронові може все що завгодно шибнути в голову.

— Не поспішайте, любий Робіне. Завтра я зустрінуся з бароном і скористаюся своїм впливом — а його в мене тепер більше ніж достатньо, щоби визволити вашого друга.

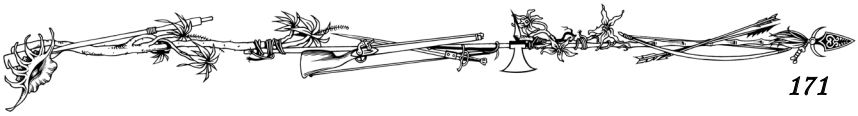
— Це неможливо, сер. У нас не лишилося часу, щоби зволікати. Утім, поки триває очікування, розкажіть трохи про те, як складалася ваша доля.

— Я повернувся на батьківщину назавжди, — всміхнувся лицар. — І вже ніхто не зможе цьому зашкодити. Коли я вступив на службу до французького короля, сталося так, що мені вдалося зробити йому важливу послугу, і його величність на знак удячності залагодив наші родинні справи в Англії. На його прохання Генріх II повернув мені родові володіння. Тепер я заможний і можу сподіватися отримати руку леді Крістабель, запропонувавши їй батькові стільки, скільки він вимагатиме. Свого часу в Нормандії ми уклали з бароном письмову угоду про це, засвідчивши її в суді.

— Любий друже, — похмуро промовив Робін, — не довіряйте баронові. Він вас не любить і за першої ліпшої нагоди відступиться від свого слова.

— Якщо він зважиться на таке, присягаюся, я без зволікань зажену старого на той світ!

— А я охоче вам у цьому допоможу, — посміхнувся Робін. — Сер, а як ви дізналися, що ми ховаємося в Шервудському лісі?

— Мені про все розповіли в Ноттінґемі. Повідали й про те, що Крістабель нещодавно повернулась, і про ваші звитяги, і про нещастя родини Гемвелів...

Слова лицаря перервав тихий свист. Невдовзі на дорозі з'явився Елберт.

— Що нового, Еле? — спитав Робін.

— Та майже нічого й говорити, сер, — відповів Елберт. — Відомо тільки, що в замок доставили полоненого, якого розшукують згідно з королівським наказом. Пізніше лісник Мач повідомив мені, що цей бідака — наш Вільям. І якщо ви хочете врятувати його, діяти треба негайно, бо ченця-пілігрима, котрий зупинився в Ноттінґемі, сьогодні запрошено до замку, щоби сповідати і причастити в'язня.

— Боже правий! — вигукнув Робін. — Вільямові загрожує страта! І більше ти нічого не знаєш?

— Стратити його збираються до весільних урочистостей... Адже леді Крістабель одружується.

— Що ти сказав? — приголомшено мовив лицар.

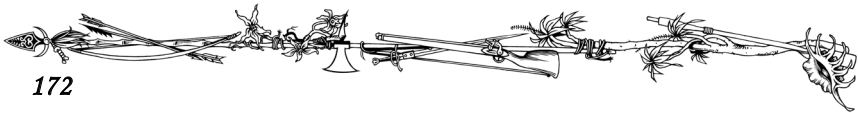
— Так, сер, — відповів Елберт, удивляючись в обличчя Аллана К्लера. — Бодай я провалився на цьому місці, якщо це не ви, сер Аллан?! Боюся, що так воно і є: леді виходить заміж за найбагатшого нормана в усій старій Англії.

— Добрі новини! І як же звуть цього щасливця?

— Сер Тристрам Голдсборо. Барон так управно торгувався, що йому вдалося вирвати з дзьоба цього багатія цілий статок в обмін на дочку...

— Леді Крістабель стане дружиною цього німечного старця?! — обурився сер Аллан. — Ні, я все-таки сплю цей проклятий замок!!!

— Ура! — закричав Елберт, підкидаючи в повітря капелюха. — Ото вже погуляємо... Ласкаво просимо до Англії, сер! Присягаюся, ваш приїзд нарешті осушить сльози нашої молодой пані, і на її гарненькому

личку знову розквітне усмішка. Проте краще б нам не гаяти часу!

Не минуло й години, як усі троє вже стояли біля му-рив замку. Несподівано почувся скрегіт ланцюгів, міст опустився, і з брами вийшов старий в одязі пілігрима.

— А ось і чернець-сповідник, — мовив Елберт, — варто було би його розпитати докладніше.

— Хай буде з вами Святий Дух, отче! — мовив Робін, шанобливо вклоняючись старому.

— Нехай буде з вами супокій, добрі люди! — відпо-вів пілігрим. Обличчя його здавалося втомленим і за-смученим.

З розмови з ченцем з'ясувалося, що Вільяма мають стратити вдосвіта на головному майдані Ноттінгема. Нещасний в'язень сповідався й здобув відпущення гріхів. У темниці його тримають окремо і пильно охо-роняють.

— Допоможи нам, Боже! — прошепотів Робін і звер-нувся до ченця: — Святий отче, чи не зробите ви дру-зям цього чоловіка, про невинність якого вам тепер відомо, одну послугу?

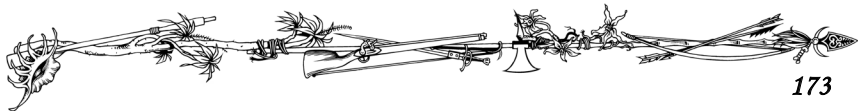
— Чого ти хочеш, сину мій?

— Поверніться в замок і добийтеся дозволу його світлості супроводжувати полоненого до останнього подиху.

— Мені вже це дозволено: завтра я буду поряд із ним.

Робін Гуд прошепотів кілька слів на вухо старому, поцілував його руку, і пілігрим, бурмочучи молитву, пішов собі. Одразу ж було вирішено, що лицар ви-рушить у замок і спробує зустрітися з його волода-рем, а всі інші тим часом готуватимуться до завтраш-нього ранку.

Напевно, навіть раптово воскреслий мрець не ви-кликав би в барона Фіц-Олвіна такого жаху, який він відчув, побачивши в своїх покоях сера Аллана Клера.

— От кого вже я не очікував побачити... — прошамкотів барон, насилу опанувавши себе і плутаючись язиком.

— Можливо, сер, але я тут. Якщо пам'ятаєте, ми з вами, цілком добровільно, взяли на себе певні зобов'язання, отже, тепер я маю право вимагати...

— Ви хочете сказати, що виконали всі умови договору? — похмуро спитав барон.

— Авжеж. Їх було три: я мусив повернути свої володіння, мати в розпорядженні сотню тисяч золотих і за п'ять років прибути до вас просити руки вашої дочки. Усе виконано.

— Бачите, сер...

— Досить! — голос лицаря гримів. — Не примушуйте мене вдаватися до крайнощів. Мені відома ваша таємниця. Ще одна ваша відмова чи спроба прикритися брехнею — і я надам нашому королю Генріхові докази того, як ви колись зрадили Англію!

— Сер, ви ображаєте мене в моєму ж домі! — зморшкуювате обличчя Фіц-Олвіна посіріло.

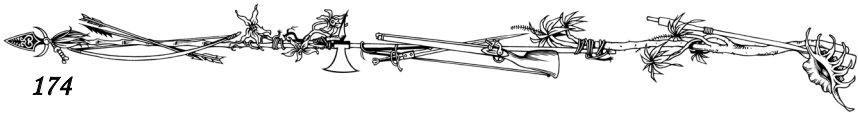
— Я кажу тільки правду і нічого, крім неї.

Власник замку рвучко підскочив із крісла, пройшовся з кутка в куток, а коли обернувся до гостя, вже знову здавався спокійним.

— Сер лицар, — миролюбно мовив він. — Мені залишається тільки одне — виконати свою обіцянку. Визнаю, це нелегко, але я більше не бачу перешкод для вашого шлюбу з моєю дочкою. Проте зараз уже пізній вечір, леді Крістabelle відпочиває. Чекаю на вас завтра, прощайте. А зараз прошу залишити мене.

— І ви прощайте, сер Фіц-Олвін. Але пам'ятайте — йдеться про вашу честь!

Щойно сер Аллан вийшов із покою барона і попрямував до місця, яке йому вказав Робін Гуд, Фіц-Олвін, задихаючись од люті, наказав, щоби слуга покликав

до нього охоронця на ім'я Чорний Пітер. Коли той з'явився, володар замку спитав:

— Пітере, чи маєш ти під рукою двох-трьох хоробрих і небалакучих хлопців, готових виконати будь-який наказ?

— Аякже, — вишкірився той. — Чого бажатиме ваша милість?

— Нещодавно замок залишив лицар у багатій котті, гаптованій золотом, і короткому плащі. Наздоженіть його і зробіть так, щоби він більше не плутався в мене під ногами. Усе ясно?

— Ще б пак, мілорде!..

Незабаром головоріз у супроводі двох поплічників непомітно вийшов із замку. Знаючи, в який бік попрямував сер Аллан, вони назирці рушили за ним.

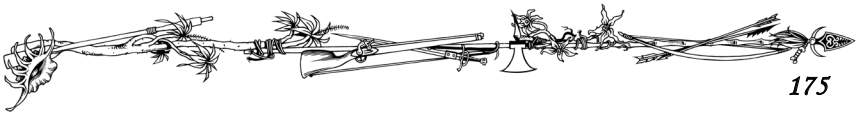
Із неспокійним серцем лицар проминув у напівтемряві квартал майстрових, наблизився до узлісся Шервудського лісу, спинився, пошукав поглядом провідника, який мав би чекати на нього, та, не знайшовши нікого, почав уважно оглядати околиці. Усі думки сера Аллана роїлися навколо одного: як йому вирвати Крістабель із рук її батька, жодному слову якого він не вірив.

Переслідувачі, що скрадалися за ним, безшумно сховалися в заростях, а потім, вирішивши, що зручна хвилина настала, вихопили мечі й кинулися.

— Прощайся з життям, дурнуватий красунчику! — почув сер Аллан, і тієї ж миті важкий удар руків'ям меча в скроню оглушив його і звалив на землю.

— Готово! — скрикнув Чорний Пітер, звертаючись до спільників. — Повертайтеся до замку. Я сам докінчу цього хлопця і вирию йому могилу. Дайте мені лопату і йдіть геть!

Лишившись на самоті, Пітер зрізав гаманець із паса лицаря, а потім заходився рити яму. Він уже майже наполовину завершив свою страшну справу, аж раптом

хтось так уперічив його палицею по зашийку, що він упав ниць. Коли ж опритомнів і спробував підвести голову, то побачив над собою рум'яне обличчя дужого ченця в обшарпаній бенедиктинській рясі.

— Ти, шолудивий собако! Як смів ти здійняти руку на шляхетного лицаря? — чернець знову замахнувся своїм дубцем, але Чорний Пітер миттю зіпнувся на ноги і вихопив меча. Та попри всю свою спритність, охоронець зміг лише злегка поранити руку бенедиктинцеві, зате чернець обрушив на нього таку кількість ударів, що незабаром він звалився мертвим у вириту ним же яму.

— Негідник! — відсапувався чернець, намагаючись угамувати кров, що цебеніла з рани. — Ти вирішив, що кожний норманський собака безкарно може вкусити брата Тука? Еге?.. А наш лицар... — він схилився над сером Алланом. — ...дякувати Богові, живий! Вчасно ж я приспів!

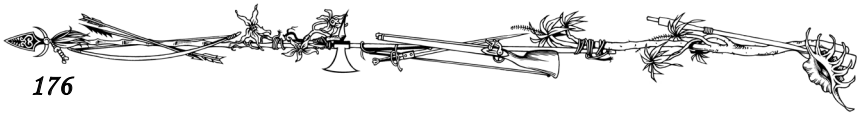
Завдавши пораненого на могутнє плече, брат Тук попрямував до схованки лісовиків, де його з нетерпінням очікував Робін Гуд...

Із першими променями ранішнього сонця, що позолотили верхівки веж Ноттінгемського замку, Вільяма Гемвела в оточенні безлічі охоронців вивели з тісного кам'яного мішка, в якому він пробув ніч.

На ринковому майдані вже зібрався мовчазний натовп містян. Наблизившись до підніжжя шибениці, Вільям зблід як полотно: нащадок знатного саксонського роду не припускав, що йому судилася така ганебна смерть.

Кат, не гаючи часу, відразу поклав руку на плече засудженого, і Вільям у відчаї роззирнувся. Натовп похмуро мовчав, навкруги не було жодного знайомого обличчя. Тоді Вільям гордо підвів голову і відвернувся.

— Стривайте! — несподівано пролунав старечий голос. — Я зобов'язаний дати грішникові останнє напут-

тя і помолитися разом із ним. Нехай кат і варта не заважають мені виконати свій обов'язок.

— Швидше, отче, — розпорядився барон Фіц-Олвін, подаючи варті знак одійти від засудженого. — Нічого тягти сірка за хвіст!

Біля підніжжя ешафота залишилися тільки Вільям та згорблений чернець-пілігрим, чие обличчя було приховане чорним каптуром. В'язень став на коліна перед старим і здригнувся, почувши вимовлені пошепки слова:

— Спокійно, Вілле! Щойно я переріжу мотузки, дій за мою команду...

Скінчивши молитву, чернець злегка обійняв Вільяма, ніби благословляючи його в останню путь, а вже наступної миті обидва вони стояли спинами один до одного. У руках молодого Гемвела виблискував короткий меч. На Робіні Гуді замість ряси був зелений каптан, а в руках він стискав лук. Тятива була напнута, аж бриніла, а вістря стріли впритул дивилося в обличчя баронові Фіц-Олвіну.

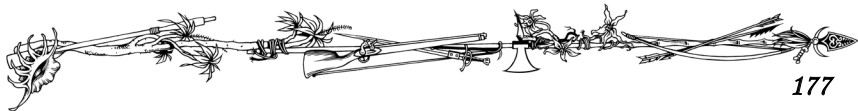
Натовп глухо охнув.

— Сер, ви негідник! — дзвінко вигукнув Робін Гуд. — Вільям Гемвел — моя людина, яку ви підло викрали...

— П'ятсот золотих тому, хто схопить розбійників! — захрипів володар замку. — До зброї, нормани!

Заклик Фіц-Олвіна не було почуто: він потонував у звуках мисливського ріжка. Ринковий майдан ураз оточили озброєні лісовики. Барон зрозумів марність опору — схопився, квапливо видерся на коня і, лаючи на всі заставки своїх ворогів, помчав до замку. За ним потяглися його почет і охорона.

Невдовзі загін лісових братчиків на чолі з Робіном Гудом разом із урятованим Вільямом входив під листяне склепіння прадавнього лісу.

3

Переконавшись, що Робін не має наміру брати замок в облогу, знесилений від пережитого Фіц-Олвін почовгав у свої покої. Голову обсіли похмурі думки. Викликавши слугу, барон запитав:

— Чорний Пітер тут?

— Ні, ваша милосте... Учора він залишив замок із двома посіпаками, і ті невдовзі вернулися без нього.

— Обох до мене!

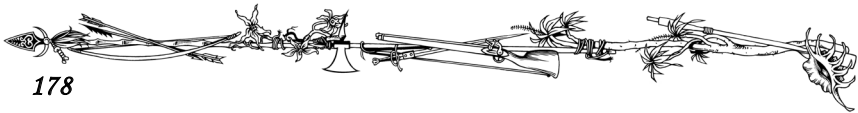
З допиту спільників з'ясувалося головне: лицаря вдалося наздогнати й оглушити, а тоді Пітер залишився на місці, аби добити жертву й поховати тіло.

— Отже, він мертвий! — тріумфально пробурмотів Фіц-Олвін. — Сер Тристрам в замку... Незабаром весілля. Одне погано: цей упертюх наречений обрав для пишного вінчання Лінтонське абатство, а скриню з золотом тримає при собі, відбуваючись обіцянками передати викуп одразу по завершенні врочистостей. І хоч абатство всього за милю від Ноттінгема, після зухвалого нападу розбійників ні в чому не можна бути певним... Чорт забирай, було би значно безпечніше повінчати їх у замку, але цей старий цап занадто вже покладається на свою охорону з данців-найманців. Потрібно тримати кожен крок у найсуворішій таємниці!

З цими думками барон поквапився до дочки...

А в домі сера Гая Гемвела панував смуток: черговий удар долі виявився надто несподіваним для дружної родини. Про долю молодшого сина нічого не було відомо доти, доки наступного дня після подій у Ноттінге-мі біля воріт садиби не залунали веселі звуки мисливського ріжка.

— Це Робін! — вигукнула Меріон. — І сподіваюся, з доброю звісткою! — вона кинулася до вікна: — Так,

це Робін, Маленький Джон і... і з ними ще двоє вершників...

Мод побігла до дверей, аж раптом спинилася, здригаючись і ковтаючи сльози; Меріон обійняла її за плечі — і тієї ж миті до покою влетів Вільям.

— Мод! Люба моя Мод! — гукнув він.

Не знаходячи слів, його наречена лише повторювала:

— Вілле... Коханий!..

А слідом за Вільямом на порозі з'явилася мужня постать сера Аллана Клера.

Тепер і для Меріон настав час подякувати Долі й Небу, які повернули їй брата.

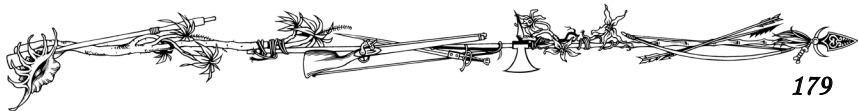
За тиждень після візиту сера Аллана Клера до барона Фіц-Олвіна леді Крістабель самотньо сиділа в своїх покоях. Понурені плечі були оповиті складками білого сюрко із сирійського атласу, а мереживний серпанок, що прикривав біляві кучері, залишав у тіні бліде, як стіна, обличчя.

— Мій лицар забув мене! — шепотіла Крістабель. — Мати Божа, зглянься на мене, я не маю сил, а серце моє крається... Навіщо були всі ці страждання, нескінченне очікування, нужденне життя в монастирі! Через нього я змирилася з байдужістю й жорстокістю свого батька...

Пролунав стукіт, двері трохи відхилились, і в отворі виникла мавпяча мармиза на помадженого й виряженого сера Тристрама.

— Любонько, — промовив старий із люб'язною гримасою, — нам час вирушати. Невдовзі ми станемо найщасливішим подружжям у всій Англії.

— Сер, — опустила очі додолу Крістабель, — мені несила ступити й кроку... Благаю, вислухайте мене і, коли у вашім серці є хоч іскра жалю, звільніть мене від цієї неприємної, жахливої церемонії! До кінця своїх днів я молитимуся за вас!

— Чому жажливої? Голубонько моя, це лише хвилювання... — сер Тристрам подріботів до своєї нареченої. — Усе готово, і від'їзд не можна відкласти ні на хвилину!

— Вислухайте мене, сер, бо потім буде запізно, — леді Крістабель випросталася. — Мій батько заводить вас в оману, а я хочу, щоби ви знали правду. Я ніколи не покохаю вас. Мое серце навіки належить одному шляхетному лицареві!

— Зі мною ви його миттю забудете, — стрепенувся старий. — У вашому віці багатьом здається, що існує вічне кохання. Запевняю вас, час хутко зітре риси того, кого немає з вами поруч, а я залишуся вашим вічним слугою...

— Змилуйтеся, сер Тристрам! — леді Крістабель здригнулася, коли старий обсипав її руку поцілунками, і приречено подумала: «Краще вже смерть...»

У Лінтонському абатстві тривали останні приготування до вінчання. Єпископ¹ Херефордський, котрий мав повинчати подружжя, стояв на чолі вбраних в альби² кліриків³ на порозі храму. Усі чекали на весільний кортеж. Незадовго до прибуття сера Тристрама й леді Крістабель до єпископа підійшов худорлявий чоловік, загорнений у довгополий плащ і з невеликою арфою в руці.

— Ваше преосвященство, — почав, шанобливо схилившись, незнайомець, — це ви вінчатимете майбутнє подружжя?

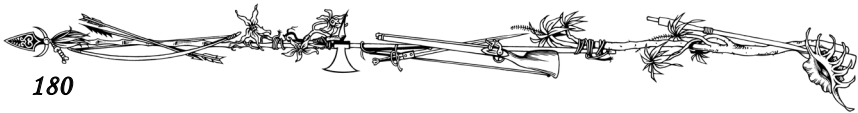
— Так, сину мій, а чому ти запитуєш?

— Перед вами найкращий арфіст Англії та Франції. Почувши про весілля сера Тристрама і єдиної дочки

¹ *Єпископ* — вищий духовний чин у більшості християнських церков.

² *Альба* — літургійний одяг священика: довга біла лляна туніка з вузькими рукавами.

³ *Клірик* — служитель релігійного культу.

барона Фіц-Олвіна, я вирішив запропонувати свої послуги.

— Якщо ти так красно гратимеш, як говориш про це, тоді ласкаво просимо. Ніжні звуки арфи — втіха для Господа, — великодушно проказав єпископ.

Коли ж весільний кортеж прибув і запрошені почали заповнювати храм, леді Крістabelle, ледь притомна, звернулася до барона Фіц-Олвіна:

— Тату! Пожалуйте мене! Це заміжжя обернеться смертю для вашої дочки...

— Казна-що верзеш! — прошипів барон, хапаючи Крістabelle за руку, щоби завести її до церкви. — Я забезпечив вам щастя!..

Несподівано пролунав гучний голос:

— Спиніться!

Фіц-Олвін гнівно обернувся — відштовхнувши нареченого, до його дочки прямував незнайомиць у плащі.

— Агов, волоцюго! — вигукнув єпископ, упізнавши недавнього арфіста. — Хто дозволив тобі, жалюгідному музиці, наблизитися до шляхетної пані?

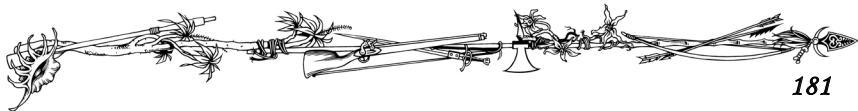
— Мабуть, воля Господня, — відповів той зухвало. — Ви, Ваше преосвященство, готуетесь вчинити тут священне таїнство. А я стверджую, що пошлюбити невинну дівчину з немічним стариганом — це як укласти угоду з самим дияволом!

Пожбуривши геть арфу і зірвавши з плечей плаща, незнайомиць підніс до вуст мисливського ріжка.

— Та це ж Робін Гуд, Алланів друг! — мимоволі вигукнула леді Крістabelle, стежачи за тим, як найманців сера Тристрама щільним колом обступають вірні лісові братчики.

А потім до її ніг припав лицар, у якому вона впізнала Аллана Клера.

— Урятована! — тільки й змогла прошепотіти Крістabelle.

Барон із жахом дивився на воскреслого мерця.

Робін шанобливо промовив, звертаючись до єпископа:

— Перед вами, Ваше преосвященство, дві істоти, створені одна для одної, і лише ненаситна жадібність барона Фіц-Олвіна стала на заваді їхньому щастю. Сер Аллан Клер багатий і вельможний, він кохає леді Крістабель, і я покірливо прошу вас освятити їхній союз!

— Я проти цього шлюбу! — зарепетував барон, марно пручаючись у дужих руках Маленького Джона.

— Ваше преосвященство, — повторив Робін, — чи готові ви розпочати обряд таїнства?

— Я не можу проводити вінчання, допоки батько нареченої не дасть на те своєї згоди... — пробурмотів єпископ Херфордський.

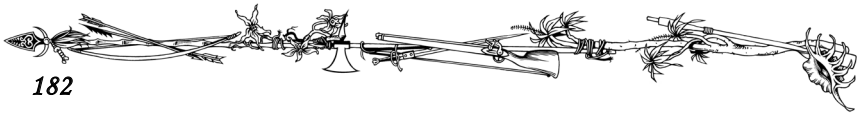
— Я передбачив і це, — всміхнувся Робін Гуд. — З нами прибула духовна особа, яка візьме на себе цей обов'язок. Святий отче, — звернувся він до старого пілігрима, що досі тримався осторонь, — прошу вас зайняти місце біля олтаря!

— Хто віддає цю дівчину за дружину цьому чоловікові? — Старий священик простягнув тремтячі руки над головою Крістабель, що стояла навколішки поряд зі своїм лицарем.

— Тисячу разів ні! Я протестую...

— Оскільки барон Фіц-Олвін порушив дану ним обітницю, його місце доведеться зайняти мені, — пролунав веселий голос. — Я, Робін Гуд, віддаю за дружину доблесному лицареві Аллану Клеру леді Крістабель Фіц-Олвін...

Таїнство здійснилось, але старий священик і не думав полишати підвищення перед олтарем. У церкві з'явилася численна родина Гемвелів, і Робін Гуд, поквапившись назустріч Меріон, одразу ж підвів її до олтаря, а вслід за ними стали навколішки Вільям і Мод.

Священик благословив усі три пари наречених і звернувся до Господа, просячи простерти над ними милосердну правицю.

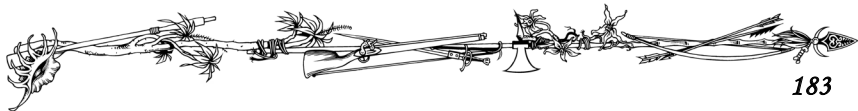
За кілька хвилин абатство спорожніло. Лісовики ще довго сповнювали околиці веселим гомоном та вигуками «Ура!..» А втім, за весільною метушнею вони не забули прихопити з собою прекрасних коней, на яких прибули барон, невдатний наречений та їхній почет...

Тим часом кортеж в оточенні ватаги лісовиків посувався в глиб старого лісу й незабаром досяг галявини поблизу підземної схованки. Тут між прадавніми дубами, крислатими в'язами і стрункими соснами були підвішені гірлянди з лісових квітів та листя, а посеред галявини накрито величезний весільний стіл.

Нижне обличчя леді Крістабель сяяло. Вона сиділа поруч зі своїм лицарем на пагорбі, застеленому сукном і завітчаному, і здавалася королевою, що мала зійти на престол. Меріон, не випускаючи руки Робіна, походжала серед гостей-бенкетників. Мод була цілком щаслива, а Вільям не міг намилуватися нею.

— Я залишуся з тобою в лісі, — шепнула Меріон коханому, — до того дня, коли король помилує тебе, ділитиму з тобою все, що випаде на нашу долю...

Вона дотримала свого слова і, хоча Робін спершу не погоджувався, зажила в Шервудському лісі. Навіть Аллан Клер не зумів умовити сестру оселитися в своєму розкішному будинку в околицях Менсфілда. Невдовзі після одруження лицар звернувся до короля Генріха з пропозицією, аби той викупив у нього маєтки в Гантінгдонширі за дві третини їхньої вартості за умови, що вінченосна особа своїм особливим указом підтвердить його шлюб із леді Крістабель Фіц-Олвін. Невдовзі такий указ з'явився, адже Генріх II ніколи не проминав нагоди розширити свої володіння. Коли ж єпископ

Херефордський та барон Фіц-Олвін прибули зі скаргою до двору, все вже було вирішено.

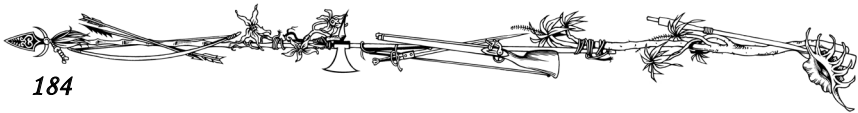
Поки ці знатні персони шукали змоги покінчити з невисним Робіном Гудом, невелика колонія лісових мешканців розкошувала весело й безтурботно під покровом Шервудського лісу. Люди Робіна Гуда мали добру репутацію, а сам він уславився як людина шляхетна і справедлива. Заможні норманські барони й церковники були обкладені даниною, а йомени й орендарі, потрапивши у скруту, завжди могли звернутися до Робіна по допомогу. Не раз і не двічі намагалися нормани викурити лісових братчиків із їхньої схованки, але зрештою мусили змиритися з небезпечним сусідством...

Так проминув рік, сповнений подій, переважно щасливих. Сер Аллан Долинний — так у тутешніх місцях прозвали лицаря і власника маєтку в долині — став батьком чарівної блакитноокої дівчинки, а в родині Робіна Гуда й Вільяма Гемвела з'явилися на світ міценькі хлоп'ята. Одужавши після пологів, Меріон одразу попросила чоловіка навчити її вправлятися з луком так само майстерно, як умів він, і невдовзі приловчилася так добре стріляти, що разом із Робіном зазнала слави одного з найкращих лучників Англії.

4

Одного прохолодного осіннього ранку Робін Гуд, Вільям і Маленький Джон розташувалися під Головним дубом — старезним велетнем, що його лісові братчики величали «деревом зустрічей». Тут, коли треба, за сигналом миттю збирався весь загін. Несподівано з прогалини долинув тупіт копит.

— Тихіше, друзі... — Робін багатозначно посміхнувся. — Чи не посилає нам Бог співтрапезника? Погляньте-но, хто це там їде...

Маленький Джон і Вільям продерлися між кущами до дороги.

— У хлопця вельми жалюгідний вигляд, — зауважив Вільям. — Готовий закластися, що гаманець не надто відтягує йому кишеню.

— Схоже на те, — пробурмотів Маленький Джон. — Щоправда, зовнішність часом буває оманлива.

Хоч одяг і свідчив про належність вершника до шляхетного стану, з першого погляду чоловік викликав співчуття. Вітер продував наскрізь його подертий плащ, смуток і задума поклали свій знак на його обличчя, сховане під каптуром.

— Вітаємо вас, сер чужоземець! — виступивши на стежку, Джон притримав коня подорожнього за вуздечку. — Ласкаво просимо до Шервудського лісу, на вас тут із нетерпінням чекають.

— Ви, мабуть, помилилися, — відповів лицар. — Не той я гість, якого хто-небудь може очікувати...

— Сер, — усміхнувся Вільям, що саме нагодився, — нам велено запросити вас пообідати з господарем цього лісу.

— Хто ж виявив таку честь бідному подорожньому?

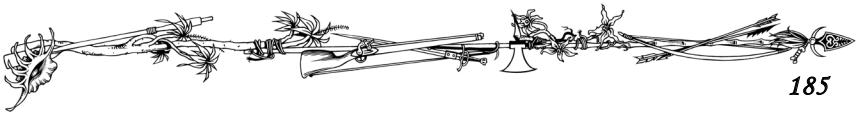
— Робін Гуд.

— Славетний розбійник? — щиро здивувався лицар. — Кажуть, він справедлива і чесна людина. Що ж, радо приймаю запрошення.

Узявши коня за повід, Маленький Джон повів його до галявини, де на них нетерпляче чекали, а Вільям, пхикаючи в кулак, замикав ходу.

Побачивши незнайомця, Робін Гуд шанобливо привітався і з цікавістю оглянув його з голови до ніг — надто вже разючою була невідповідність жалюгідного вбрання лицаря і його шляхетного обличчя.

Потім усі четверо подалися до стоянки лісового загону, де вже було готове щедре частування. Там ніщо

не завадило гостеві віддати належне стравам, винам і жвавій розмові з отаманом розбійників.

Та все ж Робінові здавалося, що за показною бідністю лицаря щось криється. З усіх людських вад найбільш огидними йому були хитрість і лукавство; і хоча подорожній викликав у нього симпатію своєю стриманістю, Робін усе ж вирішив, що гостеві, згідно зі звичаєм, доведеться розплатитися за гостинність.

Застілля наближалося до кінця, коли лицар промовив:

— Дозвольте, сер Робін, сердечно подякувати вам за дружній прийом. Коли вам випаде нагода побувати в околиці абатства Сент-Мері, пам'ятайте: в Рівнинному замку ви зможете...

— Сер лицар, — перервав незнайомця Робін Гуд, — я не роблю візитів у відповідь тим, кого приймаю у себе в лісі. Кожен, хто потребує їжі й питва, завжди знайде місце за моїм столом, але до тих, хто може сплатити за мою гостинність, я не такий великодушний. Тому вам, як людині шляхетного походження, варто було би поділитися своїм статком із лісовиками.

— Досить цікавий спосіб стягувати податки, — розсміявся лицар. — Просто, люб'язно і... переконливо!

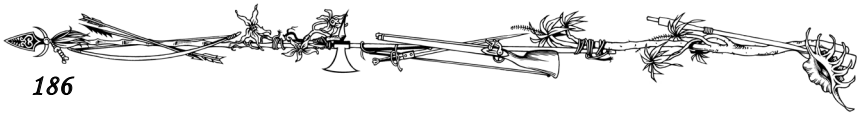
— Сер, — спохмурнів Робін, — будьте ласкаві заплатити як належить.

— Ну, якщо ви вважаєте ваш ліс заїжджим двором, то й заплатити належить відповідно, чи не так? — лицар замислено поглянув на співрозмовника. — Боюся, я вас розчарую: увесь мій статок — десять золотих.

— Дозвольте мені взяти під сумнів ваші слова, сер!

— Що ж, нехай ваші друзі обшукають мій одяг.

— У цьому немає потреби! — спалахнув Робін Гуд. — Не в моїх правилах копирсатися в чужих кишенях. З вами трапилося лихо? Чи ваша вбогість — наслідок марнотратства?

— Аби ви зрозуміли все, що зі мною сталося, мені доведеться почати з однієї історії... Мое ім'я — Річард Рівнинний, наш рід бере свій початок від короля Етельреда...

— Отже, ви сакс? — перервав його Робін.

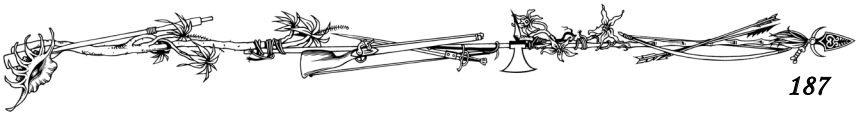
— Так, і це стало причиною багатьох нещасть. Замок мій розташований у великій низині приблизно за дві милі від абатства Сент-Мері. Замолоду я одружився з дівчиною, яку кохав ще з дитинства, і Господь подарував нам сина Герберта. Сім'я наша підтримувала добросусідські стосунки з абатством. Одного разу послушник¹, до якого я відчував щиру приязнь, прийшов до мене. «Сер Річард, — мовив він, — я готуюся прийняти обітницю і назавжди зректися світу. Дружина моя померла, а наша дочка осиротіла. Сам я невдовзі не зможу бути їй опорою. Тому прийшов благати вашу милість потурбуватися про нещасну дитину...»

Я дав згоду, і послушник послав по дитину. Як виявилось, то була дівчинка дванадцяти років. Звали її Ліліан. Увійшовши до зали, де я чекав на неї, вона елегантно вклонилась і підвела на мене величезні сині очі, повні туги. Цей погляд пройняв моє серце.

Пізніше, коли час притишив гіркоту її втрати, наша увага і дружба мого сина утамували її сум. Діти виростили разом, а коли Ліліан виповнилося шістнадцять, а Гербертові — двадцять років, я зрозумів, що вони кохають одне одного. Дружина моя з радістю схвалила моє рішення заручити наших дітей, і того ж дня ми це зробили. Мені було байдуже до того, що батько Ліліан — лише бідний саксонський землероб, а нині чернець.

Наближався день, на який було призначено весілля, коли в абатство прибув один чоловік, що володів не-

¹ *Послушник* — особа, що відбуває послух, готуючись стати ченцем.

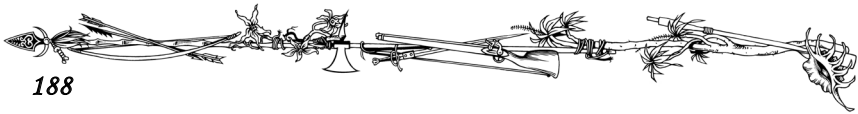
великим маетком у Ланкаширі. Цей норман побував у мене в замку і, вочевидь, накинув на нього оком. Ба більше, цей чоловік, дізнавшись про те, що Ліліан — наша названа дочка, вирішив, що коли він одружиться з нею, то отримає частину мого маєтку як посаг за дочкою. Я відмовив йому, та й вона дала йому ясно зрозуміти, що кохає іншого. Найгірше було те, що норман і справді без тями закохався в Ліліан і викрав її.

— Он як, — пробурмотів Робін, — не позаздриш вам, сер Річард!

— Проте наш молодий слуга, — провадив далі гість, — своєчасно виявив зникнення і повідомив про це моему синові. Герберт осідлав коня і помчав за викрадачем, а наздогнавши, порішив негідника. Та тількино про загибель нормана стало відомо, мого сина було оголошено поза законом. Я сховав Герберта і звернувся з листом до короля, повідомивши його величність про негідну поведінку нормана. Король помилував Герберта, але зажадав виплатити родині вбитого величезний викуп.

Я так радів порятунку свого сина, що ні на мить не замислювався про те, де взяти стільки грошей. Ми продали частину земель, коштовності дружини, срібло, найліпшу зброю, меблі — і все одно нам забракло чотирьохсот золотих. Тоді настоятель абатства Сент-Мері запропонував позичити необхідну суму під заставу мого замку, і я, не вагаючись, погодився. Умови були такі: ми укладаємо фіктивний договір про продаж мого маєтку абатству, що забезпечує настоятелеві дохід із нього протягом року. Якщо останнього дня грудня я не зможу повернути ці чотириста золотих, мій будинок і земля перейдуть у власність абатства. Ось яке моє становище, сер Робін, — закінчив лицар. — Надходить день виплати, а в мене лише десять золотих.

— Ви певні, що настоятель не погодиться на відстрочення? — спитав Робін Гуд.

— Ні на годину... Адже вартість володінь значно перевищує суму боргу. Якби я був самотній, то пережив би все це, але бачити страждання близьких людей понад мої сили. Я просив допомоги в сусідів, яких мав за друзів, але одні відмовили, а інші лишилися байдужі...

— Сер Річард, — урвав лицаря Робін Гуд. — Не засмучуйтесь! Я позичу вам чотириста золотих під заставу вашого чесного слова.

Гість, збліднувши на виду, вигукнув:

— Ви? Це не жарт?!

— Ніскілочка, сер лицар... Джоне, принеси-но чотириста золотих, а ти, Вільяме, підбери для нашого гостя відповідний одяг і коня з тих, що довірив нам єпископ Херефордський, та кілька ліктів¹ доброго сукна і... одним словом, те, що, на твою думку, може придатися лицареві!

— Братику, — розплився в усмішці Маленький Джон, коли обидва спустилися в підземелля, — твої руки спритніші: ти відлічуй гроші, а я відмірю сукно...

— Ну, тоді вже міра буде повною, твій лікоть іде за три...

— Помовч, базікало! Наш Робін розщедрився б і на більше, коли б відміряв сам.

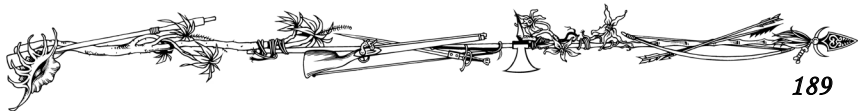
— Тоді й я докину кілька золотих, — вирішив Вільям. — Тим паче ми їх невдовзі повернемо з норманських гаманців.

Повернувшись на галявину, він простягнув золото гостеві:

— Будь ласка, візьміть, сер лицар! У кожній торбинці сотня монет.

— Але їх тут аж п'ять, друзі мої!

¹ *Лікоть* — міра довжини, що відповідає відстані від ліктя до кінця витягнутого середнього пальця руки; дорівнювала половині англійського ярда (приблизно півметра).

— Ви помиляєтеся, сер Річард, торбинок усього чотири, — з найсерйознішим виглядом заперечив Робін Гуд. — І досить суперечок!

— Коли я повинен повернути борг? — запитав гість і почув у відповідь:

— За рік, день у день, коли вас цей термін влаштує і коли я ще буду на цьому світі. Зустрінемося там, де й сьогодні...

— Прийміть мою сердечну вдячність, — подорожній підвівся, простягаючи руку розбійникові. — Ви врятували не мене — мою дружину і моїх дітей...

— Не дякуйте, сер, це лише гроші. Ви, саксонський лицарю, гідні більшого. До зустрічі! І якщо коли-небудь доля обернеться так, що мені знадобиться ваша допомога, я попрошу про неї з цілковитою довірою.

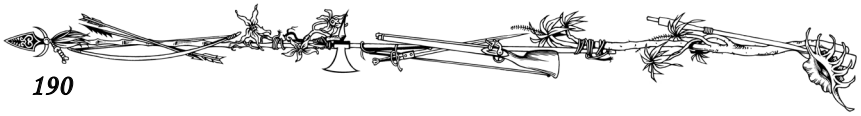
— І дістанете її! Хай благословить вас Бог, сер Робін, за те, що ви повернули моему серцю спокій...

Лицар схопився на сірого в яблуках єпископського коня і від'їхав, тримаючи за повід власного коника, навантаженого дарунками. Коли гість сховався за закрутом стежки, Робін замислено промовив:

— Ми допомогли людині знайти радість — день минув даремно, друзі...

Меріон і Мод уже понад місяць жили в будинку сера Гая Гемвела: їм потрібно було відновити сили після народження дітей. Тож одної гарної днини Робін, сумуючи без своєї Меріон, прихопив два десятки лісовиків, залишив Шервуд і оселився в Барнсдейльському лісі, аби бути ближче до коханої. Ясна річ, Вільям поїхав за своїм отаманом, адже і його Мод була поруч.

Якось уранці на галявині, де вигідно розташувалися лісовики, з'явився вершник. Із його закушпеленого одягу було видно, що він подолав неблизький шлях. Спішившись, він попрямував до Робіна і стиха промовив:

— Отамане, в мене для тебе новини: його преосвященство єпископ Херефордський у супроводі двох десятків слуг збирається сьогодні близько першої години пополудні проїхати Барнсдейльським лісом!

— Непогано! — на вустах Робіна заграла хитра посмішка. — А як ти дізнався про це, Джордж?

— Один наш чоловік був у Шеффілді, і там йому шепнули, що його преосвященство збирається відвідати абатство Сент-Мері.

— Дякую, Джордж! Іди спочинь... — Робін гукнув лісовиків: — Хлопці, здається, незабаром нам випаде нагода неабияк погуляти. Ти, Вільяме, прихопиш із собою дюжину молодців і стежитимеш за дорогою, що проходить за будинком твого батька. Джон візьме на себе північне узлісся, а Мач піде на східний край лісу... Сам я розташуюся біля головної дороги. Прогавити його преосвященство нам ніяк не можна — я збираюся почастивати його на славу.

Коли три невеликі загони лісових братчиків подалися туди, куди було велено, Робін наказав іншим перебратися в пастухів і сам натягнув на себе селянську лахманину.

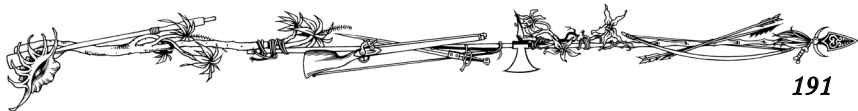
А вже за годину над вогнищем, розпаленим узбіч головної дороги, смажилися вгодовані лань і косуля, поширюючи на весь ліс одурманливі пахощі.

5

Невдовзі пополудні єпископ Херефордський із кінним почтом з'явився на тій дорозі, обіч якої Робін чатував разом із перебраними лісовиками.

— Ось і наш співтрапезник з'явився! — вигукнув розбійник, посміхаючись. — Ну ж бо, хлопці, покрутїть-но смаженину на рожні...

Не минуло й кількох хвилин, як поважний священнослужитель і його почет опинилися поряд із пастуха-

ми. Помітивши багаття і пару рожен із дичиною, єпископ розгнівано закричав:

— Що тут відбувається? Дичина в цьому лісі, згідно з королівським едиктом, належить короні, і ви порушили закон, зазіхнувши на неї! Для кого ви готуєте їжу?

— Для себе, Ваше преосвященство... — Удаючи розгубленість, Робін підійшов ближче до коня, на якому сидів єпископ. — Ми зголодніли...

— Із чийого маєтку? Хто такі?

— Прості пастухи, пасемо череди.

— Хто дозволив полювати в Барнсдейльському лісі?

— Ніхто, — знизав плечима Робін. — Але якщо Ваше преосвященство зробить честь скуштувати дичину разом із нами...

— Ти глузуєш, зухвалий рабе! — зарепетував єпископ, скаженіючи від гніву. — Чи відомо тобі, що браконьєрство в Англії карається смертю? Зараз усіх вас допровадять до в'язниці, а звідти прямісінько на шибеницю.

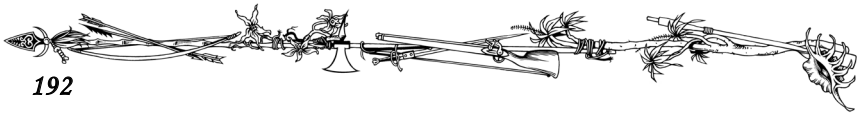
— На шибеницю? — Робін удав, що він страшенно здивований. — Будьте поблажливі до нещасних бідарів, Ваше преосвященство, ми згрішили, не знаючи...

— Годі базікати! Агов, варто! Якщо ці негідники спробують утекти, рубайте їх без жалю.

— Ваше преосвященство! — Робін Гуд упритул підійшов до коня, що гарцював, і взяв його за вуздечку. — Дозвольте дати вам слушну пораду: заберіть назад свій наказ, у якому немає ні краплі того милосердя, про яке говорив Христос. Значно розсудливіше було би прийняти мою пропозицію і розділити з нами трапезу.

— Не смій мені вказувати! — вершник мало не задихнувся від обурення. — Зв'язати розбійника!

— Назад! — неголосно, але владно звелів Робін, і єпископів почет через силу підкорився. Коротко проспівав ріжок — і за якусь мить охоронців було роззброєно.

— А тепер, — зауважив Робін, — оскільки ви були невблаганні, Ваше преосвященство, ми тепер теж будемо безжальні. Як належить учинити з тим, хто хотів послати невинних людей на шибеницю, браття?

— Сан його преосвященства вимагає пом'якшити суворість вироку, — подав голос Маленький Джон. — Позбавимо його мук у вогні — просто відітнемо голову. Швидко і надійно... Попрошу вас, сер, зійти з коня!

Напівмертвого від жаху єпископа, який ледве пересував непевні ноги, посадили на порослий травою пагорб і знову запропонували йому приєднатися до трапези.

— Я маю намір пообідати, — заявив Робін, — бо не можу натщесерце вершити правосуддя. І вам раджу, Ваше преосвященство...

Тільки тоді, як бенкет був уже в розпалі, єпископ зміг перевести дух — про страту ніхто більше не згадував.

— Сину мій, — нарешті мовив він, звертаючись до Робіна. — Вино в тебе добірне, м'ясо приготовано на славу. Я відпочив і наївся, а тепер дозволь мені продовжити шлях... Відпусти мене з миром.

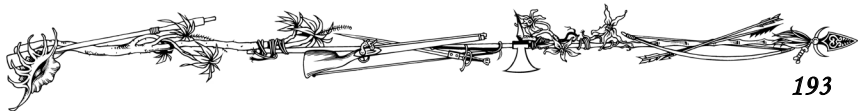
— Радий чути з ваших уст похвалу нашій гостинності, — промовив Робін, простягаючи єпископові кувалду доброго вина. — Випийте ще ковток-другий, потім розплатитесь з нами — і в дорогу.

— Розплатитися?! — неслухняним язиком пробелькотів єпископ, відсюрбуючи з кувалди. — Хіба я на заїжджому дворі, а не в Барнсдейльському лісі?

— У корчмі, Ваше преподобіє. Я — господар цього закладу, а люди навкруги — мої слуги, — посміхнувся Робін.

— То дайте рахунок... І веліть принести мою скриню!

Утім, возитися зі скринєю не довелося: Маленький Джон уже помахував перед носом захмелілого гостя

важким шкіряним капшуком із золотими. Побачивши його, священнослужитель тільки сумно застогнав.

— Не завдавайте собі клопоту, Ваше преосвященство, — заспокоїв Джон. — Я звільняю вас од потреби перелічувати гроші. Адже від них усе зло на світі.

У відповідь єпископ Херефордський вимовив єдине:

— Коня... Подайте мені коня!

Обважнілого єпископа заледве всадовили в сідло, прив'язавши до луки, щоби він не звалився дорогою, і в супроводі слуг, що також були добряче напідпитку, його преосвященство нарешті відбув до абатства Сент-Мері.

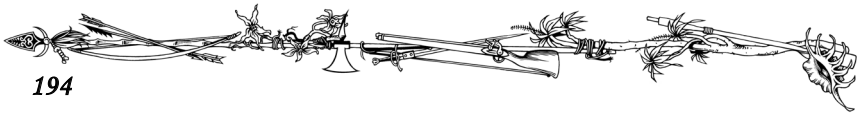
Важко описати подив і жах, що охопили чернечу братію, коли вона побачила єпископа Херефордського: обличчя його палало, хода була непевна, а одяг неабияк пошарпаний. Лише наступного дня цей гідний слуга Церкви прочумався. Коли ж йому пояснили, чиею гостинністю йому довелося скористатися, розгублений єпископ ніяк не міг вирішити — чи то возносити хвалу Богові за дивовижний порятунок, чи то проклинати зухвалого грабіжника, що звільнив його скриню від зайвого тягаря...

А тим часом Маленький Джон, Вільям Гемвел і Мач повагом їхали верхи до Барнсдейла.

— Мабуть, у його преосвященства сьогодні зранку голова важкувата, — зауважив Вільям, звертаючись до супутників.

— Хтозна, — відгукнувся Мач, — подекують, єпископ і сам не дурень випити... А за що це наш Робін так не любить слуг Божих?

— Тільки тих, хто зловживає духовною владою, щоб оббирати саксів, як це чинить єпископ Херефордський, — відгукнувся Джон, посміхаючись. — Пригадується мені одна кумедна історія, що сталась у нас. Якось Робін дізнався, що Шервудським лісом проїдуть

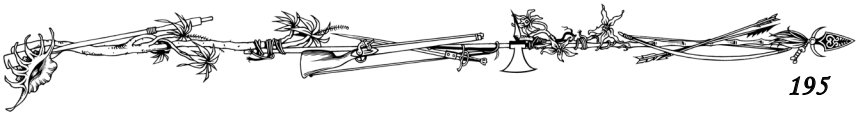

два ченці з чималими грошима, зібраними в орендарів та йоменів. Убрався він як пілігрим і всівся на узбіччі. Незабаром і ченці з'явилися — двійко високих молодців, що впевнено сиділи в сідлі. Робін накинув каптура, згорбився, вийшов на стежку і попросив кілька мідяків на прожиток. Ті, ясна річ, відмовили й зажадали, щоби голодранець забирався геть із дороги. Та Робін не відступався. «Братці, — благав він, — згляньтеся на нещасного, подайте хоча б шматок черствого хліба! Я з учорашнього ранку блукаю лісом, не маючи ні крихти в роті!» — «Провалюй, чортів ледацюго, нема в нас ані пенні, нас самих нещодавно пограбували розбійники...» — «А на позір, брати мої, і не скажеш: коні у вас неголодні, мармизи вдоволені... — цієї миті Робін уже міцно тримав за повід обох коней. — Розбійники, кажете? Здається мені, що це брехня...» — «Свята правда! — в один голос вигукнули ченці, не на жарт налякані силою пілігрима. — Не будеш же ти нас обшукувати?» — «Звісно, не буду, — суворо відказує Робін, — краще, брати мої, помолімося разом...»

— І що, почали молитися? — розреготався Вільям.

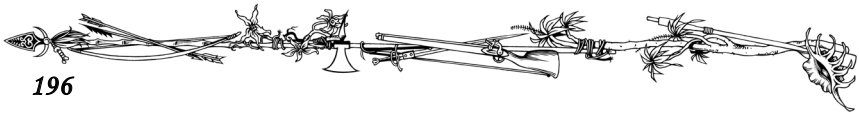
— Аякже, — кивнув Джон. — Усе як годиться: щоби Господь послав їм усім хоч трішки грошенят. Ченці бо вже здогадалися, що ніякий перед ними не пілігрим, і їм додалося покірливості. Одне слово, помолилися годинку, а потім Робін візьми та й розв'яжи мішок, який був приторочений у ченців до сідла. «Ось, — каже врочисто, — Господь нас почув! Тут аж півтисячі золотих! Моліться, брати, ще ревніше, бо Робін Гуд залишає вам по п'ятдесят монет на кожного. А потім ідіть геть із мого лісу і, коли зустрінете на шляху бідаря, що проситиме милостиню, не забувайте: у вас є змога поділитися з ним...»

— А ось була ще історія з шерифом Ноттінгемським — про неї довго потім згадували! — вигукнув Мач. — Чули, як Робін побував м'ясником?

— М'ясником? — здивувався Вільям. — Це з якого ж дива?

— Роки зо три тому в нашому графстві стало скрут-но з м'ясом: торговці так нагнали ціни, що тільки ба-гатіям воно було по кишені. І ось одного ярмаркового дня, Робін улаштував засідку там, де Шервудським лісом гнав череду рогатої худоби один скототорговець, спинив його і купив геть усе: худобу, коня, одяг і мов-чання на додачу. А щоб угоду не було порушено, припо-ручив торговця лісовикам доти, доки сам не повернеть-ся з міста. Там він збирався продати худобу втричі дешевше, але подумав, що варто заручитися чиймсь заступництвом, інакше м'ясники можуть змовитись і зведуть нанівець усі його зусилля. А треба вам знати, що тамтешній шериф тримав великий заїжджий двір, де зупинялися всі торговці, які з'їжджалися до Ноттін-гема. Робін те знав і, щоб уникнути сутичок із «побратимами за ремеслом», обрав добре вгодованого бичка та й повів худобину до шерифа. Той саме стояв коло воріт, і бичок йому вельми сподобався, а надто як пе-рейшов до його рук. Робін тоді й каже: «Сер, прошу вас виявити мені заступництво, я в боргу не зостануся...» Шериф одразу ж запряся, що звелить відшмагати будь-кого, хто наважиться завадити його торговим справам. Отож, коли на ринковому майдані почався торг, Робін став продавати за одне пенні те, за що інші просили три. Чутка про таку нечувану дешевиз-ну зразу облетіла місто, і ринок запрудили бідарі, а інші торговці вирішили, що з диваком, який в на-паді божевільної щедрості марнотратить свій статок, варто зав'язати знайомство. Один із них поткнувся був до Робіна: «Сер, ваша торгівля здається нам див-ною, тому що, даруйте на слові, вона збиткова. Мож-ливо, у вас є якийсь секрет прибутку?.. Зробіть нам честь, повечеряйте з нами, сер...»

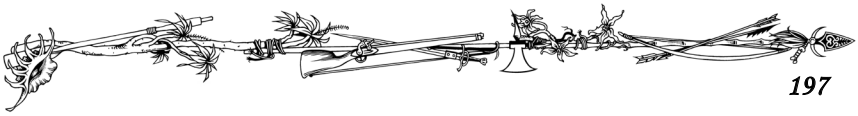

Робін, сміючись у душі, дав згоду, і надвечір усі м'ясники зібралися на заїжджому дворі шерифа. Проте, хоч скільки його розпитували, нічого вивідати у нього не змогли. Наприкінці веселої вечері Робін почаствував усіх співтрапезників найліпшим вином, яке знайшлося в льосі, а шериф, дивлячись на таку щедрість, замислився. «Вочевидь, заможний простак, — вирішив він, — і, схоже, трохи несповна розуму. Дай-но я куплю в хлопця всю череду...»

Підсів він до Робіна, наговорив усілякої всячини, а потім питає: «А чи немає у вас, друже, ще худоби на продаж?» — «Як немає? Я хоч зараз можу вам продати тисячу голів, — ніби простодушно відповідає Робін, — припустімо, за... п'ятсот золотих...» — «Триста — і по руках. І я хотів би поглянути на череду...»

Рано-вранці обидва виїхали верхи за міську браму. Кружляючи глухими стежками, Робін привів шерифа до роздоріжжя в лісі, де ми їх давненько вже очікували в засідці. «Ось, — каже наш отаман, показуючи в бік широкої лісистої долини, окраси старого Шервудського лісу, — це лише мала частка моїх володінь...» — «Те, що ви кажете, сер, неподібно, — обурився шериф, вирішивши, що його хочуть пошити в дурні. — Усім відомо, що ліси в Англії — власність короля!» — «Можливо, та коли я цим лісом розпоряджаюся, то він мій», — відповідає Робін.

Отоді шериф і почав дещо микитити, тим паче й ми вже вибралися із засідки й оточили вершників. «А де ж череда, сер?» — белькоче шериф і озирається навсібіч. «Відпочиває, — безтурботно каже наш скототорговець. — Бажаєте поглянути? А може, пообідаєте зі мною? До речі, дозвольте відрекомендуватися: моє ім'я — Робін Гуд...» — «Дякую вам... сер!» — каже шериф, а сам озирається на дорогу. «Ну, коли не хочете, тоді давайте ваші триста монет і можете забирати стадо...»

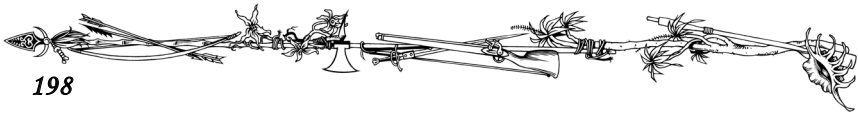
Шериф простягнув мішечок із золотом і, не прощаючись, поскакав геть...

— Ет, хотів би я хоч разок, — зауважив Вільям, — теж подивитися на таку комедію. А тобі доводилося, братику?

— Авжеж, — не надто охоче відповів Джон. — Ось як воно було. Того дня Робін зібрався відвідати Елберта Ліндсея, але я став його відмовляти: тоді в Ноттінгемі нікало до біса королівських донощиків. Та все марно — він одмахнувся і каже, що для безпеки перебереться за нормана. Надягнув дорогий лицарський обладунок, сів на доброго коня і без пригод дістався міста. Я ж потайки пішов за ним, вирядившись жебраком... Але все сталося не так, як гадалося. Ще не досягши міської брами, я випустив Робіна з ока, бо дорогу мені заступив натовп таких самих, як я, жебраків і жебрущих ченців — усі вони поспішали на похорон одного знатного норманського землевласника. До того ж декому з цієї братії я не сподобався. Поряд зі мною опинилися четверо пройдисвітів: один був сліпець, інший шкутильгав, а ще на двох були смердючі лахи. «Цього хлопця можна сплутати з однією з веж Лінтонського абатства», — огидно шкірячись, мовив кульгавий. Ну, я йому й порадив припнути язика, а той пройдисвіт, що здавався дужчим за інших, як закричить: «Агов, ти, бісова голобля, котися своєю дорогою і не примазуйся до нас!» — та хрясь мене своєю сучкуватою палицею...

Тоді вже я взявся за них. І що дивно: сліпий миттю прозрів, кинув свого мішка і шмигнув у натовп, а кульгавий щодуху помчав до лісу. Я так розізлився, аж мішок пожбуривав, той репнув, і в дорожню пилюгу посипалося золото... «Еге, — зметикував я, — хай вам біс, краще повернутися додому...»

Ну а коли я повернувся, Робін був уже в схованці — в компанії братчиків управлявся в стрільбі з лука.

«Звідки ти, Маленький Джоне? — спитав він, помітивши мене. — І чому це в тебе такий похмурий вигляд?» Я мовчки простягнув йому мішок, повний золотих монет. «Ти що, здибав у лісі королівського скарбничого?» — дивується він. «Та ні, — відказую, — ці гроші я відібрав у жебраків біля ноттінгемської брами». Робін спохмурнів: «Нізащо не повірю, що ти пограбував бідаря...» Тут я й розповів йому про свою пригоду і додав, що жебраки, чиї мішки напхані золотом, не можуть бути ніким іншим, як професійними злодіями. «Роздай завтра ж половину цього золота по селах», — звелів Робін, і на обличчі його знову заграла задоволення усмішка.

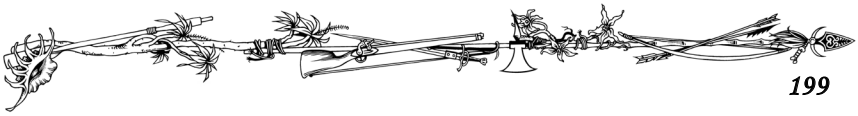
— Ось і Барнсдейл! — вигукнув Мач, натягуючи поводі. — Слово по слову — і ми вже на місці!..

6

Минув рік відтоді, як Робін Гуд великодушно прийшов на допомогу серові Річарду Рівнинному. Разом із лісовиками він знову мешкав у схованці в Шервудському лісі, займаючись тією самою веселою справою, яка принесла йому славу короля розбійників.

То був час, коли тисячі норманів, яким Генріх II щедро платив за військову службу, заповнили цей край, щоби вступити у володіння придбаними тут маєтками. І тим із них, хто проїздив Шервудським лісом, довелося добряче вивернути гаманці. Численні скарги посипалися не лише в Ноттінгем, але й до короля, проте нічого не змінювалося. Вінценосець був далеко, а шериф волів не зв'язуватися з Робіном Гудом.

Та все ж нагороду, обіцяну за голову уславленого розбійника, було подвоєно, і деякі сміливці навіть намагалися її здобути. Але дивна річ: зрештою вони з власної волі приєднувалися до лісового братства...

Того дня, коли на розстані трьох доріг мав з'явитися сер Річард, Робін Гуд зранку готувався до зустрічі. Але призначеної години боржник не прибув.

— Що ж, буде мені наука, — спохмурнівши, мовив Робін. — А шкода — цей чоловік припав мені до душі, до того ж він дав слово сакса. Я би волів, щоби сер Річард прийшов сюди без гроша, аніж знати, що помилився в ньому...

Мову його урвав сигнал із галявини, а незабаром до Робіна примчав дозорець:

— Біля розстані зупинився загін із півсотні вершників у повному озброєнні. На чолі — лицар на білому скакуні...

— Нормани? — пожвавився Робін Гуд.

— Не часто побачиш саксів, одягнених так пишно, — відповів дозорець.

— Біжи, здіймай тривогу! Нехай брати візьмуть мечі та луки й розпорошаться навколо галявини. Але без мого наказу не стріляти! А я зостануся тут і з'ясую, з ким ми маємо справу.

З цими словами Робін простягнувся в затінку під деревом.

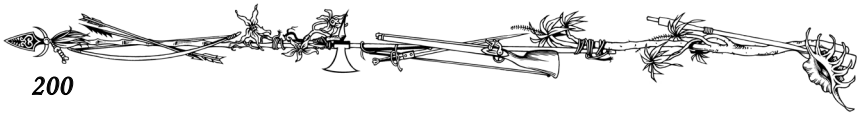
— І ми не проти подивитися, що це за пташки, — мовив Маленький Джон, опускаючись на траву поряд із Вільямом і Мачем.

Поява такого великого загону не могла не турбувати Робіна — адже в околицях схованки було щонайбільше два десятки лісовиків, тоді як інші за звичаєм розпошилися лісом. Вершники вже звернули зі стежки до галявини, коли їхній отаман вихопився вперед і пустив коня в галоп, прямуючи до Робіна та його друзів.

— Та це ж сер Річард! — здивовано скрикнув Джон, придивившись до вершника.

Робін ураз схопився на ноги:

— Сакс таки дотримав слова!..

Вершник спішився, ступив крок до Робіна й обійняв його.

— Ласкаво просимо, сер лицар, — промовив отаман лісового братства, — я радий нашій зустрічі і тому, що ти не забув своєї обітниці.

— Навіть із порожніми руками я прибув би в призначену годину, сер Робін! Але, на щастя, я можу повернути гроші, якими ви мене так щедро наділили в скрутну хвилину.

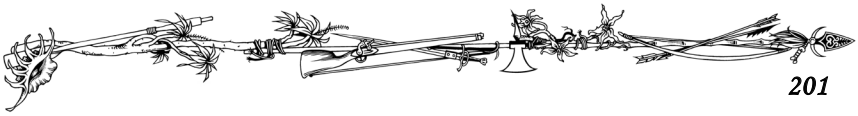
— Отже, ви знову вступили у володіння своїм маєтком, а цей загін — ваші люди? — спитав Робін, із цікавістю роздивляючись вершників, що мовчки вишикувалися на чудових конях.

— Принаймні зараз це так, — відповів усміхнений лицар. — Це хоробрі і чесні люди, всі як один сакси. Їхню звитягу мені вже неодноразово довелося випробувати. Ви зробіте мені послугу, любий Робіне, коли дозволите їм зупинитися тут — шлях був неблизьким, усі вони потомилися і потребують відпочинку.

— Що ж, хай і вони дізнаються, що таке лісова гостинність, — усміхнувся Робін і звернувся до своїх людей, які тим часом висипали на галявину. — Хлопці, воїни ці — наші брати-сакси, вони втомилися, їх діймають голод і спрага. Покажіть їм, як тут приймають друзів!

Не минуло й години, а поблизу підземної схованки вже гучно бенкетували. Коли ж воїни, наївшись і напившись, розійшлися відпочивати, сер Річард за глеком доброго вина повів Робінові Гуду та його друзям свою історію.

— Не переповідастиму вам, друзі, з якою радістю і вдячністю я залишив вас рівно рік тому, — схвильовано почав лицар. — Коли я примчав у свій замок і обійняв близьких, ми впали навколішки і склали дяку Господові за нашу з вами зустріч і дивовижний порятунок. Адже це справжнє диво, коли людина, що сама є вигнанцем, приходиться на допомогу знедоленим!

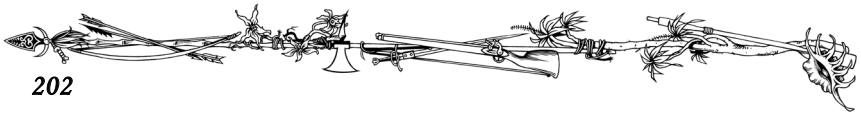
Наступного ранку я пішов до абатства Сент-Мері, бо настав день, коли я мав повернути борг. Дещо пізніше я дізнався від тамтешнього брамника, який ставився до мене зі співчуттям, що саме тоді, коли я прямував до абатства, туди було запрошено королівського суддю, а пріор¹ і абат обговорювали між собою мою справу. «Сьогодні минає рік, — заявив абат пріорові, — як наш сусід позичив у монастиря чотириста золотих із зобов'язанням, що, коли він вчасно не поверне ці гроші, ми вступаємо в неподільне володіння всім його майном. Реченець минув, лицар не прийшов, отже, ми можемо привітати себе з вигідним придбанням». Пріор похитав головою: «Брате мій, ви несправедливі: кожен, хто зобов'язаний повернути борг, може дістати останнє відстрочення, яке становить рівно двадцять чотири години. Не личить вам зазіхати на те, на що ви ще не маєте права. До того ж, учинивши так, ви зіпхнете нещасного в злидні, а ваш обов'язок служителів Церкви полягає зовсім в іншому...» Абат насупився: «Облиште ваші повчання для недільної проповіді, я вчиню так, як вважаю за потрібне».

Він негайно викликав економа² і запитав: «Є новини від сера Річарда Рівнинного?» — «Нема, — відповів той, — але це вже не має значення. Суддя вважає, що маєток — ваш».

Саме тієї хвилини я і вступив у ворота абатства. Зустрів мене брамник монастиря. «Ласкаво просимо, сер Річард, — зрадів він. — Ваша поява втішить нашого пріора, але сам абат навряд чи буде задоволений — він бо вже вважає себе господарем вашого замку. У трапезній зібралось багато люду, і всі з нетерпінням чекають на вас...»

¹ *Пріор* — помічник абата.

² *Економ* — чернець, що відповідає за господарське життя в монастирі.

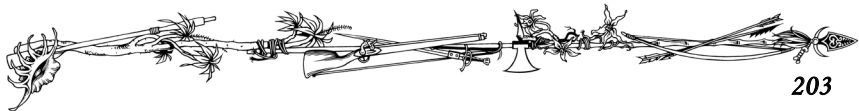
Мушу сказати, я був убраний далеко не в парадний одяг і мав вигляд прохача — мені хотілося перевірити, як далеко зайде абат у своїй пожадливості. Переступивши поріг трапезної, я смиренно привітав раду графства, що зібралася там, аби підписати акт про передачу земель монастирю. Мою появу зустріли мовчанкою — і я, своєю чергою, без зайвих слів, пройшов до столу і виклав на нього чотири мішечки з грошима.

Ви, друзі, навіть уявити не можете, як змінилося обличчя абата. Він розводив руками, крутив головою навсібіч, надимав щоки й бурмотів щось нерозбірливе, витріщаючи очі на мішечки із золотом, немов раптом йому відібрало розум. Помилувавшись трохи його перекирванним видом, я звернувся до королівського судді: «Ваша милосте, чи підтверджуєте ви, що я виконав усі умови договору?» — «Підтверджую», — неохоче процідив той.

Той-таки час я залишив абатство разом зі слугами, що чекали на мене за дверима трапезної.

Відтоді ми дружно взялися до роботи, і наша праця не виявилася марною — родюча земля маєтку дала щедрі плоди... Я привіз вам, сер Робін, п'ятсот золотих, сотню луків із витриманого тисового дерева, стільки ж сагайдаків зі стрілами, а крім того — загін вірних саксів. Вони чудово озброєні, під кожним прекрасний бойовий кінь. Відтепер нехай вони стануть вашими слугами...

— Я не зможу поважати себе, сер лицар, коли прийму від вас такий коштовний дарунок! — вигукнув Робін. — І забудьмо про борги. Днями заглядав до мене поснідати отець економ з абатства Сент-Мері, і рахунок за наші послуги склав вісімсот золотих. Тож я нині багатий, а ось вам, сер Річард, варто подумати про свою родину, я ж бо знаю, які нині королівські податки, котрих сам не сплачую. Зате нормани, мов та сарана, ринули в наші краї, а їхні гаманці напхом напхані французьким золотом.

Друга половина дня минула у веселощах і молодецьких розвагах, а коли сонце стало хилитися до лісу, сер Річард разом із Робіном, Вільямом і Маленьким Джоном пішли до замку Барнсдейл, де їх радо зустріли привітні Гемвели. Лише пізно ввечері лицар залишив своїх друзів і в супроводі кількох лісовиків, які мали вивести їх із лісу, попрямував зі своїм загonom до Рівнинного замку...

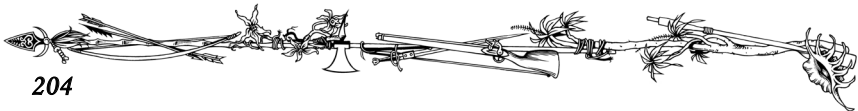
А тим часом барон Фіц-Олвін, якому розвідники донесли, нібито Робін Гуд гостює в Йоркширі, необачно вирішив звільнити Шервудський ліс від розбійників: без ватажка, гадав він, вони не здатні на серйозний опір.

Насамперед було виставлено дозори на лісових узліссях — вони мали зупинити Робіна, коли той раптом надумає повернутися. Воїнство, яке барон тримав у Ноттінгемському замку, не відзначалося хоробрістю, тому для вилазки в нетрі Шервуду терміново було викликано з Лондона загін королівських ратників.

Чутка про те, що діється в Ноттінгемі, швидко сягнула лісовиків. Час і досвід були на їхньому боці, і це дозволило заздалегідь підготувати гідну зустріч людям барона.

Натхненні обіцянкою щедрої нагороди, загони карателів виступили із замку. Та ледве вони заглибилися в ліс, як на них обрушилася злива стріл, випущених влучними стрільцями. Невдатних вояк охопила паніка — вони не бачили, з ким мають битись, а ратники падали навколо, як стебла скошеної пшениці. Урешті-решт, кинувши на полі бою вбитих і поранених, люди барона квапливо повернулися під захист замкових мурів та веж. Натомість жоден із лісових братчиків не дістав навіть подряпини.

Надвечір того дня, який настав за сумною для Фіц-Олвіна невдачею, до замку прибув знатний молодий норман на ім'я Гай Гісборн у супроводі п'ятдесяти воїнів. Барон розповів йому про невдалий похід, додавши, що остаточно переконався: своїми силами йому не здолати розбійницьке кодро.

— Любий бароне, — зауважив Гісборн, — нехай буде цей Робін Гуд хоч самим дияволом, досить мені тільки захотіти — і він вгамується назавжди.

— Сказати легко, сер лицар, — жовчно заперечив барон, — ставлю сто золотих, що й вам не впоратися з лісовим волоцюгою.

— Гроші тут ні до чого, — відповів норман. — Ваш славний розбійник — лише людина, хай і вельми спритна. Але він не перевертень і не лісовий дух. Тут потрібні хитрість і особлива завзятість.

— І обережність на додачу! — старому баронові кортіло залучити гостя до себе в союзники. — Цей негідник не з простих. Нікому ще не вдавалося завдати йому поразки...

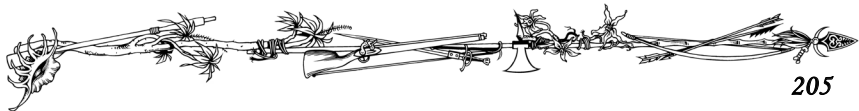
Сер Гісборн зневажливо посміхнувся:

— Я не сумніваюся в його звитязі. Одначе, любий бароне, довіртеся мені. Де зараз цей Робін Гуд?

— Найімовірніше, в Барнсдейльському лісі, і з ним лише купка його головорізів. Якщо оточити його там...

— Покладіться на мене, сер, — повторив норман. — У мене є інший задум. Я спробую зустрітися з розбійником віч-на-віч, а мої і ваші люди знадобляться нам для іншої мети...

Обговорення планів затягнулося до пізньої ночі, а на ранок барон Фіц-Олвін на чолі загону із сотні кінних воїнів урочисто виступив із замку під розгорнутими прапорами — немов зібрався в хрестовий похід. Метою цього маршу був Барнсдейльський ліс. Там, у задалегідь обумовленому місці, загін мав стати табором. Сер Гай Гісборн у вранні йомена непримітно їхав серед ратників. За планом йому треба було залишити загін, відшукати Робіна Гуда й зійтися з ним у двобої. У своїй перемозі норман не сумнівався і задалегідь попередив, що про завершення двобою він сповістить, тричі просурмивши в ріжок.

А поки загін потайки просувався Барнсдейльським лісом, Робін у супроводі найближчих соратників безтурботно йшов йому назустріч. Несподівано його увагу привернув пронизливий крик дрозда, що порушив лісову тишу.

— Ба, — зауважив Джон, — чого б то пташці турбуватися? Не інакше, чує коней...

— Кинь, братику, лихо накликає, — розсміявся Вільям, — то він просто кличе свою подружку!

— Тихіше! — Робін дав знак зупинитися. — Дрізд полетів, але в лісі не так спокійно, як хотілося б... Ось що, братці. Розділіться і прочешіть усе навколо, а я помаленьку рушу вперед. Коли що станеться — мій ріжок при мені.

— Так не піде! — насупився Маленький Джон. — Я тебе самого не залишу.

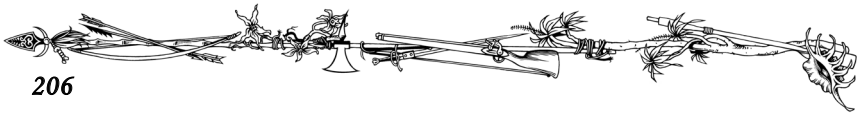
Розбійники розпорошилися лісом, а Робін і Джон сторожко рушили вздовж широкої стежки. Зненацька там, де стежка звертала у видолинок, вони помітили постать кремезного молодого чоловіка, чиї широкі плечі були, як плащем, укриті кінською шкірою. Подібне вбрання було не вдивовижу серед йоркширських йоменів, що розводили коней. Проте на пасі подорожнього висів дорогий кинджал, а на перев'язі — лицарський меч, що здалося Маленькому Джонови дивним.

— Хлопчина скидається на данського дога, — недружно кинув велетень.

— Чуття й мені підказує, що це не простий йомен, — осміхнувся Робін, — але я сам розберуся з ним. Наздоганяй Вільяма — зустрінемося там, де дорога звертає до Менсфілда.

— Твоя воля для мене закон, але йду я без найменшого бажання, — сердито пробуркотів Джон.

Не встиг він пройти і трьохсот кроків, як почулися крики, брязкіт зброї та іржання коней. Із бойовим кличем Маленький Джон кинувся вперед — і незабаром ледь

не наштовхнувся на Вільяма. Потрапивши в засідку, той наодинці відбивався від півдюжини спішених ратників. Один із лісовиків, що супроводжували рудого Темвела, вже лежав на землі, іншого було поранено в руку.

Велетень кинувся на допомогу, за лічені секунди розкидав нападників і відтягнув двоюрідного брата вбік, хоча той досі рвався в бій.

— Бога ради, Вілле! — розлютився Джон. — Я сам тут упораюсь! А ти біжи по підмогу і, хай там що, відшукай Робіна. Ох, недаремно кричав цей дрізд!..

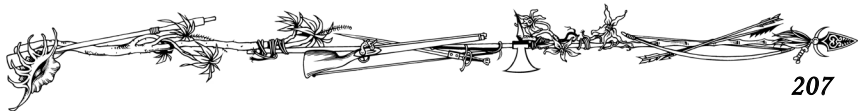
Вільям, вирвавшись, завдав останнього удару мечем супротивникові й зник у гущавині, а Маленький Джон заходився закінчувати почате братом, звільняючи собі доступ до дороги. Кінський тупіт і звуки команди змусили його зупинитись: із заростей вигулькнув численний загін, на чолі якого гарцював з опущеним списом не хто інший, як сам барон Ноттінгемський.

Джон схопився за лук, але з поспіху занадто натягнув тятиву, і зброя тріснула в його могутніх руках, немов суха вербова гілка. Стріла, призначена Фіц-Олвінові, встромилася в груди воїна, що їхав поруч. Але це не змусило загін зупинитись — і Джон зрозумів, що битися самотужки з таким численним супротивником було би справжнім божевіллям...

Він зупинився, кинув додолу лук і меч, дозволивши себе зв'язати. З переможним виглядом барон одразу спрямував коня до полоненого.

— Нарешті ти в моїх руках, убивце! — мстиво прокричав старий. — І тепер я змушу тебе дорого заплатити за все, перш ніж ти підеш на той світ!

— Рано радієш, бароне! — Велетень люто сплюнув на землю. — Честю присягаюся, ніколи собі не пробачу, що тільки через мій дурний розум ти досі живий і глумишся з саксів. Але стережися! Робін Гуд близько, і він тобі не подарує...

— Цей жалюгідний волоцюга? — Фіц-Олвін розреготався. — Близька і його остання година! Я звелю відітнути йому голову, а тіло кинути на поживу тутешнім вовкам... Агов! — барон обернувся до вершників. — Заткніть цьому стерву рота, прив'яжіть до сідла — і гайда за мною! Туди, де ми чекатимемо на повернення сера Гая Гісборна...

Розвернувши коней, загін віддалився від дороги; воїни спішилися, але не розходилися, готові за першим сигналом схопитися в сідло. Тим часом володар Ноттінгемського замку влаштувався на мохастій купині в очікуванні новин від нормана, на якого покладав усі надії.

7

Вийшовши з-за дерева, Робін легкою ходою попрямував до незнайомця. Той, побачивши його, сторожко завмер.

— Доброго ранку, йомене! З огляду на твою зброю, ти непоганий воїн... Чи все-таки мисливець?

— Я заблукав у цьому клятому лісі, — глухо промовив чоловік, нишком оглядаючи Робіна. — Мені треба знайти тут одну людину.

— Я добре знаю лісові стежки, можу провести тебе до того, кого ти шукаєш. Назви лише ім'я.

— Ти тутешній лісник?

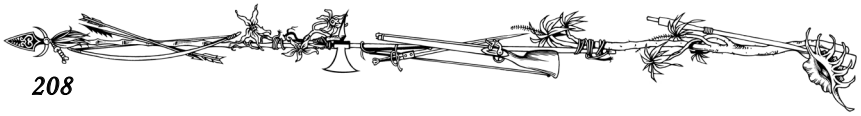
— Можна й так сказати... Ця людина — твій друг?

— Ні, він розбійник, за яким скучив мотузок, — гнівно заперечив незнайомиць і тут-таки захопився: — Я бачу, ти славний хлопець... Хочеш трохи заробити?

— Чом би й ні? — Робін по-простецькому посміхнувся. — Хто ж відмовиться? Як звуть твого розбійника?

— Робін Гуд, — стишив голос чоловік. — Ти знаєш його в обличчя?

— Ще б пак! Він часто тут буває. А тебе як величати, йомене? З яких ти країв?

— Ти не схожий на лісового розбійника... Гаразд, відкрию тобі правду. Я знатний лицар, сер Гай Гісборн. А це жебрацьке лахміття — про людське око. В одержі бідаря мені буде легше наблизитися до Робіна Гуда, щоби покінчити з ним раз і назавжди.

— Він чимось образив вас, сер? — Робін співчутливо поглянув на нормана, приховуючи усмішку. — Що змусило вас так ризикувати?

— До чого тут ризик, хлопче! Лицареві нічого не варт упоратися з якимсь жалюгідним шибеником! Мені й діла до нього немає, але барон Фіц-Олвін... Ми задумали такий план: я власними силами прикінчу розбійника і дам йому знати про це, тричі просурмивши в ріжок. Сам барон наготові — чекає поблизу зі своїми ратниками... Ходімо ж, ліснику, як тебе там?..

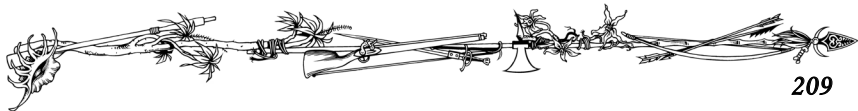
— Моє ім'я — граф Гантінгдон; а для тебе, нормане, — Робін Гуд, король лісів!

Гай Гісборн рвучко відсахнувся, оголюючи меч.

— Молися, Робіне Гуде, сьогодні твоя голова буде мені нагородою!

Виявилося, що норман не лише сильний і витривалий, але й майстерно володіє зброєю. Він так люто накинувся на супротивника, що змусив Робіна відступити до дерев. Вузлуваті корені дуба під ногами заважали Робінові відбивати стрімкі, як блискавка, удари меча лицаря і самому атакувати. Урятувала його тільки рухливість і чудове знання лісу; потроху відступаючи, він заманював Гая Гісборна далі й далі в хащі.

На порослій кущами галявині обидва вороги зішлись в останній сутичці. Норман із переможним кличем на вустах поривався вперед, але Робін успішно відбивав усі його випади: думка про Меріон і сина потроювала його сили. Нарешті він оманливим рухом на мить відвернув увагу лицаря і з несамовитою силою встромив вістря

клинка в його груди. Сер Гай Гісборн мертвий упав у пожухлу траву.

Робін без вагань відітнув голову норманові, зняв із нього одяг йомена, напнув на себе і, накинувши на плечі кінську шкуру, тричі просурмив у срібний мисливський ріжок лицаря. Неподалік пролунав сигнал у відповідь, і Робін попрямував у той бік, звідки він долинув.

— Це сигнал сера Гая? — уточнив барон Фіц-Олвін, схоплюючись на ноги.

— Так, сер, — відповів один із воїнів, — помилки бути не може: ріжок мого господаря звучить особливо.

— Отже, перемога! — мало не затанцював старий. — Нарешті!.. Дивіться: доблесний Гай Гісборн прямує до нас, а в його руці голова Робіна Гуда!

Маленький Джон, якого знову прив'язали до дерева, побачив йомена, загорненого в кінську шкуру, і зразу впізнав у ньому того незнайомця, з котрим залишив наодинці Робіна Гуда. Крик безсилої люті й відчаю вихопився з його вуст.

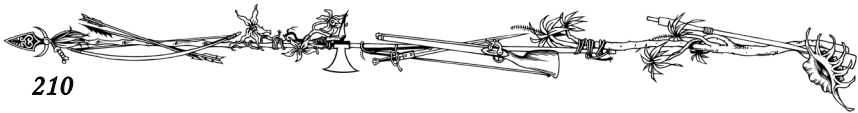
— Кричи, кричи, волоцюго, саме час, — мовив барон і глузливо покосився на велетня. — Твій отаман мертвий, і на тебе чекає та сама доля... Дякую тобі, сер Гай, — звернувся він до йомена, — ти повернув спокій моїм володінням! Можеш просити будь-яку нагороду за свою звитягу...

Робін миттєво зрозумів, що тут відбувається.

— Я хочу поквитатись он з отим розбійником, — кивнув він на Джона, — щоби його приятель не нудгував дорогою на небеса.

— Воля переможця! — вигукнув барон, потираючи руки, і квапливо задріботів до дерева вслід за Робіном Гудом.

Знайомий голос не міг обдурити Маленького Джона — страшний тягар, що був наліг на його серце, враз де й дівся, і він зітхнув спокійно. Робін перерізав пута,

непомітно вклав у руки друга меч, а сам, рвучко обернувшись до Фіц-Олвіна, шпурнув баронові під ноги свій кривавий трофей.

Старий скрикнув і позадкував, коли спотворена голова норманського лицаря важко впала на землю й покотилася в куряву. Сум'яття охопило слуг лицаря: вони в паніці схоплювалися на коней, поспішаючи вшитися з галявини. А люди барона завмерли і, з'юрмившись, очікували свого пана.

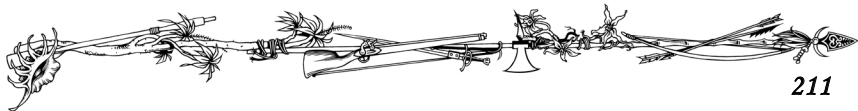
Маленький Джон ступив крок уперед і грізно змахнув мечем. Володар Ноттінгема налякано закликав, невідривно стежачи за блиском холодної сталі. І коли б не рука Робіна Гуда, що зупинила велетня, барон Фіц-Олвін попрощався б із життям без покаяння.

— Джоне, облиш його, — мовив Робін Гуд. — Ти ж не хочеш завдати болю леді Крістабель? До того ж ця стара розвалина й без тебе не сьогодні-завтра піде в пекло...

Спотикаючись на кожному кроці, барон ледве добрів до свого коня. Слуги подали йому стремено, допомогли вилізти в сідло, і незабаром на галявині нікого, крім Робіна Гуда й Маленького Джона, не лишилося — кавалькада вершників, помітно поріділа, швидко від'їжджала геть...

Відтепер Робін Гуд остаточно перетворився для володаря Ноттінгемського замку на жахливий привид, що переслідував його вдень і вночі. Жадоба помсти за пережиті приниження не давала йому ні хвилини спокою. І нарешті баронові трапилася нова нагода поквитатися з королем розбійників.

Здавня заможні місцеві купці щороку влаштовували змагання лучників, де всі мешканці Ноттінгемшира та Йоркшира могли позмагатись у вправності. Місце для змагань обиралося на межі графств, а нагородою переможцеві була стріла зі срібним наконечником і золотим оперенням.

І цього разу містяни й купці пішли до барона Фіц-Олвіна просити дозволу влаштувати змагання, на що старий дав згоду, заявивши, що не хоче порушувати звичай. Незабаром було оголошено час і місце змагань — низина між Барнсдейльським лісом і містечком Менсфілд. Звістка дійшла й до лісовиків, і дехто з них висловив бажання позмагатися з іншими лучниками за честь Ноттінгема.

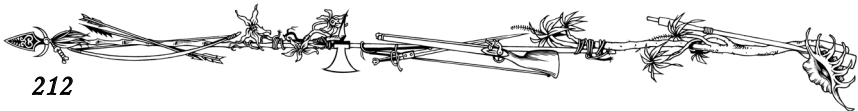
Одне викликало підозру в Робіна Гуда: цього разу сам барон Фіц-Олвін захотів стати головним суддею і розпорядником змагань. Нічого подібного раніше не траплялося. З цього приводу Робін зібрав усіх своїх людей.

— Браття, — почав він, — усе це не дарма, і в барона напевно є на те особливі причини. Схоже, він знову вирішив скористатися з нагоди схопити декого з наших, передусім мене. Тож зробімо так. Зі мною вирушить сотня дужих хлопців: дев'ятеро з них візьмуть участь у змаганнях, а решта змішається з натовпом глядачів, тримаючи зброю напоготові, щоб утрутитися за першим покликом.

Цей план було виконано достотно. У призначений день лісовики невеликими групами потяглися до Менсфілда. Змагання мали проходити осторонь битого шляху — на просторій галяві край Барнсдейльського лісу. Натовпи тамтешніх мешканців уже купчилися навколо обгородженої галявини, посеред якої в землю були вбиті ратні щити. Поряд зі стрільбищем височів поміст для розпорядника, його помічників і почту. Фіц-Олвін мав і судити, і вручати нагороди.

З лісовиків у змаганнях зголосилися брати участь Маленький Джон, Вільям Гемвел, Мач та ще п'ятеро стрільців, не рахуючи Робіна Гуда. Усі дев'ятеро вдавали, ніби не знайомі один з одним.

Нарешті прибув барон у супроводі почту, а з півсотні його охоронців, перебраних за селян і йоменів, вештались у велелюдному натовпі, відстежуючи кожного, хто викликав у них бодай найменшу підозру.

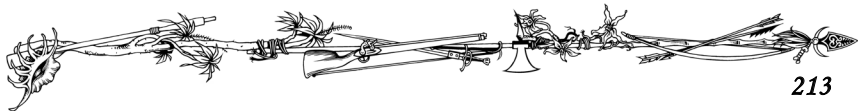
Незабаром почалися самі змагання: перші троє стрільців із Ноттінгема лише пощербили краї щитів, але жоден із них не поцілів у середину. Потім вийшли три йоркширські йомени — так само невдало. За ними на стрільбищі з'явився Вільям Гемвел і легко першою ж стрілою поцілів у центр щита. Гримнуло «ура!», але не встигла юрба замовкнути, як його місце зайняв Джон і послав стрілу точнісінько в те місце, куди влучив його двоюрідний брат. За ними вийшов Робін Гуд — і його стріла під захоплене ревіння глядачів устряла в древко стріли велетня.

Потім знову вийшли стрільці з Йоркшира — і вже черга північанам волати від захвату й битись об заклад, роблячи ставки на переможця.

Багато лучників показали таку майстерність, що перемогу можна було присудити будь-кому з них. Тоді було вирішено встановити на щитах вербові прутки, які належало розітнути стрілою точно посередині. Для цього змагання було відібрано по семеро найкращих стрільців від кожного графства, що змагалися; захищати честь Ноттінгема випало Робінові та його товаришам.

І тут перемога дісталася ноттінгемцям, а коли були запропоновані нові випробування, лісовики і з них вийшли з честю. Стрільцям із Йоркшира довелося змиритися з поразкою, а найкращим лучником було визнано якогось йомена з околиць Ноттінгема, одягненого в коротку червону куртку.

Ті, хто поставив на цього стрільця, нахвалювали його, стверджуючи, що сам Робін Гуд не зміг би його перевершити. Проте йоркширці, принижені поразкою, почали запевняти, що переможець у червоному — саме той славетний лучник-розбійник, і коли вже він брав участь у змаганнях, то шанси сторін були від початку нерівні. Дійшло до того, що розлючені йоркширці звернулися зі скаргою до барона Фіц-Олвіна, а суперечка в натовпі поволі перейшла в сварку, а потім і в завзяту колотнечу.

Нарешті переможця змагань під захоплені вигуки мешканців Ноттінгема підвели до розпорядника. Барон уп'явся очима в обличчя лучника, але впевненості в тому, що перед ним невловимий розбійник, у нього не було, і він не зважився на гострі заходи. Розраховуючи впізнати лиходія хоч би за голосом, Фіц-Олвін звернувся до нього, але Робін, уклонившись, мовчки прийняв нагороду, заткнув коштовну стрілу за пас і зійшов із помосту. Обурений надмірною пихою цього сакса-простолюдина, барон поглянув на тих, хто чекав на нього внизу, і наштотхнувся на широку посмішку Маленького Джона, яка іноді ввижалася йому навіть уві сні.

— Варто, схопити його! — гаркнув барон, указуючи на переможця в червоній куртці. — Це Робін Гуд, півсотні золотих тому, хто його схопить!

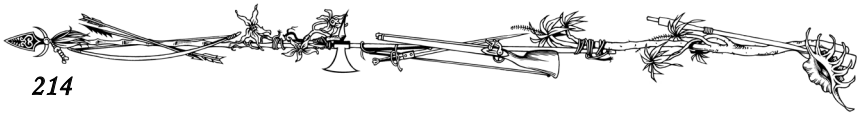
— Що ж це коїться? — цілком незворушно поцікавився Робін Гуд. — Ти, бароне, сам оголосив повселюдно, що змагання відкриті для всіх вільних людей без винятку. Виходить, тепер тебе треба називати брехуном, нормане?

— Вигнанець не може назватися вільним, бо його позбавлено будь-яких прав! — скаженіючи, проричав Фіц-Олвін. — Сюди прийшли чесні люди, а ти — злочинець, що пішов супроти волі короля... Зв'язати його!

Проте, побачивши натягнутий лук найкращого зі стрільців, ніхто не зважився зрушити з місця, попри люті крики барона. Робіна оточили друзі, і він безперешкодно відступив у натовп, де вже зчепилися врукопаш лісовики й охоронці барона, до яких приєдналися невдоволені результатом змагань йоркширці. Ще хвилину — і в хід пішли ножі, мечі й луки.

Того дня щастя відвернулося від лісових братчиків.

Спершу їм довелося прокладати собі шлях крізь гущу охопленого бійкою юрмиська глядачів, а коли це вдалося, навздогін за ними кинулися люди барона. Попліч-

ники Робіна, відстрілюючись, відступали до лісу. Сам він випускав одну стрілу по одній, вражаючи переслідувачів, коли Маленький Джон, котрий увесь час був поряд із ним, скрикнув і впав.

— Тебе поранено? — кинувся до друга Робін.

— Так, і, боюся, далі йти я не зможу. Стріла влучила в стегно, кров так і цебенить... Залиш мене тут, веди братів у схованку...

— Джоне, друже мій, треба зупинити кров... — Робін упав на коліна і схилився над велетнем: — Спробуй підвестися й зіпертися на мене... Ми зможемо... Вільяме! Мачу! — відчайдушно закричав він. — До мене! Інші нехай нас прикриють...

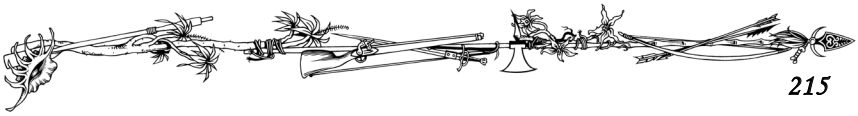
— Тікай... — промовив Джон, переривчасто дихаючи. — Мені нізащо не добратися. Краще добий мене мечем, Робіне, я не хочу безпорадним потрапити в брудні лапи проклятого нормана... Вілле, братику, перекажи дядечкові Гаю...

— Мовчи, дурню, — звелів Вільям, допомагаючи Робінові перенести велетня в затінок під деревами.

— Мені здається, — промовив Мач, нашвидку оглянувши рану і перетягнувши ременем стегно Маленького Джона, — що кров потроху спиняється. Думаю, ми зможемо нести його на руках. Вільяме, збирай братчиків! До ночі доберемося, а там, Бог дасть, виходимо нашого Малюка...

Маленького Джона завдали на плечі й почергово понесли крізь ліс. Шлях цей, сам собою нелегкий, ускладнювався тим, що в заростях досі нишпорили дрібні ватаги озброєних вершників — охоронців барона, і час од часу доводилося зупинятися, щоби відбити їхні атаки.

А тим часом Джонови ставало дедалі гірше, і врешті-решт він знепритомнів. На одному з крутих схилів пораненого покладали на землю, і Робін спустився до джерела, щоби змочити водою пересохлі вуста пораненого. Повернувшись, він запитав:

— У долині за переліском я бачив дахи якихось будівель. Хто знає, чиї це володіння?

Ніхто не відгукнувся, і лише один йомен, котрий нещодавно долучився до лісового братства, промовив:

— Там живе шляхетний сакс, відомий своєю гостинністю. Його ім'я — сер Річард Рівнинний.

— Сер Річард! — вигукнув Робін. — Ми врятовані! Вілле, біжи вперед і скажи брамникові: Робін Гуд і частина його людей, переслідувані норманами, просять у сера Річарда дозволу ввійти до його замку.

Вільям помчав стрілою, а лісовики, трохи перепопивши, пішли вслід за ним.

Незабаром над головною вежею замку злетів прапор, а з кріпосної брами виїхав молодий вершник і рушив назустріч загону. Спішившись, юнак схвильовано простягнув руки до Робіна Гуда:

— Я Герберт Говер, син сера Річарда. Батько доручив мені зустріти вас і провести до нашого дому... Звідний міст уже опущено!

— Дякую тобі й серові Річарду від щирого серця, — промовив Робін, обіймаючи юнака. — Мої люди так утомилися, що падають з ніг, до того ж у нас є поранені, а нормани можуть з'явитися тут будь-якої хвилини.

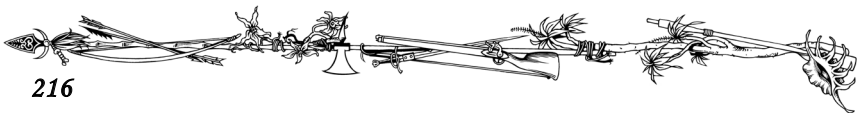
— Ми про все потурбуємося, — відповів юнак, — а в замку ви будете в цілковитій безпеці. Батько чекає на вас!

Не минуло й чверті години, як брама замку лицаря Річарда Рівнинного зачинилася мало не перед носом ратників барона.

Діставши звістку про те, чим скінчилася гонитва за лісовиками, роздратований барон вирушив до Лондона, куди на той час із Оксфорда перебрався королівський двір.

Добившись аудієнції у вінценосця, він почав здалеку:

— Вашій величності безперечно видасться дивним, що лицар, у якого відомий вам розбійник Робін Гуд попросив притулку, відмовився видати мені негідника,

хоча я й зажадав цього вашим ім'ям. Я не став штурмувати його замок...

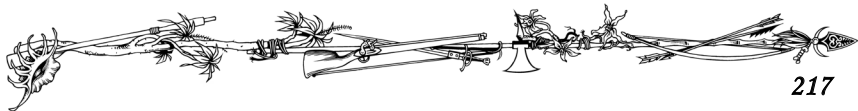
— Мій підданець настільки не зважає на думку свого монарха?! — гнівно перервав Генріх II.

— Ваша величносте, лицар Річард Говер Рівнинний гоноровито відхилив мої справедливі вимоги. Він заявив, що доти, доки він залишається господарем своїх володінь, бажання англійського короля його зовсім не обходять, — збрехав барон, оскільки сера Річарда він і в очі не бачив, а про те, чим закінчилася гонитва, йому доповіла власна варта.

— Ну що ж! — король підвівся, даючи зрозуміти, що аудієнцію закінчено. — Незабаром ми навідаємося до Ноттінгема і розберемо всі обставини цієї прикрої події. А доти дозволяю вам, бароне, зрівняти з землею цей замок. Можете взяти з собою кілька сотень моїх воїнів. Схопіть обох — розбійника і лицаря, киньте їх до найсуворішої з ваших в'язниць, а коли вони там опиняться, зверніться до нашого правосуддя. Ось тоді ми й вирішимо, як із ними краще вчинити.

Проте баронові Фіц-Олвіну вдалося лише частково виконати королівську волю. Зібравши численне воїнство, він повів його під стіни замку сера Річарда. Але тут щастя його зрадило: до замку в долині він прибув лише тоді, коли Робін Гуд, Джон Нейлор, що вже одужав, та інші лісовики залишили цей гостинний притулок.

Переслідувати розбійників барон не зважився — запал його остудили неприємні спогади і подагричні болі. Натомість він вирішив схопити сера Річарда Рівнинного. Штурмувати добре укріплений замок було втратно і небезпечно, і старий лис надумав діяти хитрощами. Знявши облогу, Фіц-Олвін одвів більшу частину свого воїнства, а сам залишив при собі з півсотні надійних королівських ратників і влаштував засідку.

Чекати довелося недовго: вже наступного ранку сер Річард із сином та кількома слугами потрапили в баронову пастку. Попри відчайдушний опір, усіх їх схопили й відвезли до Ноттінгемського замку.

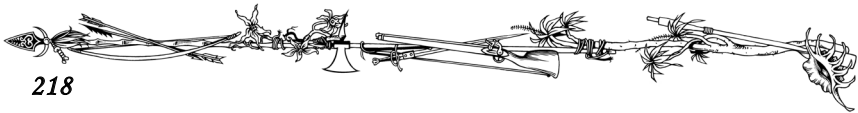
Лише одному слугі сера Річарда пощастило вислизнути, і він, весь закривавлений, приніс господині замку жахливу новину.

Леді Говер із відчаю хотіла була кинутися за бароном і намагатися перемовитись із ним, але Ліліан, її невістка і названа дочка, зуміла переконати нещасну жінку, що значно розумніше звернутися по допомогу до Робіна Гуда. Було відряджено гінця, який передав послання двох осиротілих жінок у надійні руки. Робін негайно скликав лісовиків, і ті, дізнавшись, що сера Річарда захопив барон, одностайно вирішили діяти...

Зібравши великий загін, Робін залишив ліс і поквапився до Менсфілда. А там з'ясувалося, що воїнство барона зовсім нещодавно залишило містечко і попрямувало до Ноттінгема. Миттю Робін розділив своїх людей на два загони: один відправив по п'ятах супротивника, а з іншим таємними лісовими стежками помчав до Ноттінгема, щоб обігнати барона і затиснути його в лещата.

Не минуло й кількох годин, як лісовики зайняли позицію на підступах до міста. І саме вчасно: незабаром на дорозі з'явилися кілька вершників — передові дозорці ворога. Їх пропустили безперешкодно, а коли з лісу виринули основні сили на чолі з Фіц-Олвіном, пролунав сигнал різка, і злива стріл обрушилася на передні ряди вершників.

Барон, який дивом уцілів після першого нападу лісовиків, наказав ратникам спішитись і прочесати зарості, тим самим відправивши їх на неминучу смерть — із ними було покінчено за лічені хвилини. Затим люди Робіна Гуда атакували найближче оточення барона —

важко озброєних королівських воїнів, що майстерно володіли списом і мечем.

Зав'язалася люта січа. І тут грянув саксонський бойовий клич — це з боку Менсфілда приспів новий загін лісових братчиків, очолюваний Мачем. Його люди з ходу врубалися в саму гущу бою і незабаром пробилися до полонених.

Звільнені від пут сер Річард, його син і слуги отримали мечі й одразу кинулися в сутичку із закутими у важкі обладунки норманами. Юний Герберт прагнув помсти, тож нерозважливо, ризикуючи поплатитися за це життям, зітнувся з вершниками, що оточували барона. Та ось один із лучників, котрі прикривали Герберта, натягнув тятиву, прицілився — і стріла пробила навиліт горло Фіц-Олвінові. Жорстокий і підлий володар Ноттінгемського замку впав під копита свого коня.

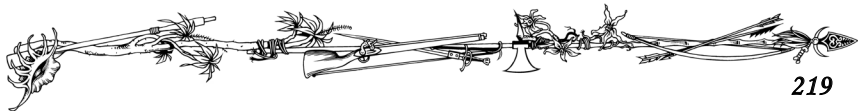
Загибель старого норманського лицаря визначила кінець битви — невдовзі вона завершилася цілковитим розгромом його воїнства. Більшість норманів полягли, і лише незначна частина здалася на ласку переможців. На спорожнілому бойовищі залишився Робін із двома десятками лісовиків, щоби подбати про поранених і поховати мертвих побратимів та ворогів.

Дивлячись у спотворене передсмертною гримасою обличчя барона Фіц-Олвіна, Робін із гіркотою мовив:

— Прощавай назавжди, бароне! Жорстоко переплелися наші долі, але нарешті ти вгамувався. Сподіваюся, в пеклі тобі воздасться за всі чорні справи, що ти вчинив на цьому світі, і я не проситиму милосердного Господа за твою душу...

Коли вцілілі охоронці з Ноттінгема рушили в дорогу, несучи в замок тіло свого пана, Робін звернувся до сера Річарда:

— Любий друже! Ми врятували вас од смерті, але попереду нові лиха. Король не подарує вам вашої сміливості.

Замок буде конфісковано, а вас і всю вашу родину очікує вигнання. На жаль, дружба зі мною сповнена небезпек!

— Мені нема про що шкодувати, сер Робін, — усмінувся лицар. — Мої дружина і діти живі, мені є на кого покластись. І навіть коли мені доведеться полишити родове гніздо, я буду вільною людиною!

— Король не обмежиться вигнанням — він змусить вас заплатити за зухвалість ганебною смертю. Приєднуйтеся до мене — я даю клятвену обіцянку: ви і ваша родина залишаться в безпеці, поки я не зітхну востаннє на цьому світі.

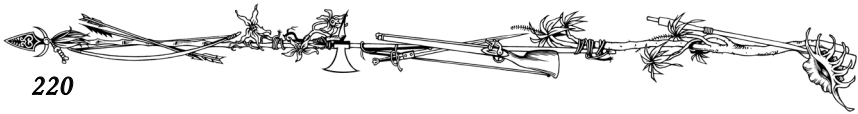
— Я готовий прийняти вашу пропозицію, сер Робін, але спершу спробую залагодити цю справу через впливових родичів у Лондоні... Звісно ж, не без допомоги золота, до якого такий ласий наш король...

Так і вирішили. Сердечно попрощавшись із Робіном Гудом та лісовиками, лицар разом із сином попрямував до свого замку.

Проте Генріх II залишився невблаганний. Сера Річарда таємно повідомили, що розгніваний король направляє загін у складі тисячі своїх воїнів, щоби захопити його землі, а самого лицаря віддати на ганебну смерть. А за іншим королівським указом, на того, хто живим або мертвим припровадить розбійника Робіна Гуда до шерифа одного з трьох графств, чекала небувало висока винагорода.

Сер Річард негайно сповістив про це Робіна, а незабаром залишив родове гніздо і разом із сім'єю та обозом, навантаженим хатнім скарбом, харчами та зброєю, прибув до схованки лісовиків.

Коли ж відряджений королем загін — ціле військо — підступив до замку, всі побачили, що брама його стоїть розчинена навстіж, а всередині нікогісінько. За тодішнім звичаєм, новим власником маєтку став лицар, який очолював похід, — небагатий і не надто родовитий норман. Виявивши, що замість розкішного маєтку йому

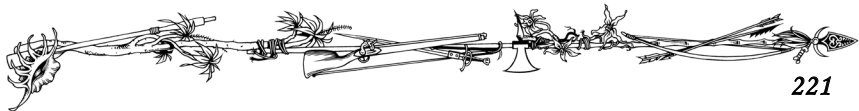
дісталася лише порожня кам'яниця, лицар засмутився, але йти супроти волі короля не став і, відіславши воїнів назад до Лондона, оселився в Рівнинному замку.

8

За три роки смерть забрала короля Генріха II, і на трон зійшов його син Річард. Спустошивши королівську скарбницю у війнах із сусідами, молодий король вирушив у хрестовий похід, а регентом¹ залишив свого брата — принца Джона, чоловіка скупого, твердоголового і страшенно марнославного. За час його регентства вбогість в Англії сягнула останньої межі. Робін Гуд робив усе, що тільки міг, аби полегшити страждання бідарів у Ноттінгемширі та Йоркширі. Сам Робін разом із Меріон, дітьми й вірними друзями досі жив у лісовій схованці, а його люди в зелених каптанах і далі успішно полегшували гаманці багатих норманських землевласників та служителів церкви.

Сер Аллан Клер і леді Крістабель рідко залишали Долинний замок, немов ховаючи своє щастя від чужих очей за міцними мурами. Тишу і спокій великого маєтку порушували лише дзвінки голоси їхніх дітлахів. Од дня вінчання в Лінтонському абатстві й до самої загибелі барона Фіц-Олвіна леді Крістабель не бачилася з батьком: старий наполегливо опирався будь-яким спробам з її боку примиритися. Щойно старого барона поховали, сер Аллан спробував був заявити про своє право на титул і маєтки барона Ноттінгемського, але незабаром стало відомо, що замок з усіма доходами й угіддями вже визнано власністю англійської корони. Таким чином, нині його власником був не хто інший, як принц-регент Джон.

¹ *Регент* — особа, яка тимчасово виконує обов'язки голови держави в разі відсутності, хвороби чи неповноліття монарха.

Коли король-воїн Річард Левове Серце повернувся до Англії, то виявив численні зловживання свого брата. Принц Джон, побоюючись гніву короля, вирішив сховатися від нього за мурами Ноттінгемського замку. Там він почав шукати прибічників і готуватися до походу проти законного монарха.

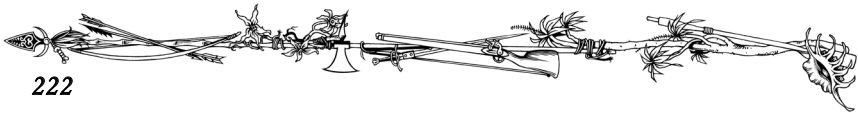
Річард же, дізнавшись про братову зраду, провів у Лондоні всього кілька днів, а тоді в супроводі нечисленного загону рішуче рушив на бунтівника. Узятий в облогу замок за три дні здався на ласку переможця, але принц Джон зумів утекти.

Б'ючись пліч-о-пліч зі своїми воїнами, король Річард зауважив, що в розпалі штурму на допомогу йому приплив загін міцних лучників-йоменів — саме завдяки їм перемогу було здобуто порівняно легко. Після битви король розташувався в замку на відпочинок і серед інших справ спробував хоч що-небудь довідатися про цих майстерних лучників. У покої Річарда саме був шериф Ноттінгема — той, з якого одного разу покепкував Робін Гуд, змусивши заплатити за прогулянку лісом триста золотих. Король звернувся до нього.

— Це розбійники, котрі гніздяться в Шервудському лісі, — зі злістю відповів шериф. — Їхній отаман — пропащий негідник: він утримує свою зграю, грабуючи торговців і служителів церкви. Він винищує оленів, що належать вашій величності, а іноді перехоплює королівських гінців. Його ім'я — Робін Гуд!

З ними був і Елберт Ліндсей, котрий, як і раніше, служив брамником у замку. Забувши про своє низьке становище, він виступив наперед і обурено вигукнув:

— Володарю, Робін Гуд — чесний сакс, якого несправедливо засуджено на вигнання. І якщо декого він позбавляє зайвого тягара в кишенях, то натомість не відмовляє в допомозі бідарям. В обох графствах люди люблять його і шанують як заступника!

— Виходить, ти з ним знайомий? — різко спитав король.

Елберт опустил очі додолу, затнувся і промовив:

— Так, Ваша величносте... але бачилися ми з ним давно. Я лише передав те, що кажуть про Робіна Гуда люди, яким він не дає померти з голоду...

— Сміливіше, брамнику! — Річард скривив рота в посмішці. — Не личить зрікатися того, кому віриш. Я й сам був би не проти побачити цього вигнанця, щоб ніхто не наважився сказати, ніби Річард Англійський виявився невдячним до людини, хай і стоїть вона поза законом. Завтра зранку доведеться вирушити до Шервудського лісу!

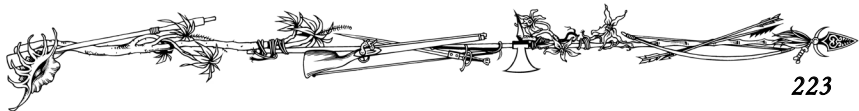
Король дотримав слова: наступного дня, прихопивши з собою кількох лицарів і шерифа за провідника, він уздовж і впоперек обшукав усі лісові стежки, видолинки і галяви. Та ба, усе марно — Робін Гуд ніби крізь землю провалився. Довелося повертатися в замок ні з чим.

Дорогою їм трапився королівський лісничий, який повідав королю, що славетний розбійник, виявивши в лісі озброєних вершників, зазвичай уникає зустрічей із ними, оскільки береже своїх людей. Інша річ — служителі церкви, і чим вищий їхній сан, тим краще.

— Якщо Ваша величність бажає познайомитися з Робіном Гудом, краще перебратися за ченця і так само вбрати кількох лицарів, — порадив лісничий. — Присягаюся святим Дунстаном, це цілком безпечно. Зі святими отцями його люди люб'язні: запрошують до бенкетного столу, а потім звільняють їхні гаманці без жодного примусу.

— Я неодмінно скористаюся твоєю порадою, — відповів, сміючись, Річард. — Не дуже мені подобається чернече вбрання, та, вочевидь, доведеться приміряти і його.

Не бажаючи відкладати знайомство, вже наступного ранку король перебрався в чернечий одяг і вдягнув монастирськими прислужниками кількох лицарів. Крім того,

він звелів нав'ючити поклажею трьох коней — та й так, щоби здавалося, ніби в тюках монастирське золото. Лісничий зголосився супроводжувати вдаваних святенників.

Не проїхали вони й трьох миль, як провідник обернувся до своїх супутників і стиха промовив:

— Нам пощастило, Ваша величносте: погляньте он туди, на простору галяву. Під дубом стоять трое — це сам Робін Гуд, Маленький Джон і Вільям Гемвел, ватажки всієї лісової зграї!

— От і чудово! — кивнув король і негайно почав розвертати коня, немов злякавшись розбійників.

Та вже за мить Робін тримав його коня за вуздечку, а Джон і Вільям заступили вершникам дорогу.

— Перепрошую, Ваша святосте, чи не бажаєте ви і ваша компанія ненадовго затриматися?

— Зухвалий гріхороднику! — приховуючи посмішку, вигукнув Річард. — Та хто ти такий, щоби затримувати в дорозі слугу церкви?

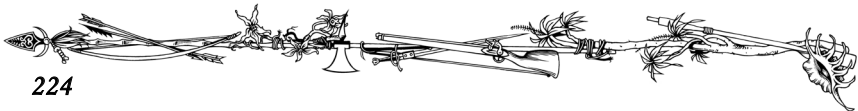
— Я простий чоловік, — відповів Робін Гуд, — і разом зі своїми братами живу з полювання та щедрості проїжджих.

— А ти сміливець, — зауважив король, — коли відкрито визнаєш, що полюєш у королівських лісах і грабуєш духовенство.

— Хоробрість — надбання тих, кому нічого втрачати, — промовив Робін. — Тому я й звертаюся до духовної особи з наполегливим проханням по змозі допомогти бідарям...

— Схоже, що ти шляхетніший, ніж твої вчинки... Ну що ж, тільки з християнського милосердя я дарую тобі все, що маю зараз при собі, — сорок золотих. — Річард простягнув шкіряний капшук. — Як звати тебе, хоробрий шахраю?

Легенько вклонившись, Робін назвався, а його співрозмовник повів далі:

— Здається, король Річард, який понад усе цінує відвагу, був би не проти особисто віддячити йоменові, котрий допоміг йому відчинити браму Ноттінгемської фортеці. А ще його величність цікавився, чому ці йомени-лучники зникли зразу після закінчення битви...

— Зустрівшись із його величністю, я би відповів не криючись. А ви, Ваша святосте, аж надто великодушні й не схожі на тутешніх пастирів. Отож дозвольте запросити вас випити за здоров'я нашого короля. Лісовики не беруть платні з тих, кого від щирого серця приймають у старому Шервудському лісі!

— Радо пристаю на твою пропозицію! — вигукнув Річард.

— Тоді ходіть із нами.

Та ледве вершники й піші розбійники звернули зі стежки, як на неї стрімко вискочив стривожений шумом олень, і стріла Робіна вмить спинила горду тварину.

— Чудовий постріл! — похвалив король.

— Нічого особливого, Ваша святосте, — відповів лучник, скося поглянувши на вдаваного абата, — будь-хто з моїх людей б'є без промаху, і навіть моя дружина впоралася б із цим звіром.

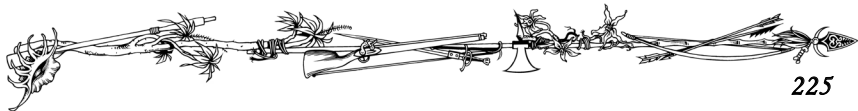
— То ти одружений? Нізачо не подумав би, що в лісі можна дозволити собі таку розкіш!

— У моєї Меріон вірне серце, і вона віддає перевагу вільному життю над міською розкішшю, — заперечив Робін.

Незабаром господарі й гості опинилися на галявині, де все вже було готово для прийому; пахоці смаженої дичини пробудили апетит у Річарда, і він жваво потер руки:

— Та тут, як бачу, готується воістину королівський бенкет!

— Після трапези мої люди хотіли би показати вам своє мистецтво, — промовив Робін, сідаючи обіч гостя. — І я хочу, щоби ви знали: наш спосіб життя, засуджува-

ний багатьма, не таїть у собі нічого злочинного. Якщо, Ваша святосте, доля зведе вас із королем Річардом Левове Серце, перекажіть йому, що брати з Шервудського лісу не страшні для чесних саксів і ніколи не принижують тих, хто висловлює співчуття їхнім злидням.

— Не хвилюйся, хоробрий йомене. Його величність дізнається про все так, ніби він сам пообідав із тобою...

Коли жваву трапезу було скінчено, а столи прибрано, гостей посадили півколом просто на траві. І Річард із подивом виявив, що таких незрівнянних стрільців, як у Шервудському лісі, йому не доводилося зустрічати ніде. Останнім із лука по мішенях мав стріляти рудоволосий Вільям Гемвел.

— Твоя постава й уміння володіти луком свідчать про те, що ти служив королю? — спитав Річард. — Давно?

— Так, Ваша святосте, — відповів Вільям, — я побував із військом короля Генріха в Аквітанії, Пуату¹, Арфлері², Еврі³, Бове⁴, Руані⁵ та в багатьох інших місцях.

— Воно й видно, — Річард одвернувся, побоюючись, аби сакс ненароком не впізнав його, і весело поглянув на Робіна Гуда. — А скажи-но, йомене, твої люди готові показати, які вони в боротьбі без луків і мечів? Я хочу спробувати здолати кого-небудь із них!

Проте помірятися силою з лісовиками королю не довелося. Маленький Джон уже засукував рукави, готуючись до двобою, аж раптом на галяві з'явився сер Річард Рівнинний, який від самого ранку був у від'їзді. Окинувши пильним поглядом священнослужителя з міц-

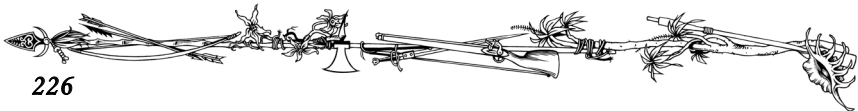
¹ *Пуату* — історична область на заході Франції.

² *Арфлер* — у XII столітті проміжний порт на торгових шляхах між Руаном та Англією, перебував під впливом Нормандії.

³ *Евр* — історичне місто в Нормандії.

⁴ *Бове* — місто у Франції, на північ од Парижа, розташоване в історичній області Пікардія.

⁵ *Руан* — історична столиця Нормандії.

ними кулаками, що вже підіткнув поділ довгої ряси, лицар швидкою ходою попрямував до Робіна.

— Чи відомо тобі, хто цей абат? — стиха спитав він.

— Ні, а в чому річ? — відповів Робін, шкодуючи, що розвагу перервано.

— Перед тобою — його величність Річард Левове Серце, король Англії! — неголосно вигукнув лицар.

— То що, почнімо? — підійшов до них «абат».

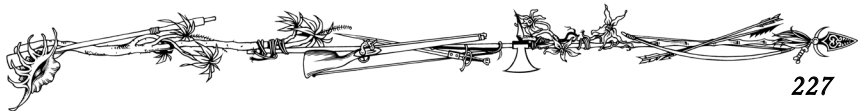
Робін Гуд і сер Річард одночасно впали перед ним навколішки.

— Ваша величносте, — збентежено промовив отаман розбійників, — хай благословить Господь вашу відвагу і світлий розум! Тепер вам відомо, хто ми такі: вигнанці, змушені полишити домівки і поля своїх пращурів через жорстокість і несправедливі утиски. Прошу вас помилувати мене і моїх соратників!

— Підведися, Робіне Гуде, — нетерпляче звелів король, — ми не в тронній залі. І дай нарешті відповідь, будь ласкавий: із якої причини ти зі своїми лучниками прийшов мені на допомогу, коли я обложив Ноттінгемський замок?

— Володарю! — Робін випростався і гордо підвів голову. — Сакси люблять вас за хоробрість, чесність і великодушність. А що стосується принца Джона... його ціну нам довелося дізнатися, поки ви були у Святій Землі. Тому й визнав я за свій обов'язок приєднатися до королівського війська. Ми чесно служили своєму королю, цього цілком досить...

— Ти щира людина, Робіне, хоч і маєш серед своїх людей владу, можливо, більшу, ніж моя, — промовив Річард. — Я задоволений тобою і дарую прощення всім братам Шервудського лісу. Не смію звинувачувати тебе ні в чому. Усі твої вчинки — не що інше, як наслідки обставин, які тобі непідвладні. Та оскільки ти порушив закони, твоє помилування має бути здійснене королівським указом. Щоби повернути тобі й твоїм

людям усі права і привілеї, я в присутності своїх лицарів проголошую, що рішення про вигнання, яке ставить Робіна Гуда в цьому королівстві поза законом, скасовується. Своєю волею і милістю Бога всемогутнього присягаюся дотримати свого слова...

— Хай живе Річард Левове Серце! — прогрімів радісний вигук лісовиків, які обступили короля, а тільки-но він виголосив клятву, опустилися на коліна.

— І нехай оберігає Вашу величність Свята Діва завжди і скрізь! — схвильовано додав Робін Гуд. — Хоробрі мої друзі, нам даровано велику ласку — знову бути вільними людьми. Віддаймо шану королю...— Його слова потонули в такому одностайному «ура!», що листя на деревах затріпотіло, а наполохані птахи, здіймаючи лемент, знялися в небо.

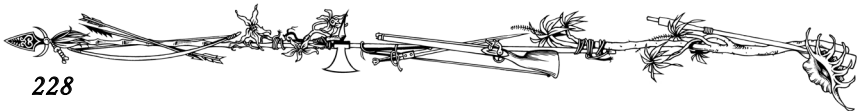
Коли гамір ущух, Річард скуштував іще вина і запросив Робіна разом із лісовиками провести його до Ноттінгема.

— І ще одне прохання до тебе, хоробрий Робіне, — усміхнувся король, — чи не знайдеться в тебе для мене і моїх супутників такої ж одежі, яку носять твої люди? Ця ряса мені щось набридла...

У супроводі великого загону вершників король Річард і Робін повагом попрямували до замку. І щойно вони з'явилися біля брами Ноттінгема, як цікаві містяни висипали на вулиці з будинків. Миттю пролетіла чутка, буцімто розбійники збираються захопити місто. Зчинилася паніка, почувлися жіночі зойки і лемент, на дзвіниці тривожно забамкав дзвін, скликаючи варту, кинулися шукати шерифа, який ураз кудись запропав, немов крізь землю провалився.

У цей час навперейми кавалькаді із замкової брами вибором вилетів лицарський дозор у повному озброєнні.

— Присягаюся святим Діонісієм! — вигукнув король. — Мої люди не люблять жартів!

Назустріч дозору вислали гінця, і непорозуміння було залагоджено. Але звістка про тріумфальне повернення Річарда Англійського в супроводі ватажка розбійників рознеслася так само швидко, як і попередня чутка. Містяни знову запрудили вулиці, а почувши про те, що Робінові Гуду та його людям даровано королівське прощення, радісно обстали лісовиків.

Незабаром у натовпі залунали вигуки: «Слава доблесному Робінові Гуду!» Вони ставали дедалі гучнішими, поки не злились у вселюдську хвалу. Король нахилився з сідла і, напружуючи голос, щоби перекрити гамір, зауважив:

— Схоже, що в цих краях король не я, а ти!

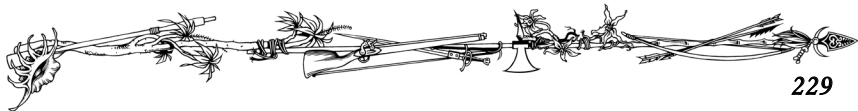
— Володарю, — з гіркою промовив славетний розбійник, — це лише видимість... Одне ваше слово — і ті ж люди, не вагаючись і не радячись із совістю, змінять захват на презирство.

— Твоя правда... Коли я прибув сюди, щоб упокорити бунтівного принца Джона, жителі Ноттінгема зустріли мене значно стриманіше. Для них існує тільки право сильного — і на тому стоїть наш несправедливий світ... Але годі про це, адже сьогодні я хочу гідно винагородити тебе за допомогу в штурмі замку. Кажі, чого би ти хотів, — Річард Левове Серце завжди виконує свої обіцянки.

— Ваша величносте, ви й без того зробили мені найбільшу ласку! Але у мене в Шервудському лісі мусив шукати захисту один шляхетний саксонський лицар, що накликав на себе гнів вашого батька... Коли на те буде королівська воля, я просив би помилувати сера Річарда Говера Рівнинного.

— Повідай, що сталося, а тоді поклич до мене цього лицаря.

Незабаром перед монархом із надією заляк на колінах сер Річард, і король оголосив привселюдно:

— Сер Річард Рівнинний, завдяки клопотанню твого гідного друга Робіна Гуда мені стало відомо про твої злигодні. Моє рішення таке: ти будеш знову введений у володіння своїми маєтками і замком. Жалувані грамоти будуть доставлені найближчим часом, а крім того, я звільняю тебе на три роки від усіх податків і повинностей.

Сер Річард шанобливо схилювся до руки володаря і скромно відступив, змішавшись із натовпом, який вітав нову королівську милість. Король негайно дав знак продовжувати шлях.

— Ну, хоробрий лучнику, — промовив він, обертаючись до Робіна, — чи є в тебе ще якісь бажання?

Робін Гуд лише мовчки вклонився, і Річард вигукнув із усмішкою:

— Твої люди чудово готують дичину, ми з великим апетитом перекусили на свіжому повітрі...

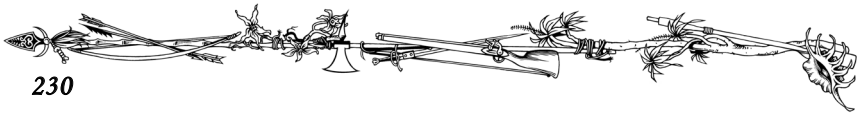
— Я радий, хоча дичина ця, щиро кажучи, належала Вашій величності...

— А тепер клич своїх лісовиків до мене на гостину!

Володар повернув коня до замку, і ще довго, аж до брами старовинної фортеці, короля-лицаря і лицарського розбійника супроводжували захоплені вигуки жителів Ноттінгема...

Незабаром після цієї щасливої події Робін зібрав поплічників ув одному з дворів замку й оголосив про несподівані зміни у своїй долі. Новина потішила лісових стрільців: вони так любили й шанували Робіна Гуда, що в один голос дали згоду відмовитися від колишнього життя і піти на службу до того, хто відтепер ставав графом Гантінгдоном.

— Сакси, — додав Робін, — наша доля починає змінюватися на краще, але тривожні передчуття не полишають мене... Коли ви вирішили зостатися зі мною, кожен із вас мусить присягтися ніколи й нікому не відкрива-

ти місця, де розташована наша лісова схованка. Вона ще стане нам у пригоді, коли знову нагряне біда...

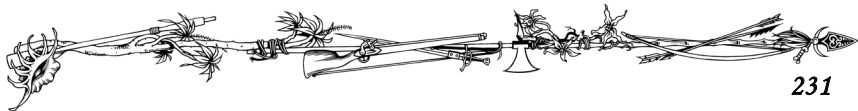
Тридцятого березня 1194 року, напередодні свого від'їзду з Ноттінгема, король Річард радив раду в замку, де серед інших важливих рішень були підтвержені права Робіна Гуда. Володар висловив наполегливе бажання повернути йому землі, що досі були в руках абата Рамсея, і його радники твердо пообіцяли добитися судового рішення, яке гідно відшкодувало б усі нещастя, стійко перенесені вигнанцем.

9

Урочиста коронація Річарда Англійського, що відбулася у Вінчестері незабаром після його повернення до Лондона, так зацікавила всіх, що про долю графа Гантінгдона, чиї права король визнав, але не проголосив публічно, ніхто й не згадав. Щойно скінчилися врочистості, володар вирушив на континент з'ясовувати стосунки з французами і, поклавшись на своїх радників, доручив їм справу Робіна Гуда.

Абат Рамсей, який володів спадщиною Гантінгдонів, використав увесь свій вплив і вжив усіх можливих засобів, щоби відстрочити виконання королівського указу щодо передачі графства справжньому спадкоємцеві. Але він і знаку не подавав, що має намір опиратися волі Річарда. Обережний і підступний, абат, роздаючи багаті подарунки в Лондоні, домагався відстрочення за відстроченням, а тим часом широко користувався величезним статком, який незаконно привласнив.

Поки Річард воював у Нормандії, Робін з надією очікував тієї години, коли зможе вступити у володіння спадком свого батька. Та минув понад рік, і його терпець урвався — він надіслав запит Г'юбертові Волтеру, охоронцеві печатки і верховному судді королівства. Супліку було вручено

адресатові, безпосередньо Волтер її не відхилив, але прохання прискорити рішення залишилося без відповіді, і Робін нарешті зрозумів, що за сили йому протистоять.

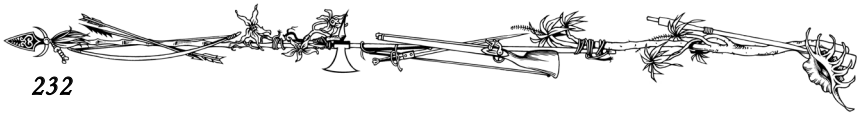
Водночас він усвідомлював, що з абатом Рамсеєм, котрий привласнив титули барона Бротона і графа Гантінґдона, без підтримки короля воювати марна річ, тому, попри все, вирішив терпляче чекати на повернення Річарда Англійського. Він виявився провидцем: йому та його соратникам нічого не лишалось, як знову повернутися до старої схованки в Шервудському лісі.

Чотири довгі роки минули в сумному очікуванні, і раптом немов грім серед ясного неба Англію вразила звістка про смерть Річарда Левове Серце, який сконав од арбалетної стріли під час облоги замку Шалю в Лімузені. Сходження на престол жорстокого і туполобого принца Джона супроводжувалося багатьма заколотами і кривавими подіями.

Саме в цей нещасливий час абат Рамсей, у супроводі численного почту, проїздив Шервудським лісом, прямуючи до Йорка. Його кортеж було зупинено Робіном Гудом та іншими лісовиками, сам абат потрапив у полон і за своє звільнення мусив заплатити чималий викуп.

Опинившись на волі, абат кинувся зі скаргою до короля, і Джон, який гостро потребував підтримки знаті та церкви, відправив до Ноттінґема загін під командуванням норманського лицаря Еґберта Ґрея, щоби назавжди покінчити з лісовими розбійниками.

Раптове прибуття до міста сотні вершників, закутих у сталь, насторожило ноттінґемців, і в ліс притьмом помчав гонець. Робін ні на мить не засумнівався, що це справа рук абата Рамсея, і почав готуватися до оборони. Серед іншого було вирішено підслати до людей сера Ґрея одного з найспритніших стрільців, який, перебравшись за лісника, мав провести їх до Головного дуба, відомого як місце зустрічі лісовиків.

Ці невигадливі хитрощі вдалися: Еґберт Ґрей, не вагаючись, звірився на Робінового посланця.

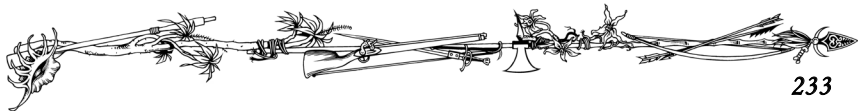
Наступного дня загін у повному складі ступив під склепіння лісу. Проте шлях виявився далеко не таким легким, як сподівався командир. Проблукавши близько трьох годин у колючих хашах, серед болотистих виярків та лісових завалів, вояки ледь не падали з ніг. Потім провідник зник як камінь у воду, а перед очима норманів несподівано відкрилася широка галява, оточена віковими деревами, на якій розташувалися готові до бою лісовики.

Усвідомлення того, що його загін заманили в пастку, так розлютило лицаря Еґберта Ґрея, що він геть утратив глузд і, не шкодуючи своїх людей, кинувся на пробій. Брязкіт мечів змішався з шаленими вигуками вояків і лісових стрільців, які безстрашно відбивали натиск норманів. Нарешті стало ясно, що перемога от-от дістанеться супротивникові, і сер Ґрей подав знак до відступу.

Саме тоді Робін Гуд і припустився двох непоправних помилок, недооцінивши досвід і звірину завзятість цього лицаря. Він дозволив решткам його загону піти й повернутися до Ноттінгема. А на ранок, звірившись на розвідку, вишикував своїх людей на тому ж місці, що й напередодні, — за дві милі від Головного дуба.

Робін не здогадувався, що нормани звернули з Ноттінгемської дороги і попрямували до Головного дуба, де, за його ж наказом, мали чекати на лісових стрільців їхні дружини та діти. Цього разу королівські воїни озброїлися тільки луками, короткими мечами і щитами.

Зрозумівши свою помилку, Робін негайно повів туди своїх людей і приспів майже вчасно. Але поява озброєних незнайомців викликала паніку в мирному таборі. Почалася безладна метушня, і Робін на власні очі побачив, як упала Меріон. Тієї ж миті він підкинув лук, і влучна стріла, виціливши котрогось із норманів, стала сигналом до початку битви. Лицар Еґберт Ґрей поліг

одним із перших, проте серед стрільців незабаром рознеслася звістка, що леді Меріон смертельно поранено.

Робін бився з відвагою божевільного, намагаючись пробитися до коханої, і Маленький Джон ні на крок не відставав од нього. Прокляття супротивників, стогони поранених, плач жінок, лемент дітей злилися до купи. Коли все було скінчено, лише кільком норманам пощастило вислизнути і сховатися в гущавині.

Меріон обережно перенесли в затінок під дуб і опустили на мох; вона була страшенно бліда, втратила багато крові, але життя ще жевріло в ній. Робін у відчаї кинувся на коліна перед жінкою, якій належала його душа.

— Поглянь на мене, любий... — через силу прошепотіла Меріон. — Дякувати Богові, ти живий... Мені не боляче, стрілу вже вийняли, а рану промили і перев'язали... — Робін Гуд нахилився, і вона на мить пригорнулася до його грудей.

Коли Меріон ненадовго забулася сном, Робін, шепочучи молитви і приховуючи пекучі сльози, знайшов у собі сили віддати наказ отаборитися на галявині.

Минув день, ліс огорнула нічна тінь. Далі наближався тривожний світанок, але з кожною годиною стан пораненої погіршувався. Рана її роз'ятрилася, почався пропасний жар, надія на порятунок танула на очах.

Меріон поклала гарячу долоню на руку свого чоловіка.

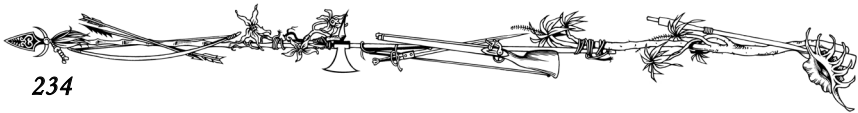
— Робіне... — заледве вимовила вона. — Я скоро помру...

— Ні, — здригнувся він, — не кажи так!.. Я не зможу без тебе жити...

— Я завжди кохала тебе і вірила тобі. Обійми мене, любий, міцніше... І прийми моє останнє зітхання...

— Господи, залиш мені її! Зглянься на неї!

— Любий мій, не плач за мною, — вуста Меріон побіліли, вона спробувала всміхнутись, і її прекрасні очі спалахнули останнім блиском. — Адже ми розлучаємося

не назавжди... Поховай мене тут... нехай навкруги будуть тільки квіти і трави. Поцілуй мене на прощання...

Разом із поцілунком із уст леді Меріон зірвалося легке зітхання — вона була мертва.

Робін іще довго вдивлявся в це ніжне, до болю рідне обличчя. Потім обережно опустив тіло Меріон на мох і накрив його своїм плащем.

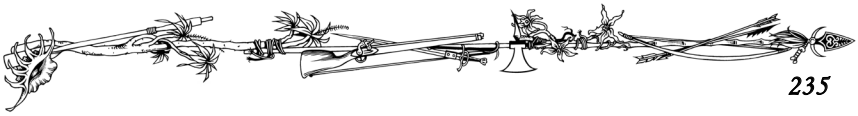
Він свято виконав останню волю коханої: під Головним дубом було вирито могилу, і ту, котра стала для нього світлом і розрадою, навіки огорнули квітковий килим і опале листя.

У ті дні Робін не міг нікого бачити, навіть сера Аллана Клера, який разом із леді Крістabelь оплакував загибель сестри. Пойнятий сумом, він блукав лісом, щоби залишатися наодинці зі своїм горем.

Час, усупереч усьому, не заліковував його глибоку рану. Повернувшись після довгої відлуки, Робін пішов у Барнсдейл, але й там спогади не давали відпочинку його душі, — вона висихала: здавалося, все живе в ньому померло разом із коханою. Робін схуд, обличчя його вкрила блідість, напади лихоманки відбирали рештки здоров'я.

Та все ж він знайшов у собі сили й мужність повернутися до побратимів. Із глухим хвилюванням Робін ступив на ту галявину, де гордовито височів Головний дуб і спала вічним сном його Меріон. Тут було порожньо, та тільки-но Робін приклав до вуст свій срібний ріжок і його звуки сповнили навколишній простір, як залунали радісні голоси, вітаючи ватажка лісовиків, — до нього поспішали Джон і Вільям, його вірні друзі.

Про нові звитяги вигнанця заговорила вся Англія, і заможним лордам Ноттінгемшира, Дербішира і Йоркшира довелося добряче розтрусити свої гаманці. Роки йшли, не приносячи особливих змін у долю шляхетного розбійника.

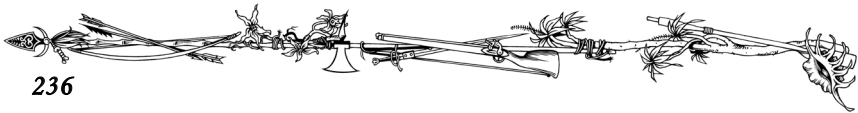
А невдовзі по тому, як було підписано Велику хартію вольностей¹, нав'язану невдатному королеві Джону бунтівними баронами, цей правитель особисто очолив військо, переслідуючи юного короля Шотландії, який був змушений крок за кроком відступати. Стежки війни знову привели короля Джона до Ноттінгема, і він вдерся в місто, сіючи навколо смерть і руїну.

Почувши про безчинства королівських військ, Робін став на захист злидарів, чії будинки були розграбовано і спалено. Битися з добре навченою й озброєною армією йому та його поплічникам було не до снаги, попри те що загін Робіна вже налічував понад вісім сотень саксів. Утім, рішучість, відчайдушна хоробрість і знання місцевості були на боці лісовиків. Норманів знищували поодинці, заманюючи в пастки. Невеликі загони загарбників, що проходили Шервудським лісом або Менсфілдською долиною, просто зникали, наче їх вода змила. Робін Гуд узяв за правило переслідувати ворога завжди і всюди.

Лише щасливий випадок урятував від нашестя мирні маєтки сера Аллана Клера і сера Річарда Рівнинного — обидва замки стояли осторонь шляхів грабіжників, які не щадили й родовитих саксів. У замках загін Робіна завжди міг перепочити, залишити поранених, поповнити запаси харчів.

Тим часом король Джон дістався Единбурга, але, не зумівши захопити короля Шотландії, попрямував у Дувр і віддав наказ своїм розпорошеним по всій країні загонам приєднатися до нього. Однак більшу частину цих загонів зупинили і знищили люди Робіна в Дербіширі та Йоркширі.

¹ *Велика хартія вольностей* — грамота, яку своєю печаткою скріпив англійський король Іоанн Безземельний (король Джон) 15 червня 1215 року, — один з основоположних конституційних актів Англії.

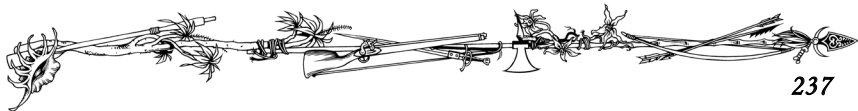
На щастя, незабаром король Джон, що увійшов в історію як найгірший із правителів Англії, помер, залишивши престол своєму малолітньому синові Генріху. А опікун спадкоємця, мудрий та обережний граф Пембрук, доклав чимало зусиль для того, щоби відновити мир у країні й полегшити життя простому люду...

Це все сталося, коли Робінові Гуду вже виповнилося п'ятдесят чотири роки. Сили його були підірвані нескінченними битвами, сутичками, суворим лісовим життям і невідступною тугою за Меріон. Лісовики неодноразово заставали свого отамана біля могили дружини, він стояв там навколішки, понуривши голову. Зрештою Робін поступився проханням Маленького Джона і вирушив до жіночого монастиря поблизу Шервудського лісу, що славився своїми черницями-цілительками.

У монастирі Робіна прийняли привітно. Ігуменя, оглянувши хворого, визнала за необхідне пустити йому кров. Затим привела його в порожню келію для паломників і вправно зробила все, що було потрібно, а потім наклала пов'язку і звеліла йому не підводитися з ложа. Дивна усмішка промайнула на вустах ігумені, щойно вона залишила келію, щільно причинивши по собі двері.

Жінка ця, дуже побожна, була небогою сера Гая Гісборна, норманського лицаря, якому свого часу Робін відтяв голову. Навряд чи ігумені скромної обителі могла спасти гріховна думка про помсту, але абат Рамсей переконав її в тому, що, позбавивши Англійське королівство славетного розбійника, вона вчинить угодну Богові справу. І ледве Робін довірливо заснув, не здогадуючись, що замість надрізу на вені йому розітнули артерію, черниця нечутно повернулася і зняла з його руки пов'язку, яка стримувала кров.

Робін проспав до ранку, а розплющивши очі, збагнув, що неспроможний навіть підвестися. Він відчував

страшенну слабкість, усе його ложе було залите кров'ю, а коли він переконався, що двері замкнено і на поклик ніхто не приходить, усе зрозумів. Нелюдським зусиллям волі він змусив себе дістатися відчиненого вікна і з останніх сил просурмити в ріжок.

Маленький Джон, який провів цю ніч під монастирським муром, здригнувся, коли почув знайомий сигнал, і засвистів, закликаючи лісовиків, що зупинилися в сусідньому переліску:

— Робін у небезпеці!

Змітаючи все на своєму шляху, він вдерся до ігумені, потім висадив плечем двері і прожогом метнувся в келію, де в калюжі крові лежав Робін. Лець чутним голосом він промовив:

— Допоможи мені підвестися, Джоне... і подай лук... Одведи мене до вікна — я хочу померти там, де впаде моя остання стріла...

З останніх сил Робін натягнув тятиву, прицілився, і стріла, злетівши над верховіттям молодих дерев, упала далеко за монастирським муром.

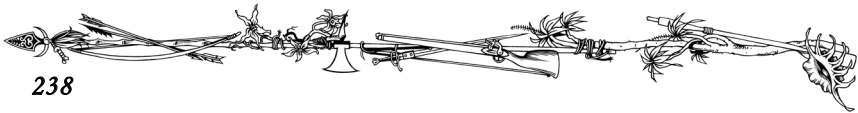
— Скажи тільки слово, і ми тут каменя на камені не залишимо!

— Ні, Джоне, облиш їх. Нехай Господь вершить правосуддя... Віднеси мене до лісу... — лук випав із Робінових пальців, і Маленький Джон, підхопивши друга на руки, квапливо залишив абатство.

Стріла встромилася в землю недалеко від вузької стежки — на тому місці, розстеливши на густій траві плаці, лісові братчики поклали вмирущого.

— Джоне, поклич людей, — прошепотів Робін, — хочу попрощатися з нашими вірними сміливцями...

Чутка про те, що сталося, миттєво облетіла околиці. До монастиря, не шкодуючи коней, примчали Вільям Гемвел із братами і Мач. Маленький Джон тричі просурмив у ріжок, кваплячи інших лісовиків. А тим часом

на змученому обличчі Робіна Гуда згасали останні барви, лише на його вустах досі лежала тінь усмішки.

— Прощавайте, браття, прощавайте, хоробрі сакси! — голос отамана ненадовго зміцнів. — Я любив вас, як любили вас і ті, кого ви захистили, втішили, зігріли й нагодували... Помоліться іноді за бідного вигнанця. І не побивайтеся за мною! Джоне, вірний друже, пробач, що я тебе залишаю, і востаннє дай мені руку... Я йду до моєї Меріон!..

Запала глибока тиша, і в ній прогримів могутній голос Маленького Джона:

— На коліна! Шляхетний і великодушний Робін Гуд помер...

Усе своє добро лісовики розділили порівну. Ні в кого не стало відваги залишитися в Шервудському лісі без Робіна Гуда. Одні оселилися в Ноттінгемі, інші перебралися до сусіднього графства. Вільям Гемвел разом із братами вступив у володіння маєтком, що залишився після смерті їхніх батька і матері. Брат Тук повернувся до своєї обителі, а Елберт Ліндсей став головним конюшим Ноттінгемського замку.

Нічого не змінилося в житті сера Річарда Рівнинного і лицаря Аллана Клера — обидва щасливо доживали віку в своїх родинях.

Робіна поховали під Головним дубом поряд із Меріон; у могилу разом із ним поклали його вірний лук і сагайдак, повний стріл. Так скінчилося життя людини, що залишила по собі незгладимий слід в історії Англії.

Зміст

Королівська версія	5
Частина перша. Вигнанець.	8
Частина друга. Король розбійників	156

Літературно-художнє видання

Серія «Бібліотека пригод»

ДЮМА Александр
Робін Гуд

Для дітей середнього шкільного віку

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *Т. О. Небесна*
Редактор *О. Є. Пилипенко*
Художній редактор *А. В. Ачкасова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *А. В. Таланова*

Підписано до друку 01.11.2018. Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «SchoolBook». Ум. друк. арк. 12,6. + кольор. вкл.
Наклад 4500 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдва, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

Дюма А.

**Д96 Робін Гуд / Александр Дюма ; пер. В. Верховень ;
худож. М. Курдюмов. — Харків : Книжковий Клуб
«Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. — 240 с. : іл. —
(Серія «Бібліотека пригод», ISBN 978-617-12-4214-2).**

ISBN 978-617-12-6358-1 (PDF)

Хто не знає відважного лучника і шляхетного розбійника Робіна Гуда, надію простого люду і захисника всіх скривджених? Про нього складають пісні та легенди. Його стріли завжди влучають точно в ціль, а вороги тікають, шойно зачують його ім'я. Цей відважний герой не боїться нічого й нікого. Бо ніколи не зрадять його щирі друзі та вірний лук. І навіть шериф Ноттінгемський та його посіпаки не здолають Робіна Гуда!

У Шервудському лісі, що дав прихисток братству вільних та хоробрих людей, розпочинаються надзвичайні пригоди...

УДК 821.133.1

Другу Гілбертову стрілу було зупинено на льоту стрілою, яку невидимий супротивник випустив зі свого лука: вона під прямим кутом улучила в Гілбертову, й обидві впали на землю.

Ватажок бандитів повалився на підлогу.

Фіц-Олвін віддав наказ щодо юнака:
«Цього — в підземелля! Не давати ні краплі води,
ні шматка хліба, доки не одумається».

Меріон ледве стримувала страх.

*Уклякла на колінах Крістабель щиро молилася
перед святим розп'яттям.*

*«Стій!» — гукнув Робін, побачивши
в сідлі хлопчину-підлітка.*

*Робін чув кожне слово, тож обережно визирнув,
щоби розгледіти, кого схопили замість нього
баронові охоронці.*

Юнак вихопив із руки Лембика смолоскип, тицьнув ним просто йому в обличчя і щосили штовхнув охоронця.

«Не можна баритися: до нас наближається якийсь вершник, і я не знаю, друг це чи ворог».

Тим часом Робін, закинувши лук за плече, обережно підійняв із землі молоду жінку, яка ледве дихала, і зник із нею в гущавині лісу.

Чернець скрикнув од болю й уже готовий був проломити череп кривдникові, але тієї ж миті опинився під прицілом цілої хмари списів.

Співуча стріла глибоко втримилася в око норманові.

*Уже наступної миті обидва вони стояли
спинами один до одного.*

*На порослій кущами галявині
обидва вороги зішлися в останній сутичці.*

У цей час навперейми кавалькаді із замкової брами вихором вилетів лицарський дозор у повному озброєнні.

*Робін у відчаї кинувся на коліна перед жінкою,
якій належала його душа.*